

ΙΑΚΩΒΟΣ Π. ΧΟΝΔΡΟΜΑΤΙΔΗΣ

ΟΙ ΕΛΛΗΝΕΣ «ΦΑΣΙΣΤΕΣ»

Οί Φασιστικές καί Ἐθνικοσοσιαλιστικές ὀργανώσεις
στήν Ἑλλάδα τοῦ Μεσοπολέμου (1927 - 1936)

Ἐκδόσεις ΠΕΛΑΣΓΟΣ
Ἰωάννης Χρ. Γιαννάκας

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Σημείωμα τοῦ Ἐκδότου.....	9
ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	11
ΕΝΩΣΙΣ ΕΛΛΗΝΩΝ ΦΑΣΙΣΤΩΝ.....	21
Ἡ διάσπαση τῆς Ε.Ε.Φ.....	24
Ἀπό τό Ἀρχεῖο Ἀλληλογραφίας τοῦ ἔτους 1928	
τῆς Ὁργάνωσης.....	27
Ἄλλοι ἀποστολεῖς τηλεγραφημάτων καί ἐπιστολῶν.....	50
ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟΣ ΟΡΓΑΝΩΣΙΣ ΛΑΪΚΩΝ ΑΓΩΝΙΣΤΩΝ	
ΑΓΚΥΛΟΣΤΑΥΡΙΤΩΝ (ΟΙ ΒΑΣΙΛΟΦΡΟΝΕΣ	
ΑΓΚΥΛΟΣΤΑΥΡΙΤΕΣ).....	54
ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟΣ ΕΝΩΣΙΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΜΥΝΗΣ (ΠΕΚΑ).....	57
ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΤΗΣ ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΗΣ ΠΡΟΟΔΟΥ.....	59
ΣΙΔΗΡΑ ΕΙΡΗΝΗ.....	61
Η ΟΡΓΑΝΩΣΙΣ ΕΛΛΗΝΩΝ ΕΘΝΙΚΙΣΤΩΝ (ΟΕΕ)	
ΤΟΥ ΑΛΕΞ. ΓΙΑΝΝΑΡΟΥ.....	67
Ἡ ἐποχή τῆς δράσης	70
Μία προφητεία τοῦ 1933.....	76
Ἡ περίπτωση τοῦ Π. Καψῆ.....	78
Ἡ στάση τοῦ Γιάνναρου κατά τήν Κατοχή.....	79
ΤΟ ΚΥΚΝΕΙΟ ΑΣΜΑ.....	80
ΕΘΝΙΚΗ ΕΝΩΣΙΣ ΕΛΛΑΣ (ΕΕΕ).....	82
Ἡ πορεία πρὸς τήν Ἀθήνα.....	94
Ἐναντίον ὅλων.....	103
Ἡ δίκη τῆς Βέροιας.....	112
Ἡ ΕΕΕ στή Δυτική Μακεδονία.....	113
Ἡ περίπτωση τῶν ἀδελφῶν Μπένου.....	114
Ἡ διάσπαση τῆς ΕΕΕ.....	117
Τό τέλος τῆς ΕΕΕ.....	124
Ο ΕΘΝΙΚΟΣ ΠΑΜΦΟΙΤΗΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ (ΕΠΣ).....	133
Ἡ διάσπαση τοῦ ΕΠΣ.....	147
ΤΟ ΕΘΝΙΚΟΣΟΣΙΑΛΙΣΤΙΚΟ ΚΟΜΜΑ	
ΤΟΥ ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΜΕΡΚΟΥΡΗ	149

Οί δραστηριότητες τοῦ Ἐθνικοσοσιαλιστικοῦ Κόμματος στήν Κατοχή.....	158
Ὁ ἀναρχικός Κωνσταντῖνος Σπέρας.....	161
Τό τέλος τῶν ἐθνικιστικῶν ὁραμάτων.....	164
ΕΘΝΙΚΟΣΟΣΙΑΛΙΣΤΙΚΟ ΚΟΜΜΑ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ-ΘΡΑΚΗΣ...	167
Ὁ Ὕμνος τῶν Ἐθνικοσοσιαλιστῶν.....	171
ΤΟ ΛΑΟΚΡΑΤΙΚΟ ΚΟΜΜΑ ΤΟΥ ΒΑΣΣΟΥ ΒΕΡΓΗ.....	176
Η ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΕΘΝΙΚΟΦΡΟΝΩΝ ΣΟΣΙΑΛΙΣΤΩΝ (ΟΕΣ)-ΤΡΙΑΙΝΑ.....	178
Ἡ σύγκρουση μέ τόν Μερκούρη.....	185
Ο ΘΟΥΡΙΟΣ ΤΩΝ ΕΘΝΙΚΟΦΡΟΝΩΝ ΣΟΣΙΑΛΙΣΤΩΝ.....	189
Πανελλήνιος Εθνική Νεολαία (ΠΕΝ).....	190
Η ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΕΘΝΙΚΩΝ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΩΝ (Ο.Ε.Κ.Κ.)	192
Ἡ ἐποχή τῆς Δράσης.....	198
Ἡθοποιοί καί καλλιτέχνες στήν ΟΕΚΚ.....	205
Ὁ Εὐάγγελος Κυριάκης.....	212
Εὐφημία Σωσσίδη-Μία λογοτέχνης ὁπαδός τοῦ Χίτλερ....	215
Ἡ Σίτσα Καραϊσκάκη.....	221
ΕΠΙΛΟΓΟΣ.....	229
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ.....	233
Ὁ κατάλογος.....	235
Βιβλιογραφία-Πηγές.....	237

Σημείωμα τοῦ Ἐκδότου

Ὁ προηγούμενος αἰώνας ὑπῆρξε ἡ ἀφετηρία τῆς δημιουργίας κυρίαρχων κοινωνικῶν ρευμάτων ὅπου ἡ ταξικὴ ἀντιπαράθεση στάθηκε καθοριστικὴ, ἀλλὰ συνυπῆρξε ἡ καὶ συγκρούστηκε μέ τὴν ἀνάπτυξη ἐθνικῶν κινήματων πού πάλευαν νά καθορίσουν «ἐθνικά σύνορα» σέ μία «Εὐρασία» πολλῶν κυρίαρχων πολυεθνικῶν κρατῶν ἢ καλύτερα «αὐτοκρατοριῶν» πού ἄρχισαν νά καταρρέουν.

Σέ ἀντίθεση μέ τὴν Ἀσία, ὅπου ἡ βαρβαρότητα τῶν μπολσεβίκων καὶ τοῦ Μαοϊσμοῦ, μέσα ἀπὸ γενοκτονίες καὶ ἐθνοκαθάρσεις κατάφεραν νά ὑποτάξουν καὶ νά ἐγκλωβίσουν λαούς καὶ ἔθνη στὴν τελικὴ τους «ἐπικράτεια». Στὴν Εὐρώπῃ ὅπου τό ἱστορικὸ καὶ πολιτιστικὸ ὑπόβαθρο εἶναι πιό πλούσιο καὶ μέ ἔντονες ἐθνικὲς καὶ λαϊκὲς παραδόσεις, μία καθολικὴ βαρβαρότητα καὶ ἐπιβουλὴ δέν ὑπῆρχε περίπτωση νά κυριαρχήσει. Ἀντιθέτως, μέσα ἀπὸ τοὺς ἴδιους ἰδεολογικοὺς χώρους τῆς Σοσιαλιστικῆς Διεθνούς καὶ τοῦ προλεταριακοῦ κινήματος, ξεπήδησαν ἐθνικά κινήματα, προλεταριακά, μέ ἔντονες τίς «ἐθνικὲς» ἀντιπαραθέσεις τοῦ Α' Εὐρωπαϊκοῦ Πολέμου, ἀλλὰ καὶ τῶν ἄλλων «αὐτοκρατορικῶν» τῶν προηγούμενων ἑκατοντάδων ἐτῶν. Ἔτσι σέ ὅλα τὰ Εὐρωπαϊκὰ κράτη, δημιουργήθηκαν κινήματα λαϊκά μέ ἔντονα στοιχεῖα ἐθνικισμοῦ καὶ σοσιαλισμοῦ. Σέ πολλές περιπτώσεις ἀστοί καὶ προλετάριοι, φιλομοναρχικοὶ καὶ ἀντιμοναρχικοὶ, σοσιαλιστές καὶ ἀντικομμουνιστές, βρέθηκαν στό ἴδιο μετερίζι ἀγῶνος.

Εἶδαμε λοιπόν νά ἀποσπᾶται ἀπὸ τό ἰταλικὸ κομμουνιστικὸ κίνημα, ὁ «μεγαλοϊδεάτης Ρωμαῖος» Μπενίτο Μουσολίνι καὶ νά δημιουργεῖ τόν «Φασισμό» μέ βάσει τό συντεχνιακὸ κράτος καὶ νά φθάνει μέχρι τὴν ἐξουσία, ἀποσπῶντας τόν θαυμασμό πολλῶν ξένων ἡγετῶν καὶ πολιτικῶν, ὅπως τοῦ Ἐλευθερίου Βενιζέλου, τοῦ «Μαύρου Καβαλάρη» Νικολάου Πλαστήρα, τοῦ Ἀδόλφου Χίτλερ, κ.ἄ.

Πολύ σύντομα ὅμως, ἡ δυναμικὴ τοῦ ἀντίστοιχου γερμανικοῦ κινήματος, τοῦ «Ἐθνικοσοσιαλιστικοῦ» μέ ἡγέτη τόν Ἀδόλφο Χίτλερ ὁ ὁποῖος ἀποχωρεῖ ἀπὸ τό σοσιαλιστικὸ κίνημα, δημιουργεῖ νέα δεδομένα πανευρωπαϊκά, μέ κορυφαία στιγμή τὴν κατάληψη τῆς ἐξουσίας στίς ἐκλογές τοῦ 1933. Ἀξίζει νά σημειωθεῖ ὅτι βάσει τοῦ

καταστατικού του «Ἐθνικοσοσιαλιστικοῦ Γερμανικοῦ Ἑργατικοῦ Κόμματος» (N.S.D.A.P.), τὰ μέλη ὀρκίζονταν κατὰ σειράν, στὸν Σοσιαλισμό, τὴν Πατρίδα, τὸν Λαό καὶ στὸν Ἀρχηγό (Führer).

Ὅπως, λοιπὸν σέ ὅλη τὴν Εὐρώπη ἔτσι καὶ στὴν Ἑλλάδα, πολλοὶ θαυμαστὲς βρέθηκαν νὰ θέλουν νὰ ἐκφράσουν τὰ νέα αὐτὰ ιδεολογικά-κοινωνικά ρεύματα, πού δέν εἶχαν ὁδηγήσει ἀκόμα στὸν Β' Μεγαλὸ Εὐρωπαϊκὸ Πόλεμο ὁ ὁποῖος ἐξελίχθηκε σέ Παγκόσμιο.

Σχεδὸν σέ ὅλες τίς περιπτώσεις, τὰ κινήματα αὐτὰ καθορίστηκαν ἀπὸ τὴν προσωπικότητα τοῦ «ἀρχηγοῦ» τους. Στὴν Ἑλλάδα τέτοιες ἰσχυρὲς προσωπικότητες δέν ὑπῆρξαν.

Οἱ «Ἐκδόσεις ΠΕΛΑΣΓΟΣ» μέ τὴν παρούσα μελέτη τοῦ ἱστορικοῦ συγγραφέα Ἰάκωβου Χονδροματίδη, ἐπιχειρεῖ νὰ συμβάλλει στὴν ἑλληνικὴ βιβλιογραφία μέ μία ὀλοκληρωμένη καὶ τεκμηριωμένη παρουσίαση τῶν κινήματων αὐτῶν στὴν μεσοπολεμικὴ Ἑλλάδα 1927-1936, παρουσιάζοντας τὰ ἰδιαίτερα χαρακτηριστικὰ τους, τὴν ἡγεσία καὶ τὴν δράση τους.

Αποτελεῖ ἰδιαίτερο ἐνδιαφέρον νὰ παρατηρήσει κανεὶς πῶς, κάτω ἀπὸ μία κοινὴ συνισταμένη, ἀντικομμουνισμοῦ - ἀντιαναρχισμοῦ, ἀντιφιλελευθερισμοῦ - ἀντιδημοκρατισμοῦ - ἀντιπαλααιοκομματισμοῦ, καὶ ἀντισιωνισμοῦ - ἀντικαπιταλισμοῦ, συνυπῆρξαν στὸ ἴδιο μετερίζι ἀγῶνος, ἀστοί ἢ συντηρητικοί καὶ προλετάριοι ἢ επαναστάτες, φιλοβασιλικοὶ καὶ ἀντιβασιλικοὶ, βενιζελικοὶ καὶ ἀντιβενιζελικοὶ, σοσιαλιστὲς καὶ ἀντικομμουνιστὲς.

Ἀξίζει ἐπίσης νὰ σημειωθεῖ τὸ γεγονὸς ὅτι τὸ Καθεστῶς τῆς 4ης Αὐγούστου καὶ ὁ Ἰωάννης Μεταξᾶς ἔθεσε ἐκτός λειτουργίας ὅλες αὐτές τίς ὀργανώσεις καὶ κόμματα, μαζί μέ τὰ ἄλλα ὑπάρχοντα κόμματα, κοινοβουλευτικὰ ἢ μὴ.

Μετά τίς εἰσβολές στὴν Ἑλλάδα τῶν Ἰταλῶν καὶ τῶν Γερμανῶν, οἱ περισσότεροὶ ὁπαδοὶ αὐτῶν τῶν κινήματων ἔδωσαν τὸ παρὼν τους στὰ χαρακώματα τῆς Πατρίδος τὸ 1940-1941 καὶ στὴν Ἐθνικὴ Ἀντίσταση, λίγοι ἦσαν οἱ ὁπαδοὶ πού ἔθεσαν τὴν ιδεολογία πάνω ἀπὸ τὴν Πατρίδα.

Ἰωάννης Χρ. Γιαννάκενας
17 Νοεμβρίου 2013

*Οί ιστορικοί δέν καταμερίζουν εϋθύνες.
Κατανοοϋν τίς αίτίες.*

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Στόν ἀναγνώστη τῶν ἡμερῶν μας, ἡ ὀνομαζόμενη «φασιστική» Εὐρώπη μοιάζει μέ ἓνα μακρινό καί συγκεχυμένο κόσμο. Ἐκεῖνοι πού τόν ἱσοπέδωσαν καί τόν κατενίκησαν στά πεδία τῶν μαχῶν, παρέμειναν οἱ μοναδικοί κυρίαρχοι στόν κόσμο ἀπό τό 1945.

Αὐτοί λοιπόν, ὅπως συνηθίζεται στήν Ἱστορία, ἔχουν ἐρμηνεύσει καί ἐξηγήσει τά γεγονότα σύμφωνα μέ τό πνεῦμα τοῦ νικητῆ. Ἀκόμα καί σήμερα, ἑβδομήντα σχεδόν ἔτη μετά τό τέλος τοῦ Β' Π.Π., δέν ὑπάρχει οὔτε ἓνα ἀντικειμενικό βιβλίο γιά τόν Χίτλερ, ἢ τόν Μουσολίνι, γιά τόν φασισμό καί τόν ἐθνικοσοσιαλισμό τοῦ μεσοπολέμου.

Ὅμως ὁ κόσμος περιμένει πάντα τό ἰσορροπημένο ἔργο, καί τήν ἀντικειμενική καταγραφή τῶν δυό κυρίαρχων ιδεολογιῶν τοῦ 20ου αἰῶνα.

Ὅταν ἔγραψα στά τέλη τῆς δεκαετίας τοῦ '90, τό πρῶτο μου ἔργο «Ἡ Μαύρη Σκιά στήν Ελλάδα - ἐθνικοσοσιαλιστικές καί φασιστικές ὀργανώσεις στήν Ελλάδα τοῦ Μεσοπολέμου καί τῆς Γερμανικῆς Κατοχῆς (1941-44)» αὐτό ἀκριβῶς εἶχα στό μυαλό μου: τήν ἀντικειμενική καταγραφή καί τήν περιγραφή τοῦ χαμένου κόσμου τῶν ἡττημένων. Ἡ δεκαετία τοῦ 1930 ἦταν οὐσιαστικά ἡ ἀκμή τῆς μεγάλης σύγκρουσης τῶν ιδεολογικῶν ρευμάτων στήν Εὐρώπη. Τήν ἐποχή ἐκείνη καί ἀκολουθώντας τό πρότυπο τοῦ Μουσολίνι στήν Ἰταλία καί τοῦ Χίτλερ στή Γερμανία, δημιουργήθηκαν μικρά καί μεγάλα πολιτικά κινήματα μέ αὐτοτελεῖς ιδεολογικές τοποθετήσεις, γιά νά ἀντιπαραταχθοῦν στήν ἀπειλή τοῦ κομμουνισμοῦ καί τοῦ κοινοβουλευτισμοῦ. Ὁ ἀντικομμουνισμός, τό μιλιταριστικό πνεῦμα, ὁ ἐπαναστατικός χαρακτήρας, ἡ φιλεργατική πολιτική ἀλλά κυρίως ὁ ἀντισημιτισμός ἀποτελοῦν παραδοσιακά τά βασικά γνωρίσματα τῶν ἐθνικοσοσιαλιστικῶν κινήματων.

Όλες αυτές οί κινήσεις δέν ἔφθασαν πάντα στήν ἐξουσία, ἀκόμα καί ὅταν εἶχαν τή δυνατότητα νά τό πράξουν. Στό Βέλγιο λόγου χάρη ἕνα αὐθεντικό λαϊκό κίνημα, οἱ Ρεξιστές τοῦ Λεόν Ντεγκρέλ μέ σημαντική ἐπιρροή στήν περιοχή τῆς Βαλωνίας κυρίως, ἐνῶ εἶχε τήν εὐκαιρία νά ἀσκήσει τήν ἐξουσία μετά τό 1940, δέν τό ἔκανε. Τό ἴδιο συνέβη καί νωρίτερα, ὅταν τόν Μάιο τοῦ 1936 σημείωσε μία θριαμβευτική νίκη ἔναντι τῶν καθιερωμένων κομμάτων, στέλνοντας στή Βελγική Βουλή καί τή Γερουσία τριαντατέσσερις ἀντιπροσώπους. Ἦταν αὐτονόητο ἡ παρουσία τοῦ Ντεγκρέλ νά προκαλέσει τήν ὀργισμένη ἀντίδραση τῆς Ἐκκλησίας καί τοῦ βελγικοῦ κατεστημένου. Τό σύστημα δέν ἐπιθυμοῦσε νά ἀναγνωρίσει ἕναν ἀφορισμένο παρία τῆς πολιτικῆς ζωῆς. Ὁ Ντεγκρέλ ὅμως συνέχισε. Μία ἡμέρα μίλησε δεκατέσσερις φορές, ἀπό τίς ἑπτά τό πρωί μέχρι τῆς τρεῖς τό πρωί τῆς ἐπόμενης νύχτας.

Ἀντίστοιχα, ο ρουμανικός «φασισμός» πάλι, ἀπό τήν ἄλλη πλευρά, ἦταν σχεδόν μυστικιστικός καί παραθρησκευτικός. Ὁ ἀρχηγός τῆς Σιδηρᾶς Φρουρᾶς Κοντρεάνου ἐμφανιζόταν στήν διάρκεια τῶν μεγάλων συγκεντρώσεων τοῦ κόμματός του πάντοτε ἔφιππος καί ντυμένος στά λευκά. Ἡ ἐμφάνισή του ἔμοιαζε ὑπερφυσική καί ὑπερκόσμια, κάπως σάν τόν Ἀρχάγγελο Μιχαήλ πού ἐρχόταν νά πάρει τίς ψυχές τῶν ἐχθρῶν τοῦ ρουμανικοῦ ἔθνους. Ὅταν ὅμως ἡ Σιδηρᾶ Φρουρά ἔλαβε τό 16% τῶν Ρουμῶνων καί ἐπιχείρησε νά ἀναμειχθεῖ στά πολιτικά δρώμενα τῆς χώρας, ὁ βασιλιάς Κάρολος τόν δολοφόνησε καί χιλιάδες ὁπαδοί του καταδιώχθηκαν καί ἐκτελέστηκαν.

Ἀντίθετα ὁ πορτογαλικός φασισμός ὑπῆρξε πιό ἀνώδυνος. Ὁ ἐμπνευστής του, ὁ καθηγητής Σαλαζάρ, ἕνας συντηρητικός καί σχεδόν ντροπαλός οἰκονομολόγος πού δέν ἔπινε, δέν κάπνιζε καί ντυνόταν σάν κληρικός, ἔδιδε περισσότερη σημασία στήν ἠθική καί τήν πιστή ἐφαρμογή τῶν νόμων παρά στήν ἐξόντωση τῶν ἀντιπάλων του. Στή Νορβηγία ὁ Κουίσλινκ παρά τήν φαντασμένη καί ὑπερφίαλη συμπεριφορά του εἶχε ἀξιοσημείωτη δράση καί ἔχαιρε ἐκτίμησης στό στρατό.

Στήν Αγγλία, ή «Βρετανική Ένωση Φασιστῶν» τοῦ Όσβαλτ Μόσλεϋ, σέ ἀντίθεση μέ τούς «προλεταριακούς» φασίστες τοῦ Γ' Ράιχ, ἦταν ὡς ἐπὶ τό πλεῖστον ἀριστοκρατική.

Τά συνέδρια τῆς BUF συγκέντρωναν χιλιάδες μέλη τῆς τάξης τῶν εὐγενῶν (Gentry) πού προσέρχονταν γιά νά δοῦν πῶς ἀκριβῶς εἶναι ἐκεῖνα τά «μακρινά καί μυθώδη φαινόμενα» πού τά ὀνόμαζαν «ἐργάτες». (Λεόν Ντεγκρέλ: Ἐμεῖς οἱ φασίστες, σελ. 15).

Ανάμεσα στόν προλετάριο Χίτλερ, τόν θεατρικό Μουσολίνι, τόν αὐστηρό Σαλαζάρ καί τόν θρησκόληπτο Κοντρεάνου, ὁ Μόσλεϋ ἦταν ὁ κομψευόμενος ἀριστοκράτης καί παλαντῖνος ἐνός φασισμού ἀρκετά ἐκκεντρικοῦ καί ρομαντικοῦ.

Υπῆρχαν βέβαια καί ἄλλα ἐθνικοσοσιαλιστικά καί φασιστικά κινήματα. Σέ χῶρες μέ βαθιά δημοκρατική παράδοση ὅπως ἡ Ὁλλανδία, μέ τήν «Ἐθνική Κίνηση» τοῦ ἐγωκεντρικοῦ Άντον Μοῦσερτ καί τό «NSNAP» τοῦ δρᾶ Ράπαρτ ἢ ἡ Γαλλία μέ τόν Μαράς καί τόν Ντοριό.

Κανένα ὅμως ἀπό αὐτά τά κινήματα -ἐκτός ἀπό ἐλάχιστες ἐξαιρέσεις- δέν ἀπέκτησε σημαντική ἐπιρροή καί ἐκπροσώπηση στά ἐθνικά κοινοβούλια. Τά περισσότερα κυμαίνονταν ἀπό ἄκρατο συντηρητισμό καί ἐθνικισμό μέχρι ἕναν πολύ λαϊκό σοσιαλισμό, ἐνῶ εἶχαν νά ἀντιμετωπίσουν τή λυσσαλέα ἀντίδραση τῶν κομμουνιστῶν καί τῶν ἀστικῶν κομμάτων. Διακήρυτταν τή ρήξη μέ τό παλαιό καθεστῶς, τήν ἀδικία καί τήν πλουτοκρατία, ἐνῶ ἐπιζητοῦσαν τήν ἀνάπτυξη τῆς ἐθνικῆς ψυχῆς μέσα σέ ἕνα φυλετικό κράτος πρόνοιας καί ἀλληλεγγύης, ἀποκλείοντας τή συνεργασία μέ τά δημοκρατικά κόμματα.

Τά πιό πολλά εἶχαν ὡς πρότυπο τόν ἰταλικό φασισμό καί τόν γερμανικό ἐθνικοσοσιαλισμό, ἀλλά κατά γενική ὁμολογία ποτέ δέν κατάφεραν νά μετουσιώσουν τή δύναμη καί τή δομή, τή φιλοσοφία καί τή λειτουργικότητά τους.

Στήν Ἑλλάδα τήν ἴδια περίοδο ἐμφανίστηκαν καί ἔδρασαν ἐθνικιστικές ὀργανώσεις μέ πατριωτικά καί φιλολαϊκά κίνητρα, ἀλλά ἀρκετά συχνά μέ συγκεχυμένο ἰδεολογικό καί πολιτικό ὑπόβαθρο.

Αὐτά πού μποροῦν νά διαπιστωθοῦν γιά τό ἑλληνικό ἐθνικιστικό κίνημα τοῦ Μεσοπολέμου εἶναι τά ἑξῆς:

Α) Οἱ περισσότερες κινήσεις παρουσιάστηκαν μέ σημεῖο ἐκκίνησης τόν ἀντικομμουνισμό καί τόν ἀντισημιτισμό στίς ἀρχές τοῦ 1930.

Β) Δέν ἐμφανίστηκε καμία αὐθύπαρκτη πολιτική κίνηση μέ δικά της ἰδιαίτερα γνωρίσματα καί δική της φιλοσοφία. Δέν ὑπῆρξε καν ἓνα ἰδεολογικό ἐγχειρίδιο μέ καταστατικές πολιτικές ἀρχές, ἐκτός ἀπό τίς συνηθισμένες προκηρύξεις καί διακηρύξεις.

Γ) Ὅλα σχεδόν τά ἑλληνικά πολιτικά κινήματα ἐκλιναν καί πρὸς τόν φασισμό καί πρὸς τόν ἐθνικοσοσιαλισμό, προσπάθησαν δέ χωρίς ἐξαιρέσεις νά τοὺς μιμηθοῦν.

Ακόμα πρέπει νά ὑπογραμμισθοῦν τά ἑξῆς:

Καμία ἀπό τίς ἐθνικιστικές ὀργανώσεις δέν ἀπέκτησε σημαντικό λαϊκό ἐρεισμα. Εἴτε ἔλειψαν οἱ προϋποθέσεις, εἴτε τά κατάλληλα πρόσωπα. Στὴν Ἑλλάδα κάθε τέτοια κίνηση ξεκινοῦσε ἀρχικά ὡς ἐλπιδοφόρα προσπάθεια, γιά νά κατάλήξει στά ἴδια πρόσωπα καί τοὺς ἰδίους μηχανισμούς πού τὴ σχημάτιζαν ἀρχικά. Ἴσως βέβαια νά φταίει τό γεγονός ὅτι ὁ χῶρος αὐτός ἀπὸ τὴν πρώτη στιγμή πρακτορεύτηκε, καθοδηγήθηκε καί τέλος κυριεύθηκε ἀπὸ τίς ἐγχώριες ὑπηρεσίες ἀσφαλείας, ἐνῶ γιά πολλά χρόνια ὑπῆρχε στά μέλη ἡ ἐσφαλμένη ἀντίληψη ὅτι ὁ στρατός καί ἡ ἀστυνομία ἦταν «δικοί μας», μία ἐντύπωση πού ὑπῆρξε τόσο ἀφελής ὅσο καί καταστροφική γιά τό ἐθνικιστικό κίνημα.

Τό μεγάλο ὁμῶς λάθος γιά τόν ἑλληνικό ἐθνικισμό ἦταν ὅτι στηρίχθηκε σέ ξένα ἰδεολογικά πρότυπα λαῶν μέ διαφορετική νοοτροπία καί ψυχοσύνθεση. Ὅπως ἔγραψε ἓνας ἀπὸ τοὺς μέντορες τοῦ ἑλληνικοῦ ἐθνικιστικοῦ κινήματος, ὁ Σπ. Σταυρόπουλος: «...τό ἑλληνικόν πρότυπον τοῦ ἑλληνικοῦ ἐθνικισμοῦ δέν ὑπηρετήθηκε οὐσιαστικῶς διότι δέν ὑπῆρξε. Διότι κανεὶς δέν ἐσκέφθη ὡς Ἕλληνα ἄλλὰ ὡς συρόμενος ὁπαδὸς τῶν πάσης μορφῆς δυτικοευρωπαϊκῶν προτύπων ἢ σημερινῶν κινήματων, κινήσεων, κομμάτων...».

Σέ τελικὴ ἀνάλυση τά ἑλληνικά ἐθνικιστικά κινήματα τοῦ Μεσοπολέμου δέν κατόρθωσαν νά ἐμφανισθοῦν ποτέ ἐνωμένα καί δέν κατάφεραν νά ὀργανωθοῦν σέ ἓνα μαζικό κίνημα ἀμφι-

σβήτησης τῆς καθεστηκυίας τάξης. Ἐνας ἀπό τούς λόγους ὑπῆρξε ἡ ἴδια ἡ φύση τοῦ κομματικοῦ συστήματος στήν Ἑλλάδα, ἡ λειτουργία τῶν πελατειακῶν σχέσεων καί τό διχαστικό κλίμα πού διαμόρφωσαν τά δύο μεγάλα ἀστικά κόμματα. Ταυτόχρονα τά λάθη τακτικῆς, ὁ μὴ συγκροτημένος πολιτικός λόγος, ἡ ἔλλειψη οἰκονομικῶν μέσων, ἡ ἐσφαλμένη γραμμὴ προσέγγισης τῶν ψηφοφόρων καί ἡ ἀνυπαρξία ἱκανῆς καί ὀργανωτικῆς ἡγεσίας, προδιέγραψαν καί τό μέλλον τῶν ἐθνικιστικῶν κινήσεων στήν Ἑλλάδα.

Ὁ Γερμανός πρεσβευτής Αἰζενλόρ σέ μία ἀναφορά του πρὸς τό Ὑπουργεῖο Ἐξωτερικῶν (9 Μαΐου 1934) ἐπεσήμανε μέ μοναδική σαφήνεια ὅτι «οἱ ἀντικομμουνιστικές, φασιστικές καί ἐθνικοσοσιαλιστικές ἐλληνικές ὀργανώσεις εἶναι κατακερματισμένες καί ἡ ἀνάπτυξή τους ἐμποδίζεται ἀπὸ τὴ φυσικὴ ἀπειθαρχία τοῦ λαϊκοῦ χαρακτήρα, τὴν τάση νὰ λένε πολλά λόγια καί τὴν ἀντίθεση πρὸς δυναμικῆς μορφῆς δράση. Ὁ ἐλληνικὸς λαὸς εἶναι πατριώτης, ἀλλὰ τό κράτος καί ἡ ἀνάγκη νὰ προσφέρει ὅποιαδήποτε θυσία γιὰ τό κράτος τοῦ εἶναι, ὡς ἰδέες, ξένα. Ἡ πολιτικὴ θεωρεῖται τελείως εἴτε ὡς αὐτοσκοπὸς εἴτε ὡς μέσον γιὰ τὴν ἱκανοποίηση ὑλικῶν συμφερόντων».

Δυὸ χρόνια ἀργότερα ὁ Βρετανὸς πρεσβευτὴς Γουώτερλυ ἔγραψε κάτι ἀνάλογο: «Ἡ φύση τοῦ ἐλληνικοῦ χαρακτήρα εἶναι τέτοια, ὥστε κανέναν δέν εἶναι πιθανὸ νὰ εὐχαριστηθεῖ μέ τὴ δικτατορία, ἀκόμη καί ἂν φέρει κοινωνικὲς μεταρρυθμίσεις καί οἰκονομικὴ εὐημερία» (ἀπὸ βρετανικὴ πρεσβεΐα πρὸς Ἦντεν, 7 Αὐγούστου 1936).

Οἱ ἀπόψεις τῶν δυὸ Εὐρωπαίων διπλωματῶν, ἀντίθετων μάλιστα πολιτειακῶν συστημάτων, πού δείχνουν ὅτι ἔχουν συλλάβει τὴν ἐλληνικὴ ἰδιοσυγκρασία, δέν διαφέρουν καθόλου ἀπὸ τό ἀξίωμα τοῦ στρατηγοῦ Κονδύλη πού ἔλεγε πῶς «Ὁ Ἕλληνας περισσότερο ἀναρχίζει παρά ὑπακούει».

Ὅταν στὶς περισσότερες εὐρωπαϊκὲς χῶρες ὁ ἐθνικοσοσιαλισμὸς καθιστοῦσε τίς μάζες πρωταγωνιστές τῆς Ἱστορίας, στήν Ἑλλάδα οἱ πολῖτες ἔδειχναν φανερὴ ἀπροθυμία νὰ ἐνταχθοῦν στό ἐγχώριον ἐθνικιστικὸ κίνημα.

Όπως πολύ εύστοχα παρατήρησε ο Νικ. Καρράς στο βιβλίο του «Ιωάννης Μεταξάς», «...στον απόηχο της ήττας του '22, ο έμφυτος πατριωτισμός των Ελλήνων δέν συνεβάδιζε απαραίτητα με την πειθαρχία, τον δυναμισμό και τή διάθεση για θυσίες, ώστε νά εκδηλωθεί ως επαναστατικό κίνημα αντιδρώντας στα κακώς κείμενα και τό κατεστημένο των δυό γερασμένων πολιτικῶν παραταξεων...».

Μετά τή δικτατορία του Πάγκαλου (1925/26), θά περίμενε κανείς ότι ο φασισμός και τά απολυταρχικά καθεστῶτα νά ἔχουν χάσει τή γοητεία τους στήν ἑλληνική κοινωνία. Ωστόσο τόν Μάϊο του 1928 ο πολιτικός Σεραφεΐμ Μάξιμος περιέγραφε τήν ακόλουθη κατάσταση:

«Οἱ ὁπαδοί του "καθαροῦ κοινοβουλευτισμοῦ" ὀλοένα καί λιγοστεύουν. Οἱ "ἐκκλησίες" καί οἱ ἀγορεύσεις τούς μοιάζουν μέ ψαλμωδίες πού δέν συγκινοῦν. Οἱ μεγαλείτερες δημοκρατικές ἐφημερίδες τῶν Ἀθηνῶν γεμίζουν τίς στήλες τους μέ ἀπομνημονεύματα καί εἰκόνες τοῦ Μουσσολίνι. Θαυμάζουν τά ἔργα του καί τόν τιμοῦν. Ὁ δημοκρατικός στρατός εἶναι κι αὐτός γεμάτος ἀπό ὑποψήφιους δικτάτορες, πού συννενοοῦνται καί συσκέπτονται συχνά γιά τό πῶς θά εἶναι δυνατόν νά "σωθῇ ἡ Ἑλλάδα" μέ μία "καλή δικτατορία". Κάθε ἐπιχειρηματίας, βιομήχανος ἢ τραπεζίτης πού ἐπιζητεῖ μία σύμβασι ἢ μία προμήθεια καί δέν τό κατορθώνει, καταλήγει στό συμπέρασμα πῶς "χρειαζόμαστε ἕνα δικτάτορα". Ὅλα αὐτά ἀπελπίζουν καί ἀπογοητεύουν τούς ὁπαδούς τῆς "λαϊκῆς δημοκρατίας", ἐνῶ ἐνισχύουν τή δικτατορική τάσι. Οἱ κοινοβουλευτικές ἀνταπάτες διαλύονται καί ἡ λογική τῶν πραγμάτων ὠθεῖ ἀκατάσχετα τήν κατάστασι σέ λύσεις δικτατορικές», (Σεραφεΐμ Μάξιμος: Κοινοβούλιο ἢ δικτατορία, βλ. «Εἰσαγωγή» Μάϊος 1928, σελ. 8).

Ένα ἄλλο χαρακτηριστικό παράδειγμα ἦταν ὁ συντηρητικῶν ἀντιλήψεων παλαίμαχος κοινοβουλευτικός Ἀνδρέας Μιχαλάκοπουλος ὁ ὁποῖος μέσω τῆς ἐφημερίδας «Νεολόγος» τῆς Πάτρας, ἐγκωμίαζε συχνά τό φασιστικό καθεστῶς τῆς Ἰταλίας καί τό ἐθνικοσοσιαλιστικό κόμμα τοῦ Χίτλερ.

Μία ἀπό τίς πιό γνωστές ἐφημερίδες ἐπίσης τῆς ἐποχῆς, ἡ «Καθημερινή» τοῦ Γεωργ. Βλάχου πλειοδοτοῦσε σέ θετικές ἀντα-

ποκρίσεις για τόν ἐθνικοσοσιαλισμό καί τή χιτλερική Γερμανία. Ὁ Νικόλαος Λούβαρις καθηγητής τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν καί τῆς Παντείου, θρέμμα τῆς γερμανικῆς παράδοσης τῆς ἱστορίας τοῦ πνεύματος ἔγραφε εὐνοϊκά καί ἐκτενῶς γιά τήν «ἀνοικοδομητική προσφορά» τοῦ Ἀδόλφου Χίτλερ, χαρακτηρίζε τούς Γερμανούς σοσιαλδημοκράτες «ἐχθρούς του κράτους», ἐνῶ τόν Χίτλερ παιδί τοῦ λαοῦ καί περιέγραφε τόν ἐκφυλισμό τοῦ Τύπου καί τῶν πανεπιστημίων ἀπό τίς ὑπερβολικά εὐρεῖες ἐλευθερίες. Δέν ἔλειπαν καί οἱ θετικές ἐκτιμήσεις γιά τόν Μουσολίνι καί τόν ἰταλικό φασισμό. Λίγες ἐβδομάδες μετὰ τό δεύτερο φιλοχιτλερικό τοῦ ἄρθρου στήν «Καθημερινή» ὁ Λούβαρις ἔγινε γραμματέας τοῦ ὑπουργείου Παιδείας, ἐνῶ ἀργότερα κατά τήν περίοδο τῆς Κατοχῆς χρημάτισε ὑπουργός στίς κατοχικές κυβερνήσεις. (Gunnar Hering: Τά πολιτικά κόμματα στήν Ἑλλάδα 1821-1936, Β' Τόμος, σελ. 1223)

Παρόμοιες δηλώσεις μέ τόν Λούβαρι εἶχε κάνει καί ὁ Θεόδωρος Σκυλακάκης, ἓνας ἀπό τούς πρωταγωνιστές τῆς ἀντεπανάστασης τοῦ 1923 καί πρῶην μέλος τῆς φιλοχιτλερικῆς ΟΕΚΚ. Ὁ Σκυλακάκης ἀνῆκε στούς σταθερούς ἰδεολογικούς ὑποστηρικτές μίας δικτατορίας μέ τά χαρακτηριστικά τοῦ γερμανικοῦ ἐθνικοσοσιαλιστικοῦ μοντέλου. Οἱ ἐκλογές, εἶχε δηλώσει τόν Φεβρουάριο τοῦ 1936, δέν εἶχαν καμμία χρησιμότητα γιατί τό μόνο πού ἔκαναν οἱ πολιτικοί εἶναι νά βάζουν ἐμπόδια στήν ἐθνική πολιτική. («Ἐφημερίς τῶν Ἑλλήνων» 4-2-1936).

Ὁ ἴδιος ὁ «πατριάρχης» τῆς δεξιᾶς παράταξης καί ἐπικεφαλῆς τῆς «Καθημερινῆς» Γ. Βλάχος, ὑποστήριζε ἐπώνυμα μέ ἄρθρα τοῦ τήν ἐπιβολή δικτατορίας γιά τρία ἕως πέντε χρόνια μέ ἐπικεφαλῆς τόν Τσαλδάρη. Ὁ Βλάχος ἀποδεχόταν καί πάλιν ὅσα μπορούσε κανεῖς νά διδαχτεῖ ἀπό τήν ἐθνικοσοσιαλιστική Γερμανία γιά τό χειρισμό τοῦ ἐνθουσιασμοῦ τῶν μαζῶν: «Ἀπό καιροῦ εἰς καιρόν ἑορταί, τελεταί καί Δημοψηφίσματα, εὐκολον εἶναι νά φέρουν τήν διοίκησιν εἰς ἄμεσον ἐπαφήν μέ τό πλῆθος». Τό «Νέον Κράτος» θά ἔλεγε στό λαό: «Λαέ, θά τοῦ εἶπη, σέ ἐστέρησα τῶν συνταγματικῶν ἐλευθεριῶν σου, διότι ἔκαμες χρῆσιν κακῇν. Διότι δέν τάς χρειάζεσαι, διότι σέ βλάπτουν». Τέλος χαρακτηρίζε τόν

έλληνικό λαό ως «άνήλικο» καί «εἰς ἓνα άνήλικον» γράφει «δέν δίδουν μαχαίρι». («Καθημερινή» 15-3-1935).

Ένα ένδεικτικό παράδειγμα τῆς φιλαρχίας καί τῆς ἐμφύλιας διαμάχης πού χαρακτηρίζει πάντοτε τόν ἐθνικιστικό χῶρο, εἶναι ἡ περίπτωση τοῦ ἡγετικού στελέχους τῆς ΕΕΕ Δήμ Σφαέλου. Ὁ Σφαέλος μία ἐμβληματική μορφή τῶν ἐθνικιστῶν, σέ μία ἐπιστολή τοῦ πρὸς τοὺς συντρόφους τοῦ τῆς Θεσσαλονίκης ἐκφράζει τὴν ἀνισυχία του γιὰ τὴν πρόθεση τοῦ Διαμαντόπουλου τῶν Ἐθνικοφρόνων Σοσιαλιστῶν νὰ διοργανώσει ἓνα κοινό Ἐθνικό Μέτωπο τῶν Ἐθνικιστικῶν Ὀργανώσεων: «Φοβερά μέ ἀνακάτεψε στό πρόγραμμά μου τό ζήτημα τοῦ ἀντικομμουνιστικοῦ συνεδρίου τοῦ Διαμαντόπουλου τό ὁποῖον διὰ νὰ τό ἐπισκιάσω ἀναγκάσθηκα ἀνέτοιμος, ἀνοργάνωτος καί μέ σκελεθρικήν μορφήν ὀργανώσεως νὰ καταστρώσω σχέδιον καί νὰ ἀρχίσω νὰ τό ἐκτελῶ συμπήξεως Κοινοῦ Ἐθνικοῦ Μετώπου τῶν Ἐθνικιστικῶν Ὀργανώσεων μέ τὴν ἐλπίδα διὰ τῆς καταλλήλου χειρήσεως τοῦ ζητήματος νὰ κατορθώσω καί ἡμεῖς νὰ ἀποκτήσωμεν πολιτικῶς τό Ἐθνικόν Μέτωπον (ἀποκλειστικῶς) καί τό Συνέδριον αὐτό ἢ νὰ ματαιωθῇ ἢ νὰ κατὰστῃ τουλάχιστον ἀκίνδυνον ἢ καί ἂν εἶναι δυνατόν νὰ μοιάζῃ μέ γελοῖαν καί χονδροειδῇ ἀντιγραφὴν», (Ἐπιστ. Σφαέλου 13/10/1934, φάκ. Σφαέλου, ΕΛΙΑ).

Μέ λίγα λόγια δηλαδή καί εὐθύς ἐξ' ἀρχῆς, ὁποιαδήποτε καλόπιστη καί ἐλπιδοφόρα προσπάθεια γινόταν γιὰ τὴ δημιουργία ἑνός κοινοῦ Ἐθνικιστικοῦ Μετώπου ὡς ἀντίπαλο δέος στό Παλαικό Κομμουνιστικό Μέτωπο, ἦταν ὑποδαυλισμένη καί τορπιλισμένη ἀπὸ τὴν ἀρχὴ ἐπειδὴ ὑπῆρχαν ἄνθρωποι σάν τόν Σφαέλο πού θά τοποθετοῦσαν τό ἴδιον ὄφελος καί τό παραταξιακό πάνω ἀπὸ τό ἐθνικό.

Γιὰ τοὺς ἐπίδοξους Ἑλληνες φυρερίσκους τῆς ἐποχῆς, τό συγκεκριμένο ἱστορικό πρότυπο τῶν ἐθνικοσοσιαλιστικῶν τουσ ὁραμάτων ἦταν ἡ φασιστική Ἰταλία, ὅπου τό κοινοβουλευτικό σύστημα ἀναγκάστηκε νὰ παραχωρήσει τὴ θέση του πρὸ «μίας ὀργανώσεως πλήρους ζωῆς καί σφρίγγους» ὑπὸ τὴν ἡγεσία ἑνός (10-1-1934).

Ωστόσο, τό μεγαλύτερο ἴσως ἀνασταλτικό ἐμπόδιο στά ἐθνικοσοσιαλιστικά καί φασιστικά κινήματα τοῦ Μεσοπολέμου ἦταν τό γεγονός ὅτι οἱ περισσότερες ἀπό τίς ὀργανώσεις αὐτές ἄγονταν καί κατευθύνονταν ἀπό τά κόμματα τοῦ πολιτικοῦ κατεστημένου. Ἡ Ε.Ε.Ε. Λ.Χ. μπορεῖ νά ἦταν ἓνα αὐθεντικό ἀντισημιτικό φασίζων κίνημα στή Βόρειο Ἑλλάδα, ὥστόσο ἡ ἡγεσία τῆς ἐλεγχόταν ἀπόλυτα ἀπό τήν κυβέρνηση Βενιζέλου. Ὅταν τό παράρτημα Ἀθηνῶν πού ἐλεγχόταν ἀπό τοὺς φιλοβασιλικούς, ἐπιχείρησε νά κατεβεῖ αὐτόνομα στίς βουλευτικές ἐκλογές, ἡ ὀργάνωση διαλύθηκε.

Τό Ἐθνικοσοσιαλιστικό Κόμμα τοῦ Μερκούρη καί ἡ ΟΕΣ τοῦ Διαμαντόπουλου ἦταν ἐξ' ὀλοκλήρου φιλομοναρχικές ὀργανώσεις καί εἶχαν μία «φιλοσημιτική» προσέγγιση. Μπροστά στήν ἔλευση τοῦ Γεωργίου Β' αὐτοδιαλύθηκαν καί συνέπραξαν μέ τοὺς ὑποψηφίους τοῦ Λαϊκοῦ Κόμματος καί τοῦ Κονδύλη. Τό ἴδιο ἔπραξε καί τό κόμμα τοῦ Γιάνναρου. Ἡ περίπτωση ὥστόσο τοῦ Παμφοιτητικοῦ ὑπῆρξε ἰδιάζουσα. Ἡ ἡγεσία του ἦταν ἐλεγχόμενη ἀπό τοὺς Βενιζελικούς καθότι οἱ περισσότεροι ἀπό τό συμβούλιο ἦσαν γόννοι μεγαλοαστικῶν οἰκογενειῶν τῆς πρωτεύουσας καί παιδιὰ πολιτικῶν τῶν φιλελευθέρων.

Ἡ μεγάλη ὅμως πλειοψηφία (περίπου τά $\frac{3}{4}$ ἀπό τά 2.000 μέλη) ἦσαν βασιλόφρονες. Ἡ ρήξη τῶν δυό τάσεων ὑπῆρξε σταδιακά ἀναπόφευκτη καί μέ ἀφορμή τήν πολιτειακή κρίση τό καλοκαίρι τοῦ 1935, ἡ μέν ἡγεσία τοῦ Παμφοιτητικοῦ ἔκανε ἔκκληση ὑπέρ τῆς Δημοκρατίας ἐνῶ οἱ ὀπαδοί φοιτητές τῆς Μοναρχίας συμμετεῖχαν σέ θορυβώδη φιλοβασιλικά συλλαλητήρια. Στήν πραγματικότητα δέν ὑπῆρξε οὔτε μία φασιστική ὀργάνωση -πλήν ἴσως τῆς ΟΕΚΚ- πού νά ἀκολούθησε αὐτόνομη πορεία καί νά βρέθηκε μακριά ἀπό τόν ἔλεγχο καί τήν κομματική διαπλοκή.

Τέλος ὁ γράφων, θά ἤθελε νά εὐχαριστήσῃ τόν ἀσυμβίβαστο ἰδεαλιστή τῆς ἐθνικιστικῆς ἰδέας στήν Ἑλλάδα Ἀνδρέα Πετρόπουλο καί τόν ἄοκνο πατριώτη καί ἐκδότη του Ἰωάννη Γιαννάκενα γιά τίς πολύτιμες συμβουλές καί πληροφορίες πού ἔδωσαν στό παρόν πόνημα.

ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΦΑΣΙΣΤΑΣ
ΑΠΑΣΗΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

«Σεβαστοὶ εἰς τοὺς φίλους μας
καὶ τρομεροὶ εἰς τοὺς ἐχθροὺς μας»

Ἀνεκοινώθη ἡ κατωτέρω προκήρυξις τοῦ κ. Θεοδώρου Ὑψηλάντου, ἀρχηγοῦ τῶν Ἑλλήνων Φασιστῶν, πρὸς τοὺς Φασίστας ἀπάσης τῆς Ἑλλάδος.

$$\Phi(x) = 1 - \frac{1}{2} \frac{x^2}{1+x^2}$$

Αναλαμβάνει την αρχηγίαν της τριτοβάθμιας
 Διοικήσεως Ελληνικήs Φασιστινής Συντακτικῆς
 Εξουσίας εἰς ἀρχὴς τοῦ ὅλγου ἔτους
 ἀποστέλλων εἰς πάντα τὰς ἐκτελεστικὰς καὶ
 βουλευτικὰς διὰ τὴν πρώτην μεθ' ὧν ἐργαζομένη
 ἐκτελεστικὰν, ἥτις θὰ συνδράμῃ τῇ φασιστικῇ
 ὀργάνωσιν ἀπὸ τοῦ τελευταίου φασιστοῦ ἀρχι-
 τοῦ ἀρχηγοῦ τῆς εἰς ἑαυτὴν ἐνότητος ἐκτελε-
 στικῆς σκοπῶν.

Εργαζομένη μέχρι τούδε εν τούτοις κρήναι, τή
μέραν επιχείρησιν εν τή ρίζω εώς επι τήν επιφάνειαν
τοῦτον τῆς «Ενότητος τῶν Ἑλλήνων Ἰσταν-
τινῶν», ἥτις ἐν γενικῇ δυνάμει προσελθὼν ἐν
αὐτῇ προεκτρέφει τῆς ὁμιλήτης τῆς αὐτῆς.

Πρέπει πρωτίστως νὰ κατανεμηθῇ ἐν τῇ προ-
τάσει τοῦ φυγικίου δὲν εἶναι καὶ ἐκείνη ὅ-
τις διακρίνεται συνήθως ἐκ διαφόρων ποσότη-
τάτων, ἐκ ὧν ἐν τούτοις κατανεμεῖται
τὴν ἀρχὴν ὑπὲρ ὅσον ἐπιβαλὼς ἡ ἐκείνη
τὴν προπαραπονήτην τῶν ὑποχρεώσεων, τὸ
ὅν καὶ εἰθέρετο ἀντιμέτωπα τοῦ λαοῦ, ἐπὶ
τοῦτοι συγχρόνως τὸ ἔθνος πρὸς τὸν ἀνα-
ρχὸν καὶ τὴν νάυαρχον, ὑποβάλλονται αὐτοὶ εἰς
τὴν διὰ παντός τρόπον διατήρησιν τῆς ἀρχῆς
καὶ τὴν διακρίσιν τῶν ἰδίων ἀπὸ τῶν κοινῶν
ἐκείνων συμφερόντων.

Τὸ πρόγραμμά τοῦ Φασιστοῦ εἶναι ἡ ἀνα-
καταστάσις τοῦ Κράτους νόμιμος ἐπὶ τῆς συντακ-
τικῆς ἐξουσίας τοῦ ἐκ Δικῆς θελήσαντος ἀποστα-
τανοῦς πολιτεύματος τῆς Συντακτικῆς καὶ Ἐκτε-
λεστικῆς, ὑπὸ τὸ ὄνομα ἐπὶ αἰῶνα πρῶτον αὐτοῦ
ἡ Ἑλληνικὸς Λαὸς καὶ τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἡ ἑ-
λληνικὴ γῆ καὶ ἡ ἐκδοχὴς, ἐλευθερία καὶ ἀνά-
πτυξις ἤθουντο νὰ μεταβάλλῃ ἀνὸρῳσις ἐκ τούτου
πρὸς ἐπιβολὴν τῆς ἰσχύος τοῦ ἐκτελεστικοῦ καὶ
ἐκτελεστικῆς καὶ πρὸς ἀνημέριαν τοῦ Λαοῦ.

ὁμοῦ ἔγω ἀνάγκη γ' ἀποδείξω : α - αλφ.

περί τῶν γενομένων ἐν τῷ 1897, ὅτι τῇ ἀποφασιστικῇ πρὸς
 τὴν πατριωτικὴν ἰδιαιότητι καὶ πᾶσι τοῖς ἀγα-
 θοῖς τῶν ἡμετέρων καὶ τῶν ὑπαρξάντων ἰθὺς ἐ-
 ἤργησε ὅπως τὸ πρῶτον τῆς ἀποφασιστικῆς καὶ τῆς
 δικτατορικῆς τοῦ προλαϊκισμοῦ πολιτικῆς ἐκείνης
 ἀπορροήσῃ πολιτικῇ, κοινωνικῇ καὶ εὐνοικῇ.
 Καίτοι πρὸς ἡμᾶς τὸ τυραννικὸν παρὰ τὸν λαόν
 ἰσχυρισμὸν, εὐθὺς τὸ στοιχειώδες δικαίωμα τοῦ
 λαοῦ πρὸς ἑαυτὸν κατεργήθη, οἱ ἄλλοι δὲ
 ἡ κληρονομία τῶν ἰδίων τοῦ Λαοῦ καὶ συνεπὲς
 ταῦτο τοῦ ἐξουσιάζοντα καὶ τῇ ἀδυστοχῇ τῆς δικαιο-
 τῆτος ἰθὺς ὡς τῆς κοινωμονικῆς ἀπειλῆς τῆς
 πόλεως καὶ τῆς ἐκείνης τῆς Ρουσίας, χωρὶς νύ
 ἴσεται καὶ τὴν καὶ τὴν ἐκτακτὴν εἰσροὴν τῶν τε
 λευκῶν καὶ τῶν μαύρων, τὰ ὅποια εἶχον ὡς ἀπο-
 τελεσματὶ τῆς ἐξουσίας τοῦ Τσάρου καὶ τῶν συν-
 τερσάντων αὐτῷ καὶ τοῦ ἰδίου ἀποβλέποντος ἐπὶ τὴν
 ἐκείνην, ὅπως οἱ Τσάροι ἀποστείλλουν τὰς ἐκτακ-
 τὰς πρὸς τὴν Ἑλλάδα καὶ τὴν ἰσχυρὰν τῶν
 Ἀστικῶν πάλαι, δοχίζοντες καὶ κατεκχεύουσιν καὶ
 οἱ δοχίζοντες τοῦ κοινωμονικῆς ὅτι ἡ δικαιοσύνη καὶ
 τὸ ἀδικεῖν καὶ ἡ κατεκχεύουσι τοῦ δικαιοῦ
 ἀδικεῖν τοῦ δὲν εἶναι δικαίου καὶ ἀπορροήσῃ
 οὕτως διὰ τῆς ἀλλοτριώσεως τῶν θεμελιωδῶν ἀρ-
 γῶν αὐτῶν οὕτως διὰ μεγάλων καὶ μικρῶν
 καὶ ἀπειλῶν

10 Φαρμακός και χημικός πολέμιος του
Κομμουνισμού.

(1) Φαίνεται όμως θαυμάσιωμα, ότι ο Κομμουνισμός
ήρθε να πιάσει να κερδιστεί.

1) 2 3 4 5 6 7 8 9 10

Η Φαρισσαϊκή θεωροῦσα περιχρᾶται ἐν ταύτῃ τῇ Ἐκκλησίᾳ, τὴν Παθολογίαν καὶ τὴν Ἑρμηνείαν. Διὰ τοῦτο τὴν ὀφθαλμὸν πρὸς τὴν ἑαυτοῦ καὶ ἐκείνην ἐνεργεῖται, ἣ ὅποιον συμπέσει μὴ εἰ καθήκον τοῦ πολέμου πρὸς πραγματικῶς τῇ ἐκκλησίᾳ καὶ τῇ ἐκκλησίᾳ τῆς Πικρίας τοῦ ἐνεργεῖται ἥτις συνεπάγεται τὴν κατὰ τὴν τῶν ἐκκλησιῶν διπλοῦν, τὴν συνεκτικῶς τοῦ Ἀποῦ καὶ τῇ κοινῇ συνεκτικῶς διὰ τὴν ἁγίαν τοῦ ἔθνους ἀπὸ τοῦ ἀποκρίτου καὶ τοῦ ἀποκρίτου.

Προκήρυξη τῆς Ἑνώσεως Ἑλλήνων Φασιστῶν μέσα ἀπὸ τίς στήλες
τοῦ περιοδικοῦ „Νέα Ἐποχὴ“, (1-4-1928).

ΕΝΩΣΙΣ ΕΛΛΗΝΩΝ ΦΑΣΙΣΤΩΝ

Ἡ πρώτη οὐσιαστική κίνηση τοῦ ἐλληνικοῦ φασισμού ἦταν ὁ σχηματισμός τῆς «Ἐνώσεως Ἑλλήνων Φασιστῶν» ἀπό τόν Θεόδωρο Ὑψηλάντη ἀπόγονό τῆς ἱστορικῆς οἰκογένειας τοῦ 1821. Φαίνεται πῶς ὁ Ὑψηλάντης, ὁ ὁποῖος μεταξύ 1914-1917 ὑπηρετοῦσε ὡς σταυλάρχης στά βασιλικά ἀνάκτορα, γοητευμένος ἀπό τίς ἐπιτυχίες τοῦ Μουσολίνι ἔκανε τίς πρῶτες διεργασίες γιά τή δημιουργία τῆς ὀργάνωσής του τό φθινόπωρο τοῦ 1927. Στό πολιτικό προσκήνιο ὥστόσο ἐμφανίστηκε τόν Μάρτιο τοῦ 1928 ὅταν ὁ ἀρχηγός τῆς ὀργάνωσης μέ μία προκήρυξη «...πρός τοὺς φασίστας ἀπάσης τῆς Ἑλλάδος...», καλοῦσε τόν ἐλληνικό λαό νά πυνκνώσει τίς τάξεις τῆς Ἐνώσεως Ἑλλήνων Φασιστῶν. Ἡ προκήρυξη ἀρχίζει ὡς ἑξῆς:

«Φασίσται,

Ἀναλαβῶν τήν ἀρχηγίαν τῆς πρό πολλοῦ ἰδρυθείσης Ἑλληνικῆς Φασιστικῆς Ὄργανώσεως, αἰσθάνομαι εὐθύς ἐξ' ἀρχῆς τήν ὑποχρέωσιν ν' ἀποστείλω εἰς πάντας ὑμᾶς ἐγκάρδιον χαιρετισμόν διά τήν πρώτην μεθ' ὑμῶν ψυχικήν ἐπικοινωνίαν, ἣτις θά συνδέσει τήν Φασιστικήν Ὄργάνωσιν ἀπό τοῦ τελευταίου Φασίστου μέχρι τοῦ ἀρχηγοῦ τῆς εἰς ἱεράν ἐνότητα ἰδεολογίας καί σκοπῶν. Ἐργασθεῖς μέχρι τοῦδε ἐν σιγῇ, κρίνω σήμερον ἐπίκαιρον ἵνα ρίψω φῶς ἐπὶ τῶν σκοπομένων τῆς Ἐνώσεως τῶν Ἑλλήνων Φασιστῶν, ἣτις ἐν γενικαῖς μόνον γραμμαῖς διά τῆς προκηρύξεώς της ὠμίλησε περί αὐτῶν. (...).¹

Ἡ προκήρυξη, ἀφοῦ κάνει λόγο γιά τήν κοινοβουλευτική διαφθορά καί τίς ἀντεθνικές θέσεις τῶν κομμουνιστῶν, συνεχίζει στόν ἴδιο τόνο: « Ἡ Φασιστική ἰδεολογία περικλείει ἐν ἑαυτῇ τήν Ἐνωσιν, τήν Πειθαρχίαν καί τήν Ἐργασίαν. Δηλαδή τήν βαθεῖαν πίστιν καί τήν ζωτικήν ἐκείνην ἐνέργειαν, ἥ ὁποία συμπίπτει μέ τό καθῆκον τοῦ πολίτου πρὸς πραγμάτων τῆς εὐημερίας καί τῆς ἰσχύος τῆς πατρίδος του, ἐνέργειαν ἣτις συνεπάγεται τήν καταπαυσιν τῶν ἐμφυλίων διαμαχῶν, τήν συναδέλφωσιν τοῦ λαοῦ καί

¹ Περιοδ. «Νέα Ἐποχή», 1-4-1928.

τήν κοινήν συνεργασίαν διά τήν ἀνάνηψιν τοῦ ἔθνους ἀπό τοῦ λη-
θάργου καί τοῦ μαρασμοῦ». (περιοδ. «Νέα Ἐποχή», 1-4-1928).

Ἐνα μήνα μετά τήν τυπική ἰδρυσὴ της, ἡ Ἐνωση Ἑλλήνων
Φασιστῶν ἄρχισε νά ἀποκτᾷ ὀπαδούς πού προσήλθαν ἐθελον-
τικά. Ὁ βασικός πυρήνας μελῶν προερχόταν ἀπό στελέχη
φασιζουσῶν ὁμάδων καί συλλόγων, ὅπως τῆς «Συνταγματικῆς
Νεολαίας», τῆς «Συνταγματικῆς Δράσης» κ.ἄ. Ἡ πλειοψηφία τῶν
περισσότερων μελῶν τῆς ὀργάνωσης προερχόταν ἀπό τό συντη-
ρητικό φιλοβασιλικό χῶρο μέ προεξέχοντες τοὺς δικηγόρους Ξε-
νοφῶντα Χατζησαράντο καί Εὐάγγελο Συνοίκη. Ὁ πρῶτος ἦταν
τέκτονας καί εἴκοσι χρόνια ἀργότερα, τό 1948 θά ἀναλάβει
ὕπεύθυνος ὕλης τοῦ «Τεκτονικοῦ Δελτίου», τοῦ ἐπισήμου δημο-
σιογραφικοῦ ὀργάνου τῆς Μεγάλης Στοᾶς τῆς Ἑλλάδος.

Ἡ ὀργανωτική δομή τῆς ὀργάνωσης ἦταν συγκεντρωτική.
Ὁ ἀρχηγός συμμετέχει στό Ἀνώτατο Φασιστικό Κέντρο, πού εἶναι
ἡ ὑψηλότερη ἱεραρχική βαθμίδα καί εἶναι τριμελές. Ἐπεται τό
εἰκοσαμελές Μέγα Συμβούλιο. Ἡ ἐπόμενη κλιμάκωση εἶναι οἱ
Τοπαρχίες, πού διοικοῦνται ἀπό τόν Τοπάρχη καί ἓνα συμβούλιο,
καί πιό κάτω οἱ Τομεῖς, οἱ Ζῶνες καί τά Διαμερίσματα. Οἱ
ἀντίστοιχοι ἐπικεφαλῆς ὀνομάζονται τοπάρχες, τομεάρχες, ζω-
νάρχες καί διαμερισματάρχες ἐνῶ ἐπιτελεῖς ὀνομάζονταν ὅσοι
συμμετεῖχαν στά (τριμελῆ κατὰ κανόνα) συμβούλια-ἐπιτελεῖα
κάθε μονάδας. Γιά τά μέλη ἔχουν προβλεφθεῖ παραστρατιωτικές
στολές μαύρου χρώματος. Ἄς σημειωθεῖ ἐπίσης ὅτι μέχρι τότε, τά
μέλη τῶν «συνταγματικῶν» ὁμάδων εἶχαν καί αὐτά στολές, πλήν
ὅμως κίτρινου χρώματος (κιτρινοχίτωνες) συμβολίζοντες τήν βυ-
ζαντινὴ αὐτοκρατορία. (Δημοσθ. Κούκουνας: «Οἱ Ἕλληνες Φασί-
στες», «ΤΟΤΕ», Αὐγ. 2006, τεύχ. 26).

Τήν ἰδρυση τῆς Ε.Ε.Φ. χαιρέτησαν ἀρκετές ἐφημερίδες κυ-
ρίως τοῦ ἀντιβενιζελικοῦ χώρου, οἱ ὁποῖες τήν προέβαλαν ὡς μία
νέα πολιτική ὀργάνωση πού θά ἐφάρμοζε τό ἰταλικό πείραμα
στήν ἑλληνική πραγματικότητα. Ἀνάμεσα σ' αὐτές ξεχώριζαν οἱ
ἐφημερίδες τοῦ συγκροτήματος Γιάνναρου (ἡ «Ἐσπερινή» ἀλλά
καί λίγο ἀργότερα τό «Ἐμπρός»), τό «Σκρίπ» κ.ἄ. Σύμφωνα μέ τόν
ἱστορικό ἐρευνητὴ Δημοσθ. Κούκουνα τό «Σκρίπ» εἶχε διαδραμα-

τίσει πρωταγωνιστικό ρόλο στην ίδρυση τῆς ΕΕΦ, ἐνῶ ὁ τότε διευθυντής τῆς ἐφημερίδας Γρηγ. Εὐστρατιάδης ἦταν ἐκεῖνος πού μεσολάβησε ὥστε νά πεισθεῖ ὁ Θ. Ὑψηλάντης καί νά ἀναλάβει τήν ἀρχηγία. Ὁ τελευταῖος βέβαια οὐδεμία σχέση εἶχε μέ τόν ἐπαναστατικό χαρακτήρα τοῦ φασισμού καί τοῦ ἐθνικοσοσιαλισμοῦ οὔτε καν τή ρητορική δεινότητα τοῦ Μουσολίνι ἢ τοῦ Χίτλερ. Τό ἀντίθετο μάλιστα, εἶχε πρόβλημα ἄρθρωσης, ἦταν ὑπερόπτης καί ἀλαζόνας καί τό μοναδικό «προσόν» πού εἶχε ἦταν ὅτι ἀνῆκε στούς ἔμπιστους τῆς βασιλικῆς αὐλῆς, ἔχοντας ὑποστεῖ πολλαπλές διώξεις, φυλακίσεις καί καταδίκη σέ ισόβια δεσμά (ὡς χρηματοδότης καταζητουμένων βασιλικῶν, ἀλλά καί ὡς δῆθεν ἐνεχόμενος σέ κατασκοπική δράση) κατά τήν περίοδο 1917-20, ἀκριβῶς λόγω τῶν φρονημάτων του.

Ὁ Θεόδωρος Ὑψηλάντης σέ φωτογραφία μετά τό 1935.

Ἡ διάσπαση τῆς Ε.Ε.Φ.

Δέν ὑπάρχει ἀσφαλὴς πληροφόρηση γιά τόν ἀκριβῆ ἀριθμό τῶν μελῶν τῆς ὀργάνωσης, ὥστόσο τά γραφεῖα τῆς Ε.Ε.Φ. στήν ὁδὸ Χαλκοκονδύλη στό κέντρο τῆς Ἀθήνας κάθε Κυριακὴ ἐσφυζαν ἀπὸ δεκάδες ὁπαδούς πού ἐπιζητοῦσαν ἐνημέρωση καὶ ἰδεολογικὴ διαφώτιση ἀπὸ τὴν «ἀδαῇ» ἡγεσία. Ἡ κρίση βέβαια δέν ἀργήσε νὰ ξεσπάσει. Στὶς 25 Μαρτίου 1928, ὁ ἀρχηγὸς Ὑψηλάντης καθαιρέθηκε ἀπὸ τὸ Ἀνώτατο Φασιστικὸ Κέντρο καὶ ἀνέλαβε ὁ χρηματοδότης τῆς ὀργάνωσης, Πέτρος Γιάνναρος. Ἐπρόκειτο γιά ἓναν ἰδιόρρυθμο δημοσιογράφου καὶ ἐκδότη, πού καταγόταν ἀπὸ τὴ Μάνη καὶ εἶχε τὴ φήμη τοῦ πράκτορα. Ὁ τότε ἀστυνομικὸς διευθυντὴς Τσαγγαρίδης εἶχε καταγγεῖλει δημόσια ὅτι ἡ Ἰταλία εἶχε χορηγήσει στήν Ε.Ε.Φ. ἓνα ἔμβασμα δέκα ἑκατομμυρίων λιρετῶν. Εἶναι πιθανὸ τὴν χρηματοδότηση αὐτὴ νὰ τὴν ἐξασφάλισε ὁ Γιάνναρος, ὁ ὁποῖος ζοῦσε μετὰ τὸ 1922 αὐτοεξόριστος στήν Ἰταλία καὶ ἐπανῆλθε στήν Ἑλλάδα τὸ 1926, γιά νὰ ἀσχοληθεῖ ἐκ νέου μέ τὴν πολιτικὴ καὶ τὴ δημοσιογραφία. Γιά τόν Γιάνναρο ἐπίσης ὑπῆρχε ἡ φήμη ὅτι κατὰ τὴ διάρκειαν τοῦ Α' Π.Π. εἶχε πληρωθεῖ ἀπὸ τὴν γερμανικὴ ἀντικατασκοπεῖα γιά νὰ προβάλλει μέσω τῶν ἐφημερίδων του τὴ γερμανόφιλη πολιτικὴ καὶ τὴν πολιτικὴ τῆς οὐδετερότητας. Φαίνεται πὺς ἡ φήμη αὐτὴ εἶχε κάποια βάση καθὼς στὶς ἀρχές τῆς δεκαετίας τοῦ 1910 εἶχε ἐγείρει στὴ διασταύρωση Ὁθωνος καὶ Φιλελλήνων μία ἀπὸ τίς μεγαλύτερες πολυκατοικίες τῆς ἐποχῆς (Μέγαρο Γιάνναρου).

Μαζί μέ τόν Ὑψηλάντη διαγράφηκε τότε καὶ ὁ γεν. γραμματέας τῆς Ε.Ε.Φ. Χ. Βασιλόπουλος καθὼς καὶ ὀρισμένα ἄλλα στελέχη, κυρίως ἀπὸ τὴν ἐπαρχία, πού εἶχαν συνεχίσει νὰ τὸν ἀναγνωρίζουν. Ἡ παλαιὰ ὑπὸ τόν Ὑψηλάντη διοίκηση προσπάθησε ἐκ νέου νὰ ἀναλάβει τὴν ἀρχηγείαν τῆς ὀργάνωσης, δίχως ὅμως ἐπιτυχία. Ἐνας τοποτηρητὴς τοῦ Γιάνναρου, ὁ Ἰωάννης Τροχάνης ἀνέλαβε τοὺς ἐπόμενους μῆνες τὴν ἡγεσίαν καὶ τὴν διατήρησε μέχρι τὴν ὀριστικὴν διάλυσιν τὸ 1932 ὅταν τά περισσώτερα μέλη τῆς προσχώρησαν στήν Ὀργάνωσιν Ἑλλήνων Ἐθνικιστῶν τοῦ Ἀλέξανδρου Γιάνναρου.

Τό πιο χαρακτηριστικό στοιχείο ίσως της σύντομης διαδρομής της Ε.Ε.Φ., ήταν ή αφύσικη ιδιότητα καί σχέση τών ήγετικών στελεχών της, μέ τον έλληνικό τεκτονισμό. Πλήν του Θ. Υψηλάντη που υπήρξε μέλος της τεκτονικής στοάς «Υψηλάντης» της Αθήνας, αρκετά ακόμα μέλη της όργανωσης δέν έλαβαν υπ' όψη τις αντιμασσονικές διακηρύξεις τών ευρωπαϊκών φασιστικών κομμάτων. Ανάμεσά τους ήταν ό δημοσιογράφος Δήμος Βρατσάνος (έκτελέσθηκε στα Δεκεμβριανά του 1944), ό Νικόλαος Αποστολόπουλος, ιδιαίτερος μία έποχή του Έλευθ. Βενιζέλου καί έκτεθειμένος γερμανοφίλος τήν πρώτη περίοδο της Κατοχής, ό Νεστωρ Λάσκαρης (συγγραφέας καί μασόνας ύψηλόβαθμου βαθμού), ό Βασίλειος Σιμωνίδης (ύπουργός γέν. διοικητής Μακεδονίας κατά τήν Κατοχή), ό Λοχαγός Σπυρος Παπούλας (γιός του αρχιστράτηγου της Μικράς Ασίας Παπούλα), ό Πέτρος Δοιανίδης, οίκονομικός δοσίλογος καί συνεργάτης τών στρατευμάτων Κατοχής αλλά καί φανατικός Έαμίτης τήν περίοδο της άπελευθέρωσης κ.ά.²

Η αφύσικη αυτή ιδιότητα τών περισσότερων στελεχών θά πρεπει μάλλον νά έρμηνευθεί ότι μέσα στη συγκεκριμένη στοά («Υψηλάντης») άποφασίστηκε ή ίδρυση της όργανωσης μέ τελικό στόχο τήν προστασία του βασιλικού θεσμού καί τήν έπαναφορά της μοναρχίας. Δέν είναι καθόλου τυχαίο το γεγονός, ότι όλοι σχεδόν οί παραπάνω πρωταγωνίστησαν τό 1935 στην παλινόρθωση του Γεωργίου.

Όσο γιά τήν τύχη του Θ. Υψηλάντη άξιοσημείωτο είναι ότι οί κατοχικές κυβερνήσεις τον χρησιμοποίησαν ως πρόεδρο ή μέλος διοικητικών συμβουλίων σε μεγάλες έλληνογερμανικές εταιρείες. Πέθανε τό 1943 καί ή τότε κατοχική κυβέρνηση απένειμε στή χήρα του ισόβια σύνταξη, που άργότερα (τό 1946) καί ή κυβέρνηση Σοφούλη μέ ειδικό νόμο επικύρωσε.

Ό Πέτρος Γιάνναρος δέν πρόλαβε νά δει τήν έλευση τών Γερμανών στην Αθήνα. Τόν Μάιο του 1928 κι ενώ συνέχιζε νά

² Δημοσθ. Κούκουνας: «Οί Έλληνες Φασίστες», «ΤΟΤΕ», Αύγ. 2006, τεύχος 26.

χρηματοδοτεῖ τὴν Ε.Ε.Φ., ἀγόρασε ἀπὸ τὴν οἰκογένεια Καλαποθάκη τὴν ἐφημερίδα «Ἐμπρός» καὶ δημιούργησε ἓνα μεγαλόσχημο ἐκδοτικό συγκρότημα πού διέθετε τρεῖς τίτλους ἡμερησίων ἐφημερίδων. Προμηθεύθηκε νέα τυπογραφικά μηχανήματα, προσέλαβε γνωστά ὀνόματα τοῦ δημοσιογραφικοῦ κόσμου (μεταξύ τῶν ὁποίων καὶ τὸν περίφημο Μιχαὴλ Παπαστρατηγάκη, μετέπειτα δημοσιογράφος τῆς κατοχικῆς ἐφημερίδας τῆς Θεσσαλονίκης «Νέα Εὐρώπη») καὶ ἦταν ἀποφασισμένος νὰ ὑλοποιήσει τὰ ἐκδοτικά καὶ πολιτικά του ἐνδιαφέροντα. Ὡστόσο ὅπως συμβαίνει ἀρκετές φορές, τὰ μεγαλεπήβολα σχέδιά του ἀνατράπηκαν αἰφνιδιαστικά τὴν παραμονὴ τῶν ἐκλογῶν τοῦ Αὐγούστου 1928. Ὁ Πέτρος Γιάνναρος πέθανε σὲ ἡλικία 50 ἐτῶν ὕστερα ἀπὸ μία ἐπιδημία πανώλης πού εἶχε τότε ἐκδηλωθεῖ στὴν Ἀθήνα ἀφήνοντας τὸ συγκρότημά του καὶ τὴν ἀναιμικὴ πλέον Ἑνωσὴ Ἑλλήνων Φασιστῶν στὸν 26χρονο γιό του Ἀλέξανδρο. Στὴν κηδεῖα του πού ἔγινε μὲ κάθε ἐπισημότητα, καὶ χοροστάτησε ὁ τότε Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν Χρυσόστομος, εἶχαν παραστεῖ ὁ ἀρχηγὸς τοῦ Λαϊκοῦ Κόμματος Παν. Τσαλδάρης, ὁ Θ. Ὑψηλάντης, ἡ οἰκογένεια Μερκούρη, ὑπουργοί, πρεσβευτές ἀλλὰ καὶ μία πολυπληθὴς ἀντιπροσωπεῖα τῆς Ε.Ε.Φ.

Ἀξίζει νὰ ὑπογραμμιστεῖ, ὅτι μία συγγενὴς τοῦ Θ. Ὑψηλάντα, ἡ Ἑλένη-Αὔρα Ὑψηλάντη ἀφοῦ κατὰ τὴν Κατοχὴ διετέλεσε διερμηνέας τῶν Γερμανῶν, διέφυγε τὸ φθινόπωρο τοῦ 1944 στὴ Βιέννη καὶ συμμετεῖχε στὴν ἐπονομαζόμενη «ἐθνικὴ» κυβέρνησι τοῦ Ἐκτορα Τσιρονίκου. Δὲν ἐπέστρεψε ποτὲ στὴν Ἑλλάδα ἐνῶ ὁ γιὸς τῆς Μανώλης, πολὺ ἀργότερα νυμφεύθηκε τὴ γνωστὴ Γερμανίδα πολιτικὸ Ἀντρέα Ὑψηλάντη. Ἡ Ἑλένη-Αὔρα Ὑψηλάντη πέθανε στίς 27 Μαρτίου 1957 στό Γιοχάνεσμπουργκ τῆς Νότιας Ἀφρικῆς.

ΑΠΟ ΤΟ ΑΡΧΕΙΟ ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑΣ ΤΟΥ ΕΤΟΥΣ 1928 ΤΗΣ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ

Ένωσιν Ελλήνων Φασιστών
Χαλκοκονδύλη 44Β, Αθήνας

Πρός τόν κ. Θεόδ. Ύψηλάντην
Ξενοδοχείον Ξενίας Μέλαθρον Αθήνας

Αρχηγέ μου,

Μετά μεγάλης μου χαρᾶς ἐπληροφορήθην τήν ἀνακήρυξιν ὑμῶν ὡς Αρχηγοῦ τῶν Ἑλλήνων Φασιστῶν ὑπό τῶν Διαμερισματαρχῶν Ἀθηνῶν-Πειραιῶς καί τῶν Τοπαρχῶν τοῦ Κράτους παρουσία τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου τῶν ἰδρυτῶν τοῦ Ἑλληνικοῦ φασισμού καί σᾶς εὐχομαι ἵνα ὁ Παντοδύναμος βοηθήσῃ ὑμᾶς εἰς τό ἔργον σας.

Ὡς ἀπλούς φασίστας ἔχω νά σᾶς εἶπω περί τοῦ φασισμού ἐν Ἑλλάδι καί τί χρειάζεται ἵνα τελεσφορήσῃ ὁ ὅλος φασιστικός ἀγών.

1) Τήν ἰδέαν τοῦ φασισμού ἐν Ἑλλάδι τήν ἀσπάζεται ὁ Ἑλληνικός λαός, ἀπόδειξις δέ πρὸς τοῦτο, ὅτι ἡ Ἑνωσις Ἑλλήνων Φασιστῶν κατῴρθωσε νά καταλάβῃ τὰ $\frac{3}{4}$ τοῦ Ἑλληνικοῦ ἐδάφους διά μίας καί μόνης ἐφημερίδος.

2) Ἰδρυσις Φασιστικῆς Λέσχης μέ τὰ ἀπαιτούμενα γραφεῖα.

3) Συγκρότησις ἐπιτροπῆς ἐξ ἀδιαλλάκτων πολιτικῶν, ὑπὸ τήν ἡγεσίαν ὑμῶν ὡς ἀρχηγοῦ, ἥτις θέλει ἀναλάβῃ τόν φασιστικόν ἀγώνα εἰς ὅλον τό Κράτος.

4) Τήν μετάδοσιν καί τήν ὅλην κίνησιν ὑπέρ τοῦ Ἑλληνικοῦ φασισμού δι' ὅλων τῶν ἀντιβενιζελικῶν ἐφημερίδων καί οὐχί διά μίας ὡς ἐγένετο μέχρι σήμερον, καί τοῦτο διότι προκαλεῖ τήν ἐπίθεσιν τῶν ἄλλων, ὅπου δέν δύναται νά γίνη τίποτε.

5) Τήν πληρωμήν τῶν ἐνοικίων τῶν Διαμερισμάτων Ἀθηνῶν-Πειραιῶς ἀπό τοῦ Κέντρου, λόγω τῆς οἰκονομικῆς κρίσεως τῆς Βασιλόφρονος παρατάξεως ἀφ' ἑνός καί λόγω του ὅτι ὁ λαός ἔχει διχασθῇ εἰς τὰς μερίδας τῶν πολιτικῶν συλλόγων (Φιλοσοφόπουλος).

Προσέξατε καλά μή περιπέσητε εἰς ἀνήθικα πρόσωπα καί
ἐκτεθῆτε εἰς τήν κοινωνίαν.

Αὐτά τά ὀλίγα σᾶς ὑποβάλλω, Ἀρχηγέ μου, ὡς ἀπλούς
στρατιώτης τοῦ φασισμού, ἅτινα τίθενται ὑπό τήν κρίσιν ὑμῶν.

Μέ φασιστικούς χαιρετισμούς

Ἰω. Γ. Καλλιακούδας

Ἰδιωτικός ὑπάλληλος

Φανατικός Βασιλόφρων καί ὑποστηρικτής τῶν ἀγαπητῶν
ἐφημερίδων «Ἐμπρός» καί «Ἐσπερινῆς», αἵτινες πρῶται ὕψωσαν
τήν σημαίαν ὑπέρ τῆς ἀπελευθερώσεως ἀπό τήν Βενιζελικήν τυ-
ραννίαν καί ἔχουσαι τό θάρρος καί τό σθένος νά εὐρίσκωνται πά-
ντοτε ὑψωμένοι ὑπέρ τῆς ἐπαναφορᾶς τοῦ λατρευτοῦ μας Βασι-
λέως Κωνσταντίνου τοῦ ἐθνομάρτυρος ὅστις ἀπηλευθέρωσε τήν
πατρίδα μας ἀπό τοὺς φοβερούς ἐχθρούς της Τούρκους καί Βουλ-
γάρους, εὐρισκόμεθα σήμερον ὑπό τήν γαλανόλευκον σημαίαν
κυματίζουσιν τόν καθαρὸν ἀέρα τῆς ἐλευθερίας. Ὁμοῖδεᾶται
ἐξακολουθήσατε τόν ἱερὸν ἀγῶνα μέ θάρρος καί αὐταπάρνησιν
καί ἐστὲ βέβαιοι ὅτι θά ἔλθῃ ἡ ἱερὰ ἐκείνη στιγμή κατὰ τήν
ὁποίαν θά ἐπαναφέρωμεν τόν ἐξόριστον Βασιλέα μας μέ τὰς τι-
μάς ἐκεῖνας πού ἔφεραν τόν ἀλησμόνητον Ἐθνομάρτυρα
Κωνσταντίνον, ὅπου φιλοξενεῖται τό ἅγιον Σῶμα τοῦ εἰς ξένην
γῆν. Ὁμοῖδεᾶται, μή πτοῆσθε ἀπό τὰ βάρβαρα μέσα, τὰ ὁποῖα δι-
αθέτουν οὐ τύραννοι, διότι θέλουν νά καταπνίξουν τήν ἱεράν καί
ἀγίαν ιδεολογίαν μας, δέν μᾶς συγκινοῦν διότι συνηθίσαμεν ὑπό
τόν τύραννόν της Χαλέπας. Σᾶς παρακαλῶ ὅπως μέ ἐγγράψετε
εἰς τὰ ἱερὰ στελέχη τοῦ Φασισμού καί εἶμαι ἕτοιμος νά προσέλθω
εἰς τήν φωνήν τῆς ἱερᾶς σημαίας. Ὁ Μουσσολίνι ἔσωσε τήν
Ἰταλίαν μέ τόν Φασισμόν, καί ἡ Ἑλλάς θά σωθῇ μέ τόν Ἑλλη-
νικόν Φασισμόν. Ἀποστείλατέ μου ὁδηγίας καί ὀργανισμόν διὰ νά
σχηματίσωμεν Φασιστικόν Κέντρον.

Ἐν Ξάνθῃ τῇ 7/5/28

Διατελῶ πρόθυμος

Νικόλαος Μέρης

Ἐπιστολή σας ἐλήφθη. Απολύτως σύμφωνος μαζί σας.
Δημήτριος Παπαντωνόπουλος
Πολιτευτής Χαλκιδικής

Φανατικός ἀναγνώστης Βασιλοφρόνων ἐφημερίδων παρακολουθῶν ἀπό μηνῶν Φασιστικήν ὀργάνωσιν συγχαίρομεν ὑμᾶς διὰ τήν ἱεράν ἰδέαν Φασιστικῆς Ὁργανώσεως, εὐχομαι δέ ὅπως φασιστική σημαία κυματίζῃ ἐντός ὀλίγου ἀνά τās ἐπάλξεις ὁλοκλήρου τῆς Ἑλλάδος. Σᾶς παρακαλῶ ὅπως μέ κατατάξητε εἰς τās τάξεις σας. Ὁμοίως σᾶς παρακαλῶ ὅπως μοῦ στείλετε τās διαταγὰς καί τās ἀποφάσεις τοῦ Κέντρου.

Πειραιεύς, τῇ 3ῃ Μαΐου 1928

Διατελῶ ὅλως πρόθυμος
Ἀλέξ. Χριστοφίλης

Τακτικός ἀναγνώστης ἐφημερίδος «Ἐμπρός» καί «Ἐσπερινῆς» παρακολουθῶν τήν ὀργάνωσιν τῆς Φασιστικῆς Ἐνώσεως σπεύδω ὅπως ταχθῶ ὑπό τήν ἱεράν σημαίαν μέ τήν πεποίθησιν ὅτι ἡ ὑμετέρα ὀργάνωσις θά πατάξῃ ἀμειλίκτως καί θά δικάσῃ ἐνώπιον τοῦ Λαϊκοῦ Δικαστηρίου τοῦ ἀγρίως φορολογουμένου Ἑλληνικοῦ λαοῦ πάντας ἐκείνους τοὺς ὁποίους συνετέλεσαν εἰς τήν καταστροφὴν τῆς Πατρίδος καί κατέστρεψαν χιλιάδας Ἑλληνικάς ψυχὰς ἀνά τὰ Οὐκρανικά καί Μικρασιατικά πεδία καί ἔφερον εἰς τήν τελείαν καταστροφὴν τοὺς ἀδελφούς μας πρόσφυγας τοὺς ὁποίους ἀκόμη ἐξακολουθοῦν νά ἔχουν καί νά ἐμπαίζουν μόνον διὰ τήν ψῆφον των. Ἐχοντες πεποίθησιν ὅτι ἡ ὑμετέρα ὀργάνωσις θά δώσῃ τήν ἐλευθερίαν εἰς τήν πατρίδα μας τάσσομαι παρὰ τό πλευρόν σας καί ὀρκίζομαι ὅτι θά ἐνισχύσω μέ ὅλας τās ἀσθενεῖς μου δυνάμεις τό ὠραῖον καί ἱερόν ἔργον σας. Αποστείλατέ μου Κανονισμόν καί ὁδηγίαν ἵνα ἰδρύσωμεν Φασιστικόν διαμέρισμα.

Ἐν Πειραιεῖ τῇ 2/5/28

Μετ' ἐκτιμήσεως
Νικ. Ἰωαννίδης

Εὐχχανομεν μέλη τῆς τότε Συνταγματικῆς Δράσεως μέ τήν
ἐλπίδα ὅτι ἦτο ἡ μόνη ὁργάνωσις, ἡ ὁποία θά ἔδιδε τήν
ἐλευθερίαν τῆς φιλατῆς πατρίδος. Ἀλλά δυστυχῶς λόγῳ παρει-
σφρηγοῦς ἐκμεταλλευτικῶν στοιχείων, ὡς ὁ Παγκαλικός Φιλο-
σοφοποιός, κατόπιν συμφωνίας ὅλων τῶν μελῶν διελύσαμεν
τὴν ὁργάνωσιν ταύτην καὶ ἀπετάνθημεν εἰς τήν τότε μόλις
ἀναφανείσαν Ἑνώσιν τῶν Ἑλλήνων Φασιστῶν - γραφεῖα ἐφημε-
ρίδος «Σκριπ». Ἀπετάνθημεν εἰς τὸν τότε γενικὸν γραμματέα
Χάρ. Βασιλόπουλον ὁ ὁποῖος δὲν ἐδέχθη τὴν προσχώρησιν ἐμοῦ
καὶ τοῦ ἀδελφοῦ μου, διότι εἴμεθα Ἰσραηλίται ἐνῶ τουναντίον κα-
τετασσε εἰς τὴν δύναμιν τοῦ Φασισμοῦ ἐν ἀγνοίᾳ τοῦ Διοικητικοῦ
Συμβουλίου ὡς μέλη Ἀμυνίτας καὶ ἀπατεώνας πολλούς. Ἀλλά
κατόπιν παρακολουθοῦντες τὰς Βασιλόφρονας ἐφημερίδας
εἶδομεν τὰς γενομένας εἰς βάρος τοῦ ἀποκαλύψεις δημοσιευθεί-
σας ἐν ἐφημερίδι «Ἑσπερινή» καὶ τὴν ἐκδίωξιν ὀλοκλήρου τῆς
σπείρας. Δι' αὐτόν τόν λόγον γνωρίζοντες ὅτι τώρα ἀποτεϊνόμεθα
πρὸς πραγματικούς ἰδεολόγους σας παρακαλοῦμεν ὅπως μας κα-
τατάξητε εἰς τὴν δύναμιν τοῦ Φασισμοῦ, ἵνα ἐν δεδομένη στιγμῇ
δώσωμεν τό τελικόν κτύπημα ἐναντίον τῶν τυράννων.

Ἀθῆναι τῇ 9/5/1928

Μετά τιμῆς
Σολομῶν Σαμέχ, Δαυίδ Σαμέχ
Ἰσραηλίται

Μέ μέγαλον ἐνθουσιασμόν ἀνεγνώσαμεν εἰς τὰς φιλάτας
ἐφημερίδας «Ἐμπρός», «Ἑλληνική» καὶ «Ἑσπερινή» τόν μέγαν
ἐνθουσιασμόν ἀπάντων τῶν Ἑλλήνων ἰδεολόγων πατριωτῶν τῶν
προσερχομένων καὶ κατατασσομένων εἰς τὴν Μεγάλην Ἰδέαν. Ἐν
πρώτοις ἀπευθύνω τὰ συγχαρητήριά μου εἰς τοὺς μεγάλους πα-
τριώτας καὶ ἰδρυτάς τῆς μεγάλης ιδέας καὶ εὐχόμεθα ὅπως μέ ψυ-
χραιμίαν, τόλμην καὶ θάρρος ἀσκήσητε τοί ἱερόν δικαίωμα καὶ μέ
παντί σθένει ὑπερπηδήσατε πᾶν ἐμπόδιον τό ὁποῖον θά εὔρητε
εἰς τόν δρόμον σας καὶ ἐστὲ βέβαιοι ὅτι ἐντός ὀλίγου τό ἱερόν Λά-
βαρον τῆς Φασιστικῆς σημαίας μέ τὴν δύναμιν τοῦ Παντοδυνά-
μου Θεοῦ θά διαλύσῃ τοὺς ἐχθρούς τῆς τυραννίας καὶ θά δώσῃ

τὴν σωτηρίαν καὶ τὴν ἐλευθερίαν τὴν ὁποίαν μᾶς ἄφησαν οἱ πατέρες μας. Δεχθῆτε τὰ εἰλικρινῇ μου συγχαρητήρια καὶ σᾶς εὐχομαι ὑπὲρ εὐδωσέως τοῦ ἱεροῦ σκοποῦ καὶ τῆς Μεγάλης Ἰδέας.

Ἐν Θεσσαλονίκῃ τῇ 29/4/1928

Μετά ἐξαιρετικῆς τιμῆς
Π. Νικολαΐδης

Μετά μεγάλου πατριωτικοῦ ἐνδιαφέροντος παρακολουθῶν τὴν ὑμετέραν Ὀργάνωσιν καὶ ἐλπίζων ὅτι σύντομα ὁ Ἑλληνικὸς Φασισμὸς θὰ σώσῃ τὸν δυστυχισμένον τόπον μας καὶ θὰ ἀπαλλάξῃ αὐτόν ἀπὸ τοὺς κηφήνας οἱ ὅποιοι τὸν κατέστρεψαν δι' αὐτό σᾶς παρακαλῶ ἵνα μέ ἐγγράψῃτε μέλος αὐτῆς.

Πάτραι τῇ 2/5/1928

Εὐπειθέστατος
Δημ. Ἀρβανίτης

Ὡς ἔφεδρος πατριώτης ἔχω πατριωτικὸν καθῆκον νὰ σᾶς ἐκφράσω τὰ θερμὰ συγχαρητήρια εἰς τοὺςσχόντας τὴν πρωτοβουλίαν τοῦ Ἑλληνικοῦ Φασισμοῦ. Δι' αὐτό ἔχομεν πατριωτικὸν καθῆκον νὰ ἐνισχύσωμεν διὰ τῆς ζωῆς μας τὴν ἱεράν ιδέαν. Διότι ἡ ἱερά Φασιστικὴ ιδέα εἶναι βγαλμένη ἀπὸ τὴν ψυχὴν τοῦ Ἑλλήνος ἐκείνου τοῦ ὁποίου ἐτιμήθη καὶ ἐδοξάσθη εἰς τὸν Βαλκανικὸν πόλεμον καὶ ἐπροδόθη ἀπὸ μερικοὺς φυγάδας ἐγκαταλείψαντας τὴν Μικρὰν Ἀσίαν καὶ τροχάδην ἔφθασαν ἵνα καταλάβουν τὰς ὠραίας Ἀθήνας ὅπου εὕρισκετο ὁ ἄμαχος ἐχθρὸς τοῦ ἀπαισίου κακοῦ γηραιοῦ δαίμονος τῆς Κρήτης, τοῦ ὁποίου τό ὄνομα ἀδυνατῶ νὰ προφέρω εἰς τό στόμα μου. Σᾶς παρακαλῶ ἐγγράψατέ με εἰς τὴν δύναμιν τῆς Φασιστικῆς ὀργανώσεως.

Τρίπολις 2/5/1928

Μετά φασιστικοῦ χαιρετισμοῦ,
Ἀθαν. Κοκκινάκης

Αξιότιμοι κύριοι,

Κατόπιν τῆς ὑποδείξεως τοῦ συμπολεμιστοῦ μας ἐφέδρου ἐπιλοχίου Γρηγ. Κουλπάνη παρηκολουθήσαμεν τὰς φιλτάτας ἐφημερίδας «Ἐμπρός» καί «Ἐσπερινή», τὴν ἐν γένει φασιστικὴν κίνησιν πεισθέντες ὅτι μόνον ἡ Ἑνωσις τῶν Ἑλλήνων Φασιστῶν εἶνε ἡ μόνη εἰς θέσιν νά πατάξῃ ἀμειλίκτως τοὺς καιροφυλακτοῦντας καί ἐκμεταλλευτὰς τῆς κιβδηλοδημοκρατίας, διότι εὐρέθησαν ἀνάξιοι Ἕλληνες νά ὀδηγήσουν τό ἔθνος εἰς τὴν δουλείαν τοῦ Κομμουνισμοῦ, οἵτινες διὰ παντός δολίου μέσου ἔστειλαν τόν τιμημένο μας Βασιλῆά εἰς τὴν ἐξορίαν, ὅπου εὗρε ἄδικον θάνατον καί παραμένει ἄταφος εἰς τὴν ξένην γῆν. Δι' αὐτό σπεύδομεν μέ μεγάλη μας χαρά ὅπως ταχθῶμεν ὑπὸ τὴν ἱεράν σημαίαν τῆς Ε.Ε.Φ. καί ἐνισχύσωμεν τό ἱερόν της ἔργον. Ἐστὲ βέβαιοι ὅτι θά καταβάλωμεν ὅλας μας τὰ δυνάμεις ὅπως συγκεντρώσωμεν ἅπαντας τοὺς ὁμοϊδεάτας μας. Παρακαλοῦμεν δέ ὅπως μᾶς ἀποστείλετε τὰς σχετικὰς ὁδηγίας πρὸς διαφώτισιν τῶν ὁμοϊδεατῶν μας. Δέξασθε ἀδελφικόν φασιστικόν ἀσπασμόν καί ἐγγράψατέ μας εἰς τὴν δύναμίν σας.

Ζήτω τό ἔθνος. Ζήτω ὁ Βασιλεὺς. Ζήτω ἡ Ἑνωσις Ἑλλήνων Φασιστῶν.

Μετά τιμῆς

Ἰω. Μωραΐτης, Ευστρ. Σκλάβος,

Γ. Ἀγιασοτέλης, Κ. Ἀγιασοτέλης, Παν. Κουλπάνης.

Πειραιεύς 6/5/1928

Μεγάλη καί ζωηρά παρατηρεῖται φασιστικὴ κίνησις εἰς τὴν ἡμετέραν πατρίδα. Οἱ ἐγγραφόμενοι Φασίσται προσέρχονται μετὰ μεγάλου ἐνθουσιασμοῦ. Ἐντὸς τοῦ τρέχοντος μηνός Μαΐου ἀναλαμβάνει τὰ καθήκοντά της ἡ Κεντρικὴ Ἐπιτροπὴ ἀπαρτιζομένη ἀπὸ ἐπίλεκτα μέλη τῆς Ναυπλιακῆς κοινωνίας. Ἐλπίζομεν τάχιστα ὅτι θά παρουσιάσωμεν τό καλλίτερον φασιστικόν κέντρον τῆς πόλεως Ναυπλίου.

Μετ' ἀδελφικοῦ φασιστικοῦ χαιρετισμοῦ

Μιχ. Ρετάλης, Ναύπλιον τῇ 7/5/1928

Καθημερινῶς διαβάζομεν εἰς τὰ φιλότατα Βασιλόφρονας ἡμερίδας «Ἐμπρός» καί «Ἑσπερινήν» τό ὡραῖον καί μέγαλον ἔργον τό ὁποῖον σεῖς ἰδρύσατε. Ἐν πρώτοις σᾶς συγχαίρομεν διὰ τήν ὡραίαν σας ἰδέαν καί ἐκ δευτέρου τόν μέγαλον καί πατριωτικόν σας ἐνθουσιασμόν. Σέ σᾶς τοὺς ἀκραιφνεῖς ἰδεολόγους Ἑλληνας Φασίστες ἐρχόμεθα καί ἐμεῖς νά ταχθῶμεν μαζί σας διὰ νά ἐνισχύσωμεν μέ τὰς ἀσθενεῖς μας δυνάμεις καί νά θυσιάσωμεν τήν προσφιλεστάτην ζωήν μας χάριν τῆς ἐλευθερίας τῆς δουλωθείσης Ἑλλάδος ἀπό τὰ ἀνάξια τέκνα τὰ ὁποῖα τήν ἔρριψαν εἰς τήν ἀποσύνθεσιν καί στόν ἐκφυλισμόν. Σᾶς παρακαλοῦμεν νά μᾶς ἐγγράψητε εἰς τήν ὑμετέραν Ὀργάνωσιν μέ τήν πεποίθησιν ὅτι θά ἔχετε μαζί σας ἀκόμη δύο πιστοὺς στρατιώτας.

Ἀθῆναι τῇ 10ῃ Μαΐου 1928

Εὐπειθέστατοι

Νικ. Χονδρός, Ἀναστ. Τσάνος

Παρακολουθῶν ἀπό μακροῦ χρόνου τήν ἵδρυσιν καί πρόοδον τῆς Ἑνώσεως Ἑλλήνων Φασιστῶν ὁ κάτωθι ὑπογεγραμμένος ἔφεδρος καί ἐπιθυμῶν ὅπως συμμετάσχῃ ἔστω καί μέ θυσίαν τῆς ζωῆς μου εἰς τόν ἱερόν ὑμῶν ἀγῶνα ὑπέρ τῆς προσφιλοῦς μας Πατρίδος, Θρησκείας καί λαοφιλοῦς μας Βασιλείας, ἅτινα κατεσπίλωσαν ἀνάξιοι λεγόμενοι Ἕλληνες, σᾶς παρακαλῶ ἐγγράψατε με εἰς τόν κατάλογον τῆς Φασιστικῆς Φάλαγγος καί ἔστε βέβαιοι ὅτι θά καταβάλω ὅλας μου τὰς προσπάθειάς πρὸς ἐπίτευξιν τοῦ ἱεροῦ μας ἀγῶνος.

Δέξασθε τοὺς ἀδελφικούς μου ἀσπασμούς ἐπὶ τῇ ἀναπετάσει τῆς τιμίας καί ἱερᾶς σημαίας μας.

Πειραιεύς τῇ 6/5/1928

Παναγιώτης Τσαμουρᾶς

Πρωτοῖδρυταί τοῦ Ἑλληνικοῦ Φασισμού,

Σήμερον δλας ἀπροόπτως ἐπληροφορήθην παρὰ ἀδελφοῦ μου Φασιστοῦ, ὅτι οἱ ἀποκηρυχθέντες προδόται Θ. Ὑψηλάντης, Χ. Βασιλοπουλος καὶ λοιποὶ ἐπίορκοι ὑπὸ τῆς Κεντρικῆς Ἐπιτροπῆς τῆς Ἑνώσεως τῶν Ἑλλήνων Φασιστῶν, τῇ ἐγκρίσει 24 διαμερισματορχῶν Ἀθηνῶν-Πειραιῶς, ἐξακολουθοῦν νά ἐκμεταλλεύωνται τὸν Φασισμόν, ὅτι δῆθεν εἶνε ἄνθρωποι κοινῆς συμπαθείας, ἐνῶ ἀπεναντίας ἔχουν τὴν λαϊκὴν κατακραυγὴν ἐναντίον των, κατακρατοῦσι τὰ βιβλία τῶν Φασιστικῶν ἐπαρχιῶν.

Δι' ὃ ἀξιοῦμεν ἅπαντες οἱ Φασίσται Ἀθηνῶν-Πειραιῶς διὰ μέσου τῶν διαμερισματορχῶν μας ὅπως τὸ Διοικητικόν Συμβούλιον τῆς Ἑνώσεως τῶν Ἑλλήνων Φασιστῶν ἀξιῶσιν παρὰ τῶν ἄνω κυριῶν τὴν ἐπιστροφὴν τῶν βιβλίων, παύοντες πλέον νά ἀναφέρωσιν τὸ ὄνομα τοῦ Φασισμοῦ, τάσσον πρὸς τοῦτο 24ωρον προθεσμίαν, ἄλλως διὰ πᾶν συμβησόμενον εἰς βάρος των θά εἶνε ὑπευθυνοὶ αὐτοὶ καὶ μόνον. Τὸ Συμβούλιον τῶν πρωτεργατῶν πρέπει νά γνωρίζῃ ὅτι ἔχει ὀπισθὲν τοῦ πέντε χιλιάδας (5000) Φασίστας εἰς τὰς Ἀθήνας μόνον.

Μετά τιμῆς
Χρῆστος Τζελέπης
Φασίστας μηχανικός

Ἀθῆναι 9.5.1928

Μετά μεγάλου ἐνθουσιασμοῦ παρακολουθοῦμεν ὑμετέραν Φασιστικὴν κίνησιν. Τασσόμεθα ὑπὸ τὴν ἱεράν σημαίαν της μέ τὴν πεποίθησιν ὅτι ἐντὸς ὀλίγου ἡ ἱερά σημαία θά κυματίζῃ ἀνά τὰς ἐπάλξεις ὁλοκλήρου τῆς Μητρός Ἑλλάδος.

Μετά τιμῆς
Κωνσταντῖνος Χριστοδούλου
Πειραιεύς

Ἐπιστολή σας καὶ προκήρυξις ἐλήφθη, ἅμα τῇ ἀναγνώσει τῆς προκηρύξεώς σας μέγας ἐνθουσιασμός ἐπεκράτησε πάντας

τούς ἀναγνώσαντας ταύτην. Ἐκτυπώσατε προκηρύξεις ἵνα διαμοιράσωμεν καί ἀποστείλωμεν εἰς ὁλόκληρον τὴν ἐπαρχίαν μας. Ἀναμένομεν.

Εὐπειθέστατος

Νικόλαος Γερακίτης

Τρίπολις, 8 Μαΐου 1928

Φανατικοί ἀναγνῶσται ἐφημερίδων «Ἐμπρός» καί «Ἐσπερινῆς» διαβάζομεν καθημερινῶς μέ μεγάλον ἐνθουσιασμόν τὰ τῆς κινήσεως τοῦ Κόμματος Ἑλλήνων Φασιστῶν δι' ὃ ἀπευθύνομεν ἐν πρώτοις πρὸς αὐτάς τὰ ἐγκάρδια συγχαρητήρια διὰ τὸν πατριωτικὸν ἀγῶνα τὸν ὁποῖον διεξάγουν χάριν τῆς προσφιλοῦς πατρίδος, διαθέτουσαι τὰς πολυτίμους στήλας τῶν ὑπὲρ τῆς ἱερᾶς ἰδεολογίας μας. Ἐπίσης παρακολουθοῦμεν τὸν ἐνθουσιασμόν ἀπάντων τῶν τιμίων Ἑλλήνων, ὁ ὁποῖος ὀγκοῦται καθ' ἑκάστην.

Εὐχόμεθα ὅπως ἡ ὑμετέρα ὀργάνωσις βαδίσῃ μέ τό μέτωπον ὑψηλά ἀψηφοῦσα πάντα τὰ ἐμπόδια συμφώνως μέ τὰς γραμμάς τὰς ὁποίας ἐχάραξεν ἅμα τῇ ἐμφανίσει της. Δι' αὐτό σᾶς παρακαλοῦμεν ὅπως μᾶς ἐγγράψῃτε εἰς τὴν Φασιστικὴν Φάλαγγα.

Ἀθῆναι τῇ 15/5/1928

Παν. Καραβίας, Ν. Τριτσάκος
Κων. Τριτσάκος, Δημ. Κύρος

Ἀποστείλατέ μου τάχιστα ἐμβλήματα Φασισμού καί ὀργανισμόν διὰ τὴν τοπαρχίαν μου.

Ἐν ἀναμονῇ διαταγῶν σας,

Α. Μανουδάκης
Τοπάρχης Σύρου

Αξιότιμοι Κύριοι,
Λαμβάνω τήν τιμήν νά σᾶς παρακαλέσω ὅπως μοῦ ἀποστείλετε ὁδηγίας διά νά ἐγγραφῶ εἰς τό Φασιστικόν Κόμμα τῆς Ἑλλάδος. Σᾶς παρακαλῶ νά μοῦ ἀποστείλετε ὁδηγίας νά εἶδωμεν ἂν οἱ σκοποί σας εἶναι καθαρῶς πατριωτικοί καί ἐάν ὁ Φασισμός ἀποβλέπη εἰς τήν ἐπαναφοράν τῆς Βασιλείας.

Μεθ' ὑπολήψεως
Νικόλαος Δ. Νικολάου
Πειραιεύς τῇ 11/5/1928

Αξιότιμοι Κύριοι,
Μετά μεγάλης προσοχῆς παρακολουθῶ καθημερινῶς εἰς πολλές ἐφημερίδας τάς μεγάλας προσπάθειάς τῶν Ἑλλήνων Φασιστῶν, ὠθούμενος δέ ἐκ τοῦ αὐτοῦ αἰσθήματος ὡς φανατικός Βασιλόφρων σπεύδω νά σᾶς παρακαλέσω ὅπως μέ ἐγγράψετε ἵνα ἀγωνισθῶ καί ἐγώ μαζί σας πρὸς σωτηρίαν καί δόξαν τῆς προσφιλοῦς μας πατρίδος.

Πάντοτε ἀφοσιωμένος,
Αριστοτέλης Μαυρομματιανός
Ἀθῆναι

Εὐσεβάστως παρακαλῶ τήν Ἑνωσιν Ἑλλήνων Φασιστῶν ὅπως δεχθῇ νά μέ κατατάξῃ ὡς ἄγνόν καί τίμιον στρατιώτην ὑπὸ τήν ἐνδοξον σημαίαν τῆς Εὐγενοῦς Φασιστικῆς φάλαγγος διά τήν σωτηρίαν τῆς πασχούσης πατρίδος. Σᾶς παρακαλῶ θερμῶς ὅπως μοῦ ἀποστείλετε κανονισμόν καί ὁδηγίας τῆς μεγάλης φασιστικῆς ιδεολογίας ἀναφωνῶν ζήτην τό ἔθνος, ζήτην ὁ Βασιλεὺς.

Μέ ἄπειρον εὐγνωμοσύνην
Παν. Λεῖμονῆς, ἐκ Κερκύρας
Τραυματίας Μπιζανίου

Ἐν Πειραιεῖ τῇ 9ῃ Μαΐου 1928

Αξιότιμοι Κύριοι,

Λαμβάνω τήν τιμήν νά παρακαλέσω ὑμᾶς ὅπως εὐαρεστούμενοι μέ ἐγγράψετε εἰς τήν δύναμίν σας καί ἐστέ βέβαιοι ὅτι θέλω σᾶς ἐνισχύσει μέ ὅλας τάς δυνάμεις καί θυσιάσω καί αὐτήν τήν ζωήν μου χάριν τῆς ὑψηλῆς ιδέας. Σᾶς παρακαλῶ ἐάν σᾶς εἶνε εὐκόλον νά μοῦ στείλετε κανονισμούς διά νά ιδρύσωμεν καί ἐνταύθα ὁμάδα Φασιστῶν.

Μετά τιμῆς
Σ. Γ. Καρβουντζῆς

Ἐν Κιάτῳ Κορινθίας τῇ 20/5/1928

Μεγάλοι πατριῶται, σεῖς πού ἀνυψώσατε τήν φασιστικήν σημαίαν καί σᾶς συγχαίρει ὁ ὑγιής Ἑλληνικός λαός διά τό θάρρος σας καί διά τήν μεγάλην τόλμην σας. Ἐργασθῆτε ἀγωνισταί ιδεολόγοι μέ περισσότερον ζῆλον καί κάμετε ἑκκλησιν διά προκηρύξεώς σας πρὸς ὀλόκληρον τόν δεινοπαθοῦντα Ἑλληνικόν λαόν, ἵνα ἐνισχύσῃ τόν μέγαν ἀγῶνα, διότι ὁ ἀγὼν αὐτός εἶνε ἀγὼν πρὸς σωτηρίαν καί ἐλευθερίαν τῆς μητρὸς μας Ἑλλάδος. Πρέπει δέ ὅλοι μαζύ ἡνωμένοι νά ἀποτινάξωμεν τήν σαπίλαν τῶν διαφόρων κομμάτων καί νά περισυλλέξωμεν τά ἐναπομείναντα λείψανα, τά ὅποια μᾶς ἄφησαν τά ἀνάξια τέκνα τῆς ἀτυχοῦς ταύτης χώρας. Ἄς μιμηθῶμεν τόν Ἰταλικόν Φασισμόν, ὁ ὅποιος ἔσωσε τήν Ἰταλίαν ἀπό τήν καταστροφήν. Κάμετε ἑκκλησιν εἰς ὅλα τά ἐπαγγελματικά καί συντηρητικά ἐργατικά σωματεῖα διότι γνωρίζω καλῶς ὅτι τόν Ἑλληνικόν Φασισμόν τόν ἔκαμαν ἐργᾶται πατριῶται καί ὄχι μεγαλοσχήμονες. Ζήτω ὁ Ἑλληνικός Φασισμός, ζήτω οἱ συντηρητικοί ἐργᾶται.

Ἐν Πειραιεῖ τῇ 24 Μαΐου 1928

Μετά σεβασμοῦ

Γ. Δημητράκος, ὑποδηματοποιός

Ἰω. Φαντούλης, ἐργάτης

Γεώργ. Φαντούλης, κτίστης

Ἐν Πειραιεὶ τῇ 23/5/1928

Πρακτικὸν ἰδρύσεως

Συνελθόντες σήμερον οἱ κάτωθι ὑπογεγραμμένοι κάτοικοι Πειραιῶς κατόπιν προσκλήσεως τοῦ τιμιωτάτου ἰδεολόγου κ. Κ. Χατζηδημητρίου ἀπεφασίσαμεν ὅπως ἰδρύσωμεν τὴν Φασιστικὴν Νεολαίαν Πειραιῶς τῆς ἑνώσεως Ἑλλήνων Φασιστῶν, σκοπὸν ἔχουσιν τὴν ἐπαναφορὰν τῆς Συνταγματικῆς Βασιλείας, τὴν ἀνόρθωσιν τῆς θρησκείας, τιμῆς καὶ οἰκογενείας τὴν ὅποιαν ὀλίγοι ἀπάτριδες τὴν διέλυσαν.

Παρακαλοῦμεν δὲ τὴν σεβαστὴν Κεντρικὴν Διοίκησιν ὅπως ἐγκρίνῃ τὴν ἰδρυσιν τῆς Φασιστικῆς Πειραιϊκῆς Νεολαίας μετὰ τὴν πεποίθησιν ὅτι ἅπαντα τὰ μέλη τῆς θὰ χύσουν τὸ τίμιον αἷμα τοὺς χάριν τῆς μεγάλης καὶ ἱερᾶς ιδέας.

Γενομένων ἀρχαιρεσιῶν καὶ κατόπιν ψηφοφορίας ἐξελέγησαν οἱ ἑξῆς: Κωνστ. Χατζηδημητρίου διαμερισματάρχης, Δημ. Μηλιάκος ἐπιτελῆς, τὰ μέλη Γ. Χατζηδημητρίου, Χρ. Γαρδίκης, Κωνστ. Καντῆς, Ι. Γερασίνογ, Δημ. Γερασίνογ, Ἀντ. Παναγόπουλος, Ι. Καστέλης, Χρ. Ρογκαβᾶς, Γέρ. Δημητρόπουλος, Ν. Δημητρόπουλος, Ι. Λιλεῖνογ, Χρ. Σερεφόπουλος, Εὐάγγ. Παντζάκογ, Νικ. Παντζάκογ, Ξ. Παπανίκου, Δημ. Πετράκης, Β. Εὐταξάκογ, Ν. Λιγνόπουλος, Π. Λιγνόπουλος, Ἀν. Δημητράκογ, Γ. Στεφάνου, Χρ. Στεφάνου, Ν. Οἰκονόμου, Χρ. Παπαδάτογ, Εὐάγγ. Νικηφοράκης, Ι. Σακελλαρίου, Π. Σακελλαρίου.

Ἀναγνώσται ἐφημερίδων «Ἐμπρός» καὶ «Ἑσπερινῆς» παρακολουθοῦντες τὴν Μεγάλῃν Φασιστικὴν Ὁργάνωσιν, ἐρχόμεθα ἵνα ταχθῶμεν ὡς πιστοὶ καὶ ἀπλοὶ στρατιῶται μετὰ τὴν πεποίθησιν ὅτι εἶναι ἡ μόνη Ὁργάνωσις, ἡ ὅποια θὰ σώσῃ τὴν ἀτυχῇ Πατρίδα μας ἀπὸ τὸν βόρβορον τοῦ ἐκφυλισμοῦ, τῆς δυστυχίας καὶ τῆς ἀνεργίας. Παρακαλοῦμεν ὑμᾶς ὅπως μᾶς γράψῃτε εἰς τὴν δύναμίν σας.

Ἰωάννης Παύλου, Γεώργ. Δημόπουλος
Ἀθῆναι

Φανατικός Βασιλόφρων ἔχω τό σθένος νά εὐρίσκωμαι πάντοτε εἰς τήν πρώτην γραμμήν ὑπέρ τῆς ἐπαναφορᾶς τοῦ λατρευτοῦ μας Βασιλέως Γεωργίου. Παρακαλῶ ὑμᾶς ὅπως μέ ἐγγράψητε εἰς τήν δύναμιν τοῦ λαμπροῦ τούτου σώματος μέ τήν βεβαίωσιν καί τήν πεποίθησιν ὅτι θέλω τιμίως τηρήσει τάς τοῦ Κανονισμοῦ διατάξεις καί τό πᾶν θά θυσιάσω πρός εὐόδωσιν τοῦ ἱεροῦ σκοποῦ.

Ἀλέξ. Π. Πουριάσης

Ἐν Κερκύρα τῇ 28 Μαΐου 1928

Ἀντιπρόσωπον Ἀνωτάτου Κέντρου

Γεώργ. Σάλλαν

Ἀξιότιμοι Κύριοι,

Εἰς ἀπάντησίν της ἀπό 30 λήξ. Ἐπιστολῆς σας, σᾶς ἀποστέλλω τάς ἀπείρους μας εὐχαριστίας. Σᾶς παρακαλῶ δέ θερμῶς ὅπως ἐγγράψητε εἰς τήν δύναμιν τῆς Ἐνώσεως, τοὺς κ.κ. Γεώργιον Δρόσον καί Ἰωάννην Εὐσταθίου, κατοίκους Πειραιῶς. Ἀναμένω δέ ὁδηγίας καί Κανονισμόν ἵνα προβῶ εἰς κατάρτισιν διαμερίσματος.

Μετ' ἐξαιρέτου τιμῆς

Εὐάγγ. Αληθινός

Πειραιεύς τῇ 31 Μαΐου 1928

Φανατικός Βασιλόφρων καί ἐνθερμος θιασώτης Φασιστικῆς Ἰδεολογίας, τάσσομαι πλευρόν σας ἕτοιμος ταχθῶ ὑπό διαταγᾶς Φασιστικῆς Ἐθνοσωτηρίου σημαίας, ἥτις μετ' οὐ πολύ θά κυματίσῃ καθ' ἅπασαν τήν Ἑλλάδα. Ὁμοϊδεᾶται μὴν πτοεῖσθε ἀπό τοὺς

δολοφόνους τῆς πατρίδος μας καί πολύ γρήγορα θά ἀπαλλα-
γώμεν ἀπό αὐτούς. Σᾶς παρακαλῶ ἀποστείλατε κανονισμόν καί
συναφεῖς ἀποφάσεις τοῦ Κέντρου πρὸς σύμπηξιν Φασιστικοῦ Κέ-
ντρου.

Μέ ἀδελφικόν χαιρετισμόν
Θεόδ. Κατσαϊτης
Θεσσαλονίκη

Ὁ Ἑλληνικὸς λαὸς ὁ πονῶν τὴν Πατρίδα του ἀσπάζεται τὸν
Ἑλληνικὸν Φασισμόν καί εἶναι ἕτοιμος νὰ θυσιάσῃ τὴν ζωὴν του
κτυπώντας τοὺς προδότας.

Διότι ἡ φιλότατη καί γλυκιά Πατρίς μας πρέπει νὰ ζήσῃ καί
θὰ ζήσῃ διὰ τῆς ὑπερηφάνου Φασιστικῆς Νεολαίας. Ἡ δέ Φασι-
στικὴ Ὀργάνωσις θὰ κτυπήσῃ τοὺς ψευδοπαράγοντας Πατριδο-
καπήλους καί ὑποκριτάς τῆς Ἱερᾶς Ἰδέας. Ἡ Πειραιϊκὴ Νεολαία,
ἥς τυγχάνω Διαμερισματάρχης ἔχει ὑγιά στελέχη 328 μέλη. Κα-
τερχόμενα εἰς τὴν μάχην τὰ μέλη ταῦτα εἶνε ἕτοιμα νὰ παλαί-
σουν στῆθος πρὸς στῆθος τοὺς ἐκμεταλλευτάς καί προδότας τοῦ
Ἱεροῦ Ἀγῶνος.

Ζήτω ἡ Πατρίς. Ζήτω ὁ Βασιλεὺς. Ζήτω ὁ Ἑλληνικὸς Φασι-
σμός.

Νικόλαος Στεφόπουλος
Διαμερισματάρχης Νεολαίας Πειραιῶς
Τὸ Διοικητικὸν Συμβούλιον
Χρῖστος Παυλίδης, Γεώργ. Φιλίππου,
Παναγ. Σπέντσος

Μεγάλοι ἐργάται προχωρήσατε μέ τόλμην εἰς τὸ μέγαλον
καί βαρὺ ἔργον, τὸ ὁποῖον ἀνελάβετε καί τοῦ ὁποίου σεῖς εἰσθε οἱ
θεμελιωταί. Τραβήξατε τὸν δρόμον σας καί ἐστὲ βέβαιοι, ὅτι τὴν
ἡμέραν ἐκείνην ὁ πέλεκυς θὰ πέσῃ καί θὰ κτυπήσῃ ἀλύπητα καί

οὐδεμία δύναμις θά εἶναι εἰς θέσιν νά σώσῃ τοὺς ἀντιδρώντας εἰς τὸν Μεγάλον τούτον ἀγῶνα, διότι εἶναι ἡ μόνη φορὰ κατὰ τὴν ὁποίαν δέν θά μεταβώμεν μέ τὸν Σταυρόν εἰς τὰς χεῖρας, ὅπως ὁ ἀείμνηστος Στρατηλάτης Κωνσταντῖνος, ὁ ὁποῖος ἔλεγε, δέν θέλω νά ἀνοίξῃ μύτη Ἕλληνας πολίτου καί ὁ ἀείμνηστος Δημ. Γούναρης ὁ ὁποῖος ἔλεγε νά μὴ θίξετε κανέναν, διότι θά σᾶς κλείσω στὰς φυλακάς. Ἡ Τοπαρχία Σπετιῶν πειθαρχεῖ τὸν Ἱερόν ὄρκον, τὸν ὁποῖον ἔχει δώσει εἰς τὸ ἀνώτατόν της Κέντρον καί δηλοῖ ἐπισήμως ὅτι παραμένει πιστὴ καί ἀναμένει ἵνα ἐκτελέσῃ τὰς διαταγὰς.

Ἐν Σπέτσαις τῇ 2 Ἰουνίου 1928

Ὁ Τοπάρχης
Πέτρος Κεφάλας

Μετά μεγάλου πατριωτικοῦ ἐνδιαφέροντος παρακολουθῶν ὑμετέραν φασιστικὴν κίνησιν, τάσσομαι ὑπὸ τὴν ἱερὰν σημαίαν μέ τὴν πεποίθησιν, ὅτι ἐντὸς ὀλίγου αὕτη θά κυματίζῃ ἀνά τὰς ἐπάλξεις ὁλοκλήρου τῆς Ἑλλάδος, παρακαλῶ δέ ὑμᾶς ὅπως μέ ἐγγράψῃτε εἰς τὴν δύναμίν σας ἵνα προσφέρω ἐν ἀνάγκῃ καί τὴν ζωὴν μου χάριν τῆς ἱερᾶς Ἰδέας.

Μέ ἀδελφικὸν ἀσπασμόν
Ἀθαν. Κωστακόπουλος
Πάτριαι

Λαμβάνω τὴν τιμὴν νά παρακαλέσω τὸ Σεβαστόν Συμβούλιον τοῦ Φασιστικοῦ Κόμματος ὅπως μέ ἐγγράψῃτε εἰς τὰς τάξεις του μέ τὴν διαβεβαίωσιν ὅτι θά ὑπακούσω καί θά ἐκτελέσω ἀσυζητητὴ τὰς διαταγὰς τοῦ Κέντρου. Αποστείλατέ μου ὄργανισμὸν καί ὁδηγίαν.

Ἐν Κοζάνῃ τῇ 31 Μαΐου 1928

Παν. Μουντᾶς

Εγγράφη εις τὰς βενιζελικάς ἐφημερίδας ὅτι ἡ ἐν Πειραιεὶ οἰκογένειά μας ἀποτελουμένη ἐκ τεσσάρων ἀτόμων προσεχώρησεν εἰς τὸ Βενιζελικὸν κόμμα. Παρακαλοῦμεν ἔχετε τὴν καλὴν σὺνῃν νὰ δημοσιεύσῃτε τὰ ἐπόμενα:

1) Ἡ ἐν Πειραιεὶ οἰκογένειά μας ἀνέρχεται εἰς ἐξήκοντα καὶ πλέον ἄτομα ἔχοντα δικαίωμα ψήφου.

2) Ἡ ἐν Αῤῥῆναις, Πειραιεὶ καὶ Λακωνίᾳ οἰκογένειά μας πολλὰ παθοῦσα καὶ ποικιλοτρόπως δοκιμασθεῖσα ἐμμένει ὑπὲρ ποτὲ σήμερον εἰς τὴν ἱεράν ἀντιβενιζελικὴν ιδεολογίαν προτιθεμένη νὰ ἀγωνισθῇ δι' ὅλων τῶν δυνάμεων τῆς πρὸς ἐπικράτησιν τοῦ δικαίου.

Ἰωάννης καὶ Γεώργιος
Βουγιουκλάκης

1) Ἀλέξ. Κ. Βουγιουκλάκης δικηγόρος, 2) Δημήτρ. Κ. Βουγιουκλάκης ἀπ. Λοχαγὸς πεζικοῦ, 3) Γεώργ. Δ. Βουγιουκλάκης καφεπώλης, 4) Γεώργ. Γ. Βουγιουκλάκης ιδ. Ὑπάλληλος, 5) Γεώργ. Δ. Βουγιουκλάκης ιδ. Ὑπάλληλος, 6) Ἀλέξ. Δ. Βουγιουκλάκης ὑπ. Ἐταίρ. Λαυρίου, 7) Σωτήριος Μ. Βουγιουκλάκης κτηματίας, 8) Παναγ. Ι. Βουγιουκλάκης ιδιοκτήτης, 9) Ἰωάν. Π. Βουγιουκλάκης ιδιοκτήτης, 10) Γεώργιος Π. Βουγιουκλάκης ιδιοκτήτης, 11) Ἰωάννης Π. Βουγιουκλάκης ὑπάλληλος, 12) Παναγ. Γ. Βουγιουκλάκης ὑπάλληλος, 13) Παναγ. Δ. Βουγιουκλάκης ἐργάτης, 14) Ἰωάν. Δ. Βουγιουκλάκης ἐργάτης, 15) Ἰωάν. Γ. Βουγιουκλάκης ἐργάτης, 16) Γεώργιος Θ. Μουρκάκης ἐργάτης, 17) Γρηγόριος Δ. Μουρκάκης καφεπώλης, 18) Θεόδωρος Μ. Μουρκάκος παντοπώλης. Ἐπονται τεσσαράκοντα ὑπογραφαί.

Σεῖς οἱ ὅποιοι ἀναπετάσατε τὴν ἐθνοσωτήριον Φασιστικὴν κίτρινόμαυρον Αὐτοκρατορικὴν Βυζαντινὴν σημαίαν, σεῖς οἱ ὅποιοι προέρχεσθε ἐκ τῶν λαϊκῶν στρωμάτων καὶ ἐκ τῆς ἀγρίως φορολογουμένης ἐργατικῆς τάξεως, σεῖς ἔντιμοι βιοπαλαισταὶ οἱ ὅποιοι ὑψώσατε τὴν χεῖρα σας καὶ ὠρκισθῆτε εἰς τὸν Πανάγαθον

Θεόν καί εἰς τόν Λατρευτόν μας Βασιλέα, σεῖς οἱ ὅποιοι ὑπεράνω ὅλων ἔχετε τήν Θρησκείαν, τιμήν, οἰκογένειαν, θρόνον καί ἔντιμον ἐργασίαν, σέ σᾶς τοὺς ἐντίμους, τοὺς ἀγνοοῦς πατριώτας καί ἰδεολόγους, ἐρχόμεθα καί ἡμεῖς νά ταχθῶμεν πιστοὶ στρατιῶται ὑπὸ τήν Φασιστικὴν σημαίαν καί ἀναφωνοῦμεν: Ζήτω ἡ Ἑνωσις Ἑλλήνων Φασιστῶν. Ζήτω ὁ Βασιλεὺς Γεώργιος Β΄.

Μετά πάσης τιμῆς

Αναστ. Περόπουλος, Νικόλ. Εὐαγγελίου, Χρίστ. Βρανᾶς, Γεώργ. Βρανᾶς, Πέτρ. Παπανίκου, Κωνστ. Ἀναστασάκης, Νικόλ. Ἀντωνίου, Βασίλ. Μίχαλος, Δημ. Γερασίμου, Κωνστ. Τσάπας, Ἰωάν. Νικητόπουλος, Πέτρ. Βελῆς, Ἰωάν. Τρουννης, Ἀθαν. Τσακίρης, Νικόλ. Τσακίρης, Χρίστ. Μπουλάκος, Γρηγ. Νταλόπουλος, Εὐάγγ. Σαββάκης, Νικ. Παπαδάκος, Κωνστ. Εὐστρατάκης, Ἡλίας Ζαχαριάδης, Πέτ. Παπαδόπουλος, Μιχαήλ Κωνσταντίνου, Εὐάγγ. Δημητρίου, Ἰωάν. Χασιώτης, Θεόδ. Διαμαντίδης, Χρίστ. Πιπινᾶς, Νικ. Πιπινᾶς, Πέτρ. Ἀργυρόπουλος, Ἀθαν. Μιχαηλίδης, Ἰωάν. Καραμανλῆς, Δημ. Τσανάκης, Εὐάγγ. Κατσούνας. Ἐπονται καί ἄλλα ὑπογραφαί.

Λαμβάνομεν τήν τιμήν νά παρακαλέσωμεν τό Ἀνώτατον Φασιστικόν Κέντρον, ὅπως ἐγγράψῃ εἰς τήν δύναμίν του τά Φασιστικά Διαμερίσματα Βύρωνος-Ἀναλήψεως-Κοπανᾶ, τά μέχρι σήμερον παραμείναντα ὑπὸ τοὺς κ.κ. Θ. Ὑψηλάντην καί Χ. Βασιλόπουλον, τήν γνωστήν δυάδα τῶν ἐκμεταλλευτῶν τῆς Φασιστικῆς Ἰδέας. Κατιδόντες τήν ἀλήθειαν καί τήν πραγματικότητα, σπεύδομεν νά ἐπανορθώσωμεν τήν πλάνην μας, καί ἡ ἐγγραφή μας εἰς τά καθαρὰ φασιστικά στελέχη θ' ἀποτελέσῃ δι' ἡμᾶς τίτλον τιμῆς, βεβαιοῦντες ὑμᾶς μέ τόν ἱερόν ὄρκον τοῦ Φασίστα ὅτι θά ἀποτελέσωμεν ἐπίλεκτον φάλαγγα μεταξύ ὅλων τῶν Φασιστῶν.

Μετά πάσης τιμῆς, Ὁ Διαμερισματάρχης
Εὐάγγελος Γ. Μαγουλᾶς

Χρῦσανθος Παππᾶς, Ἄντ. Συνοδινός, Στυλ. Μαγουλᾶς, Πέτρος Πετρόπουλος, Δημ. Μπουλουγρᾶς, Βασ. Λουκίσας, Δημ. Ἰγγλέσης, Γεώργιος Χαρατσόλης, Γεώργιος Πιτσαούλης, Δημ. Ἀβτζῆς, Γεώργ. Πράπας, Ἰω. Κορρές, Ι. Μεργιάκης, Θ. Πιταούσης,

Γεώργ. Μαγουλάς, Στυλ. Αβτζής, Γεώργ. Συνοδινός, Γεώργ. Τζί-
τζος, Ίω. Βλαβιανός, Γεώργ. Ποτεινός, Δημ. Κοκκώνης, Χάρ. Φρά-
γκος, Κων. Τσιρίγος κ.ά.

ΑΛΛΟΙ ΑΠΟΣΤΟΛΕΙΣ ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΕΠΙΣΤΟΛΩΝ

Αθήναι: Ηλίας Βασιλάκος, Δ. Παπαδόπουλος, Κ. Παπασό-
πουλος.

Έλευσίς: Κων. Πετρούλης, Νικ. Παντέας.

Σέρραι: Πέτρος Κουράκης.

Λαύριον: Κωνστ. Γαβαλάς εργάτης.

Δράμα: Δημ. Πέτας.

Πάτραι: Παναγ. Ευαγγελόπουλος, Νικόλ. Αναστασίου.

Αθήναι: Γ. Ευστρατιάδης.

Πύργος: Παῦλος Γεωργόπουλος.

Γύθειον: Παναγ. Σκουκαρός.

Αθήναι: Κωνστ. Παπαδάκης, Γεώργ. Νίκου, Παν. Αρβανί-
της, Γεώργ. Αρβανίτης, Αθαν. Μητρόπουλος, Σημ. Στάθης.

Ατμόπλοιον «Ευστράτιος» (έν πλῶ): Οικονομικοί αξιωμα-
τικοί του ατμοπλοίου, Ίω. Ανδρέου αρχιλογιστής, Αλέξ. Αγγε-
λόπουλος λογιστής, Νικ. Πουλόπουλος ύπολογιστής, Τάκης Κυ-
ράγγελος μηχανικός.

Διαβολίτσι Μεσσηνίας: Δημ. Δ. Διονυσόπουλος.

Δράμα: Γρηγ. Αναγνωστόπουλος.

Σύρος: Άντ. Μανουδάκης.

Κιάτο: Β. Καβουρτζής.

Πειραιεύς: Ευάγγ. Βαλακίλης, Δημ. Ζαλούμης, Αναστ.
Ανανιδόπουλος.

Καλλιθέα: Αντώνιος Παπαϊωάννου τέως αξιωματικός, Σε-
βαστ. Βλάχος κτηματίας.

Αθήναι: Ηρακλής Χουλιαράς έφεδρος αξιωματικός.

Πάτραι: Ίωάν. Κολοτούρος.

Σαμοθράκη: Κωνστ. Περικλείδης.

Στόμιον: Γεώργ. Κωστόπουλος.

Μυτιλήνη: Αναστ. Σαράφης.

Βάθια Χαλκιδικῆς: Αναστ. Κ. Μανῆς, Θεοδ. Γεωργίου, Νικόλ. Μπούρικας, Γεώργ. Πετρόγιαννης, Κωνστ. Μανῆς.

Αθῆναι: Ἰωάννης Ἀρώνης, Κωνστ. Βυράκος, Δημ. Σακκάς, Γεώργ. Χαντζῆς, Π. Ἀνδρίκος, Νικόλ. Μπέκος, Μ. Χρυσικός, Ἰωάν. Χρυσικός.

Κόρινθος: Α. Μαυραγάνης.

Χανιά: Ἑμμ. Σαρρῆς.

Εὐβοία: Νικόλαος Χαραρᾶς ἔμπορος.

Πάτραι: Γεώργ. Μητρόπουλος, Διον. Ἀλεβιζάτος, Γεώργ. Κουλουμπῆς, Κ. Μουρελάτος.

Αθῆναι: Παν. Τατικός.

Κρανιά Ὀλύμπου: Αναστ. Ἀδάμου.

Καρδιακάντη Ἠλείας: Χ. Πολυχρονόπουλος, Χρ. Τ. Καλαμαργιᾶς, Παν. Πολυχρονόπουλος.

Πάτραι: Κωνστ. Τσάμπλος ἔφεδρος.

Αθῆναι: Μαρίνος Σ. Σίμος.

Καλᾶμαι: Γ. Πουλάκος.

Πάτραι: Ἰωάν. Ἀνδρέου.

Κέρκυρα: Ἀλέξ. Πουλιάσης.

Καβάλα: Χρ. Σταματάκος, Ι. Λεκατσᾶς, Π. Γρηγορίου, Ἀθ. Αργυρός, Εὐάγγ. Καραμανλῆς, Νικ. Ζαβιτσάνος, Εὐστ. Τζανῆς.

Ἰωάννινα: Βασ. Αναστασόπουλος, Ἀργ. Ἰωαννίδης.

Χίος: Κωνστ. Μεσήνης.

Λάρισα: Εὐάγγ. Ζαμάνος.

Πειραιεύς: Χριστ. Βεντοπλᾶς ἔφαρμοστής.

Ἡράκλειον Κρήτης: Κ. Καλαντζάκης.

Βέροια: Ἑμμ. Κατσάνος.

Αθῆναι: Νῖκος Λιχνός ἔφαρμοστής, Γ. Θεοδώρου κτηματίας, Ε. Θεοδώρου ὑποδηματοποιός, Ξ. Πετρόπουλος ἔμπορος, Β. Ζαχαρίου κτηματίας, Β. Ξενοφῶν σιδηρουργός, Ν. Κοτσαύτης σωφέρ, Μ. Ἀμπανόγλου παντοπώλης, Η. Πετρουλέας ὑπάλληλος, Β. Εὐθυμίου ἐργάτης, Κ. Γεωργόπουλος μεσίτης, Δ. Μπαλάνος παραγγελιοδόχος, Δ. Παπαδόπουλος κρεοπώλης, Ν. Ζήσης σωφέρ, Χ. Παπαναγιώτου ἐλαιοχρωματιστής, Μ. Ἀρμενάκης ἐργολάβος οἰκοδομῶν.

Ρίσσοβον Ολυμπίας: Νικόλ. Καψάλης, Χρίστ. Βασιλόπου-
λος, Τάκης Πεπές.
Αθήναι: Αθαν. Λάγιος, Θεόδ. Μιχαλόπουλος, Ιωάν. Τζα-
μουράνης.

Μπισχινί Ολυμπίας: Κωνστ. Μακρής.
Αθήναι: Δημ. Δαλμούζος μηχανικός.
Γούβα: Εὐθύμιος Φραγγιάς πρόεδρος Πολιτικοῦ Συλλόγου
Βασιλοφρόνων «Ἡρακλῆς» Γούβας, Νικόλαος Τσοκόλιας γέν.
γραμματεὺς, Γεώργ. Ξενάκης, Πρόκ. Μερκούρης, Ἰω. Πασᾶς, Νικ.
Ασημακόπουλος, Ἰω. Σιγάλας, Ἰω. Αθανασόπουλος, Δημ. Αδα-
μαντίδης.

Βίλλια Μεγαρίδος: Νίκος Δ. Σταυρόπουλος.

Λάρισα: Κωνστ. Νικήτας.

Γορτυνία: Εὐάγγ. Τριανταφυλλόπουλος.

Πύλος: Ἰωάν. Δρακίτης.

Κοζάνη: Πέτρ. Μιχαλόπουλος, Βασίλ. Βάρσου.

Ἐλευσίς: Λεωνίδας Παρασκευόπουλος.

Αθήναι (Κουμουνδούρου): Δημ. Φαναριώτης, Μενέλ. Μα-
στράκαλος, Σταῦρος Καλλονᾶς, Γεώργ. Εὐαγγελίδης, Ἰωάν. Κα-
πετανάκης, Β. Μπούτσικας, Δημ. Νικολόπουλος, Ν. Τριγώνης,
Μιχ. Φλέσσας.

Πειραιεύς: Γεώργ. Νικοδήμωφ, Χρίστ. Βαναλόπουλος, Δημ.
Χριστίνης, Εὐάγγ. Στεργίου.

Αθήναι: Ἰωάν. Βρεττός ἔμπορος, Νίκος Κώστας μεσίτης,
Δημ. Παύλου ἐργάτης, Χρίστ. Λάμπρου ἐφαρμοστής.

Πύλος: Εὐθύμιος Αλεβίζος.

Λειβαδιά: Δ. Πυρῆς.

Τρίπολις: Νικόλ. Στασινόπουλος, Δημ. Λυμπερίου ἐργάται.

Θεσσαλονίκη: Βασίλειος Κ. Σπύρου.

Χαλκίς: Αθαν. Μανῆς.

Πειραιεύς: Ε. Γανωτῆς, Κ. Μαυρουδῆς, Ἀθ. Μουτζουρέλης, Ι.
Μαστρογιαννάκος.

Συνοικισμός Βύρωνος: Ε. Τζέτζος, πρόσφυγξ ἐκ Σμύρνης.

Πρέβεζα: Πολυδεύκης Ρέντζος, Αθανάσιος Μπανός ἔμ-
πορος.

Τό πιό ἐνδιαφέρον ἀπό ὅλα εἶναι μία εὐχετήρια ἐπιστολή πρὸς τὸν Θ. Ὑψηλάντη ἀπὸ Ἑλληνες τῆς Ἀλεξανδρείας τῆς Αἰγύπτου, ὅπου ἀνάμεσα στὶς ὑπογραφές τῶν ἀποστολέων ξεχωρίζει ἡ ὑπογραφή τοῦ γνωστοῦ ποιητῆ Κ. Καβάφη:

«Ἐξ Ἀλεξανδρείας – Πρὸς τὸν Ἀρχηγὸν τῆς Ἐνώσεως τῶν Ἑλλήνων Φασιστῶν

- Ἐντιμε καὶ ἔνδοξε Ἀρχηγέ -

Πλήρεις εὐφροσύνης καὶ ἀγαλλιάσεως διὰ τὴν ὑφ' ἡμῶν ἀνάληψιν τῆς ἀρχηγίας τοῦ Φασιστικοῦ ἀγῶνος διαδηλοῦμε τὴν ἀπεριόριστον ἀφοσίωσίν μας εἰς τὰ Ἰδεώδη τοῦ Φασισμοῦ καὶ ἀπεκδεχόμεθα παρ' ὑμῶν τὴν πραγμάτωσιν ἱερῶν σκοπῶν, ἀναστήλωσιν γοήτρου Ἑλληνικοῦ ὀνόματος, ἀποκατάστασιν ἱερῶν καὶ αἰωνίων θεσμῶν, ἐκρίζωσιν ψυχοφθόρων καὶ ἐθνοφθόρων τάσεων μαλλιαρισμοῦ, κομμουνισμοῦ, δημοκρατισμοῦ. (...)

Ἡ φασιστικὴ ὁμάς - Σωκ. Λαγουνδάκης, Βασ. Ἀθανασόπουλος, Κ. Καβάφης, Γ. Πετρίδης (...). («Ταχυδρόμος» Ἀλεξανδρείας)

1-5-1928

Δέν πρέπει νά μᾶς ξενίζει ἡ ἐρωτοτροπία τοῦ Καβάφη μέ τὸν Φασισμό τὴν ἐποχὴ τοῦ Μεσοπολέμου. Πολλοὶ πνευματικοὶ ἄνθρωποι στράφηκαν τότε πρὸς τὸν φασισμό ἢ τὸν κομμουνισμό. Ἄλλωστε ὁ Καβάφης οὐδέποτε ἔβαλε ὅποιαδήποτε ἰδεολογία (ἀντιθέτως ἀπὸ ὅτι ὁ Ρίτσος π.χ.) ἢ ὅποιαδήποτε ἐξουσία ἐπάνω ἀπὸ τὴν ποίησι.

ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟΣ ΟΡΓΑΝΩΣΙΣ ΛΑΪΚΩΝ ΑΓΩΝΙΣΤΩΝ ΑΓΚΥΛΟΣΤΑΥΡΙΤΩΝ (ΟΙ ΒΑΣΙΛΟΦΡΟΝΕΣ ΑΓΚΥΛΟΣΤΑΥΡΙΤΕΣ)

Στίς ἀρχές τοῦ 1935 κι ἐνῶ τό χιτλερικό καθεστῶς στη Γερμανία εἶχε ἐδραιωθεῖ ὀριστικά, στήν Ἑλλάδα οἱ κατακερματισμένες ἐθνικιστικές ὁργανώσεις προσπαθοῦσαν ἀνάλογα με τό ιδεολογικό τους ὑπόβαθρο νά προσελκύσουν ὁπαδούς καί νά ἀποκτήσουν πολιτική σημασία. Ἀνάμεσα στίς φιλοβασιλικές οἰσιζουσες ὁργανώσεις καί ἐν' ὄψει τῆς μοναρχικῆς παλινόρθωσης ἐμφανίστηκε μία ἐθνικοσοσιαλιστική καί φιλοβασιλική ὁργάνωση μέ τόν τίτλο «Ἀγκυλοσταυρίτες». Ἀρχηγός ἦταν ὁ δημοσιογράφος Γεώργιος Στελιόπουλος, ὁ ὁποῖος ἀργότερα ἐπὶ Κατοχῆς ὑπῆρξε ἐκφωνητής τοῦ γερμανικοῦ ραδιοφώνου. Γενικός γραμματέας ἦταν ὁ Τάσος Σγάντζος ὁ ὁποῖος ὑπῆρξε στή συνέχεια ἓνας ἀπό τοὺς πρωταγωνιστές τῆς ἑνώσεως τῶν ἐθνικιστικῶν ὁργανώσεων. Ὡς σύμβολο εἶχαν υἱοθετήσῃ τό στέμμα καί τὸ ἀγκυλωτό σταυρό. Τά μέλη τῆς ὁργάνωσης ἦταν φανατικοὶ ἀντιβενιζελικοὶ καί κήρυτταν πῶς ὁ ἐθνικοσοσιαλισμός καί ἡ μοναρχία σφυρηλατοῦν τὴν ἐθνικὴ ἐνότητα καί φράζουν τὸν δρόμο πρὸς τὸν κομμουνισμό.

Ἄλλα στελέχη ἦταν ὁ Βαγγέλης Ψυλλάκης, ὁ ὁποῖος χρημάτισε καί ἀρχηγός τὴν πρώτη περίοδο, ὁ Μιχ. Μαργαριτῆς ὁ Δημ. Σοῦτσος, πού προερχόταν ἀπὸ τὴν ὁργάνωση Ἑλλήνων Ἐθνικιστῶν (ΟΕΕ) καί κατὰ τὴν Κατοχὴ ὁργανώθηκε στὸν ΕΛΕΣ ὁ Ὅσκαρ Παρίσης, ὁ Πέτρος Ψύλλας, ὁ Χρήστος Μπαρδόπουλος πού προερχόταν ἀπὸ τὴν ΟΕΚΚ καί τό 1943 πρωταγωνίστησε στήν ὁργάνωση Ἑνωσὴ Φίλων τοῦ Χίτλερ (Bund), κ.ἄ.³

Δημοσιογραφικὸ ὄργανο τῶν βασιλοφρόνων ἀγκυλοσταυριτῶν ἦταν ἡ ἐφημερίδα «Τύπος» τοῦ Κρανωτάκη, ἡ ὁποία δημοσίευε τίς ἀνακοινώσεις καί τίς δραστηριότητες τῆς ὁργάνωσης, οἱ

³ Μαγν. Συνέντευξη Γ. Κεφαλά, μέλους τῆς Ε.Ε.Ε., 2-5-1997

ὁποῖες περιορίζονταν σέ φιλοβασιλικά συλλαλητήρια καί ἀφισσοκολλήσεις στὶς γειτονιές τοῦ κέντρου τῶν Ἀθηνῶν.

“ΑΓΚΥΛΟΣΤΑΥΡΙΤΑΙ..”

ΨΗΦΙΣΑΤΕ

ΜΕ ΦΑΝΑΤΙΣΜΟΝ ΤΟΝ ΣΥΝΔΥΑΣΜΟΝ

ΤΗΣ ΓΕΝΙΚΗΣ ΛΑΪΚΗΣ

ΡΙΖΟΣΠΑΣΤΙΚΗΣ ΕΝΩΣΕΩΣ

**Ο ΥΠΑΣΠΙΣΤΗΣ
ΓΙΑΣΟΣ ΣΓΑΝΤΣΟΣ**

**Ο ΑΡΧΗΓΟΣ
ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΣΤΕΛΙΟΠΟΥΛΟΣ**

*Προκήρυξη τῶν βασιλοφρόνων ἀγκυλοσταυριτῶν πού
κυκλοφόρησε στὶς ἐκλογές τῆς 26/1/1936.*

Στὶς ἐκλογές τῆς 26ης Ἰανουαρίου 1936 ἡ ὀργάνωση συμμετεῖχε μέ τόν συνδυασμό τῆς «Γενικῆς Λαϊκῆς Ριζοσπαστικῆς Ἐνωσης» χωρίς κάποια ἰδιαίτερη ἐπιτυχία. Στὶς ἐκλογές αὐτές πού διεξήχθησαν ἄψογα καί ἦταν οἱ τελευταῖες ἐκλογές τοῦ Μεσοπολέμου οἱ συντηρητικοί του Λαϊκοῦ Κόμματος καί τῆς Γενικῆς Λαϊκῆς Ριζοσπαστικῆς Ἐνωσης ὑπερεῖχαν ἐλαφρά σέ ποσοστό ψήφων μέ 41,99% (ἐναντι 41,47% τῶν βενιζελικῶν).

Οἱ ἀγκυλοσταυρίτες σέ γενικές γραμμές ὑπῆρξαν μία πολιτική κίνηση μικρῶν διαστάσεων, πού κινήθηκε κάτω ἀπὸ τὴ σκιά τοῦ στρατηγοῦ Κονδύλη. Μετά τόν θάνατο τοῦ στρατηγοῦ (Ἰανουάριος 1936), ἀντιπροσωπεία τῆς ὀργάνωσης συμμετεῖχε σέ ὅλες τίς ἐπακόλουθες ἐκδηλώσεις, κηδεῖα, μνημόσυνα, διαδηλώσεις κ.ἄ.

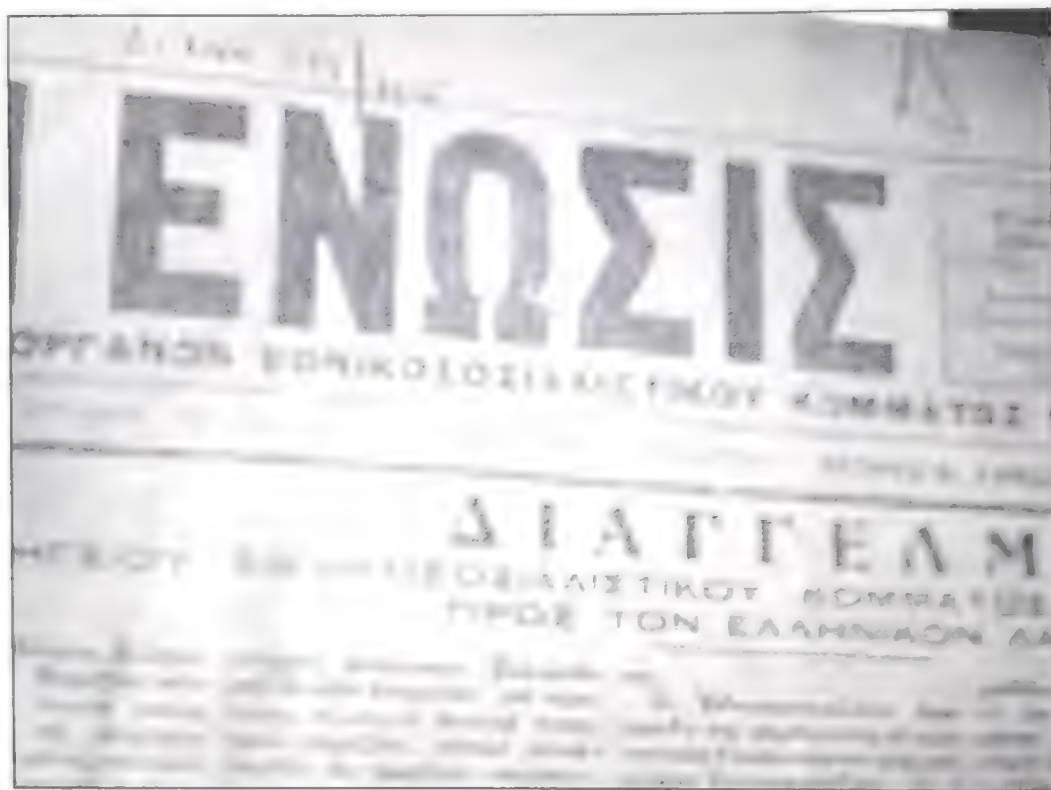
Σχετικά μέ την κηδεία τοῦ Γ. Κονδύλη ἀναφέρεται στὸν «Τύπο» τῆς 3ης Φεβρουαρίου 1936: «Ὁ ἀρχηγὸς τῶν ἀγκυλοσταυριτῶν καταθέσας στέφανον ἐκ δάφνης, ἀπεικονίζοντα τὸ σῆμα τῆς ὁργανώσεως, εἶπε τὰ ἑξῆς: Οἱ ἀγκυλοσταυρίται δι' ἐμοῦ καταθέτουν τὸν στέφανον τοῦτον εἰς ἔνδειξιν ἀφοσιώσεως καὶ λατρείας πρὸς τὸν ἐπίτιμον ἀρχηγόν, τὸν ἀείμνηστον Στρατηγόν Γ. Κονδύλην».

Ὅταν ὁ Ἰω. Μεταξᾶς κήρυξε τὴ δικτατορία τῆς 4ης Αὐγούστου καὶ κατέλυσε τὰ πολιτικά κόμματα, οἱ ἀγκυλοσταυρίτες ἔσπευσαν νὰ τὸν συγχαροῦν καὶ ἀκολούθως διαλύθηκαν. Ὁ «Τύπος» τῆς 16ης Αὐγούστου 1936 ἔγραψε: «Ἡ Πανελλήνιος Ὀργάνωσις Ἀγκυλοσταυριτῶν ἐκφράζει τὰς ἐγκαρδίους καὶ διαπύρους εὐχαριστίας τῆς διὰ τὴν πατριωτικωτάτην χειρονομίαν Σας πρὸς σωτηρίαν τῆς Πατρίδος (...)». Στὴ συνέχεια τὰ περισσότερα στελέχη τῆς ὁργάνωσης προσχώρησαν στὴν ΕΟΝ καὶ στὰ Τάγματα Ἑργασίας (Δημ. Σοῦτσος), ἐνῶ κατὰ τὴ διάρκεια τῆς Κατοχῆς ἐπώνυμοι ἀγκυλοσταυρίτες ὁργανώθηκαν στὴν ΕΣΠΟ καὶ σὲ ἄλλες γερμανόφιλες κινήσεις.⁴

⁴ Μαγν. Συνέντευξη Γ. Κεφαλά, μέλους τῆς Ε.Ε.Ε., 2-5-1997.

ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟΣ ΕΝΩΣΙΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΜΥΝΗΣ (ΠΕΚΑ)

Τόν Νοέμβριο του 1929 ιδρύθηκε ή ΠΕΚΑ, μία οργάνωση μέ
άντικομμουνιστικό χαρακτήρα καί μέ αποκλειστικό στόχο τήν
αφύπνιση τής έθνικης συνείδησης. Τά μέλη τής πρώτης διοίκησης
(11-11-1929), ήταν ό στρατηγός Π. Σαρηγιάννης, ό φιλόσοφος καί
ιατρός Αριστ. Ανδρόνικος, ό πρώην ύπουργός Α. Αθηνογένης, ό
δημαρχος Καλλιθέας Ίω. Αραπάκης, ό στρατηγός Νικόλαος Κα-
λομενόπουλος, ό ναύαρχος Δημ. Θεοφανόπουλος, ό Βλαδίμηρος
Ασλής καί ό γνωστός στους Πειραιώτες από τή θητεία του στόν
δημαρχιακό θώκο κατά τήν περίοδο 1967-1974, ασφαλιστής Αριστ.
Σκυλίτσης.

*Η έφημερίδα „Ένωσις“ ύπήρξε μία από τίς πρώτες
άντικομμουνιστικές καί έθνικιστικές έφημερίδες τής ταραγμένης
δεκαετίας του '30.*

Η οργάνωση διέθετε χρηματική ύποστήριξη, τμήμα Νεο-
λαίας καί δημοσιογραφικό όργανο («Έθνική Δράσις»). Ωστόσο
γιά μεγάλο χρονικό διάστημα βρισκόταν στήν αφάνεια καί
λειτούργουσε περισσότερο ώς φιλοσοφική λέσχη καί τόπος συνά-

θροίσης Αθηναίων ἀστῶν καί ἀργόσχολων ἐπιστημόνων. Τό φθινόπωρο τοῦ 1934 ἀπαίτησε τή διάλυση τοῦ Κομμουνιστικοῦ Κόμματος ἐνῶ ὀργάνωσε συλλαλητήριο στό Σύνταγμα κατά τῶν διωγμῶν πού ὑπέστησαν οἱ Ἕλληνες τῆς Βόρ. Ἡπείρου ἀπό τοὺς Ἀλβανούς, («Ἐθνική Δράσις» 25-11-1934). Παρόλο πού ἡ ὀργάνωση δέν ἀριθμοῦσε παρὰ μόνο μερικές δεκάδες μέλη, εἶχε διαχωρίσει τά τμήματά της σέ ἑκατονταρχίες καί τά μέλη τῆς νεολαίας, σέ σκαπανεῖς.⁵

Τό πλέον πολυάριθμο τμήμα (ἑκατονταρχία) τῆς ΠΕΚΑ βρισκόταν στήν Καλλιθέα ὑπό τήν ἄμεση ἐποπτεία τοῦ δημάρχου Ἰω. Αραπάκη. Χαρακτηριστικά ὁ «Τύπος» τῆς 6-1-1935 ἀνέφερε: «Ἡ Ἑλληνικὴ Ἐθνικὴ Κοινωνικὴ Ἐνωσις Νέων», (Τμήμα τῆς Π.Ε.Κ.Α.) δίδει σήμερον Κυριακὴν οἰκογενειακὴν ἑορτὴν μετὰ χοροῦ εἰς τὸ ἐπὶ τῆς λεωφόρου Θησέως 128 (κάτωθι Δημαρχίας Καλλιθέας) ἐντευκτήριόν της, ἀπὸ τῆς 6ης μ.μ. Ἡ ἐπιτυχία τῆς ἑορτῆς προμηνύεται μεγάλη».

Ὑστερα ἀπὸ ἀπόφαση τῆς διοίκησης τῆς ὀργανώσεως, συνεστήθη τμήμα σκοποβολῆς «εἰς τὸ Μπελλένειον Σκοπευτήριον, ὑπὸ τήν καθοδήγησιν τοῦ γυμναστοῦ κ. Δρακάκη, ἐκάστην Τετάρτην ὥραν 4 μ.μ. καί Κυριακὴν ὥραν 10 π.μ.», («Ἐθνικὴ Δράσις». 25-11-1934). Συνεστήθη ἐπίσης τμήμα ἐκδρομῶν καί ὀρειβασίας, ἐνῶ τά μέλη τῆς ἐπιδίδονταν στὸν ἀθλητισμὸ καί τίς πολεμικὰς τέχνας. Φαίνεται ὅμως ὅτι ἡ ΠΕΚΑ δέν δικαίωσε τίς προσδοκίαις τῶν ἰδρυτῶν της καί ὅταν μία ὁμάδα φιλοεθνικοσοσιαλιστικῶν ἀρχῶν (Αραπάκης, Ἀνδρόνικος, Θεοφανόπουλος) ἐπιχείρησε νὰ καταστήσει τὴν ὀργάνωση περισσότερο μαχητικὴ προσθέτοντας ἰδεολογικὰς θέσεις φιλοφασιστικῆς ἀπόκλισης, συνάντησε τὴν ἀντίδραση τῶν ἄλλων στελεχῶν, πού τὴν ἤθελαν ἀποκλειστικὰ ἀντικομμουνιστικὴ, (Σκυλίτσης, Λογοθέτης, Περπινιάς), (Ι. Στεριώτη: Προσπάθειαι ἄξιοι τιμῆς, σελ. 50). Σύντομα ἡ ΠΕΚΑ αὐτοδιαλύθηκε καί τά περισσότερα μέλη τῆς προσχώρησαν σέ ἄλλες ἐθνικιστικὰς ὀργανώσεις.⁶

⁵ «Ἐθνικὴ Δράσις» 25-11-1934.

⁶ Ι. Στεριώτη: Προσπάθειαι ἄξιοι τιμῆς, σελ. 50.

ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΤΗΣ ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΗΣ ΠΡΟΟΔΟΥ

Ο Σύνδεσμος τῆς Ακαδημαϊκῆς Προόδου ιδρύθηκε τό 1923 ἀπό φοιτητές καί διανοούμενους τῆς ἐποχῆς. Ἀρχικά εἶχε τή μορφή φοιτητικοῦ συλλόγου, πολύ σύντομα ὅμως, ἄνοιξε τίς πύλες του καί στόν ἐκτός τοῦ Πανεπιστημίου ἐπιστημονικό κόσμο. Σκοποί καί προτεραιότητες τοῦ συνδέσμου ἦταν ἡ προστασία, μέ κάθε νόμιμο μέσο τῆς καταρρακωμένης πατρίδας πού μόλις εἶχε ἐξέλθει ἀπό τήν μικρασιατική κατάστροφή, τῆς θρησκείας, τῆς οἰκογένειας καί ἰδιαίτερα τῆς ἑλληνικῆς γλώσσας. Τήν πραγμάτωση τοῦ σκοποῦ αὐτοῦ τήν ἐπεδίωξε μέ διαλέξεις, δημοσιεύματα καί συχνές ἐπιστημονικές συγκεντρώσεις ἐντός ἢ ἐκτός τοῦ Πανεπιστημίου. Διαπρεπεῖς πανεπιστημιακοί καθηγητές καί ἄλλοι ἐπιστήμονες ἐργάστηκαν γιά τήν ἐπιτυχία τοῦ σκοποῦ τοῦ Συνδέσμου, ὁ ὁποῖος ὀργάνωσε περισσότερες ἀπό ἑκατό διαλέξεις στήν αἴθουσα τοῦ Φιλολογικοῦ Συλλόγου «Παρνασσός», στήν Ἀρχαιολογική Ἑταιρεία καί στήν παλαιά μεγάλη αἴθουσα τῆς Φιλοσοφικῆς Σχολῆς. Παράλληλα, ὁ Σύνδεσμος λάμβανε μέρος σέ δυναμικά συλλαλητήρια καί ἐκδηλώσεις ὑπέρ τῶν Δωδεκανήσων, τῆς Κύπρου καί τῆς Β. Ἠπείρου ζητώντας τήν ἔνωση μέ τήν μητροπολιτική Ἑλλάδα.

Πρῶτος πρόεδρος τοῦ Συνδέσμου ἦταν ὁ Εὐστάθιος Κουβελάκης ἐνῶ μετὰ τό 1926 ἀνέλαβε ὁ Στυλιανός Κορρές, ὁ ὁποῖος ἀναμείχθηκε στή συνέχεια ἐνεργά σέ προσπάθειες ἐξυγίανσης τῆς Παιδείας. Ἐνα ἀπό τά πιό δραστήρια στελέχη ἦταν ὁ δημοσιογράφος Θεόδωρος Κυπραῖος, μετέπειτα ἐκδότης τοῦ ἐντύπου «Φυλετική Αναγέννησις», ὁ ὁποῖος καταφερόταν μέσα ἀπό τό ἔντυπό του κατά τῆς δράσεως τῶν κομμουνιστῶν στό Πανεπιστήμιο, κατά τῆς Ἰταλικῆς Κατοχῆς στά Δωδεκάνησα καί ἐναντίον τοῦ «Ἀγγλικοῦ Ἱμπεριαλισμοῦ». Ἐμβλημα τοῦ Συνδέσμου ἦταν μία ἀπεικόνιση τοῦ λόγιου Ἀδαμάντιου Κοραῆ. Σημειώνεται ὅτι ὀρισμένα μέλη του δραστηριοποιήθηκαν ἀργότερα, κατά τή διάρκεια τῆς Γερμανοϊταλικῆς Κατοχῆς στίς τάξεις τῆς

ΦΥΛΕΤΙΚΗ

Φύλλον
25-12-1932

Αναγέννησις

ΕΘΝΙΚΟ-ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦ. ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ
ΟΡΓΑΝΟΝ ΤΩΝ ΕΙΣΟΠΗΑΣΤΙΚΩΝ ΕΘΝΩΝ ΠΡΟΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΝΕΥΡΑΝΤΗΣ ΠΡΟΣ ΥΓΕΙΑΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΙΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ: ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΚΥΠΡΑΙΟΣ

ΑΠΟ ΤΩΝ ΠΑΥΣΑΝΤΩΝ ΕΛΛΗΝΙΣΜΩΝ

Ἡ ἀλυσσοδεμένη εἰς τὸν Ἰταλικὸν ζυγὸν Δωδεκάνησος

LA «RENAISSANCE» REVUE-POLITIQUE DIRECTEUR Dr. TH. KYPREOS RUE HIPPOCRATE 122 Γ.
ΕΤΟΣ Γ'—ΦΥΛΛΟΝ 1129

Ἡ „Φυλετική Ἀναγέννησις“ τοῦ Θεοδ. Κυπραίου ἐστρέφετο κατὰ
τῆς ἰταλικῆς πολιτικῆς στὰ Δωδεκάνησα καὶ κατὰ τῶν Ἀγγλῶν
ἐξαιτίας τῆς Βρετανικῆς κατοχῆς στὴν Κύπρο
(1^ο φύλλο, 25-12-1932).

ΣΙΔΗΡΑ ΕΙΡΗΝΗ

Μία άλλη φασίζουσα οργάνωση που εμφανίστηκε τόν Ιούλιο του 1931 ήταν η «Σιδηρά Ειρήνη» του απόστρατου συνταγματάρχη Νικ. Νικλάμπα. Αρχικά ο Νικλάμπας είχε πολιτευθεί μέ τό

Ο βενιζελικός
συνταγματάρχης
Νικόλαος Νικλάμπας υπήρξε
άρχηγός της
Σιδηράς Ειρήνης.

κόμμα των «Ελευθεροφρόνων» του Ιωάννη Μεταξά στον νομό Πρεβέζης στην πορεία όμως ακολούθησε πιο ακραίες και αντισημιτικές θέσεις. Συναρχηγός της «Σιδηράς Ειρήνης», ήταν ο απόστρατος ταγματάρχης Πανσανίας Κατσώτας που έκινεϊτο στις παρυφές του βενιζελικού κέντρου.⁷ Υπήρχαν ωστόσο αρκετά μέλη της οργάνωσης που συμμετείχαν στα φιλοβασιλικά συλλαλητήρια της εποχής και στις συγκρούσεις μέ τό ΚΚΕ. Αρχικά τά γραφεία της «Σιδηράς Ειρήνης» στεγάζονταν στό μέγαρο Έφεσίου επί της οδού Σταδίου και αργότερα μεταφέρθηκαν επί της οδού Θεμιστοκλέους 11. Τά

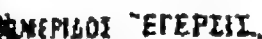
μέλη της φοροῦσαν μπλέ πουκάμισα κατά τά πρότυπα των Ιταλών Μελανοχιτώνων και είχαν υίοθετήσει ένα είδος φασιστικού χαιρετισμού, τήν ύψωμένη γροθιά. Ως έμβλημα της οργάνωσης υίοθετήθηκε ή εικόνα της Θεᾶς Αθηνᾶς ενώ οι έφημερίδες που άπηχούσαν και δημοσίευαν προκηρύξεις και θέσεις της «Σιδηράς Ειρήνης» ήταν ή εβδομαδιαία «Έγερσις» και ή «Λαοκρατία». Η δεύτερη ύποστήριζε και τούς Έθνικόφρονες Σο-

⁷ Τακ. Χονδροματίδη: 'Η Μαύρη Σκιά στην Ελλάδα, σελ. 11.

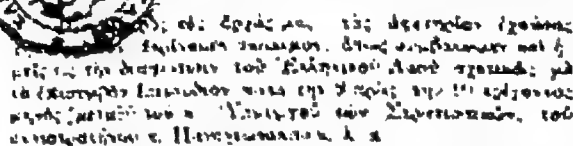
σιαλιστές του Ίακ. Διαμαντόπουλου. Στίς αρχές του 1932 ο Παῦλ. Κατσώτας διαφώνησε γιά ὀργανωτικά θέματα μέ τόν Νικλάμπα καί ἀποχώρησε ἀπό τήν ὀργάνωση. Τό πλήγμα τοῦ Κατσώτα ὁμως ἀναπληρώθηκε ἄμεσα ὅταν προσχώρησε ὁ ναύαρχος Α. Χατζηκυριάκος, γεγονός πού προσέδωσε στήν «Σιδηρᾶ Εἰρήνη» ἰδιαίτερο κύρος. Τά περισσότερα μέλη τῆς ἦταν φιλοπαγκαλικοί ἀξιωματικοί πού εἶχαν ἐκδιωχθεῖ ἀπό τόν στρατό, παλαιοί πολεμιστές καί νεολαία (Ίακ. Χονδροματίδη: Ἡ Μαύρη Σκιά στήν Ἑλλάδα, σελ. 11). Τόν Ἀπρίλιο τοῦ 1932 ὁ Θ. Πάγκαλος ἔδωσε στή δημοσιότητα μία δήλωσή του ὅτι δέν εἶχε τήν παραμικρή σχέση μέ τόν Νικλάμπα καί τήν «Σιδηρᾶ Εἰρήνη». Τό ἀποτέλεσμα ἦταν ἡ ὀργάνωση ν' ἀρχίσει νά φυλλοροεῖ καί νά τήν ἐγκαταλείψει κι ὁ ναύαρχος Χατζηκυριάκος γιά νά ἐνωθεῖ μέ τόν στρατηγό Πάγκαλο προκειμένου νά κατέλθουν μαζί στίς ἐπικείμενες ἐκλογές.

Ὁ Νικλάμπας ὥστόσο, παρέμεινε στήν ἀρχηγία τῆς ὀργάνωσης, ἔχοντας ὡς δεῦτερο στήν ἱεραρχία τόν ἰατρό Θ. Χαρδαβέλα. Τό 1934 συνελήφθη ἀπό τήν ἀστυνομία γιά τήν ὑποτιθέμενη συμμετοχή του σέ ἓνα ἀποτυχόν στρατιωτικό κίνημα, ἀλλά τελικά δέν ἀποδείχθηκε τίποτε.⁸ Ἐνα ἄλλο μέλος τῆς Σ.Ε., ὁ Λοχίας τῆς Ἀντιαεροπορικῆς Πυροβολαρχίας Ἀθηνῶν Θωμάκος, συνελήφθη τόν Σεπτέμβριο τοῦ ἴδιου ἔτους γιά συμμετοχή στό ἴδιο κίνημα, (Ι. Στεριώτη: Προσπάθειαι ἄξιοι τιμῆς, σελ. 141). Ἐνα παλαίμαχο στέλεχος τῆς ὀργάνωσης ὑπῆρξε ὁ Χαρίλαος Παπαγεωργίου, ὁ ὁποῖος ἄν καί μεγάλης πιά ἡλικίας, ἐκινεῖτο στόν ἐθνικιστικό χῶρο μέχρι τά τέλη τῆς δεκαετίας τοῦ '70. Τελικά ὁ Νικλάμπας πέθανε ἀπό φυματίωση καί τήν πείνα τοῦ τραγικοῦ χειμῶνα τοῦ 1941/42. Μολονότι ἦταν ἰδεαλιστής καί πατριώτης, ἦταν ἀδύναμος ὀργανωτικά καί ὑπῆρξε ἐρειστικός. Μετά τήν διάλυση τῆς ὀργάνωσης τά περισσότερα στελέχη τῆς προσχώρησαν στό κόμμα τοῦ Γιάνναρου καί τήν Τρίαινα τοῦ Διαμαντόπουλου.

⁸ Ι. Στεριώτη: Προσπάθειαι ἄξιοι τιμῆς, σελ. 141.

Η ΣΙΔΗΡΑ ΕΙΡΗΝΗ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΕΛΛΗΝΙΚΟΝ ΛΟΓΟΝ

[illegible][illegible]

Ին վերջոյ Վերսալէն մտնողդն էս: Աստուծոյն հրաշք:
Քրօնակաւսն էսն 'Արշուն:

[illegible][illegible][illegible]

1. The first of these is the fact that the
 2. of the first of these is the fact that the
 3. of the first of these is the fact that the
 4. of the first of these is the fact that the
 5. of the first of these is the fact that the
 6. of the first of these is the fact that the
 7. of the first of these is the fact that the
 8. of the first of these is the fact that the
 9. of the first of these is the fact that the
 10. of the first of these is the fact that the

Re: "Aptec" 18 24 January 1978

Ο ΑΡΧΗΓΟΣ ΤΗΣ ΣΙΩΝΙΣΤΙΚΗΣ ΟΡΓΑΝΗΣ·

A. NIKOLANDRAS

Προκήρυξη τῆς ὀργάνωσης Σιδηρά Εἰρήνη ἀπὸ τὴν ἑφημερίδα
„Ἐγερσις“ (Σεπτέμβριος 1935).

Στιγμιότυπο από έκδρομη των κυανοχιτώνων, μελών της Σιδηράς Ειρήνης στην
Καίσαριανή την Πρωτομαγιά του 1931.

*Ο παλαμάχος, Γ.Θνκιστη, και ηγετικό στέλεχος της «Σιδηράς Εί-
ρηνης», Χαρίλαος, Παναγιωτοργίου με τή σύζυγό του.*

*Στελέχη της «Σιδηράς Είρηνης» φωτογραφίζονται μπροστά από
τις στήλες του Ολυμπίου Λιός στην Αθήνα (1935).*

ΣΙΔΗΡΑ ΕΙΡΗΝΗ
ΚΕΝΤΡΙΚΑ ΓΡΑΦΕΙΑ

ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ 50977

ΑΘΗΝΑΙ

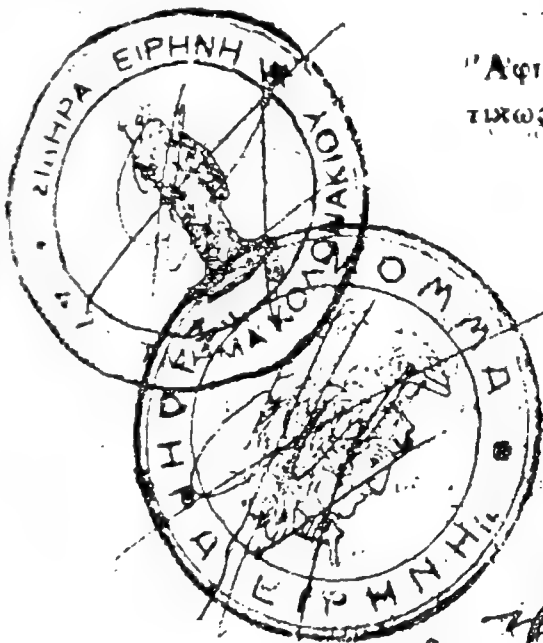
1931

Πέραν τῶν ἀρχῶν ταύτων, εἴτε πρὸς τὰ δεξιὰ εἴτε, πρὸς τὰ ἀρι-
στερά, δὲν ὑπάρχει ἄλλος ἀνθρωπισμός

Ὁ κοινοβουλευτισμός ὡς λειτουργεῖ ἀποτελεῖ αἵσχος διὰ τὸν ἐν-
θρωπισμόν.

Ἀφιεροῦνται εἰς τὸν καταπιεζόμενον πνευμα-
τικῶς καὶ οἰκονομικῶς Ἑλληνικὸν Λαόν.

Εἰς τὰς ἀρχαί
ταύτας ἔδωκεν
τὸν ὄρκον τῆς
ὁστρακισμῶς
Μεταξὺ τῶν
τῆς ὑπερβαλῆς
ἐν τῇ ποσειδωνίᾳ
ὁ Χρὶς τὸς ὁστροκισμῶς
τῆς 7/3/1936 τοῦ Νανίτη
50977 τοῦ αὐτοῦ

Σφραγίδες τῆς ὀργάνωσης «Σιδηρᾶς Εἰρήνης».

Ἡ Ὁργάνωσις Ἑλλήνων Ἐθνικιστῶν (ΟΕΕ) τοῦ Ἀλέξ. Γιάνναρου

Μία ἀπό τίς μαζικότερες φιλοβασιλικές ἐθνικιστικές ὁργανώσεις ὑπῆρξε ἡ Ὁργάνωσις Ἑλλήνων Ἐθνικιστῶν (ΟΕΕ) τοῦ Ἀλέξανδρου Γιάνναρου, ἐκδότῃ ἐφημερίδων.

Ὁ Ἀλέξανδρος
Γιάνναρος,
ἀρχηγός
τῆς Ὁργάνωσις
Ἑλλήνων
Ἐθνικιστῶν.

Ὁ Γιάνναρος, μολονότι ἦταν ἐνθερμος ὑπέρμαχος τῆς παλινόρθωσης τῆς μοναρχίας, δέν εἶχε ξεκάθαρες πολιτικές ἀπόψεις. Θαύμαζε τόν Χίτλερ καί μισοῦσε θανάσιμα τόν Βενιζέλο καί τόν Πλαστήρα. Τά κεντρικά γραφεῖα τῶν Ἑλλήνων ἐθνικιστῶν βρισκόνταν στό Μέγαρο Γιάνναρου (Φιλελλήνων 1) στήν Ἀθήνα,

μαζί με τὰ γραφεῖα τῆς νεολαίας, τῶν «Πρωτοπόρων Ἐθνικιστῶν».

Ἡ ἱδρυση τῆς ΟΕΕ ἀποφασίστηκε στίς 8 Ἰουλίου 1931, ὅταν διακόσια περίπου ἄτομα συγκεντρώθηκαν στό Μέγαρο Γιάνναρου καί συνυπέγραψαν τή διακήρυξη τοῦ καταστατικοῦ τῆς ὀργάνωσης. Στήν πρώτη δωδεκαμελῆ ἰδρυτική ἐπιτροπή συμμετείχαν, μεταξύ ἄλλων ὁ βιομήχανος Κ. Παπαϊωάννου (χρηματοδότης τῆς ὀργάνωσης), ὁ δικηγόρος Εὐθ. Πλακαντωνάκης, ὁ νομικός σύμβουλος τῆς Τράπεζας τῆς Ἑλλάδος Παντ. Παπαταξιάρχης, ὁ

πρόεδρος τῶν Παλαιῶν Πολεμιστῶν Δημ. Παπαντωνόπουλος, ὁ Κ. Πολίτης (ιδιοκτήτης τοῦ κινηματογράφου «Πανελλήνιον» τῆς Λεωφ. Συγγροῦ), ὁ δημοσιογράφος Παντελῆς Καψῆς (πατέρας τοῦ γνωστοῦ δημοσιογράφου καί πολιτικοῦ Γιάννη Καψῆ), ὁ δικαστικός Δημ. Σκοῦφος, ὁ πρόην δήμαρχος Ἀθηναίων Γεώργιος Τσόχας, ὁ Λ. Εὐταξίας, ὁ

βουλευτής Μιχ. Τσιγδέμογλου κ.ἄ.

Πρῶτος γενικός γραμματέας τῆς ΟΕΕ ἐξελέγη ὁ δικηγόρος Εὐθ. Πλακαντωνάκης, ἐνῶ λίγο ἀργότερα τή θέση αὐτή κατέλαβε ὁ νεαρός τότε γιατρός Ἰάκωβος Διαμαντόπουλος, ὁ μετέπειτα ἀρχηγός τῶν Ἐθνικοφρόνων Σοσιαλιστῶν, καί πρόεδρος τοῦ Ἰατρικοῦ Συλλόγου Ἀθηνῶν, ὑπουργός καί ἀντιπρόεδρος τῆς Βουλῆς στή δεκαετία τοῦ 1960.

Στενοί συνεργᾶτες τοῦ Γιάνναρου καί ἀντιπρόεδροι στήν ὀργάνωση ὑπῆρξαν οἱ ἀξιωματικοί τοῦ Ναυτικοῦ Κ. Ρόκος καί Φρ. Πορτάρης. Τά μέλη, κατά τό πρότυπο τῶν Μελανοχιτῶνων τοῦ Μουσολίνι, φοροῦσαν μαύρη στολή πού τούς ἔδινε δωρεάν ἡ ὀργάνωση καί χαιρετοῦσαν φασιστικά.

«Η ΟΕΕ», έγραφε στην έφημερίδα του «Έσπερινή» ό Α. Γιάνναρος, «...άποτελεί τήν συγκέντρωσιν τής συλλογικῆς ψυχῆς καί εἶναι ή οὐσιαστική βοήθεια για τό ξεπέρασμα τοῦ άτομικισμοῦ καί τήν ένταξιν τοῦ άτομου στην πλατειά ένότητα πού αντιπροσωπεύει ό Έλληνισμός».

Σταδιακά ή όργάνωση μέ τήν τακτική πού άκολουθοῦσε καί τήν άθρόα χρηματοδότηση τήν όποία τής παρεῖχαν οί άρχηγοί της, απέκτησε κύρος καί, τό κυριότερο, όπαδούς. Από τίς λίγες έκατοντάδες στην άρχή, έφθασε τήν άνοιξη τοῦ 1932 νά άριθμεῖ 30.000 περίπου μέλη (μαρτυρία Γιάνναρου). Στίς περισσότερες περιοχές τής πρωτεύουσας δημιουργήθηκαν παραρτήματα, καθώς κι ένα πολύ μαχητικό τμήμα νεολαίας.

Ό Ιωάννης Βουγιουκλάκης,
πατέρας τής δημοφιλοῦς Αλίκης
ύπῆρξε ένα από τά πιο μαχητικά
στελέχη τής ΟΕΕ.

Ό γνωστός ένθικιστής Δημήτρης Σουτζος έγραψε σχετικά «...Γράφηκα (Σ.Σ. στην ΟΕΕ) γιατί έμαθα ότι ή όργάνωση αυτή ήταν ύπέρ τής Βασιλείας καί έναντίον τοῦ Κομμουνισμοῦ. Ξεκίνησα μέ μεγάλο ένθουσιασμό καί τακτικότατα σύχναζα στά γραφεῖα της.

Στις αρχές είχα καυγάδες με τον πατέρα μου. Μαλώναμε, θύμωνα, φωναζαμε, έκλαιγα, αλλά στο τέλος με άφηνε να πηγαίνω...Μου άρεσαν οι Έθνικοσοσιαλιστικές αρχές της οργάνωσης, κοινωνική δικαιοσύνη, ισχυρή πατρίδα, έσωτερικόν και έξωτερικόν χρεωστάσιοι, ταυτοχρονα χτύπημα της κεφαλαιοκρατίας και του κομμουνισμού, και άλλα που μου διαφεύγουν. Θυμούμαι ότι κατά το Πάσχα του 1932 έπήγα στο χωριό Γραμματικό, περιφέρειας Μαραθώνος, και κατόρθωσα να γράψω στην οργάνωση 73 χωριάτες. Είχα έξε-λιχθεί και εγώ Λαϊκός Ρήτορας. Οι ακροατές μου με άκουγαν έκθαμβοι και γραφόντουσαν πρόθυμα. Όταν γύρισα στην Αθήνα, φροντίσα τους στείλουν χαρτιά και σφραγίδες...» (Δ. Σούτζου «Έλληνες - ένωμένοι και διχασμένοι», εκδόσεις Νέα Θέσις, 1992, σελ. 22).

Η ΕΠΟΧΗ ΤΗΣ ΔΡΑΣΗΣ

Η οργάνωση απέκτησε τον πρώτο της «μάρτυρα», όταν ο νεαρός Παναγιώτης Μωραΐτης, μέλος της ΟΕΕ, τραυματίστηκε σε πολιτικά επεισόδια στο τότε θέατρο «Περόκε» τον Αύγουστο του 1931, κατά τη διάρκεια μίας παράστασης. Η αρχική έπιτυχία της οργάνωσης και ή έντυπωσιακή αύξηση των μελών της άνησύχησε το πολιτικό κατεστημένο και κυρίως τά κόμματα, εκείνα που άντλούσαν τους ψηφοφόρους τους από τον έθνικιστικό χώρο. Έτσι, ο αρχηγός της ΟΕΕ δέχθηκε μία συντονισμένη επίθεση από τη μεταξική έφημερίδα «Έλληνική», που εξέδιδε ο Ν. Ευστρατίου, και χαρακτήριζε τον Γιάνναρο ως όργανο του Κονδύλη. Η αλήθεια όμως είναι ότι ο Γιάνναρος δεν απέκτησε ποτέ τέτοιου είδους σχέσεις με τον στρατηγό.

Δημοσιογραφικό όργανο του φοιτητικού τμήματος της οργάνωσης ήταν το περιοδικό «Έθνικιστής», το οποίο εκδιδόταν από τον Δεκέμβριο του 1931 με τον τίτλο «Έθνικιστική Φοιτητική Νεολαία». Μερικά από τά πρώτα στελέχη, φοιτητές τότε, ήταν: ο Γέρ. Κατωπόδης (αργότερα ιστορικός συγγραφέας), ο Κων. Διαμαντόπουλος, ο Πέτρος Στεριώτης (ο μετέπειτα πρότανης της

ΑΣΟΕΕ, υπηρεσιακός υπουργός καί διοικητής τῆς ΕΤΒΑ), οί Περίανδρος καί Αἰμίλιος Δανόπουλος κ.ἄ.

Ὁ Γιάνναρος φιλοδοξοῦσε -κατά τό πρότυπό του Χίτλερ- νά στεγάσει στό μέγαρό του τόν «Φαῖό Οἶκο», ὁ ὁποῖος θά ἀποτελοῦσε τό «κέντρον τῶν Ἑλλήνων Ἐθνικιστῶν».

Ἄλλα σημαίνοντα στελέχη τῆς ὀργάνωσης ἦταν ὁ γνωστός δημοσιογράφος Δῆμος Βρατσάνος, πού κατεῖχε τή θέση τοῦ «Γενικοῦ Διοικητῆ Ἀθηνῶν», μέ νομικό σύμβουλο τόν Σπ. Τριάντο καί γραμματέα τόν Σταῦρο Τάσσο. Οἱ ὑπόλοιποι τομεάρχες τῶν παραρτημάτων ἦταν οἱ: Γεώργ. Κωστόπουλος (Πλάκα), Γεώργ. Σιλαῖος (Βοτανικός), Ἀναστ. Πολυχρονόπουλος (Γ(κ)ύζη), Δ. Χρύσης (Γαλάτσι), Χρυσόχοῦ (Ἀττική), Βλαντίκας (Ψυρρή), Ν. Βασιλείου (Μεσογείων), Ζάχ. Μελετάκος (Μαρούσι), Σπ. Πανουτσόπουλος (Ἀγ. Μελετίου), Φώτ. Γράβαλος (Κολωνός), Δ. Ἀντωνόπουλος (Κ. Πατήσια), Χάρ. Ζαχαρίου (Κουμουνδούρου), Κ. Πολίτης (Κουκάκι), Ε. Μανιατάκης (Παγκράτι) κ.ἄ. Ὁ Μανιατάκης κατά τήν Κατοχή ἀρθρογράφησε ἀνοικτά ὑπέρ τῶν Γερμανῶν, ἐνῶ ὁ Βασιλείου ἐντάχθηκε σέ μία φιλογερμανική ὀργάνωση.

Στίς δημοτικές ἐκλογές τοῦ Ἀπριλίου 1934, ἡ ΟΕΕ τοῦ Γιάνναρου ὑποστήριξε τόν ὑποψήφιο τοῦ Λαϊκοῦ Κόμματος στόν Πειραιά, Στρατήγη.

Ένα από τά πιό δυναμικά στελέχη τῆς ΟΕΕ ἦταν ὁ πατέρας τῆς ἠθοποιοῦ Αλίκης Βουγιουκλάκη καί μετέπειτα κατοχικός νομάρχης Ἀρκαδίας, Ἰωάννης Βουγιουκλάκης. Ὁ Βουγιουκλάκης ὑπῆρξε γενικός διοικητής τῆς ὀργάνωσης στόν Πειραιά, μέ ἄμεσους συνεργάτες τούς Κων. Δεδούση, Ἰωάν. Μαυρομμάτη, Γεώργ. Βουγιουκλάκη καί τομεάρχες τούς Ἰω. Κουφάκο, Στάμ. Γιατράκο, Γεώργ. Γερακάρη, Δημ. Μαντούβαλο, Ν. Μάρκου καί Στ. Περδίκη. Τά γραφεῖα τῆς ὀργάνωσης στόν Πειραιά στεγαζόνταν στό Μέγαρο Ζάκκα στήν πλατεία Ἀγ. Κωνσταντίνου, ὅπου κάθε βράδυ γίνονταν διαφωτιστικές ὁμιλίες στά μέλη γιά τούς σκοπούς τῆς ΟΕΕ.

Σταδιακά ἡ ὀργάνωση ἐπεξέτεινε τίς δραστηριότητες της στήν ἐπαρχία, ἀνοίγοντας παραρτήματα στίς περισσότερες πόλεις τῆς Ἑλλάδος, ἀκόμα καί στήν Κρήτη. Τή διοίκηση ἀσκοῦσε τό 20 μελές Μεγάλο Συμβούλιο -κατά τό πρότυπο τοῦ Μεγάλου Φασιστικοῦ Συμβουλίου- μέ ἐπικεφαλῆς τόν Ἀλέξ. Γιάνναρο. Στό συμβούλιο αὐτό ἀνήκαν καί οἱ: Θ. Παπακώστας, Κ. Τσιγκουράκης, Ἄνδρ. Ἀνάργυρος, Στ. Τάσσος, Κ. Κίνας, Κ. Παπαφλέσσας (ἀπόγονος τοῦ ἥρωα τῆς Ἐπανάστασης τοῦ 1821), Χ. Κουλουριώτης, Δημ. Ἀναστασάκης, Ἰάκ. Διαμαντόπουλος (γενικός γραμματέας), Κ. Ρόκος καί Φρ. Πορτάρος (ἀντιπρόεδροι) κ.ἄ.

Τό ἰδεολογικό πρόγραμμα τῆς ὀργάνωσης ἦταν ἡ ἀντιγραφή τοῦ ἰταλικοῦ φασισμού καί ἐν μέρει τοῦ γερμανικοῦ ἐθνικοσοσιαλισμοῦ. Τό πολιτικό πρόγραμμα τῆς ΟΕΕ ἔκανε λόγο γιά «κρατικοποιήσεις τῶν τράστ, ἀγροτικές μεταρρυθμίσεις καί συμμετοχή τῶν ἐργατῶν τῶν μεγάλων ἐπιχειρήσεων, στά κέρδη». Ἡ οἰκονομία ἔπρεπε «νά ἐγκαταλείψῃ τήν ἔννοια τῆς ἀποδοτικότητος. Τό μόνο τῆς ἀντικείμενο πρέπει νά εἶναι ἡ ἱκανοποίησις τῶν ἀναγκῶν τῆς χώρας».⁹

Ὅσο γιά τόν κομμουνισμό, «...τό ἀσφαλές, τό ἀλάθητον μέτρον τῆς καταπολεμήσεως τοῦ κομμουνισμοῦ εἶναι ἐν καί περί αὐτοῦ, καμμία ὑπόδειξις ἀρμοδίου δέν ἐγένετο: Δώσατε εὐημερίαν εἰς τόν ἐργαζόμενον λαόν καί ὁ κομμουνισμός θά ἐξαφανισθῇ ἀφ’

⁹ Βλ. ἐφημ. «Ἑσπερινή», 5.2.1932.

ἐαυτοῦ αὐτομάτως. Τόν κομμουνισμόν δέν φέρει κανεῖς ἔξωθεν, ὡς πλανόνται πιστεύοντες οἱ «ἄρμόδιοι», οὔτε τόν διαδίδει ἡ προπαγάνδα. Ὅχι! Τόν δημιουργεῖ τό χρεωκοπημένο Ἀστικό καθεστώς, τό ἀσυγχρόνιστον καί ἄδικον...» (βλ. ἐφημ. «Ἑσπερινή», 5.2.1932).

Τόν Ιανουάριον τοῦ 1932 πέθανε ἡ βασίλισσα Σοφία στήν Ἰταλία, ὅπου ζοῦσε ἐξόριστη. Στό μνημόσυνο πού ἀκολούθησε στήν Ἀθήνα, ἡ ΟΕΕ ἔκανε μία θεαματική ἐπίδειξη τῆς δύναμῆς της. Ἑκατοντάδες μέλη μέ μαῦρες στολές καί κίτρινα περιβραχιόνια πού ἀπεικόνιζαν τόν βυζαντινόν ἀετό, συγκεντρώθηκαν στόν ἱερό ναό τοῦ Ἀγίου Κωνσταντίνου στήν Ὁμόνοια καί χαιρέτισαν «ρωμαῖστί» τόν ἀρχηγό τους Ἀλέξ. Γιάνναρο.

Γιά τόν τελευταῖον, ὁ Βενιζέλος εἶναι ὁ μέγας ἐχθρός τῆς πατρίδας. «...Ἡ Ἑλλάς κινδυνεύει καί εἰς τήν κρίσιμον ταύτην στιγμήν τῆς ζωῆς της ζητεῖ τά χαλύβδινα μπράτσα τῶν τέκνων της διά νά τήν σώσουν ἀπό τό χεῖλος τοῦ βαράθρου πρός τό ὅποιον τήν σύρουν ἐκεῖνοι οἵτινες ἐπὶ τρία τώρα ἔτη διευθύνουν τὰς τύχας της... Οἱ ἄνεργοι περιφέρονται νήστες καί ρακένδυτοι. Οἱ ἀγρόται εἶναι ἐγκαταλελειμμένοι εἰς τό ἔλεος τοῦ Θεοῦ. Οἱ ἐπαγγελματίαι, ὅσοι δέν ἐχρεωκόπησαν, εὐρίσκονται εἰς τά πρόθυρα τῆς χρεωκοπίας. Οἱ δημόσιοι ὑπάλληλοι ἀντικρύζουν τό φάσμα τῆς πείνης. Οἱ πρόσφυγες, παρά τά δισεκατομμύρια πού ἐχρεώθησαν, μένουν καί θά μείνουν ἄστεγοι... Ἀλλά ὁ ἐλληνικός λαός διά νά κατέλθῃ εἰς τόν σκληρόν αὐτόν ἀγῶνα τῆς ἀπολυτρώσεως τῆς Πατρίδος του ἐκ τῶν ἐσωτερικῶν ἐχθρῶν της, εἶχε ἀνάγκην ἑνός Ἀρχηγοῦ ὁ ὁποῖος θά τόν ὠθήσῃ γοργῶς καί ταχέως πρός τήν νίκην. Καί τόν ἀρχηγόν αὐτόν, ἐφ' ὅσον οὐδεὶς ἄλλος ἐτόλμα νά ἀναλάβῃ τὰς εὐθύνas ἑνός τοιούτου σκληροῦ ἀγῶνος, τόν εὗρεν. Εἶναι ἡ Ὁργάνωσις τῶν Ἑλλήνων Ἐθνικιστῶν, πέριξ τῆς ὁποίας συσπειροῦνται ἤδη ὅλαι αἱ κοινωνικαὶ τάξεις διά νά κτυπήσουν κατακέφαλα τοὺς ἐκμεταλλευστάς των. Ὁ χαλύβδινος ἀρχηγός εἶναι τό ριζοσπαστικόν πρόγραμμα τῆς ὀργανώσεως, ἡ ὁποία ἐνεφανίσθη τήν 12 ὥραν διά νά σώσῃ τήν κινδυνεύουσαν Ἑλλάδα. Πέντε ἄνθρωποι κατ' ἀρχάς, εἴκοσι κατόπιν καί ἤδη τριάκοντα χιλιάδες ἐντός μόλις τριῶν μηνῶν ἀποτελοῦν τήν Ὁργάνωσιν ταύτην... Ἡ Ἑλλάς διά νά ἐξέλθῃ ἐκ τοῦ ἀδιεξόδου εἰς τό ὅποιον εὐρίσκεται, ἔχει ἀνάγκην ριζικῶν μέτρων... Χρειά-

ζεται ένα κτίσιμον νέον ἐπὶ νέων βάσεων ἰσχυρῶν καὶ ἀδιασεί-
στων...».

Στό ἐπίμαχο ζήτημα «μοναρχία ἢ δημοκρατία», πού
ἀπασχολοῦσε τότε τὸν πολιτικό χῶρο, ἡ ὀργάνωση κράτησε φι-
λοβασιλική στάση. Μέλη της συμμετεῖχαν σέ πολλές φιλομο-
ναρχικές διαδηλώσεις καὶ συλλαλητήρια πού συχνά κατέληγαν
σέ ἐπεισόδια μέ ξυλοδαρμούς καὶ συλλήψεις.

Ὁ συγγραφέας Δημ. Σουτζος γράφει χαρακτηριστικά:
«Αποφασίστηκε νά συγκεντρωθοῦμε στήν πλατεία τοῦ Συντάγ-
ματος. Ἐκεῖ θά μιλοῦσαν διάφοροι ρήτορες. Πιό πέρα φοιτητές δη-
μοκρατικοί ζητωκραύγαζαν ὑπέρ τῆς Δημοκρατίας. Ἐμεῖς ἀρχί-
σαμε νά ζητωκραυγάζουμε ὑπέρ τῆς Βασιλείας.¹⁰ Πρὸς στιγμὴν
ἀπειλήθηκε σύρραξη καὶ ἡ ἀστυνομία ἦλθε νά μᾶς διαλύσει. Μετά
τούς λόγους τραβήξαμε πρὸς τὴν ὁδὸ Σταδίου, ἡ ἀστυνομία κατέφ-
θασε ἐνῶ ἐψάλλαμε τὸν Βασιλικὸ Θούριο «Τοῦ Ἀετοῦ ὁ Γιός», πού
τοῦ εἶχαμε ἀλλάξει μερικούς στίχους ὥς ἐξῆς:

Καί μέ τό Γιό τοῦ Κώτσου
Τό Γιῶργο Βασιλιά
Θά πάρουμε τὴν Κύπρο
Τά Δώδεκα Νησιά.
Στούς Βορειοηπειρῶτες
Θά δώσουμε λευτεριά
μέ τό Γιῶργο Βασιλιά.

Πολύς κόσμος ἐνθουσιώδης μᾶς ἀκολούθησε. Μέσα σέ αὐ-
τούς ἦταν καὶ ἓνας ἀπόστρατος ἀξιωματικός τοῦ Ναυτικοῦ καὶ οἱ
ἀστυνομικοὶ τὸν συνέλαβαν γιατί ζητωκραύγαζε τὸν Βασιλιά. Ἐπί-
σης συνελήφθη ὁ φοιτητὴς Σερεπίσος, ὁ ὁποῖος τούς εἶπε:

- Ἀφοῦ εἶναι ἔτσι, πιάστε μέ καὶ ἐμένα. Ζήτω ὁ Βασιλιάς!

Ἀκόμα πιάστηκαν ὁ Γ. Κωλέτης καὶ ὁ νεαρός ἐργάτης καὶ
σπουδαστὴς τῆς Σιβιτανιδείου Κατοσάλης. Ἐγὼ καὶ ὁ Δεσποτόπουλος
τούς συνοδεύσαμε στό τμήμα, ὅπου κάναμε καὶ προπαγάνδα στὸν

¹⁰ Δ. Σούτζου «Ἕλληνες - ἐνωμένοι καὶ διχασμένοι», σελ. 29.

σκοπό αστυφύλακα. Έπειτα από μία ώρα τούς άφησαν ελεύθερους και ακολούθησε μεγάλο γλέντι σέ έστιατόριο στην Όμόνοια, όπου μίλησε ό γιατρός Ι. Ιωαννίδης, Κύπριος πολιτικός έξόριστος από τό 1931, και άλλοι ακόμη, και στό τέλος έψάλλαμε μέ ένθουσιασμό τά βασιλικά θούρια...» (Δ. Σούτζου «Έλληνες - ένωμένοι και διχασμένοι», σελ. 29).

Μετά τό 1933 όμως ή όργάνωση κατακερματίστηκε και ύπολειπουργούσε μέ μερικούς δεκάδες όπαδούς. Χωλομένος ό Γιάνναρος από τίς έξελίξεις έγραψε ότι «ή κίνησις εκείνη πού συνεκέντρωσε χιλιάδας τιμίωv αγωνιστών, κατεπολεμήθη λυσσωδώς. Τά κόμματα έφοβήθησαν τήν ισχύv της και τά διάφορα πλουτοκρατικά συγκροτήματα επέδειξαν μίαν έχθρότητα, δικαιολογημένην άλλωστε».¹¹ Παρόλα αυτά όμως «ή έθνικοσοσιαλιστική ιδέα δέν απέθανε» και μολονότι ή ΟΕΕ διαλύθηκε, άφησε πίσω της «τά διάφορα κόμματα νά αποδείξουν μόνα των δι' άλλην μίαν φοράν τήν άνικανότητα των και απέδειξε ότι ή δικτατορία των εργαζομένων μαζών απετέλει και αποτελεϊ τήν μοναδικήν λύσιν», («Έσπερινή» 6-1-1934). Σχετικά μέ τή διάλυση τής Ο.Ε.Ε. υπήρχε διάχυτη τότε ή φήμη ότι ή Γερμανική Πρεσβεία άφου άπογοητεύτηκε από τίς όργανωτικές αδυναμίες του Γιάνναρου, στράφηκε προς τούς αδελφούς Κύρου πού μέ τήν έφημερίδα τους «Έστία» προέβαλαν τήν έποχή εκείνη μία πρωτοεμφανιζόμενη όργάνωση πού έμπνεόταν από τίς ιδέες του έθνικοσοσιαλισμού: τήν έπονομαζόμενη Τρίτη Κατάσταση πού ήγούvνταν οί συνταγματάρχες Σαμαράς και Οικονόμου. Οί φήμες αυτές βέβαια δέν αποδείχθηκαν ποτέ.

Μετά τή διάλυση όμως τής όργάνωσης, ό Γιάνναρος αποσύρθηκε άπογοητευμένος από τό πολιτικό προσκήνιο. Έπανεμφανίστηκε μόλις τόν Ιανουάριο του 1935 επανεκδίδοντας τήν «Έσπερινή»¹² και δηλώνοντας ότι θά παραμείνει ανεξάρτητος και έναντίον όλων των κομμάτων. («Έσπερινή» 26-1-1935).

¹¹ «Έσπερινή» 6-1-1934.

¹² «Έσπερινή» 26-1-1935.

Ὁ συγγραφέας τοῦ κειμένου ἀφοῦ ἀποδέχεται ὅτι ἀπό τόν Χίτλερ ἐξαρτᾶται ἡ εἰρήνη πλέον στήν Εὐρώπῃ ἀναγνωρίζει ὅτι «ἐκτός τῆς Γερμανίας, ἐλάχιστοι εἶναι οἱ ἄνθρωποι πού συμπαθοῦν τόν Χίτλερ. Ἀντιθέτως εἶναι πολλοί, πάρα πολλοί ἐκεῖνοι πού τόν μισοῦν θανασίμως καί μεταξύ αὐτῶν θά πρέπη ἀσφαλῶς κανεῖς νά συγκαταλέξη καί τούς Ἑβραίους, οἱ ὅποιοι ἀπαντῶντες εἰς τούς διωγμούς πού ὁ σημερινός καγκελλάριος τοῦ Ράιχ ὑπεκίνησεν ἐναντίον των, τοῦ ἔχουν στήσει τώρα, ἓνα ἀμείλικτον πόλεμον. Ὁ πόλεμος αὐτός εἶναι φανερός καί κρυφός, εἰλικρινής καί ὑπουλος, ἐξαιρετικά πάντως ἐκτεταμένος, αἱ δέ συνέπειαι του δι' ὁλόκληρον τήν Γερμανίαν, αὐτόχρομα καταστρεπτικά. Ὁρισμένως ὁ Φύρερ, ἐάν ἀκόμη δέν μετεμελήθῃ, ἀσφαλῶς θά μετανοήσῃ μίαν ἡμέραν, διότι ἐτόλμησε ν' ἀνοίξῃ λογαριασμούς μέ τήν τρομεράν αὐτήν φυλήν, τῆς ὁποίας ἡ ἰσχὺς εἶναι ἀφάνταστος. (...) Ὅπωςδὴποτε, γεγονός εἶναι ὅτι σήμερον κάθε Ἑβραῖος, ἀνεξαρτήτως πολιτικῶν πεποιθήσεων, ἔχει ὁμώσει τήν ἐξόντωσιν τοῦ Χίτλερ. Καί ἔτσι βλέπομεν εἰς τήν Εὐρώπην καί τήν Ἀμερικὴν τό παράδοxon φαινόμενον τῆς γενικῆς ἐπιθέσεως τοῦ Τύπου κατὰ τοῦ καγκελαρίου, πράγμα τό ὁποῖον εἰς τέτοιαν ἔκτασιν δέν συνέβη μέ κανένα ἄλλον πολιτικόν τοῦ κόσμου. Τό πράγμα εἶναι εὐκόλον νά ἐξηγηθῇ, ἂν ληφθῇ ὑπ' ὄψιν ὅτι οἱ ἐκδόται τῶν μεγαλειτέρων ἐφημερίδων τοῦ κόσμου εἶναι ἐβραϊκῆς καταγωγῆς, καί ὅτι ἐπίσης οἱ καλλίτεροι συντάκται καί ρεπόρτερ ἐπίσης τό ἴδιο. (...) Ἐκεῖνο τό εἶδος τοῦ πολέμου πού στοιχίζει πολύ εἰς τό Ράιχ εἶναι σήμερον ὁ οἰκονομικός ἀποκλεισμός. Παντοῦ τά γερμανικά προϊόντα μποῦκοτάρονται ἀγρίως καί αἱ παραγγελίαι γερμανικῶν ἐμπορευμάτων ἔχουν ἐλαττωθῇ πλέον τοῦ ἡμίσεως. Αἱ φορτώσεις εἰς τά γερμανικά ἀτμόπλοια, ἐσταμάτησαν, παρὰ τούς ἐξευτελιστικούς των ναύλους. Ἐπειδὴ ὁ Χίτλερ ὕψωσε τούς δασμούς ἐπὶ τῶν ξένων προϊόντων, ὅλα τά κράτη ὑποκινούμενα ἀπὸ τούς Ἑβραίους κεφαλαιούχους ἀπήντησαν μέ τήν ὕψωσιν σινικῶν τελωνειακῶν τειχῶν διὰ τά γερμανικά. Ὅλοι αἱ καταθέσεις τῶν Ἑβραίων ἐπιχειρηματιῶν ἀπεσύρθησαν ἀπὸ τὰς γερμανικὰς Τραπεζὰς, πράγμα πού ἐδυσχέρανεν εἰς ἀφάνταστον βαθμόν τήν πιστωτικὴν κίνησιν, τήν στιγμὴν ἀκριβῶς πού ἡ γερμανικὴ βιο-

μηχανία είχεν ανάγκην ἐνισχύσεως διά μακροπροθέσμων δανεισμάτων μέ χαμηλόν τόκον.

Επίσης ὅλαι αἱ βιομηχανίαι πού ἐχρηματοδοτοῦντο ἀπὸ Ἑβραίους ἔπαυσαν λειτουργοῦσαι. Τεράστια μετατοπίσεις κεφαλαίων, γενόμεναι εἰς στιγμὰς τόσον κρισίμους ἐπέφερεν μίαν γινομένην ἀναστάτωσην καὶ ἐπέτειναν ἔτι μᾶλλον τὴν κρίσιν, τὴν ὅποیان ἀκριβῶς εἶχε ὑποσχεθῇ νὰ θεραπεύσῃ ὁ Χίτλερ, («Ἐσπερινή» 18-10-1933).

Ἡ περίπτωση τοῦ Π. Καψῆ

Ἐνα ἀπὸ τὰ πιά δυναμικά στελέχη τῆς ΟΕΕ καὶ μέλος τοῦ παραρτήματος Πειραιῶς, ἦταν ὁ δημοσιογράφος Παντελῆς Καψῆς.¹³ Ὁ Καψῆς πού ὑπῆρξε συμπολεμιστὴς τοῦ Κονδύλη καὶ προσωπικός του φίλος δέν ἔτρεφε καμμιὰ ἐκτίμηση γιὰ τὴν κοινοβουλευτικὴν δημοκρατίαν καὶ τὸ ἀστικό καθεστῶς. Στὸ βιβλίον του «Ὁ Γεώργιος Κονδύλης ἐν πολέμῳ καὶ ἐν Εἰρήνῃ» πού ἐξέδωσε τὸ 1934 γράφει ὅτι «ὁ κοινοβουλευτισμὸς εἶναι μία ἀστεία ὑπόθεσις, ἕνα νόθον κατασκευάσμα. Διὰ τῶν ἐκλογῶν οὐδέποτε ἐκδηλοῦται τὸ γνήσιον φρόνημα ἑνὸς λαοῦ. Ἡ ψῆφος τοῦ ἥ ἐξαγοράζεται ἀπὸ τοὺς δυνάμενους νὰ τὴν ἀγοράσουν ἢ ὑποκλέπτεται ἀπὸ τοὺς κατεργαρέους» (Π. Καψῆς: «Ὁ Γεώργιος Κονδύλης ἐν πολέμῳ καὶ ἐν εἰρήνῃ», ἐκδ. Μαρούλλη, Ἀθήνα 1934, σελ. 127-128).

Τὰ φιλομοναρχικά αἰσθήματα τοῦ Καψῆ φαίνονται ἀπὸ τὴν φράση «τό μεγαλύτερο θῦμα τῆς Μικρασιατικῆς Ἐκστρατείας ἦταν ὁ μακαρίτης Βασιλεὺς Κωνσταντῖνος», (σελ. 73), ἐνῶ ὅπως ἀποκαλύπτει ὁ ἴδιος,¹⁴ «ὁ στρατηγὸς Κονδύλης οὐδεμίαν ἐκτίμησιν τρέφει πρὸς τὸ ἀντιπροσωπευτικόν πολίτευμα, διὰ τοῦ ὁποίου κατορθώνει ὁ πρῶτος τυχόν τυχάρπαστος νὰ ἀναρριχηθεῖ εἰς τὰ ὑπάτα ἀξιώματα τοῦ Κράτους. Καὶ γνωρίζει ἀκόμη ὅτι πόθος διακαῆς τοῦ στρατηγοῦ Κονδύλη εἶναι νὰ κυβερνήσῃ τὸν τόπον ἄνευ δικηγόρων».

¹³ Π. Καψῆς: «Ὁ Γεώργιος Κονδύλης ἐν πολέμῳ καὶ ἐν εἰρήνῃ», ἐκδ. Μαρούλλη, Ἀθήνα 1934, σελ. 127-128.

¹⁴ Π. Καψῆς: «Ὁ Γεώργιος Κονδύλης ἐν πολέμῳ καὶ ἐν Εἰρήνῃ», σελ. 126.

καί μεσαζόντων τῶν κοινοβουλίων, διὰ νά δυνηθῇ νά ἐφαρμόσῃ τό λαοσωτήριον πρόγραμμά του, ἀλλά δέν τολμᾷ νά προβῇ εἰς τήν κατάλυσιν τοῦ κοινοβουλευτισμοῦ διότι τόν ἐμποδίζει ὁ ψυχικός ἥρωϊσμός του», (Π. Καψῆς: «Ὁ Γεώργιος Κονδύλης ἐν πολέμῳ καί ἐν Εἰρήνῃ», σελ. 126).

Εἶναι ἄγνωστη ἡ δράση τοῦ Καψῆ στήν περίοδο τῆς Κατοχῆς ὥστούσο εἶναι βέβαιον ὅτι κι αὐτός ὅπως χιλιάδες ἄλλοι Ἕλληνες κατά τήν δεκαετία τοῦ 1930 εἶχε γοητευθεῖ ἀπό τόν ἐθνικοσοσιαλισμό καί ἀπολυταρχικά καθεστῶτα. Πέθανε τό 1963 σέ ἡλικία 83 ἐτῶν.

Ἡ στάση τοῦ Γιάνναρου κατά τήν Κατοχή

Ἀξιοσημεῖωτη εἶναι ἐπίσης ἡ στάση πού ἔλαβε ὁ Γιάνναρος ἔναντι τῶν Γερμανῶν κατά τή διάρκεια τῶν πρώτων ἡμερῶν τῆς Κατοχῆς. Σύμφωνα μέ τό προσωπικό τοῦ ἡμερολόγιο, τήν τελευταία ἡμέρα τοῦ Ἀπριλίου 1941, ἐκλήθη ἀπό τόν τότε πρεσβευτή τῆς Ρουμανίας στήν Ἀθήνα Γκᾶνε. Ὁ Ρουμάνος διπλωμάτης, προφανῶς ἐξουσιοδοτημένος ἀπό τίς γερμανικές ἀρχές, βολιδοσκόπησε τόν Γιάνναρο ἄν θά ἦταν διατεθειμένος νά ἀναλάβει τόν σχηματισμό κατοχικῆς κυβέρνησης καί ποιᾷ θά ἦταν ἐκεῖνα τά πρόσωπα πού θά συγκροτοῦσαν τήν κυβέρνησή του. Ὁ Γιάνναρος, ὁ ὁποῖος ἦταν ἐνημερωμένος γιά τίς προθέσεις τοῦ Ρουμάνου πρεσβευτῆ, ἀποδέχθηκε τήν πρόσκληση μέ τήν πεποίθηση ὅτι μία τέτοια κίνηση θά ἐξυπηρετοῦσε μᾶλλον τά συμφέροντα τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ. Τά πρόσωπα δέ πού πρότεινε ὁ Γιάνναρος γιά τόν σχηματισμό τῆς κυβέρνησής του ἦταν οἱ κάτωθι: Ἰωάννης Παπαφλέσσας ἀντιστράτηγος, Φρ. Πορτάρος ἀντιναύαρχος, Κ. Ρόκος ἀρχίατρος, Π. Κάβδας συνταγματάρχης, Μ. Πάσσαρης ὑποστράτηγος, Σ. Μπότσαρης, Δρ Δημ. Πετρακάκος, Δ. Θεοφιλάτος, Γ. Παμπούκας, Γ. Καλύβας, Γ. Στράτος, Δ. Παπαδημητρίου γιά τή διοίκηση τῆς Ἐκδοτικῆς Τράπεζας καί Ἄγγελος Ἐβερτ γιά τή διεύθυνση τῆς Αστυνομίας Πόλεων.¹⁵

¹⁵ Π. Ι. Στεριώτη «Προσπάθειαι ἄξιοι τιμῆς», Ἀθῆναι 1945, σελ. 94-96.

Ο Γκάνε απάντησε ότι ἐλπίζει πῶς τὰ πρόσωπα αὐτά θὰ εἶναι ἀρεστά στίς γερμανικές ἀρχές καί πῶς ὁ σχηματισμός τῆς κυβέρνησης ἦταν ζήτημα χρόνου. Ὁ Γιάνναρος τότε ζήτησε ὁρισμένες ἐγγυήσεις πρὶν ἀναλάβει τὴ διακυβέρνηση τῆς χώρας. Πρῶτα ἀπ' ὅλα, ζήτησε νά τοῦ διευκρινισθεῖ ἐάν ὁ γερμανικός στρατός ἦλθε στήν Ἑλλάδα ὡς φίλος ἢ ὡς κατάκτητής. «Ἄν βέβαια ἦλθε ὡς φίλος πρέπει ἀφ' ἐνός μὲν νά μὴν ἀπαιτήσῃ τὴν καταβολὴ ἀπὸ τὴν κατεστραμμένη Ἑλλάδα τῶν ὑπέρογκων ἐξόδων κατοχῆς καί ἀφ' ἑτέρου νά ἐγγυηθεῖ τὴν ἀκεραιότητα τῶν συνόρων τῆς χώρας καί νά ἀπαγορεύσῃ τὴν εἴσοδο τῶν Ἰταλῶν». Ὁ Γκάνε φανερά ἐνοχλημένος, διευκρίνισε πῶς ἡ χειρονομία τοῦ Χίτλερ νά ἀπελευθερώσῃ ὅλους τοὺς Ἕλληνες αἰχμαλώτους, καθὼς καί τὸ διάγγελμα πού ἀπηύθυνε ὁ στρατάρχης Λιστ, παρεῖχαν τὴν ἐγγύηση ὅτι οἱ Γερμανοὶ ἦλθαν ὡς φίλοι. Ὅσον ἀφορᾷ τὸ ζήτημα τῶν συνόρων, τὸ ζήτημα θὰ διευθετηθεῖ πολὺ σύντομα. Σημείωσε ὁμῶς ὅτι οἱ Βούλγαροι ἐπιζητοῦσαν ὅπωςδῆποτε κάποια διέξοδο στό Αἰγαῖο καί τὸ αἶτημα αὐτό ἦταν πολὺ δύσκολο νά μὴν ικανοποιηθεῖ. Ὁ Γιάνναρος διευκρίνισε στὸν Ρουμάνο διπλωμάτη, πῶς μία τέτοια χειρονομία ἀπὸ μέρους τῶν Γερμανῶν θὰ ἦταν «θανάσιμο πολιτικό σφάλμα» καί σέ μία τέτοια περίπτωση ὁ ἴδιος δέν ἦταν διατεθειμένος νά ἀποδεχθεῖ τὴν πρόταση σχηματισμοῦ κυβέρνησης.

Ἡ συνέχεια εἶναι λίγο πολὺ γνωστή. Οἱ ὅροι τοῦ Γιάνναρου δέν ἔγιναν δεκτοὶ ἀπὸ τοὺς Γερμανούς, ἐπειδὴ ὅπως ἀνέφερε ἓνας ἐκπρόσωπος τοῦ Γερμανικοῦ ὑπουργείου Προπαγάνδας, παρουσιάστηκαν ὁρισμένοι Ἕλληνες στρατηγοὶ πού ἦταν διατεθειμένοι νά ἀναλάβουν ἄνευ ὅρων τὸν σχηματισμὸ κατοχικῆς κυβέρνησης. (Π. Ι. Στεριώτη «Προσπάθειαι ἄξιοι τιμῆς», Ἀθῆναι 1945, σελ. 94-96).

ΤΟ ΚΥΚΝΕΙΟ ΑΣΜΑ

Ἡ ἀντίστροφη μέτρηση γιὰ τοὺς μελανοχίτωνες τῶν Ἑλλήνων Ἐθνικιστῶν ἄρχισε ὅταν τὸ συμβούλιο τῆς ὁργάνωσης ἀποφάσισε νά κατέλθῃ στίς ἐκλογές τοῦ 1932 σέ συνεργασία μέ

τό Λαϊκό Κόμμα του Τσαλδάρη. Ένα μέρος της ήγεσίας αντέδρασε στην απόφαση για συνεργασία με τό κόμμα του Παναγή Τσαλδάρη. Ιδιαίτερα ο τομέας του Πειραιώς, με επικεφαλής τον Ίω. Βουγιουκλάκη, εξέδωσε ανακοίνωση που δημοσιεύθηκε στον αθηναϊκό Τύπο και καταφέρθηκε κατά του αρχηγού της ΟΕΕ Αλέξανδρου Γιάνναρου. Ακολούθησε σταδιακά ή διαρροή των περισσότερων μελών σε άλλες κινήσεις, με αποτέλεσμα να διαλυθεί ή οργάνωση τό 1932. Λίγο νωρίτερα τό φοιτητικό κίνημα της ΟΕΕ προσχώρησε μαζικά στη νεοσύστατη τότε έθνικοσοσιαλιστική ομάδα του Ίάκ. Διαμαντόπουλου «Τρίαινα».

Ένα από τά μέλη της Οργάνωσης και επικεφαλής του παραρτήματος Σάμου ό Κ. Δούκας, διετέλεσε επί κατοχής διερχόμενη των Γερμανών. Έκτελέσθηκε λίγο πριν από την αποχώρησή τους καθότι αποκαλύφθηκε ότι ήταν διπλός πράκτορας. Παρόμοια τύχη είχε και ό Ίω. Βουγιουκλάκης στην κατοχή Νομάρχης Αρκαδίας.

Απήχθη ένα βράδυ από τον ΕΛΑΣ, οδηγήθηκε στην Στιμάγκα Κορινθίας και εκεί εκτελέστηκε άγρια από τούς κομμουνιστές.

**ΤΟ ΜΝΗΜΕΙΟ στην Στιμάγκα Κορινθίας όπου εκτελέστηκαν
άγρια από τούς κομμουνιστές, πάνω από 800 άνθρωποι.**

ΕΘΝΙΚΗ ΕΝΩΣΙΣ ΕΛΛΑΣ (Ε.Ε.Ε.)

Τά Τρία Έψιλον, όπως λεγόταν χαρακτηριστικά ή όργάνωση, εμφανίστηκαν στη Θεσσαλονίκη τό 1927 μέ στόχο τήν «ἄμυνα τοῦ Έθνους» ἀπέναντι στόν κομμουνισμό καί σέ όλα ἐκεῖνα τά ἀλλότρια ρεύματα στά ὁποῖα χρέωναν τήν εὐθύνη γιά τήν οἰκονομική καί τή ἠθική κρίση πού μάστιζε τήν ἐλληνική κοινωνία.

Στή Θεσσαλονίκη ὑπῆρχε ἔντονη παρουσία τοῦ ἑβραϊκοῦ στοιχείου (περίπου 60.000 Έβραῖοι κατοικοῦσαν τότε στή συμπρωτεύουσα).

Τά Τρία Έψιλον πῆραν ἀπό τήν ἀρχή ξεκάθαρη ἀντισημιτική θέση πού τή συνδύαζαν μέ τόν ἀντικοινοβουλευτισμό καί τόν ἀντικομμουνισμό. Στούς βασικούς ἀκόμα ἐχθρούς συγκαταλεγόταν ὁ ταξικός συνδικαλισμός καί τά ὑπάρχοντα κόμματα. Ἀρχηγός τῆς ὀργάνωσης ἦταν ὁ ἔμπορος Γ. Κοσμίδης, μέ γραμματέα τόν τραπεζικό Δ. Χαριτόπουλο. Τά γραφεῖα τῆς ΕΕΕ βρίσκονταν στήν ὁδό Πανταζίδου 8.

Οἱ «Τριεψιλῖτες», ὅπως αὐτοαποκαλοῦντο τά μέλη τῆς ΕΕΕ, εἶχαν υἱοθετήσει ὡς ἔμβλημα τόν δικέφαλο ἀετό καί ὀραματίζονταν τήν ἀναβίωση τῆς Βυζαντινῆς Αὐτοκρατορίας. Φοροῦσαν κίτρινα πουκάμισα καί μαῦρες μπότες γιά νά τονίσουν τή βυζαντινοελληνική προέλευση, χαλύβδινα κράνη καί κρατοῦσαν γκλόμπ, ἐνῶ πίστευαν στήν ἀνωτερότητα καί τήν καθαρότητα τῆς ἐλληνικῆς φυλῆς.

Τά περισσότερα μέλη τῆς ὀργάνωσης ἦταν νεαρῆς ἡλικίας καί προέρχονταν στήν πλειονότητά τους ἀπό τά κατώτερα κοινωνικά στρώματα διαφορετικῶν πολιτικῶν ἀντιλήψεων, τά ὁποῖα εἶχαν στερηθεῖ σέ μεγάλο βαθμό ὁποιαδήποτε μορφή κρατικῆς πρόνοιας ἀπό τή σχεδόν ἀνύπαρκτη τῆς ἐλληνικῆς μεσοπολεμικῆς πολιτείας.

Τά ηγετικά στελέχη τῆς ΕΕΕ. Στό κέντρο τῆς φωτογραφίας διακρίνεται (μέ τό μουστάκι) ὁ πρόεδρος τῆς ὀργάνωσης (Εθνικοῦ Κέντρου) Γ. Κοσμίδης.

Ἀρχικά τό κάλεσμα τῶν Τριῶν Ἑψιλον δέν βρῆκε τήν ἀνταπόκριση πού ἡ ἡγεσία ἐπιθυμοῦσε. Σταδιακά, ὅμως, οἱ μαζικές ἐπιδείξεις δύναμης μέ τίς παρελάσεις συγκροτημένων τμημάτων, οἱ ἐξορμήσεις στήν ἐπαρχία, ἀλλά κυρίως ἡ οἰκονομική κρίση καί οἱ ἀντιθέσεις ἀνάμεσα στόν ντόπιο πληθυσμό καί στό ἑβραϊκό στοιχείο, κατέστησαν τήν ὀργάνωση ἐξαιρετικά δημοφιλῇ στούς Θεσσαλονικεῖς.

Ἡ καθοριστική ἀρχή γιά τήν ἀνάπτυξη τῆς ΕΕΕ ἔγινε τόν Ιούνιο τοῦ 1931. Μέ ἀφορμή τήν ἀποκάλυψη τῆς συμμετοχῆς ἀντιπροσώπου τῆς ἑβραϊκῆς ὀργάνωσης «Μακαμπή» σέ συνέδριο τῆς Μακεδονικῆς Ἐπιτροπῆς στή Σόφια τόν Αὐγουστο τοῦ 1930, ὅπου υἱοθετήθηκε ἡ ἰδέα τῆς αὐτονόμησης τῆς Μακεδονίας, ἡ

Εθνική Παμφοιτητική Ένωση (ΕΠΕ) τῆς Θεσσαλονίκης, που λειτουργοῦσε ὡς ἀντίβαρο στήν ἐξαπλούμενη δράση τῶν κομμουνιστῶν στά Πανεπιστήμια, κυκλοφόρησε φυλλάδια μέ τά ὅποια καλοῦσε τοὺς Θεσσαλονικεῖς νά μποῦκοτάρουν τοὺς Ἑβραίους τῆς πόλης παρουσιάζοντάς τους ὡς ξένα στοιχεῖα μέ κερδοσκοπικά ἐνδιαφέροντα καί ἀντεθνική δράση, ἀφοῦ συνεργάζονταν μέ τοὺς κομμουνιστές καί μέ Βούλγαρους κομιτατζήδες.

Μολονότι τό 1931 ἡ ΕΕΕ ἦταν ἀκόμα ὀργανωτικά ἀδύναμη, δέν πέρασε ἀπαρατήρητη ἀπό τίς τακτικές ἀναφορές τῆς Βρετανικῆς Πρεσβείας: «(...) Ὑπῆρξε, πράγματι, κάποια κομμουνιστική δραστηριότητα στή Θεσσαλονίκη καί στά καπνοτόπια, ἡ ὅποια τώρα προκάλεσε μία ἀντίπαλη ζύμωση μέ τή μορφή μίας ἐθνικιστικῆς ὀργάνωσης «χαλυβδοκράνων» πού ὀργάνωσαν παρελάσεις στή Θεσσαλονίκη καί σ' ἄλλες μακεδονικές πόλεις. Ὡστόσο, τό κίνημα αὐτό παραμένει μικρῆς κλίμακας. Δέν διαθέτει ἡγέτη, καί δέν τοὺς ἀποδίδεται μεγάλη σημασία, (FO 371/15232/190, Harvey πρὸς Handerson, τηλ. 405, ἀπό 17η Αὐγούστου 1931).

Χαλυβοκράνων

Στίς 25 Ἰουνίου ἡ ἐφημερίδα «Μακεδονία» δημοσίευσε ἀνακοίνωση τῆς ΕΠΕ ἡ ὁποία αἰτιολογοῦσε τοὺς λόγους τῆς ἀντισημιτικῆς κίνησης:

«Ἡ ἀναστάτωσης... ὀφείλεται εἰς τὴν συσσώρευσιν, ἐπὶ ἔτη, τῆς ἀγανακτήσεως τῆς ἐλληνικῆς ψυχῆς λόγω τῆς ἀνηκούστου διαγωγῆς τῶν Ἑβραίων.

Καί συγκεκριμένως:

1. Διότι εἶναι κατὰ $\frac{3}{4}$ ξένοι ὑπήκοοι (σ.σ. ἡ ἀλήθεια ἦταν ὅτι οἱ περισσότεροι Ἑβραῖοι τῆς Θεσσαλονίκης εἶχαν ἰταλικά διαβατήρια).

2. Διότι τὰ $\frac{3}{4}$ τῶν κομμουνιστῶν εἶναι Ἑβραῖοι.

3. Διότι ἐκδίδουν 3 γαλλοφώνους ἐφημερίδας καί οὐδεμίαν ἐλληνικὴν.

4. Διότι προτρέπουν -μέσω τῆς ἐφημερίδος τῶν «Ἀβάντι»- τοὺς Ἕλληνας στρατιώτας νὰ στρέψουν τὰ ὅπλα κατὰ τῶν ἀξιωματικῶν των (βλ. ἐφημερίδα «Μακεδονία» 24/6/1931).

5. Διότι ἐπέταξαν τοὺς σταυροὺς τῶν σημαιῶν τῶν καταστημάτων των, διότι λυσσῶδως εἰργάσθησαν καί ἐπέτυχον τὸν μὴ σημαιοστολισμὸν τῶν καταστημάτων των κατὰ τὰς θρησκευτικὰς μας ἑορτάς.

6. Διότι εἰργάσθησαν καί ἐπλήρωσαν ξένους δημοσιογράφους διὰ νὰ γίνῃ ἡ Θεσσαλονίκη αὐτόνομος πόλις μ' ἑβραϊκὰς ἑορτάς (*Salonique ville libre*).

7. Διότι ὑποχρεώνουν ἀδικαιολογήτως τοὺς Ἕλληνας διδασκάλους τῶν σχολείων νὰ ἐργάζονται καί τὰς Κυριακάς.

8. Διότι καί τό ἐλάχιστον ζήτημα φέρουν ἐνώπιον τῆς Κοινωνίας τῶν Ἐθνῶν δυσφημοῦντες τὴν Ἑλλάδα.

9. Διότι διὰ τό ζήτημα τῆς Κυριακῆς ἀργίας ἐκίνησαν τό πᾶν κατὰ τῆς Ἑλλάδος.

10. Διότι τό ζήτημα τῶν ἑβραϊκῶν νεκροταφείων ἔφερον ἐνώπιον τῆς Κοινωνίας τῶν Ἐθνῶν ἀδικαιολογήτως.

11. Διότι διὰ ν' ἀποφύγουν τὴν στρατιωτικὴν θητείαν δημιουργοῦν ἑκατοντάδας συναγωγῶν καί δῆθεν ἱεροψαλτῶν.

Προκήρυξη του Παραρτήματος Αθηνών της ΕΕΕ, με αφορμή την έκδοση της εφημερίδας „Εθνική Κραυγή“ που ήταν τότε δημοσιογραφικό όργανο της οργάνωσης στην Αθήνα.
(Αρχειο Δημ. Σφαέλλου, ΕΛΙΑ)

12. Διότι ἔγιναν ἥρωες τοῦ ἐπεισοδίου τῆς Μισιόν Λαϊκ.

13. Διότι ἐδήλωσαν οἱ ἀρχηγοί τοῦ «Μακαμπή» πρὸς τὸν ἀρχηγὸν τῶν Σιωνιστῶν Σαμποτνίσκη ὅτι διδάσκουν τὰς βαθυτάτας ἐθνικιστικὰς ἐβραϊκὰς ἀρχὰς καὶ τὸ ἐβραϊκὸν ἐθνικιστικὸν πνεῦμα εἰς τοὺς «Μακαμπή».

14. Διότι ὑπὸ τοῦ ὀνόματος Μισραχῇ ἀπεθρασύνθησαν τόσον ὥστε νὰ ζητήσουν τὴν διακοπὴν τῆς προβολῆς τῆς ταινίας «Τὰ Πάθη τοῦ Χριστοῦ» (σ.σ. Πραγματικά, τὸ Πάσχα τοῦ 1930 οἱ Ἑβραῖοι τῆς συμπρωτεύουσας διέκοψαν τὴν προβολὴ τῆς ταινίας «Ὁ Βασιλεύς τῶν Βασιλέων», ἐπειδὴ θεώρησαν ὅτι τὸ περιεχόμενον τοὺς ἔθιγε. Στὴ συνέχεια μέ δημοσίευμα στὴν «Ὀπινιόν» ἀρνήθηκαν τὴν εὐθύνη γιὰ τὴ Σταύρωση τοῦ Χριστοῦ, ἐνῶ λίγο ἀργότερα ὁ ἀντιδῆμαρχος τῆς πόλης καὶ πρόεδρος τῆς ἰσραηλιτικῆς κοινότη-
τας, Ἀβραάμ Ρεκανάτι, ὑποστήριξε ὅτι «...τὸ μαρτύριον τοῦ Γολγο-
θά εἶναι μύθος, ἐφευρεθεῖς ὑπὸ τῶν ἱερέων πρὸς ἐκμετάλλευσιν
τῶν πιστῶν»).

15. Διότι ἐδήλωσαν εἰς Γαλλοεβραῖον καθηγητὴν ἀπερι-
φράστως ὅτι μισοῦν τοὺς Ἑλληνας.

16. Διότι ἀπέσχον ὅλοι γενικῶς τοῦ ἑορτασμοῦ τῆς 25ης
Μαρτίου.

17. Διότι μποῦκοτάρουν πᾶν τὸ Ἑλληνικόν.

18. Διότι ἀποφεύγουν τὴν ἐλληνικὴν παιδείαν συντηροῦντες
οὕτω πλῆθος ξένων σχολείων.

19. Διότι ἀποφεύγουν μετὰ πείσματος καὶ θρασύτητος νὰ
ὁμιλοῦν τὴν ἐλληνικὴν γλῶσσαν προτιμῶντες τὴν ξένην πρὸς
αὐτοὺς ἰσπανικὴν, ἥτις δέν τοὺς ἐνθυμίζει παρά μίαν πολὺ κακὴν
περίοδον τῆς ζωῆς των.

20. Διότι ἐτήρησαν ἀχαρακτήριστον στάσιν κατὰ τὴν κατα-
στροφὴν τῆς Μικρᾶς Ἀσίας.

21. Καὶ τέλος διότι στέλλουν εἰς τὰ κομιτατζίδικα συνέδρια
ἀντιπροσώπους διὰ νὰ κηρυχθοῦν ὑπὲρ τῆς αὐτονομήσεως τῆς Μα-
κεδονίας (Χθὲς ὁμόφυλος των ἔλεγε πρὸς Ἑλληνα καταστηματαρχ-
η κρατῶν τὴν προκήρυξιν: νὰ γιατί θέλομε τὴν αὐτονόμησιν- γιὰ
νὰ λείψουν αὐτά).

Εν τέλει δηλοῦμε ὅτι ἐάν οἱ συμπολίται μας Ἑβραῖοι εὐρίσκοντο οὐχί εἰς τό λίκνον τῆς ἐλευθερίας καί τῆς ἰσότητος, τήν Ελλάδα, ἀσφαλῶς θά ἐδοκίμαζαν πράγματα τά ὅποια δέν τοὺς τὰ εὐχόμεθα.

Καλοῦμεν τοὺς Ἑβραίους τῆς Θεσσαλονίκης διὰ τελευταίαν φοράν, ἐάν θέλουν νά ζήσουν μαζί μας, νά γίνουν καλοί Ἕλληνες πολίται ἀπορρίπτοντες τόν ἐβραϊκόν ψευτοεθνισμό ὁ ὁποῖος κατὰ δηλώσεις ὁμοφύλου των κοινωνιολόγου ἐκ Ζυρίχης τοὺς ἄγει εἰς τήν καταστροφήν.

Καλοῦμεν τοὺς συμπολίτες Ἑβραίους νά παύσουν τὰς ὁμαδικὰς καί ὀργανωμένας ἐπιθέσεις των ἐναντίον μελῶν τῆς Ἐνώσεώς μας διότι οὕτως αὐτοί πρῶτοι προκαλοῦν τὰς σκηνάς καί τὰ ἐπεισόδια τῶν ὁποίων τήν εὐθύνην φέρουν ἀκεραίαν καί νά διαλύσουν τή Μακαμπή. – ΕΠΕ».

Παράλληλα ὁ Σύνδεσμος Ἐφέδρων Ἀξιωματικῶν ἔστειλε τό παρακάτω τηλεγράφημα πρὸς τήν κυβέρνησιν καί τόν Τύπο: «Ὁργανώσεις ἡμῶν διατελοῦσαι ἐν ἀναστατώσει καί κατάπληκτοι πρὸ ἀποκαλυφθεισῶν προδοτικῶν ἀντεθνικῶν ἐνεργειῶν Μακαμπῇ, ἐξαιτοῦνται ἄμεσον διάλυσιν ταύτης καί ἀπέλασιν ὀργάνων διοικήσεως. Εἰς περίπτωσιν συνταγματικῆς ἢ νομικῆς ἀδυναμίας ἡμεθα ἠναγκασμένοι νά ἐφαρμόσωμεν ἀγράφους νόμους καί σύνταγμα προστασίας ἐλληνικῆς Μακεδονίας ἐπιβάλλοντες αὐτόματον διάλυσιν Μακαμπῇ καί ἀναγκάζοντες θρασύδειλα ὄργανα ταύτης μεταβῶσι πάραντα συνάντησιν ἀρκουδιαρέων αὐτονομιστῶν» (ἐφημ. «Μακεδονικά Νέα», 25/6/1931).

Τό ἀπόγευμα τῆς 24ης Ἰουνίου ἐθνικιστές φοιτητές-μέλη τῆς ΕΠΕ, πέταξαν προκηρύξεις στά ἐβραϊκά καταστήματα τῆς συμπρωτεύουσας. Οἱ Ἑβραῖοι τῆς Θεσσαλονίκης ἀντέδρασαν καί συνεπλάκησαν μέ τοὺς φοιτητές στήν περιοχὴ τοῦ Βαρδάρη, στήν Ἑρμοῦ, στή Βενιζέλου καί ἄλλου. Δυό μέλη τῆς ΕΠΕ, ὁ Εὐθύμης Καρπαθούσης καί ὁ Βασίλης Σκουβαλῆς, συνελήφθησαν ἀπὸ τὴν ἀστυνομία ἀλλὰ ἀφέθησαν σύντομα ἐλεύθεροι μετὰ ἀπὸ παρέμβαση τοῦ διοικητικοῦ συμβουλίου τῆς ΕΠΕ.

**Ε. Ε. Ε.
ΕΘΝΙΚΗ ΕΝΩΣΙΣ ΕΛΛΑΔΟΣ**

ΕΛΛΑΣ-ΞΥΠΝΑ

ΕΛΛΗΝΕΣ ΕΠΙΘΗΤΕ ΥΠΟ ΤΟΝ ΔΙΚΕΦΑΛΟΝ ΑΕΤΟΝ !

Κάτω ἡ Ἐθνοκτόνος Διαίρεσις

Κάτω τὰ Χρεωκοπημένα Κόμματα.

Κάτω ὁ Κομμουνιστῆς Ἀνεμόμυλος Πατρισμός

Κάτω ὁ Ὑπόδικος Μόνος.

Κάτω οἱ καθαιρεθέντες καταχρασταὶ Δήμαρχοι

ΖΗΤΩ Ἡ ΗΘΙΚΗ, Ἡ ΤΙΜΗ, Ἡ ΘΡΗΣΚΕΙΑ, Ἡ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ, ΤΟ ΕΘΝΟΣ

ΚΑΤΩ ΟΙ ΑΝΗΘΙΚΟΙ

ΖΗΤΩ Ο ΕΘΝΙΚΙΣΤΗΣ ΔΗΜΑΡΧΟΣ ΤΗΣ Ε.Ε.Ε.

Κ. ΒΟΡΤΣΕΛΑΣ

Ὁ Δῆμος σπῆται τοῦ πτωχοῦ Χριστιανικοῦ λαοῦ.

Συσπίζεται διὰ τοῦς Ἀπόρους καὶ Ἀνέργους.

Ἐλάττωσις τῆς Δημοτικῆς φημιλογίας τῶν τραπεζιῶν.

Ἀπόρους γιὰ τὰς πτωχὰς συνοικίας.

Ἐρωτισμὸ καὶ Νερό ὄφεινο.

ΚΑΤΩ ΟΙ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΤΙΚΕΣ ΕΤΑΙΡΙΕΣ ΥΛΑΤΩΝ ΚΑΙ ΗΛΕΚΤΡΙΚΗ

Τὸ Δημοτικὸν Νοσοκομεῖον μόνον διὰ πτωχοῦς.

Καθημερινὰ καὶ ὑγεία καὶ γιὰ τὰς πτωχὰς συνοικίας

Ἰερατικὸς ἐλεγχὸς εἰς τὸν Δῆμον καὶ τιμωρία

ΤΑΣΣΕΝ ΔΟΥΤΟΥΡΑΤΖΗΑΣΣΕΝ.

Δημοτικὰ ἔργα γιὰ δουλειὰ τοῦς ἀνέργους. Τὰ παρά-
σιτα καὶ οἱ ἐργόμισθοι μακριὰ ἀπὸ τοῦ Δήμου.

Ἐνίσχυσις τῶν Χριστιανικῶν καὶ λαοφιλῶν ἰδρυμάτων

ΗΘΙΚΗ -- ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗ

Προκήρυξη τῆς ΕΕΕ στὴν προπολεμικὴ Θεσσαλονίκη.

Ἰσχυρές ἀστυνομικὲς δυνάμεις, μέ ἐπικεφαλῆς τὸν ἀστυ-
νόμο Γαβριλάκη καὶ τὸν διαμερισματάρχη Γιουλούντρα, κατέλα-
βαν τὰ ἐπικάιρα σημεῖα τῆς πόλης γιὰ νὰ ἀποτρέψουν τὴν κλιμά-
κωση τῶν ἐπεισοδίων. Στὸ γνωστὸ ζαχαροπλαστεῖο τοῦ Φλόκα

ἀπαγόρευσαν στά μέλη τῆς ΕΠΕ νά μοιράσουν προκηρύξεις, ἐν ὅ ἡ πρύτανης τοῦ Πανεπιστημίου Βογιατζίδης ἀνέκρινε τοὺς φοιτητές πού συμμετείχαν στή διανομή τῶν φυλλαδίων.

Οἱ Ἑβραῖοι προσπάθησαν νά σταματήσουν τήν κυκλοφορία τῶν προκηρύξεων καί νέοι τῆς Μακαμπή συγκρούστηκαν μέ φοιτητές καί ἐθνικιστές τῶν Τρία Ἑψίλων πού ἔσπευσαν ἐπαφεληθοῦν ἀπό τήν κατάσταση.

Μολις ὁ γενικός διοικητής Μακεδονίας Στυλιανός Γοναταῖς πληροφορήθηκε τὰ ἐπεισόδια, διέταξε τήν κατάσχεση τῶν φυλλαδίων καί τή σύλληψη τῶν πρωταιτίων. Ἐντούτοις, ἓνα μανιασμένο πλήθος ἀπό χαλυβδόκρανους καί ἄλλους ἐθνικιστές διαδήλωσε τήν πρόθεσή του νά συνεχίσει τόν ἀγῶνα, ἔχοντας προτιγυμένως ἐξασφαλίσει τή συμπαράσταση τῶν περισσότερων φορέων τῆς πόλης.

Τή νύκτα τῆς 25ης Ἰουνίου, ἓνας φανατισμένος ὄχλος ἀπό 200 ἄνδρες τῆς ΕΠΕ, τῆς ΕΕΕ καί ἐφέδρων ἀξιωματικῶν, ἐπιτέθηκε στά γραφεῖα τῆς Μακαμπή πού βρισκόνταν στή διασταύρωση τῶν ὁδῶν Καραϊσκάκη καί Πραξιτέλους. Μέσα στά γραφεῖα τῆς ἑβραϊκῆς ὀργάνωσης βρισκόταν ὁ πρόεδρος τῆς Μακαμπή Ἀλμπέρτος Κοέν, ὁ ἀντιπρόεδρος Ζάκ Ἑρρέρα, ὁ γενικός γραμματέας Σιακή Σαλώμ καί δέκα ἀκόμα ἄτομα. Οἱ ἐπιτιθέμενοι, ἀφοῦ ἐκραύγασαν διάφορες κατηγορίες καί συνθήματα ὅπως «ἐργάζεσθε προδοτικῶς καί ἤλθαμε νά ἐκδικηθοῦμε», ἄρχισαν νά σπάζουν πόρτες, γραφεῖα καί παράθυρα. Ὁ ἐμπρησμός τοῦ οἰκήματος ἀποφεύχθηκε τήν τελευταία στιγμή ἀπό διερχόμενους ἀστυφύλακες τοῦ 2ου Αστυνομικοῦ Τμήματος, ἐνῶ συνελήφθησαν δυο ἐθνικιστές ἐργάτες, οἱ Νικ. Γιαγκᾶς καί Ἀριστείδης Αποστόλου, πού ἔλαβαν μέρος στά ἐπεισόδια.

Τήν ἐπόμενη μέρα καί ἐνῶ ὁ Γοναταῖς καλοῦσε τὰ προεδρεῖα τῆς ΕΠΕ, τῆς ΕΕΕ, τῶν Ἑθνικῶν Λεγεόνων καί τῶν ἐφέδρων ἀξιωματικῶν γιά νά τοὺς κάνει συστάσεις, τὰ γραφεῖα τῆς ΕΠΕ κατακλύσθηκαν ἀπό συγχαρητήρια τηλεγραφήματα ἀνάνυμων πολιτῶν καί παραρτημάτων ἐθνικῶν ὀργανώσεων ἀπό τίς ἐπαρχιακές πόλεις τῆς Βόρειας Ἑλλάδας, Κοζάνη, Κατερίνη, Δράμα, Ξυνό Νερό κ.ἄ.

*Ομάδα σοσιαλιστών Εβραίων της Θεσσαλονίκης.
Η σύγκρουση μέ την ΕΕΕ ήταν αναπόφευκτη.*

Κατά τή διάρκεια τῶν ταραχῶν τραυματίστηκε ὁ ἀντι-πρόεδρος τῆς Μακαμπῆ Ζάκ Ἑρρέρα. Ἀμέσως μετά μία ἐπιτροπή τῆς ἐβραϊκῆς κοινότητας ζήτησε ἀπό τόν ἀστυνομικό διευθυντή Καλοχριστιανάκη τήν ἐφαρμογή πρόσθετων μέτρων ἀσφαλείας, ἐνῶ διαμαρτυρήθηκε ἐντονα στόν γενικό διοικητή. Ὁ Γονατᾶς, γνωστός ἀπό τή συμμετοχή του στό κίνημα τοῦ 1922 μέ τούς Κονδύλη, Πάγκαλο καί Πλαστήρα, εἶχε τή φήμη τοῦ σκληροῦ καί ἄμεμπτου ἀξιωματικοῦ. Ἀρνήθηκε νά κηρύξει στρατιωτικό νόμο ἐπειδή κάτι τέτοιο, ὅπως δήλωσε τότε στή «Νέα Ἀλήθεια», «...θά ἐπέφερε περιορισμόν τῆς νυκτερινῆς κινήσεως εἰς βλάβην ὅλων τῶν κινηματογράφων καί θά ἐπηύξανε τήν οἰκονομικήν κρίσιν...».

Στίς 29 Ἰουνίου στήν πόλη ἐπικρατοῦσε γενικός ἀναβρασμός. Μία ὁμάδα χριστιανῶν δέχθηκε ἐπίθεση στόν ἐβραϊκό συνοικισμό Χαριλάου ἀρ. 6 ἀπό Ἑβραίους ὀπλισμένους μέ λοστούς καί ρόπαλα. Πέντε ἄτομα τραυματίστηκαν, οἱ περισσότεροι χριστιανοί, ἐνῶ διάχυτος ὑπῆρχε ὁ φόβος γιά περαιτέρω ταραχές.

Τό απόγευμα τῆς ἰδίας ἡμέρας ἓνα ἑτερόκλητο πλῆθος ἀπό 150-200 ἄτομα κατευθύνθηκε πρὸς τὸν ἑβραϊκὸ συνοικισμό κοντὰ στὴν προσφυγικὴ συνοικία τῆς Τούμπας μέ πρόθεση νά τὸν πυρπολήσει, ἀλλὰ λίγο πρὶν φθάσει στὸν προορισμὸ του ἡ ἀστυνομία τὸ σταμάτησε.

Στὴ συνέχεια κατευθύνθηκε πρὸς τὸν συνοικισμό τοῦ Κάμπελ ἐνισχυμένο ἀπὸ 1.500-2.000 πολίτες ἀπὸ τίς προσφυγικὲς συνοικίες. Λίγη ὥρα πρὶν ἀπὸ τὰ μεσάνυχτα ἐκδηλώθηκε πυρκαγιά στὸν συνοικισμό. Πρῶτα κήκε τό παντοπωλεῖο τοῦ Γιοσέ Ορέζια, μετὰ τό παράπηγμα τοῦ Σαλαμῶν Βεντούρα. Ἀκολούθησε ἡ συναγωγή, τό σχολεῖο τοῦ συνοικισμοῦ, ἓνα φαρμακεῖο, τό σπίτι τοῦ ραββίνου καί ἱατροῦ τοῦ Κάμπελ, Μοχαήλ Πέσσα. Ἡ φωτιά ἐπεκτάθηκε καί στά ἄκρα τοῦ συνοικισμοῦ, στά ἀποκαλούμενα «Καναρίνια». Ὁ πανικός πού προκλήθηκε κατέστησε τό ἔργο τῆς κατάσβεσης πολὺ δύσκολο, μέ ἀποτέλεσμα νά ἀποτεφρωθοῦν τελικὰ 20 σπίτια καί νά μείνουν ἄστεγοι περίπου 100 Ἑβραῖοι, στὴν πλειοψηφία τοὺς φτωχοὶ βιοπαλαιστὲς.

Τό προεδρεῖο τῆς Μακαμπῆ κατήγγειλε ἀργότερα ὅτι ἀνάμεσα στοὺς «ἐμπρηστές» ὑπῆρχαν νέοι τῶν Τρία Ἑψιλον, τῆς Ἀντικομμουνιστικῆς Ὁργάνωσης Μακεδονίας-Θράκης καί πρόσφυγες τῶν συνοικισμῶν Τούμπας, Καλαμαριάς καί Σέδες.

Κατὰ τίς ἐπόμενες ἡμέρες τὰ ἐπεισόδια μεταξύ Χριστιανῶν καί Ἑβραίων γενικεύθηκαν μέ ἀποτέλεσμα τὸν ἐνδεχόμενο ἐπιβολῆς στρατιωτικοῦ νόμου νά τεθεῖ ἐκ νέου. Οἱ στρατιωτικὲς ἀρχές καί ὁ γενικὸς διοικητὴς ὅμως ἦταν ἀντίθετοι, θεωρώντας ὅτι τό μέτρο αὐτό θά ὀξυνε ἀκόμα περισσότερο τὴν κατάσταση. Τελικὰ στίς 2 Ἰουλίου ἡ ἀναστάτωση πού προκλήθηκε ἐκτονώθηκε καί ἡ γενικὴ διοίκηση διέθεσε τό ποσό τῶν 500.000 δρχ. γιὰ τὴν ἀποκατάσταση τῶν ζημιῶν. Παράλληλα οἱ ἀρχές τῆς πόλης ἔκαναν ἔκκληση στοὺς Ἑβραίους νά ἐπιστρέψουν στίς ἐστίες τους.

Ἡ ἰσραηλιτικὴ κοινότητα μέ ἀνακοινώσεις στὸν τοπικὸ Τύπο ἀπάλλαξε τίς ἀστυνομικὲς καί δικαστικὲς ἀρχές τῆς συμπερωτεύουσας ἀπὸ τίς ὅποιες εὐθύνες καταλογίσθηκαν σέ αὐτές. Ὡστόσο ἀργότερα ὁ Γονατᾶς κατηγορήθηκε ὡς ἠθικὸς αὐτουργὸς γιὰ τὸν ἐμπρησμό τοῦ συνοικισμοῦ. Λίγο μετὰ ἀπομακρύνθηκε

από τη γενική διοίκηση Μακεδονίας και ανέλαβε την προεδρία της Γερουσίας στην Αθήνα. Ο συνοικισμός Κάμπελ μετονομάστηκε σέ συνοικισμό Στυλιανού Γονατά και αυτό αποδίδεται στην επιρροή που ασκούσε ή ΕΕΕ στό δημοτικό συμβούλιο της πόλης.

Η συνέχεια υπήρξε ακόμα πιο έντυπωσιακή για την οργάνωση. Οί βίαιες εκδηλώσεις κατά τών Έβραίων και ό αντικομμουνιστικός της αγώνας θά ένταθούν, μέ αποτέλεσμα νά αποκτήσει τή συμπαράσταση και τήν οικονομική ενίσχυση πολλών κρατικών φορέων. Σέ έπιστολή του στίς 8/2/1932 πρós τόν Φίλιππο Δραγούμη, πολιτευτή τής βόρειας Ελλάδας, ό διευθυντής τών παραρτημάτων τής ΕΕΕ Αναστάσιος Νταλίπης αναφέρει: «...διάφορα κονδύλια έψήφισαν ό Δήμος Θεσσαλονίκης, τό Υπουργείο Προνοίας και αϊ Τράπεζαι Έθνική και Έκδοτική».

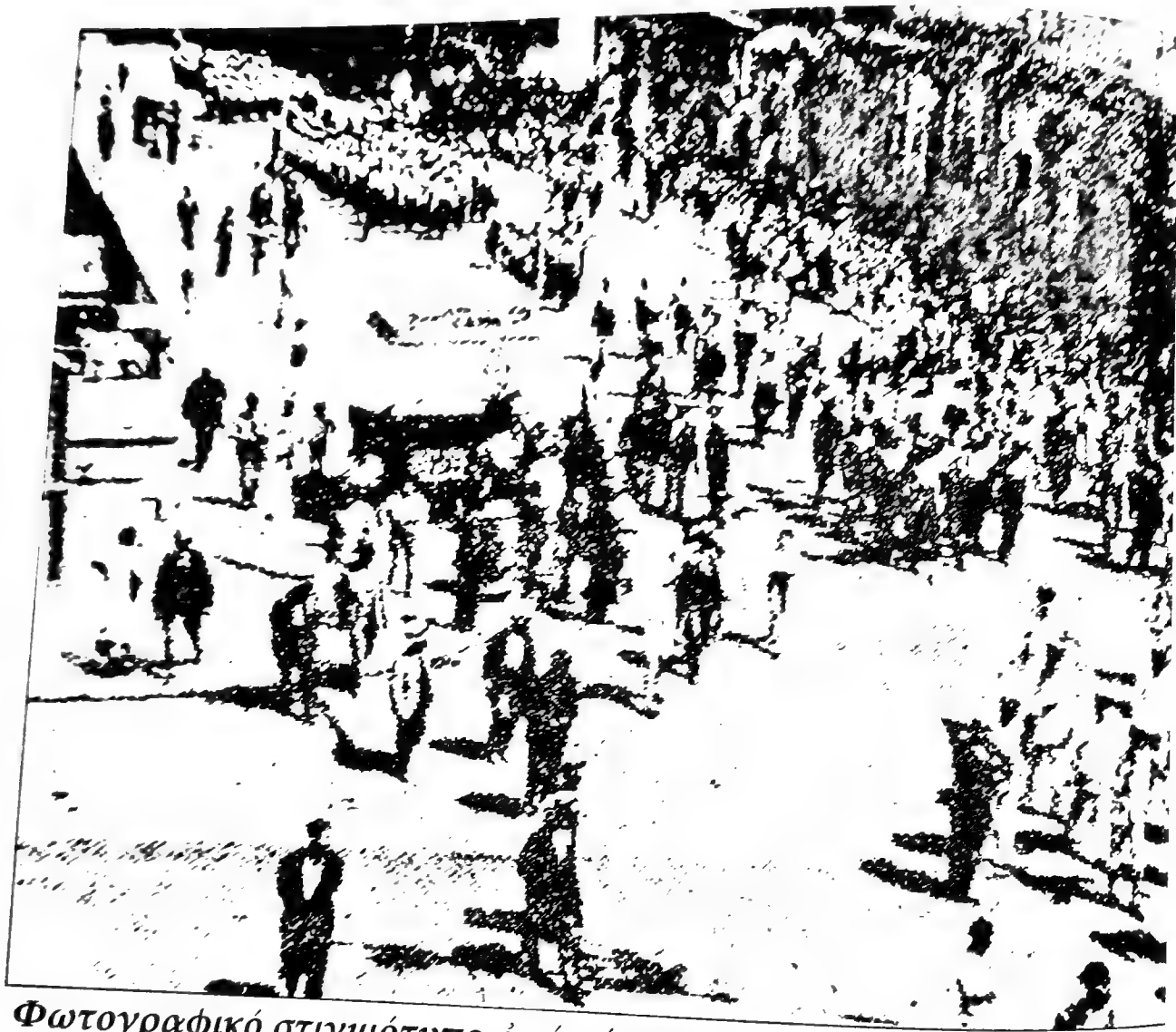
Ο Στυλιανός Γονατάς ανήκε στους άφανείς υποστηρικτές τής ΕΕΕ.

Τόν Απρίλιο του 1932, στή δίκη για τήν πυρπόληση του Κάμπελ, ό συνήγορος τής ΕΕΕ δήλωσε μέ αρκετή δόση αυταρέσκειας πώς αν «πρίν από τό Κάμπελ ή ΕΕΕ είχε 12 παραρτήματα και 3.000 μέλη, τώρα έχει 27 παραρτήματα και 7.000 μέλη».

Έκτός από τήν άφανή χρηματοδότηση τής οργάνωσης από τίς βενιζελικές κυβερνήσεις, υπήρξαν χορηγοί και χρηματοδότες από τόν επιχειρηματικό κόσμο και τίς τοπικές δημοτικές αρχές. Είναι αξιοσημείωτο ότι ή έφημερίδα «Δράσις» του παραρτήματος

Θεσσαλονίκης, δημοσίευε τὰ ὀνόματα τῶν φίλων τῆς ὁργάνωσιν
ὑπὸ τὴν μορφή διαφημίσεων τῶν ἐπιχειρήσεών τους. Ανάμεσα
αὐτὰ ξεχωρίζει ἡ ἐπιχείρησις ἀλλαντικῶν τοῦ Απόστ. Τσοχατζό-
πουλου, παπποῦ τοῦ σημερινοῦ πολιτικοῦ καὶ τέως ὑπουργοῦ τοῦ
ΠΑΣΟΚ, Ἀκη Τσοχατζόπουλου (Εφημ. «Ἀράσις» 6/3/1934).

Ἡ πορεία πρὸς τὴν Ἀθήνα

Φωτογραφικό στιγμιότυπο ἀπὸ τὴν κάθοδο τῆς ΕΕΕ στὴν Ἀθήνα
τὸν Ιούνιο τοῦ 1933. Ἡ φάλαγγα ἀνεβαίνει τὴν ὁδὸ Σταδίου.

Μέσα στὴ συγκεχυμένη πολιτικὴ κατάστασις τῆς δεκαετίας
τοῦ '30 οἱ «Τριεψιλίτες» ἐπιχείρησαν, κατὰ τὸ πρότυπο τῆς πορεί-
ας τοῦ Μουσολίνι πρὸς τὴ Ρώμη, νὰ ὁργανώσουν μίαν ἀνάλογη
πορεία πρὸς τὴν Ἀθήνα. Τὴν Κυριακὴ 18 Ιουνίου 1933 συγκε-

ντρώθηκαν ὅλοι οἱ τομεάρχες καί οἱ ἐπικεφαλῆς τῶν Παλαιῶν Αἰωματικῶν, γιά νά λάβουν τίς σχετικές ὁδηγίες γιά τήν κάθοδό τους στήν πρωτεύουσα.

Στίς 20 Ἰουνίου διανεμήθηκε στόν τοπικό Τύπο τό ἀκόλουθο ἀνακοινωθέν τῶν μελῶν τῆς «Τρία Ἑψιλον»:

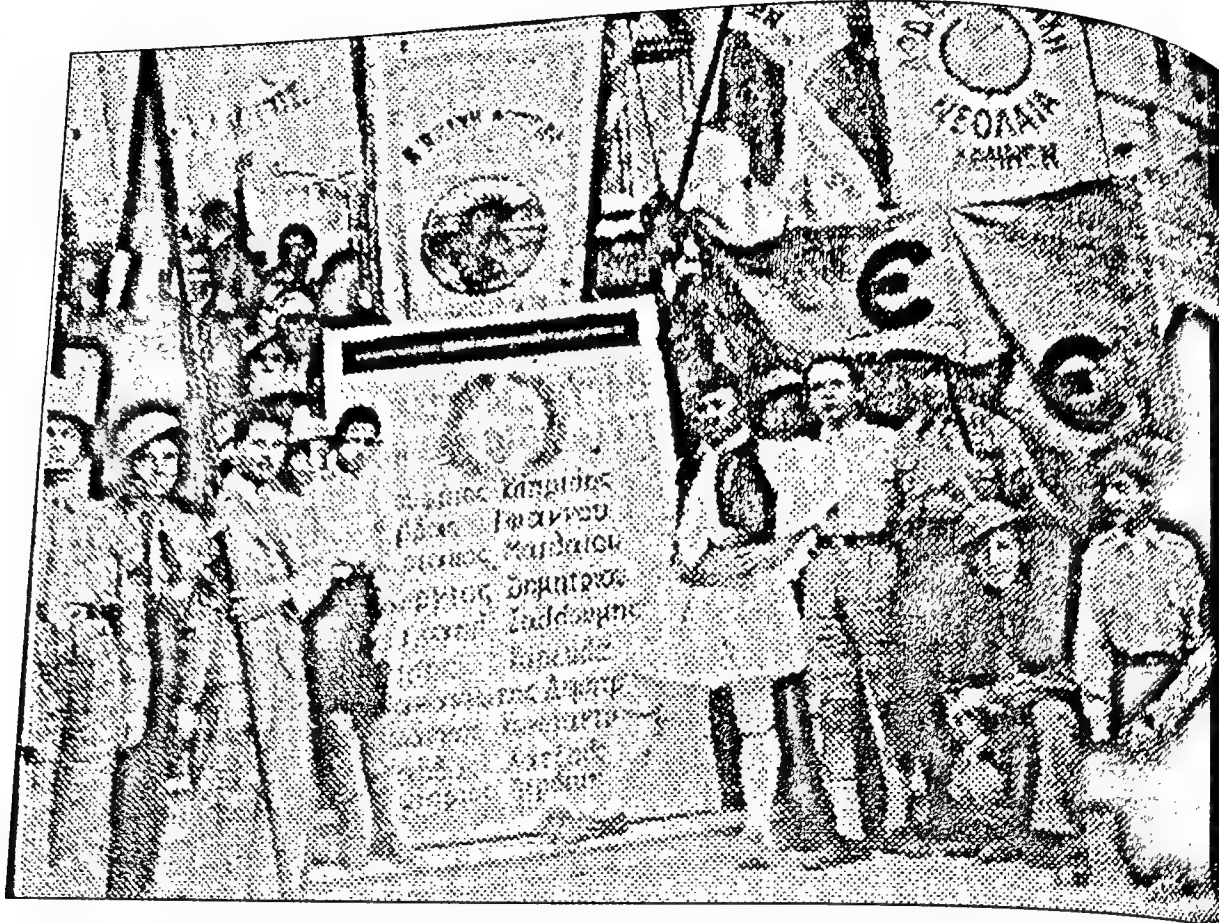
«Ἀνακοινοῦται ὅτι ἡ ἀπό μηνῶν ἐξαγγελθεῖσα κάθοδος τῶν μελῶν τῆς ΕΕΕ Θεσσαλονίκης μετά ἀντιπροσωπειῶν τῶν ἀπανταχοῦ τῆς Ἑλλάδος παραρτημάτων αὐτῆς, πραγματοποιεῖται ὀριστικῶς τό ἑσπέρας τοῦ προσεχοῦς Σαββάτου 24ην τρέχοντος, μέ ἐπιστροφῇ τήν πρωΐαν τῆς Τρίτης 27 Ἰουνίου. Διά τῆς καθόδου ταύτης, ἣτις πρόκειται νά προσλάβῃ τόν χαρακτήρα Πανελληνίου Ἐθνικοῦ συναγερμοῦ, ἐκπληροῦται ἡ ζωηρά ἐπιθυμία τῆς ΕΕΕ ὅπως ἀμέτοχα τῆς ὀξύτητος τῶν πολιτικῶν παθῶν διατρανώσουν τήν εὐγνωμοσύνη αὐτῶν πρός τούς ἀφανεῖς ἐργάτας τοῦ μεγαλείου τῆς ἑλληνικῆς πατρίδος διά τῆς στέψεως τοῦ Ἡρώου αὐτῶν (σ.σ. ἐννοεῖ τό μνημεῖο τοῦ Ἀγνώστου Στρατιώτη). Πάσα ἀντίθετος διάδοσις ὀποθενδήποτε προερχομένη εἴτε περί τόν χρόνο τῆς μεταβάσεως καί ἐπιστροφῆς ἢ τόν σκοπόν τῆς καθόδου, εἶναι ἀνακριβής.

Τό Ἀνώτατον Διοικητικόν Συμβούλιον τῆς ΕΕΕ».

Στήν πραγματικότητα, πέρα ἀπό τή «μουσολινική» πορεία πού ἐπιχείρησαν τά Τρία Ἑψιλον ἀποσκοποῦσαν στήν «ἐπιβολή τῆς κοινωνικῆς εἰρήνης καί τοῦ κράτους προνοίας», ἀλλά κυρίως στόν παραμερισμό τῶν κομμουνιστῶν καί τῶν ἄλλων «ἀντεθνικῶν στοιχείων».

Λίγο πρὶν ἀπό τήν μαζική κάθοδο τῆς ΕΕΕ στήν Ἀθήνα, τό Ἀνώτατο Συμβούλιο τῆς ὁργάνωσης ἐξέδωσε τό πρόγραμμα τῆς ἐκδήλωσης. Τό σχετικό πρόγραμμα περιελάμβανε: I,

«1) Συγκέντρωσις Παραρτημάτων Ε.Ε.Ε. Ἀθηνῶν, Πειραιῶς, Χωρίων Ἀττικῆς Μυτιλήνης, Κρήτης καί ἀλκίμων αὐτῶν εἰς ὀρισθέντα χῶρον μέχρις ἐβδόμης πρωινῆς ὥρας τῆς 25ης τρέχοντος. - Ἀφίξις ἀμαξοστοιχιῶν ἐκ Θεσ/νίκης μεταξύ 7-8ης ὥρας.

Σκηνές από την κάθοδο της ΕΕΕ στην Αθήνα.

- 2) Σχηματισμός φάλαγγος, εκκινήσεις διά τό Μνημείον Αγνώστου Στρατιώτου συμφώνως ειδική Διαταγή.-
- 3) Δρομολόγιον. Δί' Όμονοίας, όδοϋ Σταδίου, Πλατείας Συντ/τος εις τό Μνημείον Αγνώστου Στρατιώτου.
- 4) Παράταξις τμημάτων φάλαγγος καί αντιπροσωπειών Έθνικῶν καί έφεδρικῶν οργανώσεων συμφώνως τῷ σχεδιαγράμ-
ματι κατά τάς ύποδείξεις τοϋ τελετάρχου καί βοηθῶν αὐτοϋ.
Υποδοχή επισήμων.-
- 5) Πέρας συγκεντρώσεως καί παρατάξεως πάντων τῶν
τμημάτων καί Αντιπροσωπειῶν πρό τοϋ Μνημείου τήν 11ην
ῶραν.-
- 6) Κατάθεσις Στεφάνων:
Α) Ε.Ε.Ε.
Β) Δήμου Θεσ/νίκης

- Γ) Ε.Σ.Ε. Αλκίμων
- Δ) Ορκομασσία
- Ε) Απαγγελία ποιήματος υπό Αλκίμου Πειραιῶς
- Στ) Εθνικός Ύμνος (Στρατιωτική Μουσική)
- Ζ) Ύμνος Ε.Ε.Ε. (Μουσική Ε.Ε.Ε.) Ἑλληνική χορωδία εὐγενῶς προσφερθεῖσα.-
- Η) Παρέλασις πρό τῶν ἐπισήμων ἱσταμένων πρό τοῦ Μνημείου.-
- Θ) Στρατωνισμός-Διάλυσις.-

II. Μ.Μ.

- 1) Μετάβασις μελῶν Ε.Ε.Ε. καὶ Αλκίμων εἰς ἐορτάς Σταδίου.-

III.

Δευτέρα 26.6.33

- 1) Ἐπίσημοι ἐπισκέψεις Προεδρείων Ε.Ε.Ε., Ε.Π.Ε. καὶ Ε.Σ.Ε.Α.

- 2) Ἐπισκέψεις μελῶν Ε.Ε.Ε. καὶ Αλκίμων τῶν Μουσείων, Ακροπόλεως κ.λπ.

Μ.Μ.

- 3) Συγκέντρωσις εἰς χώρους Σταθμεύσεως καὶ ἀναχώρησις κατὰ τὴν τάξιν τῆς ἀφίξεως καὶ εἰς ὥραν ὀρισθησομένην διὰ μεταγενεστέρας διαταγῆς.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 23ῃ Ἰουνίου 1933

ΠΡΟΕΔΡΟΣ Α.Σ. Ε.Ε.Ε.

Α. ΠΑΠΑΚΥΡΙΑΖΗΣ

Στίς 25 Ἰουνίου 1933 δύο εἰδικά ναυλωμένα τραῖνα μετέφεραν στήν Ἀθήνα περισσότερους ἀπό 1.500 χαλυβδόκρανους. Τό προηγούμενο βράδυ τῆς 24ης πρός 25 Ἰουνίου καὶ ἐνῶ ἡ πρώτη ἀμαξοστοιχία εἰσερχόταν στή Λάρισα, δύο πολυπληθεῖς ὁμάδες κομμουνιστῶν διαδηλωτῶν λιθοβόλησαν τά βαγόνια στόν σιδηροδρομικό σταθμό τῆς πόλης. Στή συνέχεια τά ἐπεισόδια γενι-

κεύθηκαν, ἀφοῦ πολλά μέλη τῆς ΕΕΕ κατέβηκαν ἀπὸ τὴν ἀμαξοστοιχία καὶ συνεπλάκησαν με τούς διαδηλωτές.¹⁶ Μάλιστα συνέλαβαν ἕναν κομμουνιστὴ, τὸν Π. Ἡλιόπουλο, τὸν ὁποῖο παρέδωσαν στὴν ἀστυνομία. Κατὰ τὴ διάρκεια τῶν λιθοβολισμῶν τραυματίστηκε στὸ κεφάλι ἕνας χαλυβδόκρανος, ὁ Κερτινιάδης ἀπὸ τὴ Θεσσαλονίκη.

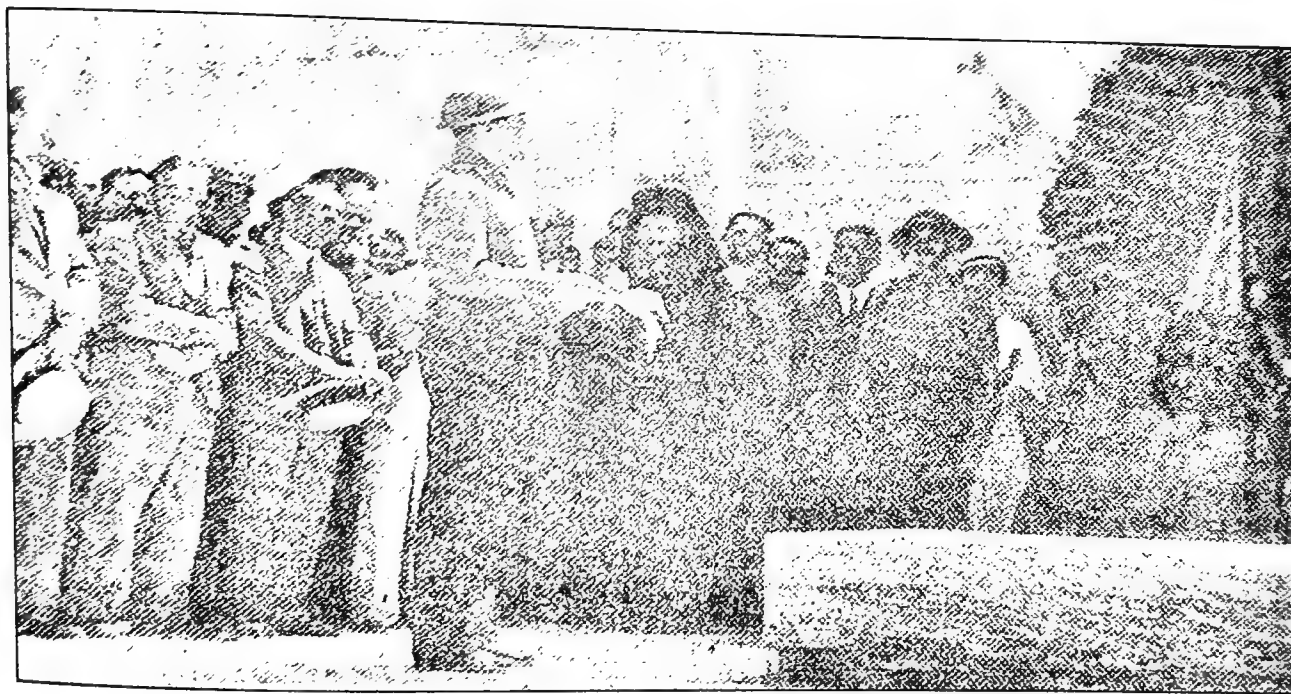
Τὸ ἐπόμενο πρωὶ στίς 8 ἔφθασε στὴν Αθήνα ἡ πρώτη ἀμαξοστοιχία. Ακολούθησε ἡ δεύτερη μέ ἐπιβάτες τούς φοιτητές τῆς ὀργάνωσης καὶ τούς Ἀλκιμούς -τὴ νεολαία τῆς ΕΕΕ. Στὸ δεύτερο τραῖνο ἐπέβαιναν ἐπίσης τὰ μέλη τῆς Ἐθνικοκοινωνικῆς Ἑνώσεως «Εἰφος Βυζαντινῶν» καὶ ἀντιπροσωπεΐα τῶν Ἐφέδρων Αξιωματικῶν Μακεδονίας-Θράκης.

Ἡ πορεία πού ξεκίνησε μέσω τῆς ὁδοῦ Σταδίου κατέληξε ἐν μέσω τῶν χειροκροτημάτων τῶν πολιτῶν στὸ μνημεῖο τοῦ Ἀγνώστου Στρατιώτη. Προηγουμένως τὰ μέλη τῆς ὀργάνωσης Τρία Ἑψιλον παρατάχθηκαν καὶ χαιρέτησαν τὴ σημαία τους. Ἐπικεφαλῆς τῆς πορείας ἦταν οἱ ποδηλάτες Ἀλκιμοὶ μέ τίς μπλέ μπλουζες καὶ ἡ μουσικὴ πάντα τοῦ δήμου Ἀθηναίων. Ἀκο-

¹⁶ Καθημερινή, 26/6/1933.

λούθησε ή φάλαγγα τών χαλυβδόκρανων μέ φαλαγγάρχη τόν Αναστ. Νταλίπη, ύπασπιστή τόν Σ. Ασβεστά, έπιτελάρχη τής όργάνωσης τόν Χάρ. Βασιλογεώργιο καί έπιτελείς τών διαφόρων ύπηρεσιών, όπως π.χ. Στρατωνισμού καί Στρατολογίας τόν Δημ. Γούλα, Υγειονομικού τόν Αχ. Τζηρίδη, Πληροφοριών τόν Στ. Αγγελομάτη καί ύφομαδάρχη τόν Παττερίδη.

Στή συνέχεια μέ απόλυτη πειθαρχία άκολουθοΰσαν οί χαλυβδόκρανοι τών έπαρχιακών τμημάτων καί οί αντιπρόσωποί τους: Ασπετάκης από τήν Έδεσσα, Σμυρλής από τή Βέροια, Πέκος από τήν Κλεισούρα, Φάκαλος από τά Γιαννιτσά, Παντελής από τήν Πτολεμαΐδα, Παπαθανασίου από τό Αμύνταιο, Ρωμπαμράς από τή Φλώρινα κ.ά. Στο τέλος τής πορείας βρίσκονταν τό προεδρείο καί ό άρχηγός τής όργάνωσης μαζί μέ τήν αντιπροσωπεία τής ΕΠΕ.

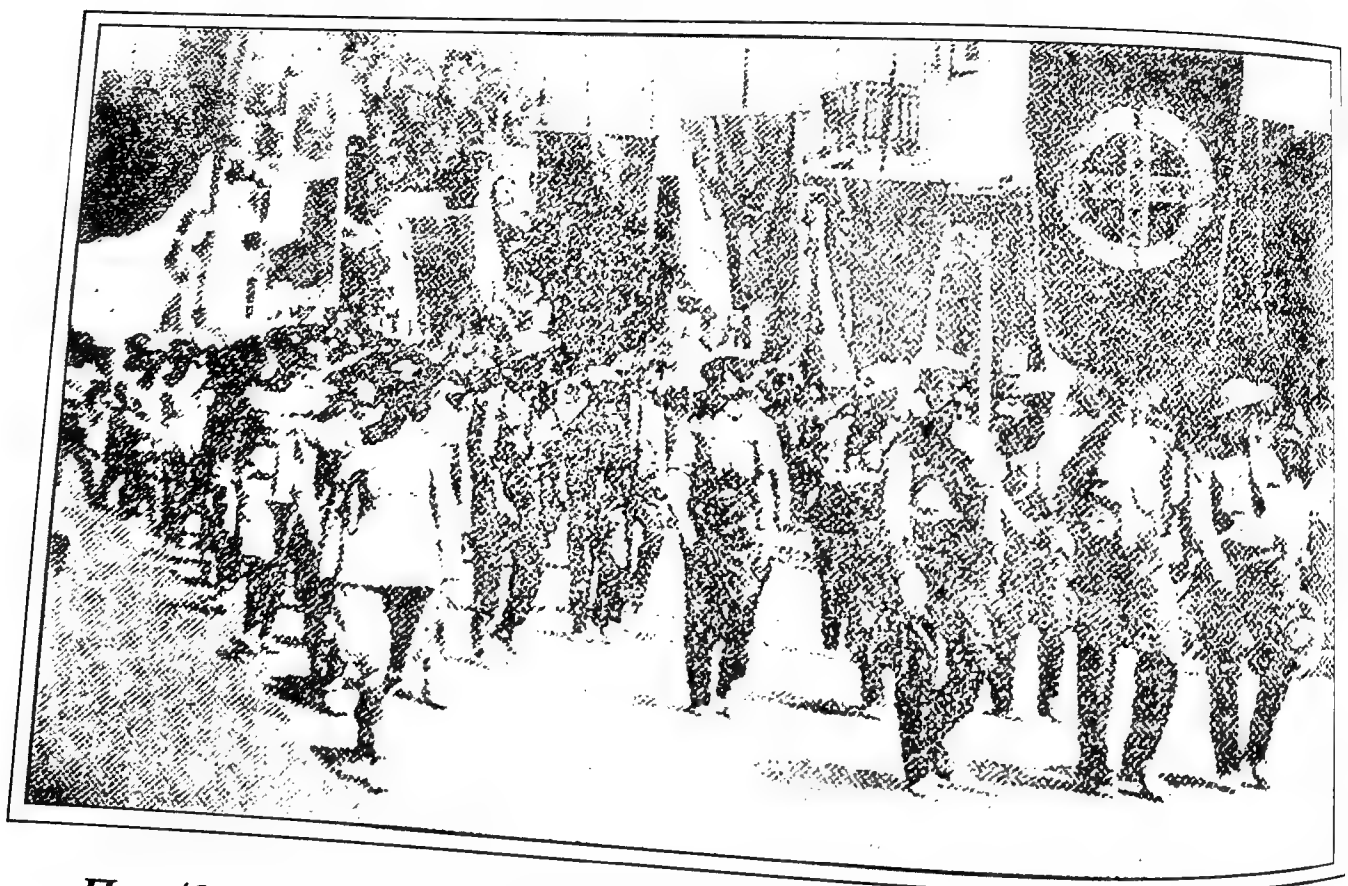
Από τήν πορεία προς τήν Αθήνα. Τριεψιλίτης έκφωνεί λόγο μπροστά στό Μνημείο του Άγνώστου Στρατιώτη. Διακρίνεται στό κέντρο, ό Μητροπολίτης Βεροίας Πολύκαρπος.

Στήν τελετή τής Πλατείας Συντάγματος παραβρέθηκαν ό ύπουργός Έσωτερικών Ι. Ράλλης, ό φρούραρχος Μπακόπουλος, ό πρόεδρος τής Γερουσίας Στυλιανός Γονατάς, ό ύπουργός Δικαιο-

σύνης Ταλλιαδούρος, αρκετοί βουλευτές, ενώ οι Άλκιμοι εύλογη-
θηκαν από τον Μητροπολίτη Βεροίας Πολύκαρπο. Κατά τη διά-
κεια της κατάθεσης των στεφάνων από τις εθνικιστικές όργα-
νώσεις μία διμοιρία ευζώνων απέδιδε τιμές.

Η κομματική οργάνωση του ΚΚΕ στο λεκανοπέδιο της
Αττικής προσπάθησε κινητοποιώντας τα μέλη του να εμποδίσει
την κάθοδο των μελών της Τρία Έψιλον στην πρωτεύουσα. Ο τό-
τε γραμματέας της ΚΟΑ, Βασίλης Νεφελούδης, έγραψε στα
άπομνημονεύματά του: «Αποφασίσαμε να παρατάξουμε τις δυνά-
μεις μας σε πυκνές ομάδες κατά μήκος της σιδηροδρομικής γραμ-
μής για να υποδεχτούμε τους φασίστες των ΕΕΕ με αποδοκιμασίες,
πριν ακόμα πατήσουν τό πόδι τους στην Αθήνα».

Ο Τύπος της εποχής κατέγραψε με λεπτομέρειες τα έπει-
σόδια που τάραξαν την ήρεμία της πρωτεύουσας. Στους Μύλους
της Αττικής «όμάς τεσσαράκοντα κομμουνιστών καιροφυλακτούσα,
έλιθοβόλησε την άμαξοστοιχίαν...» (Καθημερινή, 26/6/1933).

Παρέλαση Τριεψιλιτών με τά λάβαρα καί τίς σημαίες τους.

Στή Λεωφόρο Κωνσταντινουπόλεως ανταλλάχθηκαν πυροβολισμοί ανάμεσα σέ ομάδα κομμουνιστών καί τούς ἐπιβάτες τοῦ τραίνου, μέ ἀποτέλεσμα τόν φόνου ενός 35χρονου λιμενεργάτη ἐπιτέθηκε ἐναντίον τῶν ἀστυνομικῶν πού προστάτευαν τόν χῶρο τῆς τελετῆς τοῦ Ἀνάργυρου Πικραμμένου. Στή διασταύρωση τῶν ὁδῶν Βουλῆς καί Καραγεώργεβιτς μία ἄλλη ομάδα ἀριστερῶν διαδηλωτῶν

Συμπλοκές ἔγιναν καί στόν σταθμό Λαρίσης, ἐνῶ ἡ σοβαρότερη συμπλοκή σημειώθηκε στή ὁδό Μητροπόλεως, ὅπου μερικές δεκάδες κομμουνιστές ἐπιχείρησαν νά ὀργανώσουν ἀντιδιαδήλωση πρὸς τό Σύνταγμα. Χαλυβδόκρανοι καί ἀστυνομικοί τούς ξυλοκόπησαν καί 31 ἀπό τούς διαδηλωτές συνελήφθησαν.

Τό ἴδιο βράδυ πάνω ἀπό 100 κομμουνιστές ἐπιτέθηκαν στό Βαρβάκειο, ὅπου εἶχαν στρατωνισθεῖ οἱ Ἀλκιμοί. Ακολούθησε πετροπόλεμος, συμπλοκή μέ γκλόμπ καί σφαῖρες ἀπό τήν ἀστυνομία καί τούς Τριεψιλίτες. Ἐνας διαδηλωτής, ὁ Π. Θωμόπουλος, τραυματίστηκε σοβαρά ἀπό ἀδέσποτη σφαίρα. Ἡ ἀστυνομία γιά νά ἀποτρέψει τή «διασάλευση τῆς τάξης» συνέλαβε «προληπτικά» 200 περίπου κομμουνιστές.

Ἡ κομματική μυθολογία τοῦ ΚΚΕ εἶδε τήν ὅλη ἀντιφασιστική κινητοποίηση ἐπιτυχῇ καί νικηφόρα. Τά δημοσιεύματα ὅμως τῶν τότε ἐφημερίδων διέψευσαν αὐτήν τήν ἐκδοχή καί παρυσίασαν ἀκριβῶς ἀντίθετα ἀποτελέσματα. Ἡ «Βραδυνή» στίς 25/6/1933 ἔγραψε ὅτι τόν «ὑψηλόν πατριωτικόν προορισμόν τόν ὁποῖον ὑπηρετεῖ ἡ ΕΕΕ ἤλθον νά ἐπιβεβαιώσουν πανηγυρικῶς καί αἱ ἀναρχικαί ἀπόπειραι τῶν ὁποίων στόχος ὑπῆρξαν τά μέλη της».

Ἡ ἀπήχηση πού εἶχε στήν κοινή γνώμη ἡ κάθοδος τῶν Τρία Ἐψιλον, ἰδιαίτερα στή βόρεια Ἑλλάδα, ἦταν ἀρκετά μεγάλη. Τό κύριο ἄρθρο τῶν «Μακεδονικῶν Νέων» στίς 27/6/1933 (τῶν Π. Λούβαρη καί Β. Μεσολογγίτη), τόνιζε μέ ἔμφαση: «Νά ἐνώση ἐθνικῶς τούς Ἕλληνας. Ἡ κάθοδος τῶν μελῶν τῆς Ἐθνικῆς Ἐνώσεως Ἑλλάς εἰς τήν πρωτεύουσαν καί τό προσκύνημα αὐτῶν εἰς τόν τάφον τοῦ Ἀγνώστου Στρατιώτου ὑπῆρξε ἐκδήλωσις, τήν ὁποίαν ἐξετίμησε δεόντως ἡ κοινή γνώμη ὁλοκλήρου της χώρας, ἡ ὁποία περιέβαλε πάντοτε τήν ἰσχυράν αὐτήν μακεδονικήν ὀργάνωσιν μέ

συμπάθειαν καί στοργήν... Ἡ Ἐθνική Ἐνωσις Ἑλλάς ἰδρυθεῖσα ἐδῶ
ἐπάνω εἰς τὴν πόλιν αὐτήν, ὅπου αἱ διάφοραι ὑπονομεύσεις καί οἱ
παντοῖοι κίνδυνοι πού ἐπαναπειλοῦν τὴν κρατικὴν καί ἔθνικὴν μας
ὑπόστασιν εἶναι περισσότερον ἑκδηλοὶ καί βαθύτερον αἰσθητοί, πα-
ρά εἰς τὴν παλαιάν Ἑλλάδα, ἔτυχεν ἀνεπισήμου μὲν πλήν στορ-
γικῆς ἐνισχύσεως ἐκ μέρους τῶν ἀρχῶν καί ὀρισμένων στρα-
τιωτικῶν παραγόντων καί κατόρθωσε βαθμηδόν καί κατ' ὀλίγον,
κατόπιν ἐπιμόνου καί δυσκόλου ἐργασίας, νά φθάσῃ εἰς τὴν σημερι-
νὴν περιωπὴν της». Καί τό ἄρθρο κατέληγε: «...Ἡ ἔθνικὴ αὕτη
ἐταιρία ὀφείλει νά μείνῃ ἐκεῖ ὅπου τὴν τοποθετεῖ ἡ ἔθνικὴ καί κοι-
νωνικὴ ἀποστολὴ τῆς ἵνα ἀνέλθῃ εἰς μεγαλυτέραν ἀκόμη περιωπὴν
καί ἀποτελέσῃ ἓναν ἀληθινόν ἔθνικόν καί κοινωνικόν δεσμόν μετα-
ξύ τῶν Ἑλλήνων, τοὺς ὁποίους χωρίζει τό κόμμα καί ἡ πολιτικὴ».

Ἀριθ. Μητρώου 282

Συντομία Κατοικίας
Κορυδαύ

Τμήμα Γραφείον

Παράρτημα Εξουσιογ. 30. Αὐγ. 1931

Υπογραφή Κατόχου

Ταυτότητα μέλους τῆς ΕΕΕ ἀπὸ τῆ Φλώρινα ὅπου ἡ ὀργάνωσις
διέθετε ἓνα ἀπὸ τὰ πιό δυναμικά παραρτήματά της.

Γιά «δολοφονικές ἐπιθέσεις τῶν κομμουνιστῶν» καί «τὴν μεγαλοπρεπὴν παρέλασιν τῆς ΕΕΕ» ἔκαναν λόγο καί οἱ ὑπόλοιπες ἐφημερίδες («Ἐλεύθερο Βῆμα», «Καθημερινή» κ.ἄ.).

Παρόμοια πορεία καί λαμπαδηφορία ἀντίστοιχη μέ αὐτές τῶν SS καί τῶν Α στή Γερμανία πραγματοποίησαν 100 περίπου χαλυβδόκρανοι στούς δρόμους τοῦ Πειραιᾶ. Ὅμως καί αὐτή ἡ πορεία δέν τελείωσε ὁμαλά. Κομμουνιστές, ἀστυνομικοί καί Τριεψιλίτες συγκρούστηκαν μεταξύ τους καί οἱ ἐπικεφαλῆς τῆς πορείας συνελήφθησαν.

Ἡ ἡγεσία τῶν «Τρία Ἐψιλον» βιάστηκε νά ἀξιοποιήσει τὴν ἐπιτυχία τῆς καθόδου πρὸς τὴν Ἀθήνα καί ἐξήγγειλε τὸν μετασχηματισμὸ τῆς ὁργάνωσης σέ πολιτικό κόμμα. Θεωρητικός τοῦ κινήματος ἦταν ὁ γνωστός τότε στούς Θεσσαλονικεῖς Ἑλ. Σταυρίδης, ὁ ὁποῖος μέ ἀρθρογραφοῦσε στὴν ἐφημερίδα «Δράση» (ἐπίσημο δημοσιογραφικὸ ὄργανο τῆς ΕΕΕ μέ γραφεῖα στὴν περιοχή τοῦ ναοῦ τῆς Ἀγίας Σοφίας).

Πολύ γρήγορα ἡ ὁργάνωση μέ τὴ μαζικότητά της καί τὸν δυναμικὸ ἐθνικιστικὸ προσανατολισμὸ τῆς ξεπέρασε τὰ ὅρια τῆς Θεσσαλονίκης καί ἴδρυνε παραρτήματα σέ ὅλη τὴν ὑπόλοιπη Ἑλλάδα. Στὴν Ἀθήνα ἡ προσπάθεια «μεταφύτευσης» τῶν Τρία Ἐψιλον ὑπῆρξε ἄμεση ἀλλὰ ὄχι τόσο ἀποδοτική.

Πρόεδρος τῆς ἀθηναϊκῆς τοπικῆς ΕΕΕ ὑπῆρξε ὁ Ι. Λαζαρῆς, μέ γενικὸ γραμματέα τὸν Δ. Πολυμέρη. Στὸ παράρτημα γυναικῶν ἦταν ἡ Εὐθυμία Ἀγγελομάτη, στὴν προσφυγικὴ Νέα Ἰωνία ὁ Ν. Συμεωνίδης, στὴ Νεάπολη ὁ Μ. Σκευοφύλακας, στὰ Πετράλωνα ὁ Δ. Γιαννακόπουλος, στὸν Βύρωνα ὁ Α. Ἀραδούλης. Στὴν Καστοριά ἀρχηγοὶ τοῦ τοπικοῦ παραρτήματος ἦταν ὁ Ἰω. Γκότσης καί ὁ Ἀριστ. Ἀρμάσης.

Ἐναντίον ὅλων

Στίς 2 Φεβρουαρίου 1934 ὁ Ἐλευθ. Σταυρίδης ἐξηγεῖ τούς λόγους τοῦ ἀντισημιτισμοῦ στὴν Ἑλλάδα μ' ἓνα πρωτοσέλιδο ἄρθρο στὴν ἐφημερίδα «Δράσις»: «Κατὰ τὰς ἐκλογάς τοῦ 1915 οἱ Ἑβραῖοι ἐψήφισαν τὸν Γούναρη καί ἔδωκαν εἰς τὸ Λαϊκὸν Κόμμα 18

βουλευτάς περισσότερους, αφαιρέσαντες αυτούς από τόν Βενιζελισμόν. Ἡ διαφορά τῶν ψήφων ἐν τῇ Βουλῇ ἦτο μικρά καί τό γεγονός τοῦτο οὐκ ὀλίγον συνετέλεσε εἰς τό νά διαλυθῇ ἀνθαιρέτως ἡ Βουλὴ ἐκείνη ὑπὸ τοῦ Βασιλέως Κωνσταντίνου καί νά ὠθηθῇ ἡ ἐξέλιξις τῶν πολιτικῶν μας πραγμάτων εἰς τήν διαίρεσιν τοῦ ἔθνους εἰς δύο ἀντίπαλα στρατόπεδα, γεγονός ἐκ τοῦ ὁποίου μύρια κακά διὰ τήν Ἑλλάδα ἐπήγασαν. Τί μας πείθη ὅτι ἐάν οἱ 18 Βουλευταὶ τῆς Θεσσαλονίκης ἦσαν τότε Βενιζελικοὶ καί ὁ Βενιζελισμός διέθετε ἐν τῇ Βουλῇ ἄλλας 36 ψήφους περισσότερας τῶν λαϊκῶν, ἂν θά ἐτόλμα ὁ Βασιλεὺς καί τό ἐπιτελεῖον τοῦ τότε νά διαλύσῃ τήν Βουλὴν ἐκείνην; (...) Ἀλλὰ δέν ἀνεχόμεθα ἡ τύχη καί τό μέλλον τῆς Ἑλλάδος νά ρυθμίζεται μέ Ἑβραϊκάς ψήφους, αἵτινες πάντοτε ἔχουν ὑποπτα ἐλατήρια καί δέν ἐλαύνονται βεβαίως ἀπὸ ἀγάπην πρὸς τήν ἑλληνικὴν πατρίδα (...). Ἀκόμη, ἡ σημερινή κυβέρνησις (σ.σ. Τσαλδάρη) κατέχει τήν ἀρχὴν χάρις εἰς τήν πλειοψηφίαν τῶν 500 ψήφων πού ἔλαβεν ἐν Ἀθήναις ὑπὲρ τῶν ἀντιπάλων της κατὰ τάς ἐκλογάς τῆς 5ης Μαρτίου. Οἱ 500 αὐτοὶ ψῆφοι τῆς ἔδωκαν 21 βουλευτάς! Καί ἐρωτῶμεν, οἱ Ἑβραῖοι κάτοικοι Ἀθηνῶν ἔχουν πολὺ περισσότερας ψήφους ἀπὸ 500 καί ἀσφαλῶς ἐψήφισαν τό Λαϊκὸν Κόμμα (...).

Παρά τήν σμικρότητα λοιπόν τοῦ ἀριθμοῦ τῶν Ἑβραίων ἐν τῇ χώρᾳ μας, ἡ πολιτικὴ ἐπίδρασις αὐτῶν ἐπὶ τῆς ζωῆς αὐτῆς δέν εἶναι τόσον μικρά, ὅσον τίς φαντάζεται, διότι διαχειρίζονται τάς ψήφους αὐτῶν ὁμαδικῶς ὡς ἐθνικῆς μειονότητος καλῶς ὀργανωμένως. Διὰ νά ἀπαλλαγῶμεν τῆς ἐπιρροῆς ταύτης μόνον μέσον θετικόν εἶναι ἡ ἐκτός τῆς Ἑλλάδος ἐκδίωξις αὐτῶν. Διὰ τοῦτο τό σύνθημά μας "οἱ Ἑβραῖοι ἔξω ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα" πρέπει νά ἀποβῇ διὰ συστηματικῆς προπαγάνδας τό σύνθημα ὅλων τῶν Ἑλλήνων καί εἰδικῶς τῶν Θεσσαλονικέων». Καταλήγοντας ὁ Σταυρίδης τονίζει ὅτι «μεταφέροντες ὡς κατακλείδα τῶν ἀνωτέρω ἐν τῇ σειρᾷ ταύτῃ τῶν ἄρθρων μας λεχθέντων, τὴν περί τῆς Καρχηδόνης ρήτραν τοῦ Κάτωνος εἰς τόν Ἰουδαϊσμόν κλείομεν τὴν μελέτην ταύτην μέ τὴν Λατινικὴν αὐτὴν φράσιν: *Caeteruni censeo Iudaismum esse delendum*», (ἐφημ. «Δράσις» 2-2-1934).

Ἐν Θεσσαλονίκῃ τῇ 1. 10. 1931

Ἀριθ. Πρωτ.

Αγαποῦντι κ. Λαζάρου

Μόλις ἔλαβον τὴν ἐπ' ἡμερ. 30-9-31 ἀποστο-
λήν σου ἐπεὶ καὶ εἰς τὴν ἀποστολὴν σου
καὶ εἰς τὴν ἐπιστολὴν σου (οὐκ ἔστιν ἡμεῖς) ψυχρακίαν
ἐν τῇ ἐπιστολῇ σου κ. Λαζάρου.

Βεβαίως ἀντιλαμβάνομαι ὅτι ὡς καὶ καὶ
ἔδωκε τὴν πρὸς Ε.Π.Ε. πρὸ ψυχρακίαν σου καὶ
ἐπιστολὴν σου Ε.Π.Σ., ὅτι ἔστιν ἀποστολὴ
ὅπως χρῆται οὐκ ἔστιν ἡ ψυχρακία καὶ
ἐπιστολή.

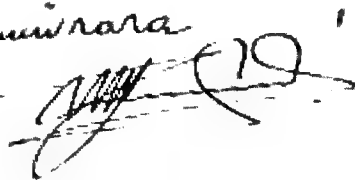
Τὸ χρῆμα ποσὸν τοῦ Παύλου εἶναι ἔδωκε
δὲ χρῆμα καὶ εἰς τὴν ἀποστολὴν σου καὶ
ἐπιστολὴν σου καὶ ἐπὶ τῇ ἀποστολῇ σου καὶ
ἐπιστολῇ σου.

Καὶ δὲν ἔστιν ἀπὸ τῶν κ. Καραντζῆ, καὶ
ἐπιστολὴ καὶ ἀποστολὴ σου Ε.Π.Ε.

Ἐν ἀποστολῇ σου καὶ ἐπιστολῇ σου

Διὰ τὴν

ἐπιστολήν σου

Τον Μάρτιο του 1934, ο Γενικός Διευθυντής Μακεδονίας Φ. Δραγούμης συσκέφθηκε με τον Εισαγγελέα Έφρητον Έλασο πουλο και τον Διευθυντή του Γραφείου Τύπου Παπανδρέου για το ζήτημα της αντισοβιετικής λογογραφίας της «Δράσις». Η διαβούλευση των κρατικών λειτουργιών πραγματοποιήθηκε ύστερα από μια καταγγελία για μια ιδιωτική Εβραϊκή Σχολή των αδελφών Αλτσιχ, όπου τα μαθήματα γίνονταν μόνο στα γαλλικά και οι μαθητές δεν διδάσκοντο καθόλου τὰ ἑλληνικά. Επιπλέον στους μαθητές της Σχολής έγινοντο ιδιαίτερα μαθήματα κάτι που απαγορευότο από την νομοθεσία. Ο τότε επιθεωρητής Εκπαίδευσης Μπιλάκας, έστειλε τὸν φάκελο στὸ Υπουργεῖο Παιδείας, ἀλλὰ προφανῶς κάποιο ἀόρατο χέρι σκέπασε τὴν ὑπόθεση. Ἡ ΕΕΕ κατήγγειλε τὸ γεγονός, ὁργάνωσε ἕνα συλλαλητήριο ἐνῶ ἡ «Δράσις» προέτρεψε τὸν Δραγούμη νὰ παραμείνει «αὐστηρὸς τηρητῆς τῶν νόμων» προκειμένου νὰ κλείσει τὸ ζήτημα. Ἡ σύγκρουση τῶν δύο πλευρῶν κορυφώθηκε ὅταν ὁ Δραγούμης στὶς 15 Μαρτίου ἐκδήλωσε τὴν πρόθεσή του νὰ ἀπαγορεύσει ἕνα νέο συλλαλητήριο τῆς ΕΕΕ κατὰ τῶν ἐταιριῶν Ὑδρευσης καὶ Ἡλεκτροφωτισμοῦ (Ἡλεκτρική).

Ἡ ΕΕΕ τὸν κατήγγειλε δημόσια ὅτι μὲ τίς ἐνέργειες αὐτὲς ἀμαύρωσε τὴν πολιτικὴ του σταδιοδρομία καὶ στράφηκε ὑπὲρ τῶν Ἑβραίων καὶ κατὰ τοῦ «Μακεδονικοῦ Λαοῦ». (Εφημ. «Δράσις» 16-3-1934): «Ἀλλὰ κ. Φίλιππε Δραγούμη, νιέ του Στεφάνου, ἀδελφε του Ἰωνος ἂν ἔζη, ἂν ἦτο δυνατόν νὰ εὕρισκετο χθές μεταξύ ἡμῶν καὶ ὑμῶν, ὁ ἀλησμόνητος καὶ ὑψηλόφρων ἐκεῖνος ἰδεολογὸς ἀδελφός σου – μὴν ἀμφιβάλλης – θὰ σέ ἔπαινε κατὰ πρόσωπον. Καὶ ὁ πατήρ σου, θὰ σέ ἀπεκήρυττεν».

Ὁργισμένος ὁ Δραγούμης ἀπαγόρευσε στὰ μέλη τῆς ΕΕΕ νὰ παρελάσουν κατὰ τὴν ἐπέτειο τῆς 25ης Μαρτίου μπροστὰ ἀπὸ τοὺς ἐπισήμους ἐνῶ ἀντίθετα ἐπέτρεψε στοὺς νέους τῆς Μακαμπί νὰ παρελάσουν. Ὡστόσο -παρὰ τὴν ἀπαγόρευση τοῦ Γενικοῦ Διοικητῆ Μακεδονίας- ἕνα πλῆθος Ἀλκίμων τῆς ὁργάνωσης κινήθηκε διὰ μέσου τῶν ὁδῶν Βενιζέλου καὶ Ἐγνατίας καὶ ἐκκλησιάσθηκε στὸν ἱερό ναό τῆς Ἀχειροποιήτου.

ΕΘΝΙΚΗ ΕΝΩΣΙΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΑΘΗΝΩΝ

Πλατεία Κοπνιστορίας 8

Πολίται !

Υπαίτιος της τυραννίας των Δωδεκανησίων, του εξουθραποδοισμού των Βορειοηπειρωτών και της δουλείας των Κυπρίων είναι ένας - Ο ΕΘΝΙΚΟΣ ΔΙΧΑΣΜΟΣ !

Διά τους γεμεισμούς και τις ταπεινώσεις του Έθνους από τους Άλβανούς, τους Ήκαλους, τους Βουλγάρους κ. λ. π. υπαίτιος είναι ένας : Ο ΕΘΝΙΚΟΣ ΔΙΧΑΣΜΟΣ !

Διά το ρεζήλευμα του Πατριάρχου μας από τους Τούρκους και τον τσιταλισμόν του Πατριρχείου μας και του Ελληνικού πληθυσμού της Κωνσταντινουπόλεως υπαίτιος είναι πάλιν ο ένας - ΕΘΝΙΚΟΣ ΔΙΧΑΣΜΟΣ !

Διά τους Έθνικας συμφόρας, διά την οικονομικήν συντριβήν, διά την ελλείψιν Έθνικής άμυνας, διά την αποσύνθεσιν την Κρατικήν και την Κοινωνικήν υπαίτιος είναι ο ένας, ο αίτιος ένας : Ο ΕΘΝΙΚΟΣ ΔΙΧΑΣΜΟΣ, ΤΑ ΚΟΜΜΑΤΙΚΑ ΠΑΘΗ ΚΑΙ ΜΙΣΗ, Ο ΠΕΝΙΖΕΛΟΤΗΣΑΔ Ρ.Σ.ΜΟΣ !

Πολίται !

ΟΣΟΙ δέν αντίχεσθε νά είμεθα εξουθενώμα κράτους, ΟΣΟΙ δέν έννοεíte πώς γιά την υπεράσπισί μας στις Άλβανικές Αθιωδέιες θά μας αντιπρωσωπεύει ο έγγυς υπαίτιος του Πατριρχείου μας και τσιταλιστής του έν Κωνσταντινουπόλεϊ Έλληνισμού - Ροιζοδη, ΟΣΟΙ πονείτε τον τόπον ο πόι και θέλτε νά ίδετε ευρύ το μέλλον του, ΟΣΟΙ βλέπετε κοθωρό του μας κατήχησαν τά κόμματα της Έθνικής καταστροφής του 1922 και της τσιτικής οικονομικής καταστροφής του 1932, ΟΣΟΙ σιφάνιστε ντροπή γιά τό κατήχημα του Έθνους μας και, άλγεστά θέλτε ΝΑ ΕΛΕΥΘΕΡΩΟΥΝ ΤΑ ΑΔΕΚΑΝΗΣΑ, Η ΒΟΡΕΙΟΣ ΗΠΕΙΡΟΣ ΚΑΙ Η ΚΥΠΡΟΣ και έχι με λόγια κι ένθουσιασμούς άλλά με έργα, ΟΣΟΙ ΣΕΙΣ ΕΝΟΧΕΙΤΕ ΜΑΖΥ ΜΑΣ ΚΑΤΕ ΑΠΟ ΤΩΣ ΔΙΚΕΦΑΛΩ ΑΚΩΟ ΤΗΣ Ε. Ε. Ε. στην μεγάλη Έθνικοκοινωνική Έπανάστασί μας παρρησιάζοντας και τσιτίζοντας τά κόμματα του άλέθρου και της καταστροφής ΑΝΑΣΤΗΛΑΝΟΝΤΑΣ ΤΟ ΕΘΝΙΚΟ ΜΑΣ ΓΟΗΤΡΟ και τόν διεθνή σεβασμό στο Έλληνικό Κράτος, συγκροτόντας ντα Κοινωνική διαφύλαξι και παρσκευάζοντας νίτες ήμέρες γιά τόν Έλληνισμό δώστε την πραγματική και γενοπιαστή Έλπίδα σι Έλλάδατα αδελφία μας πώς θά ίδουν τις νίχες μας ΠΑ ΤΗΝ ΑΠΕΛΕΥΘΕΡΩΣΙ ΤΟΥΣ μεταβολομενες από λόγια σ' άληθινή πραγματικότητα !

— ΖΗΤΩ ΤΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΑΔΕΚΑΝΗΣΑ !

— ΖΗΤΩ Ο ΑΛΥΤΡΩΤΟΣ ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΣ !

— ΖΗΤΩ Η ΕΘΝΙΚΟΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΙ ΤΗΣ Ε. Ε. Ε. !

ΕΘΝΙΚΗ ΕΝΩΣΙΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΑΘΗΝΩΝ

Πλατεία Κοπνιστορίας 8

Προκήρυξη της ΕΕΕ γιά τούς αλύτρωτους Έλληνες
(Κύπρος, Βόρ. Ήπειρος, Δωδεκάνησα).

Τό καλοκαίρι του 1934 διανεμήθηκε στά μέλη της όργάνωσης ένα δεκασέλιδο κείμενο όπου έξηγοΰσε τούς λόγους της ίδρυσης της ΕΕΕ.

Ανάμεσα σ' όλα τ' άλλα τό κείμενο ανέφερε: «Τήν ἐπαύριον τῆς εἰρήνης ἐδημιουργοῦντο διά τήν Ἑλλάδα τραγικά ἐσωτερικά συνθήκαι. Αἱ χιλιάδες τῶν ἐκ τοῦ Μετώπου ἐπανακαμπτόντων κατεστραμμένων οἰκονομικῶς ἐφέδρων, τό ἐν καί ἡμῖς ἐκατομμύριον τῶν θυμάτων τῆς Μικρασιατικῆς κατὰστροφῆς, τό ὅποιον εὕρισκετο εἰς τό ζεῖθ τῆς ἐξαθλιώσεώς του, τό κατρακύλισμα τοῦ Ἐθνικοῦ νομίσματος μέ τὰς τρομεράς συνεπείας του, ἐπιτεινόμενα πάντα ταῦτα ἀπό τὰς ὀξεῖς ἐσωτερικάς διαμάχας, τήν πολιτικὴν ἀσταθειαν, συνεπαγομένην τήν κρατικὴν ἀδιαφορίαν καί ἀνεπάρεκτιαν, εἶχον ὥς συνέπειαν τήν δημιουργίαν μίας οἰκονομικῆς, πνευματικῆς καί ἠθικῆς ἀναρχίας καί συγχύσεως, ἐκ τῶν ὁποίων ἠδύνατο νά ἐκπηγάσῃ ἀπό στιγμῆς εἰς στιγμὴν ἡ κοινωνικὴ καί κρατικὴ ἀναρχία καί ἡ ἐθνικὴ μας ἀποσύνθεσις. Ἦτο κατάλληλος ἡ στιγμὴ καί πρόσφορον τό ἔδαφος διά τοὺς παντοειδεῖς καί ποικιλωνύμους προπαγανδιστάς καί ὑπονομευτάς τῆς Ἐθνικῆς μας ὑποστάσεως, οἱ ὅποιοι ἐξεπήδησαν ἀπὸ πάσης σκοτεινῆς γνωσίας, ὅπου ἐνέδρευον καραδοκοῦντες.

Ἀνόσιοι κήρυκες τοῦ Κομμουνισμοῦ (...) καί πολυειδεῖς ἀντιχριστιανικά προπαγάνδαι ἐτέθησαν ἐπὶ τό ἀντεθνικόν τῶν ἔργων ὑπὸ τήν ἐγκληματικὴν ἀδιαφορίαν, ἀνοχήν ἢ ὑποστήριξιν τῶν ὑπευθύνων Κυβερνητῶν (...).

Συνεχίζοντας ὁ συντάκτης τοῦ κειμένου γράφει ὅτι «πρὸς ὅλως ἰδιαιτέραν τιμὴν τῆς ἡ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ ἀντετάχθη πρώτη ἐξ' ὅλων τῶν πόλεων τῆς Ἑλλάδος κατὰ τῶν νέων ἐπιδρομέων καί ὑπονομευτῶν, ἐσωτερικῶν καί ἐξωτερικῶν τῆς Ἐθνικῆς μας ὑποστάσεως.

Αἱ σποραδικαὶ καί μεμονωμέναι ἀπόπειραι εὐαρίθμων Πατριωτῶν (Ἀξιωματικῶν καί Πολιτῶν) ὅπως ἀντιδράσωσι κατὰ τῶν ἀνθελληνικῶν προπαγανδῶν ἐν Μακεδονίᾳ, ἀρχίζουν νά λαμβάνουν οὐσιαστικωτέραν καί συστηματικωτέραν μορφήν ἀπὸ τοῦ ἔτους 1926 διὰ νά καταλήξουν ἀπὸ τῶν ἀρχῶν τοῦ 1927 εἰς τήν ἰδρυσιν καί συγκρότησιν ἐν Θεσσαλονίκῃ ὀλιγομελοῦς Πατριωτικοῦ Σωματείου, τό ὅποιον μετ' ὀλίγον ἐλάβανε τόν τίτλον ΕΘΝΙΚΗ ΕΝΩΣΙΣ ΕΛΛΑΣ (Ε.Ε.Ε.) μέ ἔμβλημα τόν Βυζαντινόν δικέφαλον ἀετόν. (...), (Ἀρχεῖο Δ. Σφαέλου, ΕΛΙΑ).

Τέλος ἀφοῦ τό κείμενο ἐξηγοῦσε πώς ἡ ΕΕΕ ἦταν ἐναντίον ὅλων τῶν κομμάτων κατέληγε ὅτι στόχος τῆς ὀργάνωσης ἡ ἀνοικοδόμηση μίας νέας Ἑλλάδος, μίας Ἑλλάδος «πρωτοπόρου τοῦ Πολιτισμοῦ τῆς Ἀνατολῆς».

Νεαρός τριεπιλίτης σέ κάποια κατασκήνωση τῆς ὀργάνωσης τόν Αὐγουστο τοῦ 1934.

Παρά τίς ὀργανωτικές ἀδυναμίες ἡ ΕΕΕ, φρόντιζε γιά τήν ἰδεολογική κατάρτιση τῶν μελῶν της, διοργανώνοντας τακτικές διαλέξεις καί μαθήματα στά παραρτήματα. Ἐνδεικτικά τό περιε-

χόμενο αὐτῶν τῶν μαθημάτων εἶναι τό παρακάτω: Κεφ. Ἱστορία: «Μέρος Α'. Ἱστορία τοῦ πολιτισμοῦ. Χαλδαία, Βαβυλών, Μῆδοι, Πέρσαι, Αἰγύπτιοι, Ἕλληνες, Ρωμαῖοι. - Σημασία τοῦ Ἀλεξάνδρου. Ὁ μεταξὺ τοῦ ἑλληνικοῦ πνεύματος καί τῆς ρωμαϊκῆς ἰσχύος ἀγών. - Ἡ νίκη τοῦ ἑλληνικοῦ πνεύματος. Εἰς τί ὀφείλεται. - Ὁ Χριστιανισμός. Ἡ ἀλεξανδρινή σχολή. Ὁ Πλάτων καί ὁ Ἀριστοτέλης κρηπίδες τῆς Χριστιανικῆς Θρησκείας. Τό ἀρχαῖον ἑλληνικόν αἶσθημα καί ἡ χριστιανική διδασκαλία. Ἡ θρησκεία τῶν ἀρχαίων ὡς ἰδεοκρατικόν σύστημα, ὄχι εἰδωλολατρεία. Ὁ Παῦλος. Ἕλληνες προπαρασκευασταί τοῦ χριστιανισμοῦ. Προσπάθειαι τῶν Ἑβραίων νά καταπνίξουν τήν διδασκαλίαν τοῦ Χριστοῦ. - Σημασία τῆς δίκης τοῦ Χριστοῦ. Αἰτία τῆς καταδίκης του. - Ἡ μυστική διδασκαλία τῶν ἡγετῶν τοῦ Ἰσραήλ. Ταλμούθ.

Ἱστορία τῶν Ἑβραίων. Ψυχολογία των - Γένεσις τοῦ Μωαμεθανισμοῦ. - Αἱ αἱρέσεις τῶν δύο θρησκειῶν ἔργον τῶν Ἑβραίων. Συνοπτική ἱστορία τῶν αἱρέσεων.¹⁷

Αἱ μυστικάί ἐταιρεῖαι. Τεκτονικάί στοαί. Ροταριανός ὄμιλος. Τά πρωτόκολλα τῶν σοφῶν τῆς Σιῶν. - Τό πρόγραμμα τοῦ Ἰσραήλ. - ΜΕΡΟΣ Β'. Κατάρτισις ἐπὶ τῶν ζητημάτων τῆς Πολιτικῆς Οἰκονομίας. - Οἰκονομική ἱστορία. - Φεουδαρχία. Γαλλική Ἐπανάστασις. Αἷτια, ἐξέλιξις, ἀποτελέσματα ἐπὶ τοῦ κοινωνικοῦ ἐπιπέδου. Ὁ ἀτομισμός. Τό κεφάλαιον. Αἱ ἐφευρέσεις. - Ἡ ἐκμετάλλευσις τῶν μηχανῶν. Διαστροφή ἐξυψωτικοῦ σκοποῦ τῶν μηχανῶν. - Συναγωνισμός ὁμοίων παραγωγῶν. Ὑπερπαραγωγή, ὑπερπαρακαταθήκη. Οἰκονομική κρίσις. Πόλεμος. - Μεταπολεμική τακτική τῶν παραγωγῶν πρὸς ἀντιμετώπισιν τῶν ἀποτελεσμάτων τῆς ὑπερπαραγωγῆς, ἀλλὰ πρὸς τόν σκοπόν τῆς συντηρήσεως τῶν τιμῶν.

ΜΕΡΟΣ Γ'. Ἡ ἐκ τῆς γαλλικῆς ἐπαναστάσεως προκύψασα ἰσοπολιτεία. Τά δικαιώματα τοῦ πολίτου καί ὁ ρόλος τῶν Ἑβραίων εἰς τήν διατύπωσιν καί διάδοσιν τῶν λεγομένων νέων ἰδεῶν. - Ἡ κατάργησις τοῦ Θεοῦ ὑπὸ τῆς γαλλικῆς ἐπαναστάσεως. Αἱ ἱέρειαι τοῦ ὀρθοῦ λόγου, καί ἡ λατρεία τῶν ἐντὸς τῶν ἐκκλησιῶν. - Παραλλη-

¹⁷ Σχέδιον καταρτίσεως Ἐγκολπίου τοῦ Πρωτοπόρου, Ἀρχ. Δ. Σφαέλου, ΕΛΙΑ.

λισμός πρὸς τὴν κατάργησιν τῆς θρησκείας ἐν Ρωσίᾳ, καὶ εἰς ὅλαν
 τὸν κόσμον. Ὁ Ναπολέων ὡς δυναμικότης διαδεχομένη τὴν ἀναρ-
 μουνιστικῆς κοινωνίας σήμερον. (...)», (Σχέδιον καταρτίσεως Ἐγ-
 κολπίου τοῦ Πρωτοπόρου, Ἀρχ. Δ. Σφαέλου, ΕΛΙΑ).

Ε.Ε.Ε.

ΚΥΡΙΕ ΠΡΟΕΔΡΕ

Ὁ ὑποφαινόμενος Ἕλλην Χριστιανὸς Ὁρθόδοξος λαμ-
 βάνει τὴν τιμὴν καὶ Σὺς παρακαλέσω ὅπως με ἐγγράψῃτε
 μεταξὺ τῶν μελῶν τῆς Ὑμετέρας Ὁργανώσεως, δηλῶ δὲ
 ἐπὶ λόγῳ τῆς οὐκ ἔτι ἀρίστης ἀπο' ὑμῶς τῆς διατάξεως τῶν
 κτηνοτροφῶν Σα καὶ τὰ σωματεῖομα πρὸς τὰς ἀποστάσεις
 τοῦ Διακριτοῦ Συμβουλίου.

Ἐν Θεσσαλονίκῃ τῇ 193

Ο ΑΙΤΩΝ

Ὄνομα Γεωργίου ὁ Γεωργίου
 Ἐπώνυμον
 Ὄνομα πατρὸς Γεωργίου
 Διεθνήν. κατοικίαν
 Διεθνήν. κατοικίας Ἰωάννη Δουκίου 1
 Ἐπίσημ. (ἐλεγκμένης) Ἰωάννης
 Πᾶσις 22

Λε. Μητ.

Οἱ προτείνοντες

- 1) Ὄνομα Γεωργίου Πατριάρχου Ἰωάννη
- 2) *
- 3) *

Θα' παραλάβω δ' ἐγγράφον 22
 ἡμεῖς αὐτοὶ ἀντιγράφον 2 16

Αἴτηση ὑποψήφιου μέλους Τριεψιλίτη πρὸς τὴν ΕΕΕ.

Ἡ δίκη τῆς Βέροιας

Τὸν Μάρτιο τοῦ 1932 ἡ ἐλληνικὴ δικαιοσύνη ἀπεφάσισε νὰ διεξάγει τὴ δίκη γιὰ τὰ γεγονότα στὸ Κάμπελ στὴν πόλη τῆς Βέροιας. Ἡ ἐπιλογὴ τῆς μικρῆς αὐτῆς πόλης δὲν ἦταν καθόλου τυχαία προκειμένου νὰ ἀποφευχθοῦν ἡ ὀξυνση τῶν παθῶν καὶ ἀντισημιτικὲς ἐκδηλώσεις πού θά μπορούσαν νὰ προκληθοῦν ἀντὶ τῆς δίκης γινόνταν στὴ Θεσσαλονίκη. Ἡ ἐφημερίδα «Μακεδονία» στὸ φύλλο τῆς 1ης Ἀπριλίου προετοίμασε τοὺς ἀναγνώστες τῆς γιὰ τίς ἀποκαλύψεις τῆς δίκης καὶ ἀναφέρθηκε προεισαγωγικά στὴν ὑπόθεση τῆς Μακαμπῆ, ὑπογραμμίζοντας πόσο ἄδικο ἦταν νὰ δικάζονται Ἕλληνες Πατριῶτες, ἐνῶ τὴν ἴδια στιγμὴ οἱ προδότες, ἐκεῖνοι τοὺς ὁποίους ἡ ἐφημερίδα εἶχε ὑποδείξει τόσες φορές, ἔμειναν ἐλεύθεροι καὶ ἀτιμώρητοι. (Bernard Pierron: «Ἑβραῖοι καὶ Χριστιανοὶ στὴ Νεότερη Ἑλλάδα», σελ. 231).

Στὴ διάρκεια τῆς δίκης ὁ δημοσιογράφος Ν. Φαρδῆς θά πεῖ: «Ἄδικο μὲ κατηγοροῦν ὅτι ἔσπειρα τὸ μῖσος ἐναντίον τῶν Ἑβραίων. Ἡ «Μακεδονία» ἀπλῶς διατύπωσε κάποιες κατηγορίες. Τὸ μόνο πού εἰσέπραξε ἦταν ὕβρεις ἐκ μέρους τῶν ἰσραηλιτικῶν ἐφημερίδων».

Στίς 2 Ἀπριλίου, ἡ δίκη ἄρχισε σέ μία ἐμπρηστικὴ ἀτμόσφαιρα. Οἱ μάρτυρες ἦταν συνολικά πενήντα τρεῖς, ἀπὸ τοὺς ὁποίους εἴκοσι ἑπτὰ ἦταν μάρτυρες κατηγορίας. Ὁ μοναδικὸς Ἑβραῖος πού κλήθηκε νὰ συμμετάσχει στὸ σῶμα τῶν ἐνόρκων ἀποσύρθηκε κατὰ τὴ διάρκεια τῆς δίκης, ἐνῶ πολλές προσωπικότητες τῆς ἐβραϊκῆς κοινότητας κατέθεσαν ὡς μάρτυρες καὶ περιέγραψαν μέ λεπτομέρειες τὸ πογκρόμ τοῦ Κάμπελ. Ἀνάμεσά τους ἦταν ὁ γερουσιαστής Α. Μάλλαχ, ὁ Μ. Μπεςαντχί καὶ ὁ Γ. Σιάκι οἱ ὁποῖοι καταφέρθηκαν προσωπικά κατὰ τοῦ ἀρχισυντάκτη τῆς «Μακεδονίας».¹⁸

Ὁ τελευταῖος εἶχε τὴν ἠθικὴ συμπαράσταση δεκάδων ἐθνικιστῶν πολιτῶν, ἐνῶ μέλη τῆς ΕΕΕ καὶ τῆς «Ἐνωσης Φοιτητῶν» προσῆλθαν στὸ δικαστήριον γιὰ νὰ συμπαρασταθοῦν στὸν Ν.

¹⁸ Bernard Pierron: «Ἑβραῖοι καὶ Χριστιανοὶ στὴ Νεότερη Ἑλλάδα», σελ. 231.

Φαρδή. Παρόλες τίς παροτρύνσεις καί τίς προσπάθειες τῆς ἑβραϊκῆς κοινότητος νά καταδικαστοῦν οἱ κατηγορούμενοι, οἱ ἑνορκοὶ ἀποφάσισαν κατά πλειοψηφία, νά ἀθωώσουν τόν Φαρδή καί τά μέλη τῆς ΕΕΕ πού κατηγορήθηκαν γιά τόν ἔμπρησμό. Οἱ μόνοι πού κρίθηκαν ἑνοχοί, ἐπειδή πυρπόλησαν δύο ἄδεια παραπήγματα, ἦταν τρεῖς πρόσφυγες, στούς ὁποίους ἀναγνωρίστηκαν ἐλαφρυντικά. Στίς 18 Ἀπριλίου 1932 ἡ «Μακεδονία» θριαμβολογώντας δημοσίευσε ἕναν «ἐπίλογο» τῆς δίκης τῆς Βέροιας ὅπου ὁ Φαρδῆς ἐπέρριψε ὅλη τήν εὐθύνη τῆς ὑπόθεσης στούς Ἑβραίους τῆς Θεσσαλονίκης καί προσωπικά στόν «σιωνιστή» Μπεςαντσί. Εἶναι αὐτονόητο ὅτι ὕστερα ἀπό τήν ἀθωωτική ἀπόφαση ἡ αἶγλη τῆς ΕΕΕ στή Βόρειο Ἑλλάδα αὐξήθηκε ἐνῶ ἡ προσπάθεια τῶν Ἑβραίων νά ἀνακινήσει κατά τή διάρκεια τῆς δίκης διάφορα θέματα (λ.χ. τόν ἀντισημιτισμό τῆς ἑλληνικῆς κοινωνίας) ἀπέτυχε. Πικρόχολα ὁ ἱστορικός καί διδάκτορας τῶν ἑβραϊκῶν σπουδῶν τοῦ Ἐθνικοῦ Ἰνστιτούτου Ἀνατολικῶν Γλωσσῶν καί Πολιτισμῶν τοῦ Παρισιοῦ, Μπερνάρ Πιερόν σχολιάζει: «Παρόλες τίς προσπάθειες τοῦ προέδρου καί τοῦ εἰσαγγελέα, στίς 7 Ἀπριλίου 1932 οἱ Ἕλληνες ἑνορκοὶ ἀποδεικνύονται δειλοὶ καί μεροληπτικοί». (Bernard Pierron: «Ἑβραῖοι καί Χριστιανοί στή Νεότερη Ἑλλάδα», σελ. 233).

Ἡ ΕΕΕ στή Δυτική Μακεδονία

Από τίς ἀρχές τοῦ 1933, μερικά ἀπό τά πιό ἀδιάλλακτα βενιζελικά στελέχη τῆς Πτολεμαΐδας εἶχαν ἔρθει σέ ἐπαφή μέ τήν ΕΕΕ τῆς Θεσσαλονίκης, γιά νά ιδρύσουν παράρτημα τῆς ὁργάνωσης. Οἱ πρῶτοι «Τριεψιλίτες» στή μακεδονική αὕτη πόλη ἦταν οἱ Κων/νος Ἀδαμόπουλος, Σωκράτης Καλαϊτζόπουλος, Γεώργιος Παρ. Μισανδρέου, Νικ. Ξυνός, Δημ. Σπανός, Σπ. Βυζαντινόπουλος, Ι. Παντελίου, Δ. Νικολαΐδης καί Γεώργ. Παυλίδης.¹⁹

¹⁹ Ἐπαρχιακή Φωνή Πτολεμαΐδος 30-4-1933.

Μία αναφορά τοῦ τοπικοῦ Τύπου σχετικά μέ τίς δραστηριότητες τῆς ὀργάνωσης εἶναι ἡ παρακάτω: «Ὁ χορός τῶν ΕΕΕ, δώθηκε στίς 22 Ἀπριλίου 1933. Στήν ἐκδήλωση παρεβρέθησαν ὁ βουλευτής τῶν Φιλελευθέρων Κοσμάς Προκοπίδης, ὁ Ζ. Γαλανός μετά τῆς κυρίας του καί δεσποινίδος γυναικαδελφῆς, ὁ Β. Φραγγοῦδης μετά τῶν δεσποινίδων ἀδελφῶν του, ὁ Κ. Κόκκας μετά τῆς μνηστῆς του δεσποινίδος Εὐδ. Τόττη, ὁ Σπ. Βυζαντινόπουλος μετά τῶν δεσποινίδων ἀδελφῶν του, ὁ Ι. Παντελίου μετά τῆς κυρίας του, ὁ Ι. Λιάρος μετά τῆς κυρίας του, ὁ ὀδοντίατρος κ. Θ. Νασίκας, ὁ Γ. Ἰωαννίδης, Π. Τσέτσης, Σουμελίδης κ.ἄ. Ἡ διοργανωτική ἐπιτροπή ἐκ τῶν κ. Παυλίδου, Ἀδαμοπούλου, Κολλινδέρη, Παντελίου καί Αἰδινλή ἐτήρησε ζηλευτήν τάξιν. Ὁ χορός μέ εὐθυμίαν διήρκησε μέχρι τῶν πρωινῶν ὥρῶν», (Ἐπαρχιακή Φωνή Πτολεμαΐδος 30-4-33).

Ἐναν μήνα περίπου ἀργότερα (Ἰούνιος 1933), κατά τήν μεγάλη κάθοδο 2.000 «Τριεψιλιτῶν» στήν Ἀθήνα ἀπό τό παράρτημα τῆς Πτολεμαΐδας, συμμετεῖχαν μέ τίς στολές καί τά χαλύβδινα κράνη τους οἱ Ι. Παντελείου, Δ. Νικολαΐδης, Βασ. Τύρος, Νικ. Ναθαναηλίδης καί Μ. Καλινδέρης.

Στίς δημοτικές ἐκλογές τοῦ Φεβρουαρίου (1934), τό στέλεχος τῆς ΕΕΕ Γεώργιος Πάρ. Μισανδρέου ἐκλέχθη δημοτικός σύμβουλος λαμβάνοντας 77 ψήφους μέ δήμαρχο τόν βενιζελικό Βασ. Χατζηευστρατίου. Τελικά τόν Ἀπρίλιο τοῦ 1934 ἔγιναν τά ἐπίσημα ἐγκαίνεια τοῦ τοπικοῦ παραρτήματος μέ τήν παρουσία τοῦ δικηγόρου Παναγ. Δαδούλη ἀπό τήν Κοζάνη. Ὁ Δαδούλης κατά τήν Κατοχή δραστηριοποιήθηκε στήν ἀνασύσταση τῆς ΕΕΕ καί στόν ΕΣ τοῦ Μιχάλαγα, ἐνῶ τόν Ἰούλιο τοῦ 1944 ἐπισκέφθηκε τή Βιέννη ὅπου εἶχε ἐπαφές μέ Γερμανούς ἀξιωματούχους. Δολοφονήθηκε λίγο μετά τήν ἀποχώρηση τῶν Γερμανῶν ἀπό τοὺς κομμουνιστές.

Ἡ περίπτωση τῶν ἀδελφῶν Μπένου

Τήν ἀνοιξη τοῦ 1934 ἡ ἐφημερίδα «Δράσις» τῆς ΕΕΕ δημοσίευσε δύο ἐπιστολές τῶν ἀδελφῶν Δημητρίου (Τάκη) Μπένου καί Θεόδωρου Μπένου. Φαίνεται πῶς τά δύο ἀδέλφια, ἐνταγμένοι σέ

διαφορετικούς πολιτικούς χώρους ήρθαν σέ διάσταση όταν ο Θεόδωρος Μπένος έγινε μέλος του ΚΚΕ. Τήν αρχή τήν έκανε ο Τάκης Μπένος δημοσιεύοντας μία άνοικτη έπιστολή προς τον άδελφό του: «Θέλησες νά άσπασθής τίς ιδέες καί τίς θεωρίες των κομμουνιστών των πρακτόρων αυτών της Μόσχας. (...). Θέλησες, λέγω, νά ύποτάξης τήν άθάνατο έλληνική σου φυλή στον Λένιν καί στον Στάλιν, στά άτιμα σκυλιά τους Έβραίους, καί ως αντάλλαγμα τί θά λάβης;

Σέ έρωτώ νά μου πής καί σέ έξορκίζω στή γυναίκα σου καί στο παιδί σου, νά μου πής ειλικρινά καί τίμια, μία καί οί δυό μας από τον ίδιο μαστό θηλάσαμε καί από τήν ίδια μάνα γεννηθήκαμε, γιατί τό 'κάμες αυτό; Γιατί γίνηκες προδότης στά άγια χώματα της πατρίδος σου; (...) Τότε πές μου, άφου δέν πιστεύεις στήν πατρίδα γιατί πήγες στο 1922 καί πολέμησες γιά τήν πατρίδα καί έφαγες πέντε σφαίρες στο στήθος; Άν δέν αγαπούσες τήν Ελλάδα μας, τότε γιατί πήγες καί γράφτηκες έθελοντής στά 1922; (...).» («Δράσις» 10-4-1934).

Η γερμανόφωνη ταμπέλα του „Έθνικοσοσιαλιστικού Κόμματος Ελλάδος“ έξω από τά γραφεία της όργάνωσης στην Αθήνα κατά τήν Κατοχή. Στο κέντρο διακρίνεται τό έμβλημα της ΕΕΕ.

Ἡ ἀπάντηση τοῦ Θεόδωρου Μπένου ἦταν ἄμεση στήν ἴδια ἐφημερίδα:

«Δέν ἔγινε κομμουνιστής γιατί μ' ἄρεσε τό σύστημα αὐτό μά-
πιό πολύ γιά τήν ἐγκατάλειψη αὐτή καί τήν ἀδιαφορία τοῦ ση-
μερινοῦ κοινωνικοῦ καθεστῶτος. Αὐτό εἶναι ἡ αἰτία καί αὐτό εἶναι ὁ
προαγωγός τοῦ κομμουνισμοῦ. Μέχρι σήμερα πίστευα τυφλά στά
πάτρια, στή θρησκεία, τό πολίτευμα. Ὑστερα ὅμως, ἀπ' ὅσα μᾶς κά-
νουν σήμερα νά γνωρίσωμε, κι ὕστερα ἀπό τόση ἐγκληματική
ἀδιαφορία, πίστεψε με, πῶς ὅλα μᾶ ὅλα τά ἀρνήθηκα. Τό ἴδιο συμ-
βαίνει καί μέ ὄλους ἐδῶ τοὺς κατοίκους τῆς Καβάλας. Μᾶς ἐγκα-
τέλειψαν τελείως. Ἐνα μᾶς ἔμεινε. Ἡ αὐτοκτονία ἢ ὁ κομμουνισμός.
(...)». Εἶναι ἄγνωστο τό τί ἀπέγινε ἀπό τήν διαμάχη τῶν δυό ἀδελ-
φῶν ἀλλά εἶναι βέβαιον ὅτι ὁ πρῶτος παρέμεινε φανατικός ἀντι-
σημίτης καί γερμανόφιλος μέχρι τό τέλος.

Τό 1934 ὁ Μπένος ἐπισκέφθηκε τή Γερμανία. Ἐπιστρέφοντας
δημοσίευσε στήν ἐφημερίδα «Ἑσπερινή» τίς ἐντυπώσεις του: «(...) Ἐνῶ ἐπὶ 14 χρόνια ὁλόκληρα οἱ σοσιαλδημοκράται καί οἱ Ἑβραῖοι
δημιουργοῦσαν χιλιάδες καί ἑκατομύρια λεγεῶνας ἀνέργων καί
τούς ἔρριπταν στήν δυστυχία καί στήν ἀθλιότητα, ἐνῶ ἐπὶ 14 χρό-
νια, λέγω, ἀντί νά γίνη μία προσπάθεια καλλιτερεύσεως τῆς ζωῆς
τοῦ γερμανικοῦ λαοῦ, ἐφρόντισαν διὰ τήν καταστροφὴν του καί τήν
δυστυχίαν του, τό ἐθνικοσοσιαλιστικόν σύστημα, ὅ,τι ἐπὶ 14 ὁλό-
κληρα χρόνια, οἱ ἄλλοι κατέστρεψαν, τό ἀνοικοδόμησεν εἰς ἓνα
ἐλάχιστον χρονικό διάστημα μόλις 2 ἐτῶν. (...) Καί ἤδη ἐρχόμεθα νά
ἐξετάσωμεν πῶς κατάρθωσεν ὁ Χίτλερ νά φέρῃ εἰς πέρας αὐτό τό
τόσον ἄλυτον καί ἀκανθῶδες πρόβλημα τῆς ἀνεργίας! Ἡ ἐπιτυχία
του βασίζεται στή μεγάλη του δημοτικότητα καί στήν σιδηρᾶν πει-
θαρχίαν τοῦ γερμανικοῦ λαοῦ στά κελεύσματά του.

Ὁ Χίτλερ τους εἶπε καθαρά καί ξάστερα. Ὅσοι ἔχετε δυό καί
τρεῖς θέσεις νά ἀποχωρήσετε καί νά κρατήσετε μίαν ἀρκετὴν διὰ
τήν συντήρησιν τῆς οἰκογενείας σας. Ἀμέσως ἔσπευσαν χιλιάδες
Γερμανοὶ ν' ἀφήσουν τίς διπλοθεσοῦλες. Ἐδημιουργήθησαν κεναὶ
θέσεις καί ἀμέσως ἐστρατολογήθησαν ἀνεργοί. Δεύτερον. Ὅσα
ἀνδρόγυνα ἔχουν ἐξασφαλίσαι δυό θέσεις, ἢ σύζυγος ὀφείλει νά

ἐγκαταλείψει τήν θέσιν κι ἀντ' αὐτῆς νά ἐργάζεται μόνον ὁ σύζυγος. Πάλιν χιλιάδες θέσεις ἐδημιουργήθησαν. Καί πάλιν ἀνεργοί ἐστρατολογήθησαν.

Τρίτον. Ὅσοι ἔχετε θέσεις μέ ὑπέρογκον μισθόν μηνιαίως π.χ. 500-1500 μάρκων, νά περιορισθῆτε εἰς τά 500 μάρκα, οὕτως ὥστε νά δυνηθῇ ἡ ἐπιχείρησις ἐκείνη νά προσλάβῃ 2-3 νέους ὑπαλλήλους. Κι ἐδῶ πάλιν χιλιάδες θέσεις ἐδημιουργήθησαν.

Τέταρτον. Ὅσοι ἔχετε νά ἐπιδιορθώσετε σπίτια, ν' ἀρχίσετε τὰς ἐργασίας σας καί σᾶς χαρίζομεν τόν φόρον οἰκοδομῶν τῆς ἐπομένης χρήσεως. Χιλιάδες ιδιοκτῆται ἔσπευσαν νά ἐπισκευάσουν τά σπίτια των.

Πέμπτον. Ὅσοι ἔχετε νά κτίσετε, ν' ἀρχίσετε τὰς ἐργασίας σας καί ἐπὶ μίαν 5ετίαν δέν θά πληρώνετε φόρον οἰκοδομῶν. Καί ἰδού νέαι ἐργασίαι ἐδημιουργήθησαν καί χιλιάδες ἀνεργοί ἐστρατολογήθησαν πάλιν. Ἑκτον. Καί τώρα ἔρχεται τό κράτος ἀρωγόν διὰ μίας μεγαλειώδους πράγματι ἐμπνεύσεως: Τήν δημιουργίαν συγκοινωνιακοῦ δικτύου. Ὅλαι αἱ πόλεις καί τά χωρία τῆς Γερμανίας πρέπει νά συνδεθοῦν δι' ὁδικῶν δικτύων ἀρτίων ἀπό πάσης ἀπόψεως. («Ἡ Ἑσπερινή» 11 Φεβρουαρίου 1935). Κατά τή διάρκειαν τῆς γερμανικῆς Κατοχῆς ὁ Τάκης Μπένος ἔζησε τόν ἐθνικοσοσιαλιστικό του μύθο ὡς πράκτορας τῆς Abwehr, (Γερμανική Ἀντικατασκοπεία).

Ἡ διάσπαση τῆς ΕΕΕ

Ἡ «Πορεία πρὸς τήν Ἀθήνα» ἀποτέλεσε ἀναμφισβήτητα μία ἰδιαίτερα ἐπιτυχημένη πρωτοβουλία τῆς ὀργάνωσης, καθὼς συγκέντρωσε τό ἐνδιαφέρον τοῦ Τύπου, ἀνέδειξε τήν ἄρτια, στρατιωτικοῦ τύπου δομῇ της καί κέρδισε τή θετική ἀποδοχή τοῦ ἀστικοῦ πολιτικοῦ κόσμου καί τοῦ στρατοῦ. Ἡ ἐφημερίδα «Μακεδονικά Νέα» σέ ἐκτενές ρεπορτάζ στίς 28 Ἰουνίου ἀνέφερε ὅτι παρατηρήθηκε «κύμα ἐθνικῆς καί ἥρωικῆς λεβεντιᾶς», ἐνῶ «αἱ Ἀθηναί ἀποθέωσαν τοὺς Μακεδόνας Ἀλκίμους». Ἡ ἐπιτυχία ὅμως αὐτή ἔμελλε νά ὀδηγήσῃ τήν ὀργάνωση στή διάσπαση. Τό ΔΣ τοῦ παραρτήματος Θεσσαλονίκης ἐπιθυμῶντας τήν ἐκμετάλλευση τῆς αὐξημένης

ἐπιρροῆς τῆς ΕΕΕ, προτείνει τὸν
κόμμα ὑπὸ τὸν τίτλο «Ἐθνικοσοσιαλιστικό Κόμμα Ἑθνικῆς Ἑνώσεως
Ἑλλάς», ἐνῶ τὸ Ἀνώτατο (Κεντρικό) ΔΣ ἐπέμενε στὴ διατήρηση τῆς
ὀργάνωσης μέ τὴν ὑπάρχουσα μορφή. Στίς 5 Νοεμβρίου 1933 πραγ-
ματοποιήθηκε ἑκτακτὴ συνέλευση καὶ ἡ πρόταση μετατροπῆς σέ
κόμμα ὑπερψηφίστηκε. Ὡστόσο ὑπῆρξε μία ἰσχυρὴ μειοψηφία -
κυρίως οἱ φιλομοναρχικοὶ- καὶ στίς 15 Δεκεμβρίου ὁκτώ ἀπὸ τὰ
ἡγετικά στελέχη τῆς ἐνιαίας ΕΕΕ ἐπανίδρυσαν τὴν ὀργάνωση ὑπὸ
τὴν μορφή σωματείου. Τὶς ἐπόμενες ἡμέρες μεταξύ τῆς πλειο-
ψηφούσας παράταξης ὑπὸ τὸν Κοσμίδη καὶ τῆς μειοψηφούσας ὑπὸ
τὸν Χαριτόπουλο, ἡ καθεμία ἀπὸ τίς ὁποῖες διεκδικοῦσε γιὰ τὸν
ἑαυτοῦ τῆς τὸν ρόλο τοῦ αὐθεντικοῦ συνεχιστῆ καὶ νόμιμου ἐκ-
προσώπου τῆς ΕΕΕ, ἀντηλλάγησαν σφοδρὲς κατηγορίες μέ σαφεῖς
πολιτικούς ὑπαινιγμούς. Συγκεκριμένα, ἡ παράταξη Κοσμίδη διέ-
γραψε τὴν ὁμάδα Χαριτόπουλου, ἐπειδὴ ὅπως ὑποστήριζε σέ σχετι-
κὴ ἀνακοίνωση «ἠθέλησε νὰ προσδέσῃ τὴν ΕΕΕ εἰς τὸ ἄρμα τῆς
κυβερνητικῆς παρατάξεως (σ.σ. τοῦ Λαϊκοῦ Κόμματος), μέ μελλο-
ντικὸν σκοπὸν τὴν πολιτικὴν αὐτῆς ἐκμετάλλευσιν», ἐνῶ στελέχη
τῆς πλευρᾶς Χαριτόπουλου ἐπαναλάμβαναν ὅτι «ἡμεῖς οἱ Λαϊκοὶ
δὲν εἶναι δυνατόν νὰ συνεργασθῶμεν μέ αὐτοὺς τοὺς Βενιζελικούς»
(«Ἐφημερίς τῶν Βαλκανίων», 15-18 Δεκεμβρίου 1933).

Στὴ ρήξη τῶν δύο πλευρῶν
σημαντικὸ ρόλο ἔπαιξε καὶ ἡ
ὀξυνση ἀνάμεσα στοὺς Φιλελεύθε-
ρους καὶ τοὺς Λαϊκοὺς πού εἶχε
ἐκδηλωθεῖ ἰδιαίτερα μετὰ τὸ κίνη-
μα τοῦ Πλαστήρα τὸν Μάρτιο τοῦ
1933. (Πέρ. «Ἱστορία Εἰκονογραφη-
μένα», τεύχ. 535, Ἰαν. 2013, σελ. 63).

Μεταπολεμικὴ φωτογραφία
τοῦ Δημ. Σφαέλλου
ὅταν πολιτεύτηκε στίς ἐκλογές.

Ε. Ε. Ε.
ΕΘΝΙΚΗ ΕΝΩΣΙΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ ΕΝΙΣΤΕ ΜΙΣΗΤΗ

19

ΠΑΡΤΕ ΜΕΡΟΣ ΟΛΟΙ ΣΤΗΝ ΤΕΛΕΤΗ ΤΩΝ
ΕΓΚΑΘΙΣΤΩΝ ΤΗΣ ΕΘΝ. ΕΝΩΣ. ΕΛΛΑΔΟΣ
ΠΕΡΑΧΩΡΑΣ
ΚΥΡΙΑΚΗ 24 Φεβρουαρίου ώρα 12 π.μ.

Ἀδελφία.

Τὴν Κυριακὴ 24 Φεβρουαρίου ὥρα 12 π.μ. θὰ γίνουν στὴν Περαχώρα Λουτρακίου τὰ ἔργα τοῦ παραρτήματος τῆς Ε. Ε. Ε. Περαχώρας.

Στὴν τελετὴ τοῦ θὰ γίνῃ θὰ ἔρθουν ἀντιπροσωπεῖα τῶν Παραρτημάτων τῆς Ε. Ε. Ε. Ἀθηνῶν Πειραιὸς καὶ Νέας Ἱωνίας μετὰ τὴν μουσικὴν τους. Θὰ εἶναι ἀκόμη ὁ Κλήρος καὶ ἄλλοι προσκεκλημένοι. Θὰ ἀλλήθουν οἱ Ἀρχιερεῖς τῆς Ε. Ε. Ε. Ἀθηνῶν.

Ἀδελφία.

Στὴν τελετὴν αὐτὴ καλῶμε ὅλους τοὺς Περαχωρίτες καὶ τοὺς Λουτρακιώτες νὰ γνωρίσουν ἀπὸ κοντὰ τί εἶναι ἡ Ε. Ε. Ε. καὶ νὰ νοιώσουν τὸ πόνο μας καὶ τὸν πάρο μας γιὰ τὴν κατάντια τοῦ ἔθνους μας τοῦ ἔχοντος κοινὰ μετὰ τῶν ξένων. Μὴ ξεχνᾶτε πὼς ἡ Ε. Ε. Ε. εἶναι ἡ μόνη ἐλπίδα τῆς Ἀγροτικῆς τῆς Ἑλλάδος. Βυθισμένη ἀπὸ τὰ σπλάχνα τοῦ λαοῦ εἶναι ἡ ἑνωμένη προσπάθεια ὅλων τῶν Ἑλλήνων καὶ ἰσχυρὰ τῶν ἀτομικῶν συμφερόντων καὶ τῶν Κομμάτων θέτουν τὴν Πατρίδα. Εἶναι ἀκόμη ἡ Ἑλληνικὴ Ὀργάνωσις τοῦ ἔθνους καὶ τῶν λαοῦ, ἀνάμεσα ἀπὸ τὴν ἑθνικοκοινωνικὴν ἠθικὴν ἐπανάστασιν τῶν Ἑλλήνων Πολιτῶν.

Ἀδελφία.

Ψάλλτε τὸ κεφάλαιον καὶ ἀποφασίζετε γιὰ τὴν Ἑλληνικὴν σας καταγωγή ἀνετίστε χαρούμενοι τὸ μέλλον τοῦ λαοῦ καὶ τοῦ ἔθνους ὅπως τὸ ἐπιθυμεῖ ἡ Ε. Ε. Ε. Σύνθημά μας Μὴ λείψῃ κανεὶς ἀπὸ τὰ ἐγκαινία τῆς Ε. Ε. Ε. τὴν Κυριακὴν.

ΖΗΤΩ ΤΟ ΕΘΝΟΣ!.

ΖΗΤΩ Η ΕΘΝΙΚΟΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΙΣ ΤΗΣ ΕΘΝΙΚΗΣ ΑΓΡΟΤΙΑΣ!...

ΖΗΤΩ Η Ε. Ε. Ε. ΠΕΡΑΧΩΡΑΣ!.

Ε. Ε. Ε.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΠΕΡΑΧΩΡΑΣ

Προκήρυξη τῆς ΕΕΕ Περαχώρας Λουτρακίου,
(Αρχεῖο Σφαέλλου, ΕΛΙΑ).

Τὴν ἀνοίξῃ τοῦ 1935 ἡ σύγκρουσις τοῦ φιλοβασιλικοῦ παραρτήματος τῶν Ἀθηνῶν μετὰ τὸ φιλοβενιζελικὸ κέντρο τῆς Θεσσαλονίκης, ἔφτασε στὸ ἀποκορύφωμά της. Αναμφισβήτητα τὸ γεγονός ὅτι ἡ ΕΕΕ τῆς συμπρωτεύουσας ὑποστήριξε τοὺς κινηματίες τοῦ Μαρτίου συνετέλεσε ὥστε ἡ ὀργάνωσις τῶν Ἀθηνῶν νὰ ἀποστασιοποιηθεῖ ἀπὸ τὴ γραμμὴ τοῦ Γενικοῦ Συμβουλίου. Ἀντικειμενικά

βέβαια στη διάσπαση τῶν δυὸ παραρτημάτων διαδραμάτισε καὶ ὁ ἄκρατος φιλοβασιλισμὸς τοῦ Σφαέλου καὶ οἱ σχέσεις πού εἶχε ἡ ΕΕΕ τῶν Ἀθηνῶν μέ τόν δήμαρχο τῆς Κ. Κοτζιά. Σέ μία ἐπιστολή τοῦ ὁ Σφαέλος ὡς πρὸς τίς διασυνδέσεις αὐτές εἶναι ἀποκαλυπτικός: «(...) Διὰ νά ὀργανώσωμε τὴν παρέλασιν τῆς 25ης Μαρτίου καὶ τὴν εἰς τὴν Αἴθουσαν τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρίας σχετικὴν ἑορτὴν καὶ τὴν τοιαύτην εἰς τό κέντρον μας τῆς Νέας Ἰωνίας κυριολεκτικῶς ἐφτύσαμε αἷμα καὶ μόνον ἢ ἐπέμβασις τοῦ Κοτζιά καὶ ἡ πονηρία τοῦ Πέτρου καὶ ἡ ἐπιμονή καὶ ὑπομονή εἰς ὕβρεις κ.λπ.»

Δυὸ μῆνες περίπου ἀργότερα πάλι ὁ Σφαέλος ἐπιχειρεῖ νά μεταπείσει τόν Παπακυριαζή μέλος τοῦ Γενικοῦ Συμβουλίου τῆς ΕΕΕ Θεσσαλονίκης, ὅταν οἱ τελευταῖοι συνομιλοῦν νά συμπράξουν μέ τόν Πάγκαλο ἐν' ὧς τῶν ἐπικείμενων ἐκλογῶν:

«Στρατηγὸς ἀποκρούει ρητῶς σύμπραξιν Παγκάλου. Ἀρνεῖται πάσαν ἐνίσχυσιν. Ὑποδεικνύει ἐπιμόνως συνιστῶν ἀποχήν. Φοβοῦμαι ἀποχώρησίν του ἐάν δέν συμφωνήσωμεν ἀπόψεις του. Συνηγοροῦμεν γνώμην Στρατηγοῦ ἀπειλούμενοι χάριν ὀλίγων ἐδρῶν μέ τελικὴ διάλυσιν. Πάντες ἐν Ἀθῆναι Πολιτικοῦ Τμήματος ἀποχωροῦν οὐδενός πιστεύοντος πλέον τὴν γραμμὴν τῆς ὀργάνωσews. (...)

Ἰκετεύομεν εἰσακούσατε φωνὴν μας. Σώσατε ἰδεολογίαν μας διατηροῦντες ἀδαμάντινον τό ἠθικόν τῆς Ἑνώσεως μὴ συμπράττοντες μέ οὐδένα». Ὁ Σφαέλος εἰσηγήθηκε τέλος τὴν αὐτοτελῆ καθόδο τῆς ὀργάνωσης στὶς ἐκλογές. Ἐνδεικτικὸ τοῦ κλίματος πού ἐπικρατοῦσε στὶς τάξεις τῆς ὀργάνωσης τὴν ἐποχὴ ἐκείνη εἶναι ἡ παρακάτω ἐπιστολή πού ἀπέστειλε ὁ Σφαέλλος πρὸς τὸ ἡγετικὸ στέλεχος τῆς ΕΕΕ Γ. Κοσμίδη:

Ἐν Πειραιεῖ τῇ 17 Μαρτίου 1934

Σεβαστέ μου καὶ ἀγαπητέ κ. Κοσμίδη,

Τώρα πειὰ πού δέν εἶμαι μέλος τῆς ΕΕΕ καὶ δέν μποροῦν νά ποῦν πῶς σοῦ γράφω ἰδιαιτέρως γιὰ νά σέ γαλυφέψω νά μοῦ δώσης στὴν ΕΕΕ λουφέδες, σοῦ γράφω τὰ παρακάτω, καὶ Σύ πρόσεξέ τα, κρίνε τα κατὰ συνείδησιν καὶ πράξε ὅπως νομίζης.

ΕΘΝΙΚΗ ΕΝΩΣΙΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
ΚΟΜΜΑ
ΕΘΝΙΚΟΝ ΚΑΙ ΣΟΣΙΑΛΙΣΤΙΚΟΝ
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΑΘΗΝΩΝ

Πρὸς τὰ μέλη, τοὺς ἐπαδούς καὶ φίλους τῆς Ε. Ε. Ε.

Ἀπὸ τῶν ἀσπίδων τοῦ Παλινοσηματισμοῦ γίνονται πέντε, ἵνα ἀπὸ τῆς ταχίας ἀνταρτίας τοῦ κόσμου
μας καὶ ἀπὸ τῆς περικοπόμενης διανομῆς εἰς τοὺς τοῖς τοῦ Παλινοσηματισμοῦ, ἡσχον ἵνα τὴν μαρτυρίαν

[illegible]

Ταῦτα δὲ καὶ πάλιν ἐπαύρηται τῶν ἀγίων

[illegible]

“Οὐκ ἔστι ἀπορία τοῦ χριστιανισμοῦ εἰς τὸν ἀντιποδισμὸν τοῦ κομμουνισμοῦ.
καὶ ἀποδείκνυται, χαρακτηριζομένη ἀποσπαστικότης εἰς τὸν ἀντιποδισμὸν τῆς ἐκκλησίας
καὶ τοῦ κράτους ἐν τῇ κομμουνιστικῇ ἀποσπαστικῇ δι :

[illegible][illegible]

Ἰσχυρίζομαι πάλῃ καὶ ἡμεῖς ὅ ἅγιοι μὲς εἶναι τρεῖς τόσον Ἰσὺν καὶ λιμοκονέειν καὶ δὲν θά μᾶς ἐξέλθῃ το γέννημα ἢ εἰς τὸ πρῶτον, ὃ ἀπώτατον μέλλον ἢ ἐγγύς· παρὰ τοῖς ἥτις καθορυσάμεθα καὶ ἀνέλκον νὰ ἀφελθῇ ἐκ τῆς ἐκκλησίας μᾶς, ἐξελθόντας μᾶς ἐκκλησίᾳ καὶ εἶναι ἐπὶ αὐτῇ παρορθεῖν το μᾶς ὑπερνοστήσειν ἡμῖν σὺν τῇ ἐκκλησίᾳ καὶ ἐν τῇ σήμερον τῇ συγκλήτῳ μᾶς. Καὶ εἰ ἡμεῖς ἀλλῶς το κάσῃ, εἶναι ἐξῆρσι μᾶς καὶ εἰς τὸ τῆς ἡσυχίας τοῦ ἐκκλησίας.

Κοιτώντας μας ως σώμα το καθήκον του τριπύλων κατεβήκαμε άμπαρόμας εις πόλιν τιμωρον πολίτην ελόντι
 πωλῆσαι ἡμᾶς εἰς τὸν ἀντίστοιχον καὶ νομιμότητα τοῦ ἡρώου μας, ὁ ἄρχιπύς ἀποβλέπει εἰς τὸν ἐισφάσαντα τῆς Αἰθ-
 νουσίας, ὁ ἔθνος τοῦ Ἑλληνισμοῦ καὶ τὴν ἐρημουργίαν τοῦ τόπου Ἰλίουκαρδινωτοῦ Ἑλλήνων καὶ Κρητῶν ὅγ-
 γυωσάμενοι ἡμᾶς εἰς τὴν εὐμεγέθη ὥσαν μας

Ε Ε Ε

Ε. Ε. Ε.
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΔΟΚΙΜΩΝ

*Λίγο μετά τη διάσπαση τῆς ΕΕΕ τό Παράρτημα τῆς πρωτεύουσας
διαμορφώθηκε σέ Κόμμα Ἐθνικόν καί Σοσιαλιστικόν.*

Σκέψου μόνο πώς έχεις μεγάλες ευθύνες. Γιατί εσύ, όταν πα-
τέρας της οικογενείας της ΕΕΕ έχεις τις τιμές, μά έχεις και τα βά-
ρη.

Δέν θά σέ πολυζαλίσω μπάρμπα Κοσμίδη. Γιατί φαίνεται
πώς τὰ γράμματά μου σέ ζαλίζουν και γιά δαῦτο δέν μ' ἀπήντησες
τίς προάλλες τόν Δεκέμβρη πού σου γράψα.

Λοιπόν, ἐδῶ στήν Ἀθήνα ἡ ΕΕΕ ὄχι μόνον δέν εἶναι ἡ ΕΕΕ πού
ὄνειρευτήκες και ὄνειρευτήκαμε και ἐμεῖς μαζύ σου 6 χρόνια τώρα,
ἀλλά εἶναι ντροπή ποιά νά λήη κανείς πώς εἶναι μέλος της.

Διαγράψανε χωρίς καμμιά αἰτία, ἢ γιατί ἦτανε τυχόν φίλοι
μου, τὰ καλυτέρα στελέχη. Ἄλλους, τούς φοιτητάς τούς διώξανε.
Σοβαροί ἄνθρωποι δέν πατᾶνε ποιά. Καί γιά δασκάλους και ἀρχη-
γούς τῶν παιδιῶν τῶν πρωτοπόρων και ἀλκίμων βάλανε χτεσινούς
κομμουνιστάς και ἀρχαιομαρξιστάς, πού εἶναι τσιράκια τοῦ Λαζα-
ρῆ.

Ὅλα αὐτά λεπτομερῆ, γραμμένα θά τά βρῆς σέ μία ἀναφορά
πού ἔκαμα στό Γεν. Συμβούλιο και τήν ἔστειλα μέ τόν Κώστα τόν
Χατζηκωσταντίνου. Σέ παρακαλῶ ζήτησε την και διάβασε μέ προ-
σοχή. Εἶναι γραμμένη στή μηχανή. Ἐπιθέσεις ὀργανώθηκαν ἐναν-
τίον μελῶν χωρίς λόγο και ἀκόμη ἐναντίον μου. Καί αὐτό πού δέν
μοῦ τό κάνανε οἱ Κομμουνισταί μοῦ τό ἔκαναν ἄνθρωποι τῆς ΕΕΕ.
Δέν σέ συγκινοῦν αὐτά Γέρο Κοσμίδη; Εἶναι τίμια πράγματα αὐτά;

Ξέρεις ἐσύ ἂν ἀγαπάω τήν Ε.Ε.Ε. Ξέρεις ἐσύ ἂν δούλεψα γι'
αὐτήν. Ξέρεις ἐσύ ἂν πόνεσα γι' αὐτή. Ἐν τούτοις γιά τό εὐχαριστῶ
μέ φωνάζουν Προδότη, μέ βρίζουν και χίλια δυό ἄλλα. Ξέρεις τό
γιατί; Γιατί ἤμουνα τίμιος και ὁ Λαζαρῆς δέν εἶναι οὔτε τίμιος οὔτε
ἄντρας και ἄς φαίνεται ὅτι εἶναι και ἄντρας. Λένε πώς δούλενα ὄχι
γιά τήν ΕΕΕ ἀλλά γιά τόν ἑαυτό μου. 6 χρόνια τώρα πού δούλενα,
δούλενα γιά τόν ἑαυτό μου; Τί κέρδη μπορῶ νά ἔχω ἀπό τήν ΕΕΕ;
τόσο τούς κόβει τόσο λένε.

Αὐτό μόνο νά σκεφτῆς ὅτι γιά ν' ἀποφασίσῃ ὁ Σφαέλλος νά
παραιτηθῇ ἀπό τήν ΕΕΕ φαντάσου πώς κατάντησε ἡ ΕΕΕ στήν
Ἀθήνα και τί τοῦ κάνανε.

Εγώ φώναξα ἐγκαίρως. Τά εἶπα. Τά ἔγραψα. Αναφορές
ἔκανα, κανείς δέν μέ ἄκουσε. Νίπτω τάς χεῖρας μου. Πρόσεξε μόνον

τοῦτο, ὅτι σοῦ προλέγω -καί σημείωσε το- Γρήγορα στήν ΕΕΕ ὁ Λαζαρή θά κάμῃ τόσο μεγάλο κακό πού θά τραβᾷ τὰ μαλλιά σου. Ὅσο γιά τήν Ἀθήνα σοῦ λέω πώς ποτέ ἡ ΕΕΕ δέν θά πάῃ ἐμπρός ὅσο εἶναι ὁ κακοήθης ἀνισόρροπος αὐτός. Ἡ ΕΕΕ στήν Ἀθήνα ἀπό τόν Λαζαρή ρεζιλεύτηκε, νά τό νοιώσετε, καί ἂν δέν φύγῃ αὐτός δέν θά ξερεζιλευτῇ ποτέ. Τέλος πολὺς σοβαρός κόσμος θεωρεῖ τήν ΕΕΕ Ἀθηνῶν δηλ. τόν Λαζαρή σάν τό λιθάρι πού βάνει ὁ χρυσοχόος τό χρυσάφι καί μετρά τὰ καράτια, τήν Λιδία Λίθο δηλ. ἀπό τὰ χάλια τῆς Ἀθήνας κρίνει ὅλη τήν ΕΕΕ !

Ἐγώ πλέον ἀπηύδησα καί γι' αὐτό γιά νά μή ρεζιλεύομαι καί ἐγώ, καί νά ἀκούω βρισιδία καί νά ἔχω ἐπιθέσεις, ἀντί γιά εὐχαριστῶ, παρητήθην.

Θ' ἄρθῃ ὥρα ὅμως, πού θά θυμηθῇς αὐτά πού σοῦ γράφω. Μά τότες θά εἶναι ἀργά.

Θυμῆσουν ἀκόμα τοῦτο. Πώς ἂν ἡ ΕΕΕ δέν σταθῇ ψηλά καί δέν νοιώσῃ τώρα τό ἔγκλημα πού κάνει χάνοντας εὐκαιρίες καί πρόσωπα ἕνα ἕνα ἀπό τοὺς κόλπους τῆς καί νά τραβᾷ ἄλλοῦ (ὄχι βέβαια στόν Προδότη Χαριτόπουλο) Θ' ἄρθῃ ὅμως ἡμέρα πού καί αὕτη θά μετανιώσῃ καί θά εἶναι ἀργά γιατί ἔχασε ἐκείνους πού ἄξιζαν καί κράτησε τίς σαβοῦρες καί ἀκόμη γιατί αὕτη ἐνῶ εἶχε τὰ μέσα ἔχασε τό παιχνίδι.

Πρός τό παρόν ἀκόμη σοῦ ἐφιστῶ τήν προσοχήν ἐπὶ τοῦ ἐγκλήματος πού γίνεται στήν Ἀθήνα στοὺς Πρωτοπόρους καί τοὺς Ἀλκίμους. Τοὺς βάζουν καί τοὺς διδάσκουν χθεσινοὶ Ἀρχειομαρξισταί καί Κομμουνισταί, πώς ἡ ΕΕΕ κυρίως στηρίζεται στά συμφέροντα καί περὶ Ἑθνους καί Θρησκείας κ.λπ.

Ἀκόμα σοῦ λέγω πώς τήν Ε.Ε.Ε. πάντα θά τήν ἀγαπῶ, ἀλλά σ' αὕτην μόνον τήν ἀγνωμοσύνη γνώρισα καί τίποτα ἄλλο. Καί δέν θά ξανάρθω ποιά ἂν δέν φύγῃ ὁ Λαζαρή.

Εἰδικῶς ὅμως τό Παράρτημα Ἀθηνῶν, ἂν θέλετε νά σώσετε τήν ὅλη ΕΕΕ ἀπό μόλυνσι, κλείστε το ἢ βάλτε ἄλλους ἀνθρώπους. Μὲ τοὺς σημερινούς ἐγκληματεῖτε.

Μέτρησε καλά αὐτά πού γράφω

Γιατί ο κατεργαγής ο Χαριτοπούλος στην Αθήνα δουλεύει.
 Και ο Περίσημος ο έδω γαμώ πρόεδρος έχει τόσο κατάστρέψει την
 ιδέα της ΕΕΕ και βρίσκεται έδαφος ο Άλλος. Ο Νοών Νοεΐτω.
 Δέξον τα Σέρη μου και την άγαπη μου.
 Παντα δικός σου και Συγχώρα με αν σ' επίκρανα ποτέ.

Τό τέλος τῆς ΕΕΕ

Παρα τα προβλήματα καί τήν άπειλή τῆς διάσπασης, ό
 πρωτοσελίδος τίτλος τῆς «Δράσης» στίς 2/3/1934 έξηγοῦσε τούς
 σκοποὺς τοῦ κινήματος: («Ελεύθεροι από παντός δεσμοῦ, θά συν-
 εχισωμεν τον τραχύν άγώνα τοῦ καθαροῦ μέχρι τέλους») καί
 κατηγγεϊλε τις δυό ξένων συμφερόντων έταιρίες ήλεκτροφωτι-
 σμοῦ και ύδρευσης τῆς συμπρωτεύουσας ώς «άπατῶσες καί έκ-
 βιάζουσες».

Ε.Ε.Ε.
 ΕΘΝΙΚΗ ΕΝΩΣΙΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΛΛΑΣ-ΕΥΡΩΠΑ

ΕΛΛΗΝΕΣ ΕΠΙΘΩΤΕ ΥΠΟ ΤΟΝ ΔΙΣΚΕΦΑΛΟΝ ΑΙΤΩΝ !

Κάτω τ' Εθνικόνος Διαίρεσις
 Κάτω τ' Χρεωκοπημέν' Κόμματα
 Κάτω ο Κομμουνιστής Ανταρτικὸς Πατριάρχης
 Κάτω ο Ύποδίκος Μινιστὴρ
 Κάτω οἱ καθαιρεθέντες κατὰχρηστικὶ Διήμαρχοι

ΖΗΤΩ Η ΗΘΙΚΗ, Η ΤΙΜΗ, Η ΘΡΗΣΚΕΙΑ, Η ΔΙΚΑΙΟΤΕΛΕΙΑ, ΤΟ ΕΘΝΟΣ

ΚΑΤΩ ΟΙ ΑΝΗΘΙΚΟΙ

ΖΗΤΩ Ο ΕΘΝΙΚΙΣΤΗΣ ΔΙΗΜΑΡΧΟΣ ΤΗΣ Ε.Ε.Ε.

Κ. ΒΟΡΤΣΕΛΑΣ

Ο Δήμος σπῆν τοῦ πτωχοῦ Χριστιανικοῦ λαοῦ.
 Συσπῆν διὰ τοῦς Ἀπόστολους καὶ Ἀγγέλους.
 Ἐλάττωσις τῆς Δημοτικῆς φημιλογίας τῶν τριτάτων.
 Ἀπόρους γὰρ τῶς πτωχῆς συνουσίας.
 Πρωτισμὸ καὶ Νερό - ΦΤΙΝΟ.

ΚΑΤΩ ΟΙ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΤΙΚΕΣ ΕΤΑΙΡΙΕΣ ΥΛΑΤΩΝ ΚΑΙ ΗΛΕΚΤΡΙΚΗ

Τὸ Δημοτικὸν Νοσηκομικὸν μόνον διὰ πτωχοῦς.
 Καθημερινότης καὶ ὑγεία καὶ γὰρ τῶς πτωχῆς συνουσίας
 Γενικὸς έλεγχος εἰς τὸν Δήμον καὶ τιμωρία
ΤΩΝ ΔΟΒΙΤΟΓΡΑΤΖΙΩΝ.

Δημοτικὰ ἔργα γὰρ δουλεῖα πτωχῶς ἀνδράγους. Τὰ περὶ-
 σσὰ καὶ οἱ ἀπογυμνασμοὶ μαχητὰ ἀπὸ τοῦ Δήμου.
 Ἐνίσχυσις τῶν Χριστιανικῶν φιλικανθρωπικῶν ἰδρυμάτων

ΗΘΙΚΗ --- ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗ

Τὴν ἴδια χρονιά ἡ ΕΕΕ ὑποστήριξε δικό της ὑπερκομματικό ὑποψήφιο στὶς δημοτικές ἐκλογές τῆς Θεσσαλονίκης. Ἡ προσπάθεια αὐτὴ ὅμως ἀπέτυχε, καθὼς ὁ ὑποψήφιος «Τριεψιλίτης» δη-
μαρχος Βορτσέλας συγκέντρωσε μόλις 798 σταυροὺς προτίμησης
ἐναντι 12.672 τοῦ ὑποψηφίου τῶν Φιλελευθέρων Μηνᾶ Πατρίκιου
καὶ 16.084 τοῦ ὑποψηφίου τῶν Λαϊκῶν Μάνου, ὁ ὁποῖος τελικὰ
ἐξελέγη.

Ἐδῶ πρέπει νὰ σημειωθεῖ πὼς μία ὁμάδα χαλυβδόκρανων
ἀποχώρησε ἀπὸ τὴν κεντρικὴ ἐπιτροπὴ τῶν Τρία Ἐψιλον (Δ.
Ἰατρίδης, Σπ. Βάσσος, Ἀθαν. Ζαρίφης, καὶ Λέων. Περλεγκίδης)
καὶ ψήφισε μαζικὰ τὸν ὑποψήφιο τῶν Φιλελευθέρων Μηνᾶ Πα-
τρίκιο. Ἀργότερα, ἀφοῦ προσχώρησε στὴν κίνηση αὐτὴ καὶ ὁ πρῶ-
ην βουλευτὴς τοῦ κομμουνιστικοῦ κόμματος Σταυρίδης, ὅλοι μαζὶ
ἵδρυσαν μία μικρότερης ἐμβέλειας ἐθνικοσοσιαλιστικὴ ὀργάνωση
μέ τὴν ὀνομασία «Ἐθνικοὶ Δημοκρατικοὶ Φρουροὶ Βορείου Ἑλλά-
δος». Ἀρχηγὸς τῆς ὀργάνωσης ὑπῆρξε κάποιος Περιστέρης, πού
κατὰ τὴ διάρκεια τῆς Κατοχῆς ἔδρασε στὰ Τάγματα Ἀσφαλείας.

Παρόλη τὴν ἀποτυχία τοῦ κινήματος στὶς δημοτικές ἐκλο-
γές τοῦ 1934, σέ κάποιες περιοχές τῆς χώρας οἱ «χαλυβδόκρανοι»
σημείωσαν θεαματικὰ ἀποτελέσματα. Στὰ Ἰωάννινα ἐξελέγη δη-
μοτικός σύμβουλος ὁ Σ. Μαρτίνης, ὑποψήφιος τῆς ΕΕΕ, μέ 913
ψήφους ἐπὶ 2.700 πού ψήφισαν. Ἡ ἐπιτυχία μάλιστα τοῦ «Τριεπι-
λίτη» Μαρτίνη ἔλαβε διαστάσεις θριάμβου ἐπεὶδὴ ὁ ἴδιος μέ ἐπι-
στολὴ του σέ τοπικὴ ἐφημερίδα, τὴν «Ἡπειρωτικὸς Ἀγὼν», δήλω-
σε ἐξαρχῆς πὼς ἐπιζητοῦσε τίς ψήφους τῶν χριστιανῶν μόνο κα-
τοίκων τῆς πόλης καὶ ὄχι τῶν Ἑβραίων.

Στὴν Κοκκινιά τοῦ Πειραιᾶ, προπύργιο τῆς Ἀριστερᾶς, ἐξε-
λέγησαν δύο μέλη τῶν Τρία Ἐψιλον, οἱ Ἀξαρχλῆς καὶ Χρυσόχερης.

Γεγονὸς ὅμως εἶναι ὅτι ἡ δύναμη τῆς ὀργάνωσης μειώθηκε
σημαντικὰ ἔπειτα ἀπὸ δύο συνεχόμενες ἐκλογικὲς ἀναμετρήσεις
τό 1933 καὶ τό 1934, ἀφοῦ πάρα πολλὰ μέλη τῆς ΕΕΕ εἴτε προσε-
χώρησαν σέ ἄλλες παρεμφερεῖς ἐθνικιστικὲς ὁμάδες, εἴτε ἀφο-
χώρησαν ἀπὸ τοὺς μηχανισμοὺς τῆς ἐγχώριας ἐξουσίας (Λαϊκό
Κόμμα, βενιζελικοί) πού μονοπωλοῦσαν τότε τὰ πολιτικὰ πράγ-
ματα.

Ἡ προσπάθεια τῆς ὀργάνωσης νά πολιτευθεῖ σήμαινε τήν ἄρση τῆς κρατικῆς ὑποστήριξης καί τή διακοπή τῆς χρηματοδότησης, μέ ἀποτέλεσμα τή σταδιακή διαρροή μελῶν της πρὸς διάφορες κατευθύνσεις.

Στὴ Θεσσαλονίκη πάντως, ὅπου ἡ ΕΕΕ ἐξαιτίας τῶν εἰδικῶν συνθηκῶν -ἐβραϊκὴ μειονότητα, ἰσχυρὸ ἐργατικὸ κίνημα, αὐξημένη ἀνεργία- ἔδειχνε μεγαλύτερη δραστηριότητα, ἡ κρίση καθυστέρησε νά ἐκδηλωθεῖ. Ἡ ὀργάνωση στὴ συμπρωτεύουσα διέθετε φοιτητικὴ φάλαγγα, παράρτημα γυναικῶν καί τμῆμα ἐρασιτεχνικοῦ θεάτρου πού ἔδινε παραστάσεις στὴν αἴθουσα τοῦ Λευκοῦ Πύργου.

Τὰ Τρία Ἑψίλον γιὰ νά ἀντιμετωπίσουν τὴν κομμουνιστικὴ δραστηριότητα πού ἦταν τό ἴδιο ἀξιόλογη καί γιὰ νά προσφέρουν «εἰς τὸν κατατρεγμένο ὑπὸ τῶν κεφαλαιοκρατῶν καί ἀπατηθέντα ὑπὸ τῶν κομμουνιστῶν ἐργάτην τὴν φιλόστοργον σκιάν τοῦ ἐθνικοῦ κράτους», εἶχαν διαιρέσει τὴν πόλη σέ τομεῖς. Τομεάρχες τῆς ΕΕΕ στὸν 6ο Τομέα τῆς Διοικητηρίου ἦταν οἱ Λεπτουργὸς Νικόλαος, Μαυρόπουλος Γεώργιος καί Ζήσου Νικόλαος, στὸν 9ο Τομέα Ἀγ. Γεωργίου οἱ Χρυσafίδης Γεώργιος καί Τερζόγλου Παναγιώτης, στὸν 8ο Ἀκροπόλεως οἱ Καρακατσάνης Γεώργιος καί Μεῖμαρίδης Δημήτρης κ.ἄ.

Στὴν ἐφημερίδα τοῦ κινήματος «Δράση», ἐκτός ἀπὸ ἀναγνώσματα ἐθνικιστικοῦ περιεχομένου, ἐφιλοξενοῦντο στῆλες γιὰ θέματα ἐργατικά, προσφυγιάς, φοιτητικά, γιὰ ἀπεργίες καί ἀνταποκρίσεις γιὰ τίς δραστηριότητες τῶν ἀντίστοιχων ἐθνικοσοσιαλιστικῶν ὀργανώσεων τοῦ ἐξωτερικοῦ.

Τὸν Μάιο τοῦ 1934 δεκάδες χαλυβδόκρανοι πρωτοστάτησαν σέ ἐπεισόδια μέ κομμουνιστές ἐργάτες καί ἀστυνομικούς, ὅταν παρέλασαν ἐπιδεικτικά μέσα στὴν Πάτρα κατὰ τὴ διάρκεια φιλοβασιλικῆς διαδήλωσης. Τὰ ἐπεισόδια ἄρχισαν στὴν πλατεία Ὁμονοίας, ὅταν μία ὁμάδα ἐθνικιστῶν «Ἀλκίμων» μετὰ τὴν ὀρκωμοσία τους παρέλασαν ὑπὸ τοὺς ἤχους στρατιωτικῆς μουσικῆς «φέρντες κράνη καί γκλόμπς». Μία ὁμάδα κομμουνιστῶν ἐπιχείρησε νά τοὺς ἀποδοκιμάσει, δέχθηκε ὅμως τὴν ἐπίθεση τῶν «Ἀλκίμων» μέ ἀποτέλεσμα νά ὑπάρξει συμπλοκὴ μέ τραυματίες ἐκατέρωθεν.

μέρος Δ'.

ΣΤΟΛΗ ΚΑΙ ΔΙΑΚΡΙΤΙΚΑ

Άρθρον 18.

Ἡ στολή τῶν ~~Πρωτοπόρων~~ πρωτοπόρων εἶναι τό ὑποκάμισον τοῦ χαλυβδόκρου
μου μέ περιχειρίδας, ἐπιμάδας, περιλοιμίον, λαιμοδέτην καί κομβία μαύρα
ὁ φαλαγγάρχης φέρει κίτρινον σταυρόν ἐπὶ τῆς ἐπιμάδος, μεγέθους $\frac{1}{2}$ ἀπαι.
λέκτου τοῦ ὁθωνος, ὁ δὲ ἀντιφαλαγγάρχης ὅμοιον σταυρόν μικρότερον.

Ὁ πρῶτος τοῦ ὀμίλου κίτρινον σειράδεον, πλάτους $\frac{1}{2}$ ἐκμ. εἰς τὴν
βάσιν τῆς ἐπιμάδος. —

Β. — ΚΑΙΤΗΛΑ ΧΕΙΡΑΙΣ. — Τό κυρίως κέλυμα τῆς κεφαλῆς κίτρινον ὅμοιον
πρὸς τό ὑποκάμισον, περιβάλλεται ὑπὸ ἀναδιπλώσεως μαύρης, καριστώσης τὸ
μανδύλιον τῶν κλεφτῶν καί ἀρματωλῶν, μετὰ κροσσοῦ εἰς τὸ ἀριστερόν
μέρος, κυανοῦ βαθέως χρώματος, φέροντος μέχους ἄνωθεν τοῦ ἄρ. ὠτός.

Άρθρον 19. —

Τό λάβρον τῶν Πρωτοπόρων εἶναι κίτρινον μέ δύο στενάς μαύρας λω-
ρίδας κατὰ μῆκος, ἄνωθεν καί κάτωθεν εἰς ἀπόστασιν ὅση καὶ τό πλάτος
τῶν ἀπὸ τῆς παρυφῆς, εἰς τό μέσον οἰκέφαλος ἀετός ἔνευ φωτοστεφάνων
μέ ἐλευθέρους τοὺς δακτύλους καί ἀνοιχτοῖς, φέροντας γαμοῦς ἀργυροῦς
δουχας. — Ἡ ἐν γένει ὅρις τοῦ αἵματος εἶναι ἐπιθετική. —

Μέρος Ε'.

Γενικά διατάξεις.

Άρθρον 20.

Ὁ στρατιωτικὸς ἐκπαιδευτής φέρει βαδμόν φαλαγγάρχου. Εἰς τὰς περι-
λάσεις ἔχει τό γενικόν πρόγραμμα.

Τό ζήτημα τῆς στρατιωτικῆς ἐκπαιδεύσεως θέλει ἀποτελέσει θέμα ἰδίαιον
τέρας ἀποφάσεως τῆς ἐπιτροπῆς. —

Άρθρον 21.

Ὁ παρὼν κανονισμός ἰσχύει ἀπὸ τῆς ἐπικυρώσεως τοῦ ὑπὸ τοῦ Α. Σ. τῆς
Σ. Ε. Η.

Ἐν Θεσσαλονίκῃ 14/10/1933 — Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ.

Αναφορά τῆς ΕΕΕ σχετικά μέ τή στολή καί τά διακριτικά πού
ἔφεραν τά μέλη.

Αξιίζει νά σημειωθεῖ πώς τό παράρτημα τῆς ΕΕΕ στήν Πάτρα θεωρεῖτο ἀπό τά περισσότερο πολυπληθῆ, ἀφοῦ τά μέλη του ξεπερνοῦσαν τά 500.

Μέ ἀφορμή τίς βίαιες ἐκδηλώσεις καί τόν μαχητικό λόγο τῶν μελῶν τῶν Τρία Ἑψιλον, ἡ ὀργάνωση βρέθηκε ἀρκετές φορές στό ἐπίκεντρο τοῦ πολιτικοῦ ἐνδιαφέροντος. Κατά τή διάρκεια τῆς καθιερωμένης παρέλασης τῆς 25ης Μαρτίου στή Θεσσαλονίκη ἑκατοντάδες «Τριεψιλίτες» ἐπιχείρησαν δυναμικά νά παρελάσουν ἀνάμεσα στούς προσκόπους τῆς ἐβραϊκῆς Μακαμπῆ. Ἡ ἀστυνομία συγκρούστηκε μαζί τους καί συνέλαβε πολλά στελέχη τῆς κεντρικῆς ἐπιτροπῆς. Ὁρισμένοι, ὅπως ὁ γιός τοῦ προέδρου τῶν Τρία Ἑψιλον Ἰω. Κοσμίδης καί οἱ Κεπερίδης, Μαγκλῆς καί Σκεντέρογλου, δικάστηκαν ἀργότερα γιά ἀντίσταση κατά τῆς ἀρχῆς.

Ὁ τότε ἀρχισυντάκτης τῆς ἐφημερίδας «Μακεδονία» Νικόλαος Φαρδῆς, γνωστός γιά τά ἀντισημιτικά του ἄρθρα, ὑπερασπίστηκε μέσα ἀπό τίς στήλες τῆς ἐφημερίδας τοὺς κατηγορούμενους, ἐνῶ ἐπιβεβαίωσε γιά μία ἀκόμα φορά πώς ἡ ἀπήχηση τῶν ἐθνικιστῶν ἔγκειται στή βίαιη δράση τους καί ὄχι στίς ἀπόψεις τους.

Χαρακτηριστικό δεῖγμα γιά τήν κατάσταση πού ἐπικρατοῦσε τότε στούς δρόμους καί τίς γειτονιές πολλῶν ἐπαρχιακῶν πόλεων εἶναι ἡ ἐπιστολή πού ἔστειλε ἕνας «Τριεψιλίτης» ἀπό τήν Ξάνθη στήν ἐφημερίδα «Δράση» τοῦ κινήματος: «Στάς 9 ὅλοι οἱ Ἄλκιμοι τῆς ΕΕΕ συγκεντρωμένοι περίμεναν τάς διαταγάς τοῦ ὀμαδάρχου. Αὐτός, ἀφοῦ μᾶς ὀμίλησε διά τήν ἡμέραν τῶν ἐκλογῶν, ἐδιάλεξε περί τοὺς 25, τοὺς καλυτέρους καί μεγαλυτέρους ἐξ ἡμῶν, τοὺς διέταξε νά πᾶνε νά φᾶνε στά σπίτια τους καί στίς 10 ἀκριβῶς τό βράδυ νά βρίσκονται στή Λέσχη. Οἱ ἄλλοι ἦσαν ἐλεύθεροι. Στίς 10 ἀκριβῶς ἡ βροντώδης φωνή τοῦ ἀρχηγοῦ ἀκούεται... Νά σταμπάρετε τά σφυροδρέπανα (σ.σ. πού ἦταν ζωγραφισμένα στούς τοίχους τῆς πόλης) καί νά τά μετατρέψετε σέ δικεφάλους αἰετούς. Ἀμέσως χωρισθήκαμε σέ τρία τμήματα. Τό πρῶτο μέ ἐπικεφαλῆς τόν ἴδιον ἔκαμε τήν ἀρχήν καί μετέβαλε τό κόκκινο σφυροδρέπανο σέ ἕναν ὁμορφο αἰετό. Κατά τίς 2 π.μ. τά δύο τμήματα συνεπλάκησαν μέ τμήμα κομμουνιστῶν (περί τοὺς δέκα) οἱ ὁποῖοι

έκολλούσαν ρεκλάμες (αφίσες) μέ τήν κόκκινη σημαία. Τά ποντίκια -άφου τους έξυλοκόπησαν- τούς έκαμαν νά τραπούν εἰς άτακτον φυγή άφησαντας ώς λάφυρα, τίς ρεκλάμες των, μία σκάλαν, ένα πιπέλο, κολλα κ.ά.

Οί πουλημένοι τής Μόσχας δέν ξεχνοῦν τά παθήματά τους, θελουν νά τά έκδικηθοῦν. Παρακολουθοῦν τούς Αλκίμους γιά νά τούς βροῦν μεμονωμένους καί νά τούς ξυλοκοπήσουν...».

Τό κλίμα τής έποχῆς θύμιζε -σέ μικρότερο βαθμό βέβαια- τίς συγκρούσεις μεταξύ τῶν Ταγμάτων Έφόδου (Α) καί τῶν κομμουνιστῶν στήν προναζιστική Γερμανία (1927-1933).

Άλλο ένδεικτικό δημοσίευμα τής «Δράσης» εἶναι τό ακόλουθο: «Άθλοι καί πάθημα Έβραίων κομμουνιστῶν.

Προχθές εἰς τήν διασταύρωσιν Βενιζέλου καί Βασιλέως Ἡρακλείου δυό κομμουνισταί, έκ τῶν οποίων ό εἰς ἦτο Έβραῖος, επίτέθησαν έκ τῶν ὀπισθεν κατά τοῦ έφημεριδοπώλου μας Ο. Νικολάου, διά νά τόν κακοποιήσουν καί νά ξεσχίσουν τά φύλλα τής Δράσεως τά όποία έπώλει. Ο Νικολάου ἡμύνθη γρονθοκοπήσας τούς θρασεῖς αντιπάλους του, όπόταν κατέφθασαν δυό άλλοι έθνικισταί τυχαίως αντιληφθέντες τήν σκηνήν, οί Αναστ. Κελτεμίδης καί Βασ. Τραμπούκης. Τό αποτέλεσμα ἦτο ὅτι οἱ δυό κομμουνισταί έδάρησαν άνηλεῶς, πράγμα τό όποῖον θά τούς γίνει άσφαλῶς σωτήριο μαθημα...» (Έφημερίδα «Δράσις», Μάρτιος 1934).

Παρόλο πού ἡ ὀργάνωση δέν εἶχε ξεκάθαρο πολιτικό προσανατολισμό, ό τρόπος συλλογισμοῦ καί δράσης τῶν μελῶν της έκινεῖτο σέ αὐστηρά δογματικό έθνικιστικό πνεῦμα καί τό καθαρό φυλετικό κράτος ἦταν τό κυρίαρχο ιδεολογικό στοιχεῖο τῶν Τρία Έψιλον.

Τόν Απρίλιο τοῦ 1934 αντιπροσωπεῖα τής Ρουμανικῆς Σιδηρᾶς Φρουρᾶς έπισκέφθηκε τά γραφεῖα τής ΕΕΕ στή Θεσσαλονίκη. Αφού περιηγήθηκαν τήν πόλη ό Ρουμάνος εκπρόσωπος καί ό ύπασπιστής τής ΕΕΕ Σ. Πετρίδης, εξέδωσαν κοινό ανακοινωθέν κατά «τῶν Έβραίων καί τῶν κομμουνιστῶν πού έπιχειροῦν νά δηλητηριάσουν τίς έθνικές κοινωνίες».

Παρόλη τήν ιδεολογική συγγένεια τῶν Τρία Ἐψιλον μέ τά καθεστῶτα τοῦ Χίτλερ καί τοῦ Μουσολίνι, ἡ ἐφημερίδα «Δράση» σχολίαζε στίς 7 Ἀπριλίου 1934, στή στήλη «Ἐπί τῶν γεγονότων», τή στάση τῶν ἰταλικῶν ἀρχῶν κατοχῆς στά Δωδεκάνησα: «Ὁ ἄγῶν τῶν Δωδεκανησίων εἶναι ἱερός. Ἡμεῖς οἱ ἐλεύθεροι παρακολουθοῦμεν μέ συμπάθειαν τά τόσον συγκινητικά αἰσθήματα τῶν ἀλυτρώτων ἀδελφῶν. Ἄς εἶναι βέβαιοι ὅτι μίαν ἡμέραν θά νικήσουν -Οἱ τίμιοι ἐθνικοὶ ἀγῶνες πάντοτε θριαμβεύουν».

Τά μέλη τῶν Τρία Ἐψιλον ἦταν ὀργανωμένα στρατιωτικά, εἶχαν φανατισμό καί πειθαρχία, ἀλλά προφανῶς δέν διέθεταν τήν κατάλληλη ἡγεσία. Τό κίνημα ἐκφυλίστηκε σταδιακά καί ἡ δικτατορία τοῦ Μεταξά τό βρῆκε διαλυμένο, ἀφοῦ τά περισσότερα στελέχη τοῦ προσεχώρησαν στήν Ὀργάνωση Ἐθνικοφρόνων Σοσιαλιστῶν (ΟΕΣ) τοῦ Ἰάκωβου Διαμαντόπουλου στά τέλη τοῦ 1934.

Χαρακτηριστικά δέ ἀναφέρεται ὅτι στίς βουλευτικές ἐκλογές τῆς 26ης Ἰανουαρίου 1936 ἡ ΕΕΕ ἔλαβε μόλις 505 ψήφους (0,04 %) τοῦ ἐκλογικοῦ σώματος. Τό παράδοξο εἶναι ὅτι πολλά ἀπό τά μέλη τῆς ὀργάνωσης προέρχονταν καί εἶχαν πολιτική κάλυψη ἀπό τό κόμμα τῶν Φιλελευθέρων.

Κατά τή διετία 1935-36 ἡ ὀργάνωση δέν παρουσίασε καμία σχεδόν πολιτική δραστηριότητα, γεγονός πού μᾶλλον ὀφείλεται στό ὅτι ἐξέλιπε ἡ οἰκονομική ὑποστήριξη καί ἡ προστασία πού παρεῖχαν τά ἀστικά κόμματα.

ΕΘΝΙΚΟΣ ΠΑΜΦΟΙΤΗΤΙΚΟΣ
ΣΥΛΛΟΓΟΣ

— 1929 —

ΤΟ

ΕΘΝΙΚΟΝ

ΜΑΝΙΦΕΣΤΟΝ

ΑΙ ΕΘΝΙΚΑΙ - ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΑΙ ΚΑΙ

ΚΟΙΝΩΝΙΚΑΙ ΑΡΧΑΙ ΤΟΥ

ΕΘΝΙΚΟΥ ΠΑΜΦΟΙΤΗΤΙΚΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ

ΑΦΙΕΡΟΥΤΑΙ

ΕΙΣ ΤΗΝ

ΕΛΛΗΝΙΚΗΝ ΕΘΝΙΚΗΝ ΝΕΟΛΑΙΑΝ

ΤΥΠΟΙΣ: Γ. & Α. ΥΦΑΝΤΙΔΗ - ΠΕΙΡΑΙΕΥΣ

1932

Ο ΕΘΝΙΚΟΣ ΠΑΜΦΟΙΤΗΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ (ΕΠΣ)

Τό 1929 ιδρύθηκε στην Αθήνα από εθνικιστές φοιτητές και νεαρούς επιστήμονες πού είχαν γνωρίσει τόν γερμανικό εθνικοσοσιαλισμό, ό Έθνικός Παμφοιτητικός Σύλλογος. Όπως ανέφερε τό διοικητικό συμβούλιο του ΕΠΣ σέ μία έπιστολή του πρός τήν Εθνική Τράπεζα Ελλάδος (23 Μαΐου 1933), «Ό Έθνικός Παμφοιτητικός Σύλλογος ιδρύθη τῷ 1929 ὅτε εἰς τὰς περισσότερας Ἀνωτάτας Ἐκπαιδευτικάς Σχολάς κυριολεκτικῶς ἐπεκράτουν κομμουνίζουσαι καί κομμουνιστικάί ἰδέαι. (...)».

Ο ἀρχικός πυρήνας του Συλλόγου ἦταν μόλις 50 μέλη, πολύ σύντομα ὅμως ἀπέκτησε συμπάθειες καί δυναμική καί τά ἐπόμενα χρόνια μέχρι τά μέσα τῆς δεκαετίας του '30 ἀνέπτυξε ἀξιόλογη δράση. Ἀνάμεσα στά πρῶτα στελέχη ξεχωρίζαν οἱ Γ. Παπαδάκου, Μ. Χατζῆς, Λ. Δασκαλάκης, Α. Πολίτης, Κ. Βούρβουλης καί ὁ πρῶτος πρόεδρος του συλλόγου, Γ. Πατσουράκος.

Στίς φοιτητικές ἐκλογές του 1929 γιά νά ἀντιπαραταχθοῦν στούς κομμουνιστές κατέβασαν ἓνα δυναμικό ψηφοδέλτιο πού ἀπαρτιζόταν ἀπό τά πιό γνωστά στελέχη του εθνικιστικοῦ χώρου. Ἀνάμεσά τους ἦταν ὁ Ι. Βεζανῆς, ὁ Ε. Μπασιάκος, ὁ Κ. Σερεπίσος, ὁ Ν. Φραγκίστας, ὁ Θ. Τσουκαλάς, ὁ Ι. Παλιγγίνης, ὁ Π. Λιαροῦτσος, ὁ Στέφ. Στρεῖτ ὁ Δ. Σφαέλλος πού ἐντάχθηκε ἀργότερα στήν ΕΕΕ, ὁ Ἀλέξανδρος Κανελλόπουλος, ὁ μετέπειτα Κυβερνητικός Ἐπίτροπος τῆς Ἐθνικῆς Ὀργάνωσης Νέολαίας (ΕΚΟΝ) τῆς 4ης Αὐγούστου, ὁ Γεώργιος Οἰκονόμου, ἀργότερα ἐφέδρος ἀξιωματικός του ἱππικοῦ καί ἀπό τό 1934 πρόεδρος του Συλλόγου, ὁ Δ. Χέλμης, ὁ Γ. Στελάτος, ὁ Α. Μίχας, ὁ Ἰωάννης Γεωργιάκης μετέπειτα διδάκτορας τῆς Νομικῆς του Πανεπιστήμιου τῆς Λειψίας κ.ἄ.

Γιά πρώτη φορά ὁ Σύλλογος λειτούργησε ὡς ἀντίβαρο στήν ἐξαπλούμενη δράση τῶν κομμουνιστῶν στά Πανεπιστήμια.

ΕΘΝΙΚΟΣ ΠΑΜΦΟΙΤΗΤΙΚΟΣ
ΣΥΛΛΟΓΟΣ

Ἀθήναι, τῇ 2ῃ Μαρτίου 1931.

1929

Ἑλληνες Φοιτηταί.

Μεθαύριον 25ην Μαρτίου, τὴν λαμπροτέραν ἡμέραν
τῆς Ἑλληνικῆς Φοιτῆς, καθ' ἣν σύμπαν τὸ Ἑλληνικὸν
ἔθνος, πανηγυρίζον τὸν θάνατον τῆς Ἐλευθερίας καὶ Δικαι-
σύνης θάλει στεφανώσῃ μετὰ τὸν ἀμάρτανον τῆς δόξης στέ-
φανον, τοὺς Ἰταλίας δημιουργοὺς τῆς Ἐλευθέρας Ἑλλάδος,
καλούμεθα ἡμεῖς, οἱ νεοὶ βίαστοὶ ἐνὺς λαοῦ, ὁ ὅποιος
τροφοδοτεῖται μετὰ τὰ ἀγνότατα Ἑθνικὰ Ἰδεώδη, ὅπως καὶ
ἐπισήμως διαδηλώσωμεν αἰώνιαν τὴν εὐγνωμοσύνην μας
πρὸς τοὺς ἀθανάτους προτεργόντας τοῦ Ἑλληνικοῦ Μεγα-
λείου.

Προσέλθετε λοιπόν, ἀγαπητοὶ Συνάδελφοι, σύσσωμοι,
ἐν ᾧ περικυβέει μετὰ βῶρον εἰς τὸν Μητροπολιτικὸν
Ναὸν καὶ μετὰσχόμεν εἴτα τῆς Γενικῆς παρελάσεως.

Ἡ ΕΠΙ ΤΟΥ ΕΟΡΤΑΣΜΟΥ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

ΣΗΜ.—Τόπος Συγκέντρωσεως: Πλατεία Λαϊνεγγὺς
ὥρα 9 1/2 π. μ. Ἡ περικυβέει εἰς ἡμᾶς
ὅπ' τοῦ Γεν. Ἐπιταγίου τοῦ Στρατοῦ ταμη-
τικῇ θέσει, μὲν ἐξισφαλίζου τὴν ἄνεστος περικυ-
βέεισιν τῆς ὕλης Ἑορτῆς

Προκήρυξη τοῦ Παμφοιτητικοῦ γιὰ τὴν ἐπέτειο
τῆς 25ης Μαρτίου 1931.

Οἱ δραστηριότητες τοῦ ΕΠΣ δὲν ἔμειναν ἀσχολίαστες ἀπὸ
τόν Τύπο τῆς Ἀριστερᾶς. Ἐγραψε σχετικά τὸ περιοδικό «Νεολαία»
τοῦ ΚΚΕ στίς 2-11-1934: «Στὴν Ἀθήνα, στή συγκέντρωση τῶν 700
φοιτητῶν τῆς Νομικῆς Σχολῆς στό Θέατρο "Παπαϊωάννου", παρά τῇ
λυσσασμένη ἀντίδραση τῶν φασιστῶν τοῦ "Παμφοιτητικοῦ", μίλησε
ἀντιπρόσωπος τῆς ἀριστερῆς παράταξης. Τὴν συγκέντρωση τὴν

κάλεσε επιτροπή από "άχρωμάτιστους" και φασίστες του "Παμφοιτητικού". Μέσα στις έπιδοκίμασιές των φοιτητών, ό όμιλητής της άριστερής παράταξης ανέλυσε όλες τις συνέπειες του αντιδραστικού νομοσχεδίου για τόν περιορισμό των δικηγόρων. (...). Η έφημερίδα «Πάλη των Τάξεων» της 5ης Ιουλίου 1935 έγραψε: «Ο Παμφοιτητικός Σύλλογος, πού έχει προδώσει και σαμποτάρει κάθε φοιτητική κίνηση και πού προσπάθησε νά διαδώσει γνήσια φασιστικά κηρύγματα στην Ελλάδα, αποφάσισε νά κηρυχθεί δημοκρατικός. Και καλεϊ τούς καθηγητές του Πανεπιστημίου νά τεθούν έπικεφαλής του δημοκρατικού κινήματος (...).».

Ο σύλλογος λάμβανε μέρος σέ όλες τις έκδηλώσεις και τις διαδηλώσεις υπέρ των αλύτρωτων Έλλήνων της Κύπρου, της Βορείου Ηπείρου και της Δωδεκανήσου και όργάνωσε άπεργίες, καθιστικές διαμαρτυρίες και άλλου είδους δραστηριότητες. Τό 1932 ό Παμφοιτητικός δημοσίευσε ένα αντικομμουνιστικό μανιφέστο μέ φιλοεθνικοσοσιαλιστικές αρχές και αντικεφαλαιοκρατικές θέσεις.

Στόν Παμφοιτητικό είχαν εισχωρήσει και μέλη άλλων όργανώσεων, όπως της Νεολαίας Λαϊκών Αγωνιστών, πού εκτός από τόν δυναμισμό ό όποιος τούς διέκρινε ήταν φανατικοί μαχητές του άγώνα υπέρ των αλύτρωτων Έλλήνων.

Τό φθινόπωρο του 1934 ό σύλλογος γνώρισε τή μεγαλύτερη ανάπτυξη του. Μέ πρωτοβουλία του προεδρείου του ΕΠΣ δημιουργήθηκε Έθνικό Μέτωπο για νά αντισταθεί στους κομμουνιστές. Στις εργασίες για τήν ίδρυση του νέου φορέα έλαβαν μέρος, εκτός από τόν Παμφοιτητικό, ή ΟΕΚΚ, τά Τρία Έψιλον, ή Όργάνωση Έθνικοφρόνων Σοσιαλιστών του Ιάκ. Διαμαντόπουλου, καθώς και άλλες φοιτητικές και εργατικές όργανώσεις και σωματεία έφέδρων πολεμιστών.

Τήν έποχή εκείνη τό συμβούλιο του Παμφοιτητικού παισίωναν τά ακόλουθα στελέχη: πρόεδρος ό Γεώργ. Οικονόμου, άργότερα έφεδρος αξιωματικός του Ιππικού, αντιπρόεδρος ό Αλεξ. Κανελλόπουλος από τήν Καλαμάτα, της γνωστής οικογένειας βιομηχάνων, ό όποιος άργότερα διορίστηκε από τόν Ιω. Μεταξά κυβερνητικός έπίτροπος της ΕΟΝ, γενικός γραμματέας ό μετέπει-

τα βουλευτής Ν. Ρηγόπουλος από τή Σαμοθράκη καί ταμίας ό Ι. Νικολόπουλος.

Σύμβουλοι ήταν ό Ι. Μάνης, από τούς πιό ιδεολόγους του Παμφοιτητικού, ό Π. Διαρουῖτσος, μετέπειτα βουλευτής Κυκλάδων, καί ό Στάμος Χούλης.

Άλλα αξιόλογα στελέχη πού αργότερα διακρίθηκαν στην πολιτική ζωή τής χώρας ήταν ό Ήλ. Κατριβάνος, ο μετέπειτα βουλευτής τής Αριστεράς, ό πρώην πολιτικός έξόριστος Κύρ. Καραμάνος, ό Φίλιππος Γεωργαντάς, ό Αθαν. Μίχας, ό Κ. Δεσποτόπουλος, ή κόρη του κατοχικού πρωθυπουργού Λογοθετόπουλου Τρις, ό Χρ. Μυριανθόπουλος, ό Ν. Κινινής κ.ά.

Ό Δημ. Σουῖτζος κατά τή διαδρομή του μέσα από τόν ἐθνικιστικό χῶρο πέρασε καί από τόν Παμφοιτητικό. Στίς ἀναμνήσεις του γράφει σχετικά: «Στόν Σύλλογο αὐτόν ὑπῆρχαν ὀρισμένες συντροφίες-κλίκες, ὅπως ή συντροφιά Μάνη-Τσιλημίγκρα-Δασκαλόπουλου, πού τή συμπλήρωναν ἀκόμα δύο φοιτητές καί δύο-τρεις φοιτήτριες. Ό Μάνης εἶχε τή φίλη του καί ό Δασκαλόπουλος τή δική του. Ἀποσύρονταν σέ κοινές συσκέψεις ὅπου οἱ δύο φίλες τσακῶνονταν σέ πολύωρες συζητήσεις, ἐρίζουσαι γιά τά ἀξιώματα τῶν φίλων τους.

Ἐπίσης ἄλλη συντροφιά (παλαιῶν φοιτητῶν) ήταν ή συντροφιά Βρανά-Φραγγίστα-Καψάλη, παλαιῶν γλεντζέδων, τύπων παραλυμένων νέων, ἐπιστηθίων φίλων του Ἀλέκου Κανελλόπουλου. Γιά ἓναν ἀπό αὐτούς εἶχε γράψει κάποιος φίλος της παρέας του αὐτό τό δίστιχο:

Ό ἔρως, τά χαρτιά καί του χοροῦ ή πίστα,

Ἐπῆραν τά μυαλά του φοιτητοῦ Φραγγίστα.

Άλλη συντροφιά, ή συντροφιά τῶν φτωχῶν φοιτητῶν του "Φοιτητικοῦ Οἴκου" τόν ὁποῖο διηύθυνε ό Ρηγόπουλος, ήταν ή συντροφιά Ρηγόπουλου-Καραμάνου-Πετρίδη (πολύ ήθικοῦ νέου) καί ἄλλων πολλῶν.

Άλλη, ή συντροφιά τῶν χαρτοπαικτῶν, οἱ ὁποῖοι ἐσύχναζαν στό καφενεῖο "Η Β. Ἡπειρος" χαρτοπαίζοντας καθημερινῶς, ήταν του Βασιλακόπουλου-Παντόπουλου-Κοντογιάννη κ.λπ.

Διάφοροι φοιτητές πάσης πολιτικῆς καί πολιτειακῆς ἀπο-
χρώσεως...».

Αλλοῦ ὁ ἴδιος ἀναφέρει: «Ἐκεῖ γνωρίστηκα μέ τόν φοιτητή
καί μετέπειτα φίλο μου καί συναγωνιστῇ μου Ἀλέξανδρο Γ. Παγου-
λάτο ἀπό τήν Κεφαλλονιά, πολύ ἔξυπνο, λαμπρό ἀγωνιστή, εὐ-
γλωττο, δεινό ρήτορα... ἀλλά ἄνθρωπον τοῦ ὁποίου τά γλέντια
εἶχαν καταστρέψει τή θέληση, πού εἶχε πάρα πολλές ἱκανότητες
ἀλλά καί ἀρκετά ἐλαττώματα, «παλαιόν» σχετικῶς φοιτητήν,
τραυματισθέντα στά Κυπριακά του 1931. Στούς Ἐθνικούς Ἀγῶνες
τοῦ ΕΠΣ κατὰ τῶν Κομμουνιστῶν καί ὑπέρ τῶν Ἀλύτρωτων Κύ-
πρου, Β. Ἡπείρου καί Δωδεκανήσων, εἶχε πολύ διακριθεῖ καί ἀπο-
σπάσει πολύ θαυμασμό στόν χῶρο τῶν Ἐθνικοφρόνων φοιτητῶν τοῦ
ΕΠΣ, ἀλλά καί προκαλέσει μερικές ἀντιπάθειες. Ὁ Παγουλάτος
μου ἀπεκάλυψε τίς φανλοκρατικές τάσεις ὀρισμένων προσώπων
τοῦ Συλλόγου, οἱ ὁποῖες ἀπεδείχθησαν ἀληθινές.

Ἀρχισα νά κινουῖμαι ἐναντίον τῶν ἀτίμων κεφαλαιοκρατῶν,
οἱ ὁποῖοι ἦταν κρυμμένοι πίσω ἀπό τίς πιό εὐγενεῖς ἀρχές τοῦ συλ-
λόγου αὐτοῦ γιά τίς ὁποῖες ἀγωνιζόμουν. Εἶδα ὅτι ἐνῶ διεκήρυσσαν
σοσιαλιστικές ἀρχές, στήν πράξη καί στά παρασκήνια ἀνέπτυσσαν
κεφαλαιοκρατικές καί ἀντεθνικές ιδέες. Τό ἰδανικό μου ἦταν νά πο-
λεμήσω ὡς ἀντάρτης στή Β. Ἡπειρο, ἀλλά καί νά ἀποδειχθεῖ ἡ κα-
πηλεία τῶν κερδοσκόπων ἐκμεταλλευτῶν τῶν εὐγενῶν ἀγῶνων.

Ἀρχισα μάχη ἐναντίον τῶν ἐθνοκαπήλων. Μέ διέγραψαν γιά
τά φιλοβασιλικά μου αἰσθήματα, τά ὁποῖα βρῆκαν γιά πρόφαση,
παρόλο πού στό ζήτημα αὐτό τηροῦσα ἄμεμπτη στάση στόν Σύλλο-
γο καί στό Πανεπιστήμιο. Καί γιά τίς φιλοβασιλικές μου δραστηριό-
τητες περιοριζόμουνα στούς ἀγῶνες τοῦ πεζοδρομίου.

Ἀπό τόν Σύλλογο αὐτόν ἔφυγα περί τά τέλη Μαρτίου 1935
κατόπιν ἀποφάσεως τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου, προεδρεύοντος
τοῦ Κανελλόπουλου...»

(Ἀπό τό βιβλίό τοῦ Δημ. Σούτζου «Ἕλληνες Ἐνωμένοι καί
Διχασμένοι», σελ. 42-43).

ΕΘΝΙΚΟΣ ΠΑΜΦΟΙΤΗΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ

1929

Επ. 236

1) Ι. ΒΕΖΑΝΗΣ	13) Γ. ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ	126
2) Ι. ΓΕΩΡΓΑΚΗΣ	14) Ι. ΠΑΛΙΓΓΙΝΗΣ	140
3) Α. ΚΑΝΕΛΛΟΠΟΥΛΟΣ	15) Δ. ΠΑΠΑΝΤΩΝΙΟΥ	150
4) Χ. ΚΑΤΣΗΣ	16) Κ. ΣΕΡΕΠΗΣΟΣ	
5) Γ. ΚΟΜΝΗΝΟΣ	17) Γ. ΣΤΕΛΑΤΟΣ	
6) Σ. ΚΥΡΙΤΣΗ	18) Σ. ΣΤΡΕΪΤ	2
7) Α. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ	19) Δ. Κ. ΣΦΑΕΛΛΟΣ	7
8) Π. ΛΙΑΡΟΥΤΣΟΣ	20) Α. ΤΣΟΧΑΣ	
9) Α. ΜΑΤΡΟΖΟΣ	21) Θ. ΤΣΟΥΚΑΛΑΣ	2
10) Α. ΜΙΧΑΣ	22) Ν. ΦΡΑΓΚΙΣΤΑΣ	50
11) Ε. ΜΠΑΣΙΑΚΟΣ	23) Δ. ΧΕΛΜΗΣ	
12) Χ. ΜΠΑΡΗΣ		

Τύπος Χ. ΒΑΣΙΛΟΠΟΥΛΟΥ Στράτ. 41

Ψηφοδέλτιο του Πάμφοιτητικού στίς ἐκλογές του 1929.
Διακρίνονται τά ὀνόματα τῶν Ι. Βεζανή, Ἀλ. Κανελλόπουλου
Στέφ. Στρεΐτ, Δημ. Σφαέλλου κ.ἄ.

Ὅταν οἱ κομμουνιστές, σύμφωνα μέ τίς ἐντολές τῆς Μόσχας, προχώρησαν στή συγκρότηση Λαϊκοῦ Μετώπου ἀριστερῶν πολιτικῶν δυνάμεων γιά νά κατέλθουν στίς ἐκλογές, ὁ Ἐθνικός Πάμφοιτητικός Σύλλογος κάλεσε ὅλες τίς ἐθνικιστικές ὀργανώσεις καί τά σωματεῖα στή δημιουργία ἐνιαίου Ἐθνικοῦ Μετώπου. Ἡ πράξη αὐτή ἐξόργισε τοὺς κομμουνιστές, μέ ἀποτέλεσμα οἱ συμπλοκές μεταξύ ἀριστερῶν καί ἐθνικιστῶν φοιτητῶν νά γίνουν καθημερινό φαινόμενο.

Παρόλα αὐτά ἡ σύγκληση τοῦ πρώτου συνεδρίου ἐθνικιστικῶν ὀργανώσεων πραγματοποιήθηκε τῇ Δευτέρᾳ 22 Ὀκτωβρίου 1934 στά γραφεῖα τοῦ ΕΠΣ. Στό συνέδριο αὐτό συμμετεῖχαν οἱ παρακάτω ἐθνικιστικές ὀργανώσεις:

ΕΘΝΙΚΟΣ ΠΑΜΦΟΙΗΤΙΚΟΣ
ΣΥΛΛΟΓΟΣ

1929
ΚΕΚΡΟΠΟΣ 74

Ἀθήναι 22 Μαρτίου 1932.

ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ
ΠΡΟΣ ΑΠΑΝΤΑ ΤΑ ΜΕΛΗ ΤΟΥ Ε. Π. Σ.

Ἀνακοινῶνται ὅτι ὁ Ε. Π. Σ. διοργανῶναι τὴν 25ην Μαρτίου, πρὸς πανηγυρισμὸν τῆς Ἑθνικῆς ἡμέρας Παλιγγενεσίας, καὶ ἐπὶ τῇ ἐγκαταστάσει τῶν ἀποκαλυπτηρίων τοῦ Μνημείου τοῦ Ἀγνώστου Στρατιώτου, καὶ πρὸς διαδήλωσιν τῶν Ἑθνικῶν φορέσμάτων τῆς φαιτάσης Νεολαίας μεγάλαν συμμετοχὴν τῇ συμμετοχῇ τῶν ἐπισήμων Ἀρχόντων καὶ τῆς Φιλαρμονικῆς τοῦ Δήμου. Παρακαλεῖται ὅθεν θεωρεῖ, ὅπως ἀποσπῶνται τὴν Παρασκευὴν 25ην Μαρτίου καὶ ὥραν 9.20 π. μ. (ἔκκριβός) εἰς τὴν πλατεῖαν Κάνιγγος ὅπου θὰ μεταβῶμεν εἰς Μητρόπολιν κ. λ. π.

Ἰδιαιτέρως παρακαλοῦμεν ὅπως ἔχετε ὑπ' ὄψιν τὸ κατωτέρω πρόγραμμα τοῦ ἐορτασμοῦ εἰς ὃν παρακαλοῦμεν τὰ συμμετέχετε.

ΓΕΝΙΚΟΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΟΡΤΑΣΜΟΥ

ΠΕΜΠΤΗ: 24 ΜΑΡΤΙΟΥ

ΩΡΑ 4.30 μ. μ.: Συγκέντρωσις πρὸ τῶν Προσφύγων καὶ στέφης ἀνδριάντων ἐν Ἑλισμῷ Τελετὴ τῇ Συμμετοχῇ Συγκλήτου - Παιδείας - Σχολῶν κ. λ. π. καὶ Μουσικῆς.

ΩΡΑ 5 μ. μ.: Στέφης Μνημείου Ἱστορικῶν καὶ Κολοκυθῶν

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ: 25 ΜΑΡΤΙΟΥ

ΩΡΑ 9.20 π. μ. (ἔκκριβός) Συγκέντρωσις εἰς Πλατεῖαν Κάνιγγος, Μετάβασις εἰς Μητρόπολιν, Συμμετοχὴ εἰς ἀποκαλυπτήρια Μνημείου Ἀγνώστου Στρατιώτου, καὶ εἰς Γεν. Παρέλασιν.

Ἡ παρασχεθεῖσα ἀπὸ τοῦ Γεν. Ἐπιτελείου τιμητικὴ θέσις ἐξασφαλίζει τὴν παρακολούθησιν τῆς τελετῆς.

ΩΡΑ 4 μ. μ.: Ἑθνικὴ Ἑορτὴ τῶν ἀλυτρώτων Ἑλλήνων Κυριῶν - Δωδεκανησίων, Β. Ἠπειρωτῶν καὶ τοῦ Ἑθνικοῦ Πανμοιτητικοῦ Συλλόγου εἰς Θέσιν «ΤΡΙΑΝΟΝ».

Ἡ ΕΠΙ ΤΟΥ ΕΟΡΤΑΣΜΟΥ ΕΠΙΤΡΟΠΗ
Ε. Π. Σ.

Τὸ πρόγραμμα ἐορτασμοῦ τῆς ἐθνικῆς Παλιγγενεσίας στὸ
Μνημεῖο τοῦ Ἀγνώστου Στρατιώτη τὸν Μάρτιο τοῦ 1932.
Ὁ ΕΠΣ συμμετεῖχε μαζικά.

- 1) Ἐθνικός Παμφοιτητικός Σύλλογος (μέ εκπροσώπους τούς Πάρη Λιαροῦτσο καί Γεώργ. Οἰκονόμου).
- 2) Ἐθνική Παμφοιτητική Ἑνώσις Θεσσαλονίκης (Γεωργαν-
ιάς).
- 3) Ἐμπορικός Σύλλογος Ἀθηνῶν (Σπάλας-Ἀνδρεόπουλος).
- 4) Ὁργάνωσις Ἐθνικοφρόνων Σοσιαλιστῶν (Ιακ. Διαμαν-
τόπουλος, Π. Στεριώτης).
- 5) Ἐθνικόν Ἑργατικόν Κέντρον (Στάθης-Σίμος).
- 6) Πανελλήνιος Ἑνώσις Ἐφέδρων Πολεμιστῶν (Μπρού-
μης).
- 7) Κυπριακή Φοιτητική Νεολαία (Κύρ. Καραμάνος).
- 8) Δωδεκανησιακή Νεολαία (Π. Ἑμίρης).
- 9) Ἐθνική Ἑνώσις Ἑλλάς (Δημ. Σφαέλος).
- 10) Ἐθνικομεταρρυθμιστική Νεολαία (Παγουλάτος).
- 11) Κερκυραϊκή Ἑνώσις.
- 12) Ἰδεοκρατική Φιλοσοφική Ὁμάς (Στύλ. Κορρές).
- 13) Ἐθνική Πανηπειρωτική Φοιτητική Ἑνώσις (Μίτσιος).
- 14) Κοινὴ τῶν Ἀλυτρώτων καί Προσφύγων Ἐπιτροπὴ (Εὐ-
άγγελος Χατζηγιάννου).
- 15) Σύνδεσμος Ἀξιωματικῶν Θυμάτων Πολέμου (Λυκιαρδό-
πουλος).
- 16) Συνοσμοπονδία Παλαιῶν Πολεμιστῶν ὅλης τῆς Ἑλλά-
δος (Κοντάκης).
- 17) Ἀνώτατη Πανελλήνιος Συνομοσπονδία Πολυτέκνων
(Χιοκάκης).
- 18) Ἑνώσις Θρακῶν Κωνσταντινουπολιτῶν (Α. Γιαννόπου-
λος).
- 19) Ὁργάνωσις Ἐθνικοῦ Κυριάρχου Κράτους (Σκυλακάκης).
- 20) Λύκειον Ἑλληνίδων (δίδες Δημητριάδου καί Α. Τρι-
ανταφυλλίδου).
- 21) Ἐθνική Ἑνώσις Ἑλλάδος Πειραιῶς (Παπανικολάου).
- 22) Ἑργατικὴ Νεολαία (Κ. Πέτας).
- 23) Ἑνώσις Κατωτέρων Αποστράτων Ἀξιωματικῶν Στρα-
τοῦ (Σαργέδος).

ΔΙΑΚΗΡΥΞΙΣ

Πρὸς τοὺς νέους Φοιτητὰς ὅλων τῶν Σχολῶν ἐπ'ἀνὰ στήν ἐναρξιν τοῦ κατ' ἐνέργειαν χρόνου.

Νέοι Συνάδελφοι !

Νέοι Συνάδελφοι :
 Είπαμε νύμφης ὁ Ἑθνικός Παμφοιτητικὸς Σύλλογος ποὺ μπερδεύ σήμερα ἄνευθ' ὅλοιο ποιο
 συναδελφικὸ κατεστῆκε σὲ Σῶς τοὺς νέους σὴν Ἐπιστήμη μίστος καὶ στον ἑτέροχ' ἄσμο τῶν Ἰδεῶν οὐ
 γαυροποιᾷς, σὲ Σῶς ποὺ ἐρχόμενοι μὲ την ἡγήλη καὶ τρυγόνον ἐπιδοξία νὰ φανήτε ἄξιοι τῆς ἀποστολῆς
 σὺς καὶ νὰ δικαιώσετε τὴν ὕπαρξιν σὺς σὺν Ἀνθρώποι πρῶτα, σὺν Ἑλλήνεσσι καὶ ἐπιστήμονας ὕστερα, ἀποτι-
 λεῖτε τὴν ἀφαιρέσιν τοῦ Ἑθνικοῦ Ἑλλῆδα :

Συνάδελφοι !

[illegible]

«Είμαι άνθρωπος δηλαδή αγωνιστής». **Απ'** αυτό λοιπόν το γεγονός: όμως, Συνάδελφοι, ολοφάνερα βγαίνει πώς η σύγχρονη περίοδος είναι περίοδος απ. συνθέσεων γεννάει απ. τις πιο άνομες και εξευτελιστικές για τον Άνθρωπο, εάν πνευματικόν ὢν με τάσει προς ἀπολύτους Ἀξίες, ἀσχημάτες, που ἀπειλοῦν με κατὰστροφὴν ὁλοκλήρου τὸν ἡθικοποινικαὸ πολιτικόν.

Δὲ ξεκινᾷμε εἰ ἀντικειμενικὸ σκοπὸ τὸ κτήρημα τῶν ἀναξιοτήτων αὐτῶν. αὐτὸ μόνον τοῦ θύσαν ἁπλῶς ἴσῃσαι δύνανται ἀπὸ ἀντιθέσεως ἄλλοι ξεκινᾷμε μὲ μὴ ΘΕΣΙ γὰρ μὴ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ τοῦ αὐτομότου εἶναι πᾶς προχωρήσας πρὸς δόγμα τῆς ἀποκρησώσεως τῆς Ἀρχιερρέας αὐτῆς· κτητὰ καὶ θὰ κτητήσῃ ἀλλὰ καὶ τὸ καθεὶ καὶ τὸν ἱερατικὸν ἀποδοῦναι καὶ ἀποδοῦναι πρὸς θεοὺς τῆς προσηύτης.

[illegible]

Συνεισφέροντες πάλι τὴν ἰστορικὴν καὶ συγκολλητικὴν τὴν κοινότητα τοῦ Πυγύματος εἰς οὐκ
ἐπείγετο ἀλλὰ προνοήτῃ συνέβαιεν ταχισταίως.

Διακήρυξη τοῦ Ἐθνικοῦ Παμφοιτητικοῦ Συλλόγου πρὸς τοὺς
φοιτητὲς τὸν Νοέμβριον τοῦ 1933.

τις απόλυτες και αιώνας πνευματικές αξίες που τις υπερέλαμε και παραπάνω κινούνα έχη κατ'εξουσία
 γενική και κτήρια γυνώρισμα. Τη λύτρωσι τοῦ ἀνθρώπου ἔξω και τέρα ἀπ' τὴν ἔλξη με δίοι τις ἀναφορὰς
 πρὸς ἑῖς, χωρὶς μὴ αὐτὴ νῦν παρεκλείεται καθόλου ὁ ὁλικὸς περιγών σὴν καθημερινὴ ζωῇ. Τῇ Κοινωνικῇ
 διασπορῇ, τῇ ἀπολογικῇ ἱεροχρησμένη κοινωνίᾳ ἀκρίτη τοῦ θάλαρξου στο καθε ἄτομο τις συνθήκη καὶ ἀναφορὰ
 γινώσκει τὴ δυνατότητα ἐκτελεστῆ καὶ ν' ἀποδείξηται τὸν ἀνθρώπου ἀπὸ τὴν ἀποδομὴν γιὰ τὴν Κοινωνικὴν
 οὐ, ποὺ ὁ ἀνθρώπου συνεχὲς τὸ πνευματικὸ καὶ βιοτὸν κόν ἐπίπεδο τοῦ συνόλου λαοῦ, καὶ τῇ Κοινωνίᾳ ποὺ θά ἐγ-
 γρά, καὶ καλλιεργῇ τὴν ἀνθρώπου ἀποκομμένη, ἀπ' προῶν τὴν ὁλότητα καὶ θά **ΣΕΒΕΤΑΙ** ἀποαυτῇ, καὶ ὁλο-
ΡΙΟΡΙΣΤΗΝ ΑΞΙΑ ΤΗΣ ΑΝΘΡΩΠΙΝΗΣ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΤΗΤΑΣ καὶ ὁλο-
 δικαίωμα τοῦ ἀτόμου θά ἔχη ὅσο ἀπεκρυσταλτὸ τὸ δικαίωμα τοῦ συνόλου καὶ ὅσο συμμαχικὸν καὶ ἀπο-
 ὅσο το δικαίωμα τοῦ ἄλλου.

ΕΘΝΙΚΟΣ ΠΑΜΦΟΙΤΗΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ

1929

Σελ. 236.

1) Ι. ΒΕΖΑΝΗΣ	13) Γ. ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ	126
2) Ι. ΓΕΩΡΓΑΚΗΣ	14) Ι. ΠΑΛΙΓΓΙΝΗΣ	14*
3) Α. ΚΑΝΕΛΛΟΠΟΥΛΟΣ	15) Δ. ΠΑΠΑΝΤΩΝΙΟΥ	155
4) Ν. ΚΑΤΣΗΣ	16) Κ. ΣΕΡΕΠΗΣΟΣ	
5) Γ. ΚΟΜΝΗΝΟΣ	17) Γ. ΣΤΕΛΑΤΟΣ	
6) Σ. ΚΥΡΤΣΗ	18) Σ. ΣΤΡΕΪΤ	134
7) Α. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ	19) Δ. Κ. ΣΦΑΕΛΛΟΣ	132
8) Π. ΔΙΑΡΟΥΤΣΟΣ	20) Α. ΤΣΟΝΑΣ	142
9) Α. ΜΑΤΡΟΖΟΣ	21) Θ. ΤΣΟΥΚΑΛΑΣ	5
10) Α. ΜΙΧΑΣ	22) Ν. ΦΡΑΓΚΙΣΤΑΣ	120
11) Ε. ΜΙΑΣΙΑΚΟΣ	23) Δ. ΧΕΛΜΗΣ	1
12) Χ. ΜΠΑΡΑΝΗΣ		

~~Τόμοι: Χ. ΒΑΣΙΛΕΥΠΟΥΛΟΥ Στοιχ. 425 51~~

Ψηφοδέλτιο του ΕΠΣ, (Αρχείο Παμφοιτητικού ΕΛΙΑ).

«Υποσχόμεθα εἰς τό ἑτερόφωτον καί ὑποθηκευόμενον κρατίδιον τῶν Λιάπηδων νά ὁμιλήσωμεν ἐκ τοῦ σύνεγγυς». Ἀνάλογη προκήρυξη τοῦ ΕΠΣ δημοσιεύθηκε τήν ἐπομένη 10/11/1934 στό «Ἐλεύθερο Βῆμα» τοῦ Λαμπράκη: «Ἀπό ἡμερῶν τό κρατίδιον τῶν νομάδων τῆς Ἀλβανίας, δημιούργημα ἀνόσιον τῶν μεταπολιτικῶν περιστάσεων, φιλοδοξοῦν ἴσως νά ἐπιδείξη τήν ὑπαρξίν του, ἀρχισε τόν ἀμείλικτον διωγμόν τοῦ κατά τῶν Ἑλλήνων τῆς Β. Ἡπείρου, ἡ ἱστορία καί ὁ πολιτισμός τῶν ὁποίων ἐνοχλεῖ προφανῶς τοὺς ἐν σκότει διαβιούντας κραταιούς (;) κυριάρχους (...).». Κι ἐνῶ ἡ ἐκκλήση τοῦ Παμφοιτητικοῦ πρὸς τόν ἑλληνικό λαό γιά τήν ὀργάνωση συλλαλητηρίου συμπαραστάσης στοὺς Βορειοηπειρωτὲς βρῆκε τήν ἀναμαινόμενη ἀνταπόκριση, ὁ «Ῥιζοσπάστης» καί τό ΚΚΕ δημοσίευσαν στίς 11/11/1934 μία ἀνακοίνωση μέ τόν κύριο τίτλο: «Τό Βορειοηπειρωτικό ἀφορμή γιά τήν ὀργάνωση τοῦ νέου ἀνθρωπομακελειοῦ». Ἡ ἀνακοίνωση τοῦ ΚΚΕ ἀνάμεσα σέ ὅλα τά ἄλλα ἔγραφε ὅτι «ἡ ἐθνικιστική καί σωβινιστική ἐκστρατεία τῶν κυριάρχων τάξεων τῆς χώρας μας καί τοῦ Τύπου τους καί πρῶτα ἀπ' ὅλα του φασιστικοῦ ἀπ' ἀφορμή τό «βορειοηπειρωτικό» συνεχίζεται μέ ὁλοένα πιο μεγάλη ἔνταση. (...) Ὁ Παμφοιτητικός σέ χτεσινή του ἐκκλήση λ.χ. γράφει: «Ἡ ἀπάντηση τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ πρέπει ν' ἀποτελέσει ἓνα ἀνηλεές μαστίγωμα κατά τοῦ θρασέως καί ἀναιδοῦς κρατιδίου». (...)».

Τρεῖς ἐβδομάδες ἀργότερα, τό πρωί τῆς 3/12/1934, ξέσπασαν συγκρούσεις στό κέντρο τῆς Ἀθήνας ἀνάμεσα σέ 200 ἀριστεροὺς φοιτητὲς καί ἡθοποιούς τοῦ θιάσου Ἰατρίδου μέ φοιτητὲς τοῦ Παμφοιτητικοῦ. Οἱ ἀρχικὲς συμπλοκὲς ἔγιναν στό προαύλιο τοῦ Πανεπιστημίου καί στήν συνέχεια ἐπεκτάθηκαν ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Σίνα.

Τά Χριστούγεννα τοῦ 1934 ἀντιπροσωπεία τοῦ Παμφοιτητικοῦ, ἐπισκέφθηκε τή Ρουμανία καί τά μέλη τῆς φιλοξενήθηκαν ἀπὸ τοὺς ὁμοϊδεάτες τῆς Σιδηρᾶς Φρουρᾶς. Οἱ διεθνεῖς σχέσεις καί ἐπαφές τοῦ ΕΠΣ συνεχίστηκαν καί τό ἐπόμενο χρονικό διάστημα. Τόν Ἰούλιο τοῦ 1935, ἐκπρόσωποι τῶν Ἑλλήνων φοιτητῶν ἀπὸ τῆ Χαϊδελεβέργη καί μέλη τοῦ ΕΠΣ μέ ἐπικεφαλῆς τόν σπουδαστὴ Σπόντη κατέθεσαν στεφάνι στό στρατιωτικό γερ-

μανικό νεκροταφείο της Αττικής. Ο Σπόντης κατέληξε ότι «ό
δύον των υπέρ της τιμής και ελευθερίας της πατρίδος των απέ-
σπασε τον θαυμασμόν του φίλου προς την Γερμανίαν έλληνικού
λαού». Στην σεμνή τελετή παρόντες ήταν και μέλη της γερμα-
νικής παροικίας Αθηνών και εκπρόσωπος της Γερμανικής Πρε-
σβείας.

Η διάσπαση του ΕΠΣ

Περί τά τέλη Ιουλίου 1935 και λίγο πριν από τό δημοψή-
φισμα για την επαναφορά του Βασιλέως Γεωργίου Β', τά μέλη του
Παμφοιτητικού δέν ξεπερνούσαν τά 1000, τά ¾ των οποίων ήταν
βασιλόφρονες. Η ήγεσία όμως της οργάνωσης, οί περισσότεροι
των οποίων ήταν γόννοι μεγαλοαστικών οίκογενειών ήταν όπαδοί
του Βενιζέλου. Χαρακτηριστικά ό πρόεδρος του ΕΠΣ Οικονόμου
φέρεται ότι ζητωκραύγασε την ήμέρα του βενιζελικού κινήματος
(1η Μαρτίου 1935) υπέρ του Πλαστήρα και του αρχηγού των Φιλε-
λευθέρων. Λίγο αργότερα, τον Ιούνιο του 1935, ή ίδια ή ήγεσία
δημοσίευσε μία έπιστολή στον Τύπο δηλώνοντας ότι ό ΕΠΣ
«άποκρούει την Βασιλείαν, διότι αυτή δημιουργεί πέριξ του θρό-
νου μίαν τάξιν άριστοκρατικήν, έμποδίζει την έλευθέραν έκδή-
λωσιν και εξέλιξιν του ψυχικού πλούτου των λαϊκών τάξεων».
(Ακρόπολις 8 Ιουνίου 1935). Ύστερα άπ' όλα αυτά ήταν φυσικό νά
αντιδράσει ή φιλομοναρχική πτέρυγα που ήταν και ή πλειοψηφία,
μέ αποτέλεσμα ή ήγεσία του ΕΠΣ νά διαγράψει δεκάδες μέλη της,
ανάμεσά τους και τον Δημήτριο Σουτζο.

Ο Π.Ι. Στεριώτης στό βιβλίο του «Προσπάθειαι άξiai τιμής»
αναφέρει ότι ή έμπλοκή του Παμφοιτητικού στό επίμαχο ζήτημα
Μοναρχίας ή Δημοκρατίας επέφερε και την παρακμή του Συλλό-
γου. Γράφει σχετικά: «Κάποτε ό Παμφοιτητικός παρεσύρθη εις
ώρισμένας ενεργείας αί όποίαι ήσαν έξω και της ιδεολογικής του
γραμμής και της Έθνικής του πίστεως. Ηθέλησε νά αναμυχθή εις
ζητήματα τά όποία εάν δέν ήδύνατο νά παρίδη, δέν έπρεπε νά τά
αντιμετωπίση ως τά αντιμετώπισε. Αυτό ήτο σφάλμα του ΕΠΣ. Διά
τόν Παμφοιτητικόν δέν έπρεπε νά ύπάρξη ζήτημα Βασιλείας ή Δη-
μοκρατίας.» (Π. Ι. Στεριώτη: Προσπάθειαι άξiai τιμής, σελ. 41).

Σταδιακά ὁ Παμφοιτητικός αὐτοδιαλύθηκε ἐνῶ τελευταῖος
πρόεδρος (γεν. γραμματέας) ὑπῆρξε ὁ Σεραφεῖμ Παπαϊωάννου.

ΠΡΟΣΚΛΗΣΙΣ - ΠΡΟΚΗΡΥΞΙΣ

Π Ρ Ο Σ

ΟΛΟΥΣ ΤΟΥΣ ΦΟΙΤΗΤΑΣ & ΣΠΟΥΔΑΣΤΑΣ

ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΦΟΙΤΗΤΙΚΗ ΝΕΟΛΑΙΑ

ΛΕΙΝΟΚΡΑΤΟΥΣ 3

Ἑλτιύβεροι Ἕλληνες Συνάδελφοί μας!

Ἐμεῖς οἱ ἀδελφοί σας καὶ παῖδιὰ τῆς μαρτυρικῆς μας Κόπρης τὴν ἐρχομένη Κυριακὴ 27
᾽Οκτωβρίου καὶ ὥρ. 10 π. μ. θὰ γιορτάσωμε πρῶτα στὴν Ἐκκλησίαν τοῦ Ἀγ. Γεωρ-
γίου Καρύστη καὶ ἑμέτερος ἑστῆσι στὸν Πανναξωτὸν τὸν ἱεροῦ καὶ ἱερέα τῶν κατὰ τὴν περι-
οχὴν ἐθνικῶν ἐξέγερσι μαρτυρικῶν πεσόντων ἀδελφῶν μας!

Συνάδελφοι σὰς τὸ γνωστοποιούμε καὶ ζητοῦμε νὰ μᾶς ἐνισχύσετε μὲ τὴ παρουσία σας.

Με Συνδελφικὰς Ἐθνικαῖς χαίρεσι καὶ
Ἡ ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΦΟΙΤΗΤΙΚΗ ΝΕΟΛΑΙΑ

ΕΘΝΙΚΟΣ ΠΑΜΦΟΙΤΗΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ

1929

ΓΡΑΦΕΙΑ: ΟΜΗΡΟΥ 84

Ἕλληνες Φοιτηταί!

Πολλὸ κατὰ γνωρίζομε πόσο τῆς μέρες αὐτῆς εὐρισκόμεθα ὅλοι ἐπ' αὐτῇ πανεπιστημιακῇ μα-
ρτυρικῇ καὶ πόσο περισσότερο σκληρῇ ἀπὸ ποτὲ μᾶς ἀπασχολῇ ὁ καθημερινὸς ἀμείλικτος ἀγὼνας
τῆς ζωῆς.

Μὰ πῶς δὲν εἶναι δυνατό νὰ μᾶς ἐμποδίσῃ ν' ἀνταπεκρίνομε, πιστὰ στὸ καθήκον μας οὖν
Ἕλληνες καὶ πᾶν Ἀνθρώποι τοῦ ἀνθρώπινου πιστεύομε στὴν Ἑλευθερίαν, στὴν Πατρίδα καὶ στὴν
αἰώνιον Ἥβην ἅς τις Ἀνθρωπότητος, στὴν παραπάνω πρόσκλησιν τῶν θυμάτων συνανδελφῶν μας.
Δὲν εἶναι δυνατό νὰ μᾶς ἐμποδίσῃ νὰ διαδηλώσωμε καὶ ἄλλῃ μὲν φωνῇ μετὰ τὴν λεγο-
μένη πολιτισμένη κόρη τῆς ἰσχυρῆς τῆς καὶ ἀκατάβλητης θέλει τοῦ ἔθνους γὰρ ὅσον ἀφορᾷ
τὴν Ἑλληνικὴν Κῆρυξ! Δὲν εἶναι τέλος δυνατό νὰ μᾶς ἐμποδίσῃ νὰ ἐκφράσωμε τὸν βαθύτατον
σπαραγμὸν καὶ ἐργασματούργον τῆς ποικίλης Νεολαίας γὰρ Ἀτόμους τοῦ ἀνθρώπου καὶ ἐμπεριείσαν γὰρ
τὴν ἡρώς. Ἰσχυρὰ τῆς Ἀνθρωπότητος τῆς ὁσίας ἀνέκαθεν κοιτῶν ὑπῆρξεν ἡ Ἑλληνικὴ Πατρίδα
μα καὶ πρόμαχος ἡ Ἑλληνικὴ Νεολαία.

Καίτοι οὖν λοιπὸν Συνάδελφοι ὅπως τὴν ἐρχομένη Κυριακὴ 27 ᾽Οκτωβρίου καὶ
ὥρην 9 μ. τὸ πρῶτον σύγκεντρωθῆτε ὅλοι ἐπὶ τὰ προπύλαια τοῦ Πανεπιστημίου ἵνα
ἐκεῖθεν ἐν ὁμαλῇ ἡσυχίᾳ καὶ μὲ τὴ Μουσικὴν τοῦ Δήμου ἐπὶ κεφαλῇς πάμε στὴν
Ἐκκλησίαν τοῦ Ἀγ. Γεωργίου Καρύστη ὅπου παρουσία τῆς Πανελλ. Κεντρ. ἐπὶ τοῦ
Κυπριακοῦ Ἐπισκόπου, τῶν Σωματείων, Πανεπιστ. καὶ Δημοσίων Ἀρχῶν καὶ, θὰ τελεσθῇ
τὸ Μνημόσυον τῶν Ἑθνομαρτυρικῶν Ἀδελφῶν μας ποὺ ἔπεσαν στὴν περσινὴ Κυριακὴ ἑλ-
πίσας γι' αὐτὴν μετὰ τὴν ἡμέραν αὐτὴν καὶ ἄλλῃ μὲν περιληπτικῇ σελίδι τῆς ἱστορίας τῆς Ἑλλάδος
καὶ τῆς Ἀνθρωπότητος.

ΕΘΝΙΚΟΣ ΠΑΜΦΟΙΤΗΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ

Σημ. Τέπος συγκεντρώσεως: Κυριακὴ 9 μ. π. μ. ἐπὶ τὰ προπύλαια τοῦ Πανεπιστη-
μίου.

Κοινὴ προκήρυξις Κυπρίων Φοιτητῶν καὶ φοιτητῶν τοῦ
Παμφοιτητικοῦ γιὰ τὴν τέλεση μνημόσυνου πρὸς τιμὴ τῶν
πεσόντων Κυπρίων ἀπὸ τὰ βρετανικά στρατεύματα Κατοχῆς.

Τό ἔθνικοσοσιαλιστικό κόμμα τοῦ Γεωργίου Μερκούρη

Ένας ἄλλος ἐπίδοξος ἀρχηγός ὑπῆρξε ὁ Γεώργιος Μερκούρης, γιός τοῦ τότε δημάρχου Ἀθηναίων Σπύρου Μερκούρη. Ὁ Γεώργιος Μερκούρης (1886-1943) εἶχε πολιτευθεῖ καί ἐκλεγεί στό παρελθόν μέ τό Λαϊκό Κόμμα, ἐνῶ διετέλεσε ὑπουργός Ἐπισιτισμοῦ (1921) στήν κυβέρνηση Πρωτοπαπαδάκη καί τό 1926 ὑπουργός Ἐθνικῆς Οἰκονομίας. Ἀταλάντευτος ἐχθρός τοῦ Βενιζέλου, εἶχε ὀργανώσει ἀπό τίς ἀρχές τοῦ 1930 ἕναν δικό του μηχανισμό πού περιλάμβανε ἀπόστρατους ἀξιωματικούς καί ὀρισμένους δυσारेστημένους ἀποστάτες τοῦ ΚΚΕ. Στίς ἀρχές τοῦ 1933 διαπραγματεύτηκε τή σύμπραξή του μέ τό Λαϊκό Κόμμα τοῦ Τσαλδάρη. Χαρακτηριστικά ἡ ἐφημερίδα Νέοι Καιροί (φύλλο τῆς 8ης Φεβρουαρίου 1933) ἔγραφε: «Καθ' ἃ πληροφορούμεθα ὁ κ. Κονδύλης ὑπεσχέθη εἰς τόν κ. Μερκούρη σοβαρά ἀνταλλάγματα ἐκ μέρους τοῦ Λαϊκοῦ Κόμματος εἰς ἣν περίπτωσιν θά ἐδέχετο νά συμπράξῃ οὗτος εἰς τόν ἀντικυβερνητικόν συνδυασμόν Ἀθηνῶν, ἔστω καί ὑπό τήν ιδιότητα τοῦ ἀρχηγοῦ κόμματος».²⁰

Ὁ Γεώργιος Σπ. Μερκούρης.

²⁰ Ἰάκωβος Χονδροματίδης, *Ἡ Μαύρη Σκιά στήν Ἑλλάδα*, ἐκδόσεις Περισκόπιο, σελ. 40.

Τόν Ιούλιο του 1933 όμως ο Μερκούρης αποκήρυξε τό παρελθόν του διακηρύσσοντας ότι «ό κοινοβουλευτισμός έχρεωκόπησεν εἰς ὅλα τὰ μέρη του κόσμου, ἀλλ' ἰδιαίτέρως εἰς τήν Ἑλλάδα κατέληξεν εἰς σύστημα ἐλαστικότητος συνειδήσεων... καί πάντοτε ἐκμεταλλευνόμενος τὰ συμφέροντα του λαοῦ».

Τόν Δεκέμβριο του 1934 προχώρησε στήν κυκλοφορία τῆς ἐφημερίδας Ἐθνική Σημαία μαζί μέ τούς Λ. Λαμπρόπουλο, Θ. Παπαμανώλη καί τόν δημοσιογράφο Νικόλαο Αποστολόπουλο.²¹ Ὁ τελευταῖος εἶχε διατελέσει γραμματέας του πολιτικοῦ γραφείου του Ἐλευθερίου Βενιζέλου (1917-1920) ἀλλά μετά τό 1932 ἀποστασιοποιήθηκε ἀπό τόν βενιζελικό κόσμο καί προσεταιρίστηκε τίς ιδέες του ἐθνικοσοσιαλισμοῦ.

Τά γραφεῖα τῆς Ἐθνικῆς Σημαίας στεγάζονταν στήν Πλατεία Συντάγματος (Καραγεώργη τῆς Σερβίας 10-12), ἐνῶ τό νεοῖδρυθέν Ἐθνικοσοσιαλιστικό Κόμμα του Γεωργίου Μερκούρη ἀπέβλεπε στήν «ἵδρυσιν ἐπαγγελματικοῦ κοινοβουλίου καί συντεχνιακοῦ κράτους».

Φίλε Κύριε

Τήν Κυριακὴν 5ην Ἰουλίου καί ὥραν 11ην π. μ. εἰς τὸ θέατρον Κεντρικὸν θὰ ὁμιλήσω ἐπὶ τῆς πολιτικῆς καὶ δημοσιονομικῆς καταστάσεως καὶ ἐπὶ τῶν κατὰ τὴν ἀντίληψίν μου ἀκολουθητέων κατευθύνσεων.

Θὰ μοῦ κάμετε ἐξαιρετικὴν εὐχαρίστησιν νὰ παρακολουθήσετε τὴν ὁμιλίαν μου.

Γ. Σ. ΜΕΡΚΟΥΡΗΣ

**Πρόσκληση
τοῦ Γ. Μερκούρη
στό Θέατρο
„Κεντρικόν“
τῶν Ἀθηνῶν**

²¹ Ἐθνική Σημαία, 9 Δεκεμβρίου 1934.

ΚΑΤΑΣΤΑΤΙΚΟΣ ΧΑΡΤΗΣ
ΕΘΝΙΚΟΣΟΣΙΑΛΙΣΤΙΚΟΥ ΚΟΜΜΑΤΟΣ
ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ
ΤΥΠΟΙΣ: ΙΩΑΝ. & ΑΡΙΣΤ. Γ. ΠΑΠΑΝΙΚΟΛΑΟΥ
116 ΟΔΟΣ ΕΡΜΟΥ 116
1933

Μπροσούρα τοῦ
Ἐθνικο-
σοσιαλιστικοῦ
κόμματος.

Στίς 10 Δεκεμβρίου 1934, μέ τήν εὐκαιρία τῶν ἐγκαινίων τῶν γραφείων τοῦ κόμματος, ὁ Μερκούρης ἔδωσε τό στίγμα τῆς κίνησής του τονίζοντας μεταξύ ἄλλων ὅτι: «εἴμεθα πραγματικῶς μία πολιτική καί κοινωνική ἐπανάσταση» καί «ἀποβλέπομεν εἰς τήν ἐθνικήν ἐνότητα, εἰς τήν πρόοδον καί τήν κοινωνικήν πειθαρχίαν». Στό φύλλο τῆς Ἐθνικῆς Σημαίας τῆς 9ης Δεκεμβρίου 1934 παρουσιάστηκαν οἱ θέσεις τοῦ Ἐθνικοσοσιαλιστικοῦ Κόμματος: «(...) Θέλομεν κράτος ἰσχυρόν, προερχόμενον ἐξ αὐτοῦ τοῦ λαοῦ καί ἐκπροσωποῦν τήν λαϊκήν κυριαρχίαν, τάς πολιτικάς ὀργανώσεις ἐννοοῦμεν ὡς συγκρότημα ἐθνικῶν ἀξιῶν μέ πολιτικήν ἀλήθειαν καί πολιτικήν ἠθικήν. Σεβόμεθα τήν ἀτομικήν πρωτοβουλίαν. Ἐξαίρομεν τήν ιδιωτικήν ἐνέργειαν καί φροννοῦμεν, ὅτι τό ἄθροισμα

τῶν προσωπικῶν προσπαθειῶν, συντονιζόμενον καί ἐνισχυόμενον ἐν τῷ Κρατεῖ, ἀποτελεῖ τὸ ἀληθές ἐχέγγυον τῆς εὐημερίας τῆς ὁλοκληρωτοῦ.

Θεσπίζομεν τὴν Ἐργασίαν ὡς τιμητικὴν ὑποχρέωσιν παντὸς πολίτου ἀπέναντι τοῦ ἔθνους καί ἀναγνωρίζομεν ἰδιαζόντως τὴν συμβολὴν τοῦ ἐργάτου καί τοῦ ἀγρότου ἐν τῇ ἐθνικῇ δημιουργίᾳ (...).

Ὡς σύμβολο τοῦ κόμματος ἐπιλέχθηκε ὁ Ἡρακλῆς μέ τὸ εἶδος, ἀποκόπτοντας τὶς κεφαλές τῆς Λερναίας Ὑδρας.

Τὸ πρῶτο φασιστικὸ συνέδριο

Στις 16, 17 καί 18 Δεκεμβρίου 1934 πραγματοποιήθηκε στὸ Μοντραί τῆς Ελβετίας τὸ πρῶτο διεθνές φασιστικὸ συνέδριο. Ἐκεῖ συγκεντρώθηκαν ἀντιπροσωπεῖες ἀπὸ 17 χῶρες τῆς Εὐρώπης γιὰ νὰ ἐπιλέξουν καί νὰ ὀριοθετήσουν τὸν τρόπο καί τὶς δυνατότητες κατάληψης τῆς πολιτικῆς ἐξουσίας, ὅπως εἶχαν κάνει τὰ ἀδελφὰ φασιστικὰ κόμματα στὴν Ἰταλία καί τὴ Γερμανία.²²

Τὸ συνέδριο ἄρχισε τὶς ἐργασίες του στίς 16 Δεκεμβρίου 1934 μέ τὴν ὁμιλίαν τοῦ προέδρου τοῦ Ἰταλοῦ στρατηγοῦ καί βουλευτοῦ Κοζέλοσκι.

Τὴν Ἑλλάδα ἐκπροσώπησε ὁ ἀρχηγὸς τοῦ Ἐθνικοσοσιαλιστικοῦ Κόμματος, Γεώργιος Μερκούρης. Δεύτερος ὁμιλητὴς ἦταν ὁ ἐκπρόσωπος τῆς γαλλικῆς Action Francaise, Μαρσέλ Μποκάρ, πού τόνισε ὅτι «τὸ κυριότερο χαρακτηριστικὸ τοῦ Φασισμού εἶναι ὅτι εἶναι θετικὸς καί δὲν περιέχει οὐτοπίες, ἐνῶ ἐδράζεται ἐπὶ τῶν πραγματικότητων καί τῶν γεγονότων». «Ὁφείλουμε», συνέχισε ὁ Μποκάρ, «ἐπειδὴ ὁ Φασισμὸς δὲν εἶναι μόνο ἰταλικό φαινόμενο, νὰ διακηρύξομεν πάντες ὅτι ἐκ τῆς ἰσχύος τῶν ἀρχῶν του καί τῶν περιεχομένων του, ἔχει ἐξέλθει τῶν ὁρίων τῆς Ἰταλικῆς Χερσονήσου καί τείνει εἰς τὸ νὰ γίνῃ ὁ νέος καταστατικὸς χάρτης τῆς Νέας Εὐρώπης. Εἶναι ἐναντίον τοῦ Μπολσεβικισμοῦ, εἶναι ἐναντίον τῶν διστακτικότητων τῶν μεσαίων τάξεων, εἶναι ἐναντίον ὅλων τῶν

²² Ἰάκωβος Χονδροματίδης, Ἡ Μαύρη Σκιά στὴν Ἑλλάδα, σελ. 27.

ψευδῶν πατριωτισμῶν καί ὅλων τῶν κοινωνικῶν ἀδικιῶν, οἱ ὁποῖες ἀπορρέουν ἀπό αὐτές». Στή συνέχεια κατέληξε: «Ὁλη ἡ ἔννοια τοῦ Φασισμού εἶναι ἡ ἀνοικοδόμηση καί ὄχι ἡ καταστροφή». Ἡ πρώτη σοβαρή διαφωνία στόν συνεδριακό χώρο ἐκδηλώθηκε ὡς ἀντιπαράθεση τοῦ Μερκούρη μέ τόν ἐκπρόσωπο τῆς ρουμανικῆς Σιδηρᾶς Φρουρᾶς. Ὁ Ρουμάνος σύεδρος καταφέρθηκε μέ ὀργή ἐναντίον τῶν Ἑβραίων καί τῆς διεθνούς μασονίας, ἐνῶ ὁ Μερκούρης ἀποστασιοποιήθηκε ἀπό τούς ὑπόλοιπους συνέδρους ἰσχυρίζομενος ὅτι «ἡ ὑπάρχουσα (στήν Ἑλλάδα) ἰσραηλιτική μειονότης ἐπέδειξε πάντοτε πρός τήν φιλοξενοῦσαν αὐτήν χώραν νομιμοφροσύνην καί πατριωτικότητα τοιάντην, ὥστε ἀνεξαρτήτως τοῦ αἰωνίου ἑλληνικοῦ αἰσθήματος τῆς φιλοξενίας, ἔχει ἐπαξίως τύχη πλήρους ἰσότητος καί οὐδεμίας διακρίσεως πρός τούς Ὀρθοδόξους ὁμοεθνεῖς της». Ὅπως ἦταν ἐπόμενο, ἡ ἀντιφατική καί «φιλοσημητική» φρασεολογία τοῦ Μερκούρη, προκάλεσε τίς ἀντιδράσεις τῶν ἄλλων συνέδρων.

Παρά τή διαφωνία του ὅμως, ὁ Μερκούρης φρόντισε νά καθισχύσῃ τούς ὁμοϊδεάτες του βεβαιώνοντάς τους πῶς «ἔχομεν τήν δικαίαν φιλοδοξίαν νά νικήσωμεν καί νά ἐμμείνωμεν ἐν τῇ Νίκῃ ὡς δημιουργοί Νέας Τάξεως Πραγμάτων». Ὅσο γιά τήν Ἑλλάδα, κατέστησε ὅτι τήν θέλει «ἰσχυράν καί εἰρηνικήν, ἀφοσιωμένην εἰς τούς φίλους της καί ἀνένδοτον ἀπέναντι ἐκείνων οἱ ὁποῖοι θά διανοοῦντο νά τήν μειώσουν. Ἐχομεν μεγάλην ἐμπιστοσύνην εἰς τό Μεσογειακόν Δαιμόνιον καί εὐχόμεθα τήν ἐξάπλωσιν τοῦ ἀναμορφωτοῦ Φασισμού».

Στό τέλος τοῦ συνεδρίου καταρτίσθηκε μία ὀργανωτική ἐπιτροπή πού ἀποτελεῖτο ἀπό τόν ἀρχηγό τοῦ Ἐθνικοσοσιαλιστικοῦ Ἑργατικοῦ Κόμματος τῆς Δανίας Κλάουζεν, τόν ἀρχηγό τῶν Φρανσιστών τῆς Γαλλίας Μποκάρ, τόν Γ. Μερκούρη, τόν ἐκπρόσωπο τῆς Ἑλβετικῆς Φασιστικῆς Ὁμοσπονδίας Φονζελάζ, τόν Κουίςλιγκ, ἀρχηγό τῆς Ἐθνικῆς Ἐνωσης Νορβηγίας, τόν στρατηγό Ὀντουφύ τῶν Κυανοχιτώνων τῆς Ἰρλανδίας καί τόν ἀρχηγό τοῦ Ἐθνικοῦ Δανικοῦ Σώματος Ντάμσκαρτ.

Στή σύσκεψη τῆς Μαύρης Διεθνούς (CAUR) ἔλαβαν ἀκόμη μέρος ἀντιπροσώπειες τῆς Χάιμπερ Αὐστρίας, τοῦ Φασιστικοῦ

Πατρισταλικού Κινήματος της Τοπικής Φάλαγγας, του Μετα-
νοήσιου και του Μετονοήσιου κ.ά.

Λίγους μετὰ τὴν ἀρτίαν τῶν ἐργασιῶν οἱ σύνεδροι ἐξέδωσαν
κοινὸ ἀνῆλθον καὶ ἀποδεχθῆκαν δύο ψηφισματα βάσει τῶν
ὁποίων διακηρύσσοντι ὅτι «ὁ συντεχνιακὸς Φασισμὸς ἀποτελεῖ
τὴν μοναδικήν βάσιν τῆς εἰρηνικῆς ἀναπτύξεως τῆς Εὐρώπης καὶ
ἀπεκρίνεται τὸν Μαρξισμόν, τὴν Κεφαλαιοκρατίαν καὶ τὸν ἀστυ-
κὸν ἐνταξενικισμόν».

Ἐπιστρέφοντας ἀπὸ τὸ Μοντραί, ὁ Μερκούρης παρέμεινε
λίγες ἡμέρας στὴ Γερμ. ὅπου ἐγένε δεκτὸς ἀπὸ τὸν Μουσσολίνι. Γιὰ
τὸ περιεχόμενον τῶν συνομιλιῶν τοὺς δὲν ἀνακοίνωσε ποτέ τίπο-
τα.

Μετὰ ἀπὸ τις στήλες τῆς Ἐθνικῆς Σημαίας συνέχισε νὰ
καλεῖ τοὺς Ἕλληνας νὰ ἐνταχθοῦν «στους πυρήνες τοῦ κόμματός
τοῦ»²³ ἀναγνωρίζοντας ὅμως μετὰ ἀπὸ ἐνάμιση χρόνον ἀγώνα
τῶς «τοῖσι δὲν εἴμεθα, ἀλλ' οὔτε καὶ θέλομεν νὰ εἴμεθα. Οὐλίγοι,
ἀλλ' ἐκλεκτοί» (15 Φεβρουαρίου 1935, ὁμιλία στὰ γραφεῖα τῆς Κα-
ραγιώργη Σερβίας πρὸς τοὺς πυρήνες τῶν συνοικιῶν).

Στὶς συχνὰς ὁμιλίας του -κυρίως στὸ θέατρο «Κεντρικόν»-
παρευρισκόνταν πολλοὶ ἐκπρόσωποι καὶ φορεῖς τῆς Πολιτείας:
βουλευτὲς, πολιτικοὶ, ἀκαδημαῖκοι (Αντ. Μάτεσις, Κωνστ. Ἀγ-
γελοπούλος), στρατηγοὶ (Τρικούπης), μέλη ὀργανώσεων (Σῶμα
Κιτρινόχιτῶνων, Παμφοιτητικὴ Νεολαία, Ἐθνικὴ Φάλαγγα), ἡ
Ἑνώσις Παλαιῶν Πολεμιστῶν τοῦ Κονδάκη καὶ τοῦ Παπανικο-
λαοῦ κ.ά.

Στενοὶ συνεργάτες τοῦ Μερκούρη καὶ στελέχη τοῦ Ἐθνι-
κοσοσιαλιστικοῦ Κόμματος ἦταν ὁ Γεώργιος Κανέλλος, ὁ δικη-
γὸς Τροπαϊάτης καὶ Βιτσικουνάκης ἀπὸ τὴν Κρήτη.

Στὶς 22 Δεκεμβρίου 1934 ἡ Ἐθνικὴ Σημαία, τὸ κομματικὸ
ἐντυπὸ τοῦ Μερκούρη, ἔκανε ἓναν ἀπολογισμό τῆς ἐθνικοσο-
σιαλιστικῆς διακυβέρνησης στὴ Γερμανία μέ τὸν τίτλον «Δι-
δάγματα ἀπὸ ἓναν λαόν πού θέλει νὰ ζήσῃ».

²³ 15 Φεβρουαρίου 1935, ὁμιλία στὰ γραφεῖα τῆς Καραγιώργη Σερβίας
πρὸς τοὺς πυρήνες τῶν συνοικιῶν.

Στην ίδια σελίδα υπήρχε και ένα άρθρο για τις δραστηριότητες της Κου Κλουξ Κλαν στις ΗΠΑ, ενώ στις 25 Δεκεμβρίου δημοσιεύθηκαν φωτογραφίες από την επίσκεψη του Μερκούρη στη Ρώμη και την κατάθεση στεφάνου στο Μνημείο του Ιταλού Αγνωστού Στρατιώτη στο Παλάτσο Βενέτσια.

Τον Μάρτιο του 1935, μετά το αποτυχημένο κίνημα των βενιζελικών, ο Μερκούρης θυμήθηκε το πολιτικό του παρελθόν και τάχθηκε με το μέρος του Κονδύλη και των Λαϊκών. Ο Κονδύλης δεν άργησε να ευχαριστήσει τον «έθνικοσοσιαλιστή» σύμμαχό του στέλνοντάς του το εξής τηλεγράφημα: «Ευχαριστώ ύμας και το κόμμα διά τὰ ωραία λόγια ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ τῆς προαγωγῆς μου. Ἐχω πεποιθήσιν ἐπὶ τὴν νίκην, διότι ἀγωνιζόμεθα διὰ τὰς ἐλευθερίας τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ» («Ἐθνικὴ Σημαία», 10 Μαρτίου 1935). Ἡ τραγικὴ εἰρωνεὶα ἦταν ὅτι τὸ ἴδιο ἀκριβῶς πίστευαν ὁ Πλαστήρας καὶ οἱ ἄλλοι στρατηγοὶ (Παπούλας, Κοιμήσης κ.ἄ.) πού ἡγήθηκαν τοῦ κινήματος.

ΤΟ ΚΟΜΜΑ ΤΟΥ ΚΟΥ ΜΕΡΚΟΥΡΗ

Ὁ ἀποχωρήσας ἐκ τοῦ Λαϊκοῦ κόμμα-
τος κ. Γ. Μερκούρης ἱδρύσε νέον κόμμα
τὸ ὁποῖον ὠνόμασε «Ἐθνικὸν Σοσιαλι-
στικόν».

Πᾶσαι αἱ προσπάθειαι τῶν περὶ τὸν κ.
Τσαλδάρην ὅπως προσεταιρισθῶν τὸν κ.
Μερκούρη, ἀπέτυχον οἰκτρῶς.

Ἡ ἱδρυση τοῦ Ἐθνικοσοσιαλιστικοῦ κόμματος τοῦ Γ. Μερκούρη
(ἐφημ. „Βῆμα Λοκρίδος“ 12-2-1933).

Χαρακτηριστικὸ τῆς τακτικῆς καὶ τῆς ιδιόρρυθμης «φιλοση-
μιτικῆς» ιδεολογίας τοῦ Μερκούρη ἦταν τὸ δημοσίευμα τῆς 30ῆς

Πορτογαλικού Κινήματος, τῆς Ἰσπανικῆς Φάλαγγας, τοῦ Μελανοῦ Ὀλλανδικοῦ Μετώπου κ.ἄ.

Ἀμέσως μετά τή λήξη τῶν ἐργασιῶν οἱ σύεδροι ἐξέδωσαν κοινό ἀνακοινωθέν καί ἀποδέχθηκαν δύο ψηφίσματα βάσει τῶν ὁποίων διακηρυσσόταν ὅτι «ὁ συντεχνιακός Φασισμός ἀποτελεῖ τήν μοναδικήν βάσιν τῆς εἰρηνικῆς ἀναπτύξεως τῆς Εὐρώπης καί ἀποκρούοντα τόν Μαρξισμόν, τήν Κεφαλαιοκρατίαν καί τόν ἀστικόν ψευδοεθνικισμόν».

Ἐπιστρέφοντας ἀπό τό Μοντραί, ὁ Μερκούρης παρέμεινε λίγες ἡμέρες στή Ρώμη, ὅπου ἔγινε δεκτός ἀπό τόν Μουσολίνι. Γιά τό περιεχόμενο τῶν συνομιλιῶν τους δέν ἀνακοίνωσε ποτέ τίποτα.

Μέσα ἀπό τίς στήλες τῆς Ἐθνικῆς Σημαίας συνέχισε νά καλεῖ τοὺς Ἕλληνες νά ἐνταχθοῦν «στούς πυρῆνες τοῦ κόμματός του»,²³ ἀναγνωρίζοντας ὅμως μετά ἀπό ἐνάμιση χρόνο ἀγῶνα πῶς «πολλοί δέν εἴμεθα, ἀλλ' οὔτε καί θέλομεν νά εἴμεθα. Ὀλίγοι, ἀλλ' ἐκλεκτοί» (15 Φεβρουαρίου 1935, ὁμιλία στά γραφεῖα τῆς Καραγιώργη Σερβίας πρὸς τοὺς πυρῆνες τῶν συνοικιῶν).

Στίς συχνές ὁμιλίες του -κυρίως στό θέατρο «Κεντρικόν»- παρευρίσκονταν πολλοί ἐκπρόσωποι καί φορεῖς τῆς Πολιτείας: βουλευτές, πολιτικοί, ἀκαδημαϊκοί (Ἄντ. Μάτεσις, Κωνστ. Ἀγγελόπουλος), στρατηγοί (Τρικούπης), μέλη ὀργανώσεων (Σῶμα Κιτρινοχιτώνων, Παμφοιτητικὴ Νεολαία, Ἐθνικὴ Φάλαγγα), ἡ Ἐνωση Παλαιῶν Πολεμιστῶν τοῦ Κονδάκη καί τοῦ Παπανικολάου κ.ἄ.

Στενοὶ συνεργάτες τοῦ Μερκούρη καί στελέχη τοῦ Ἐθνικοσοσιαλιστικοῦ Κόμματος ἦταν ὁ Γεώργιος Κανέλλος, ὁ δικηγόρος Τροπαιάτης καί Βιτσικουνάκης ἀπὸ τὴν Κρήτη.

Στίς 22 Δεκεμβρίου 1934 ἡ Ἐθνικὴ Σημαία, τό κομματικὸ ἔντυπό του Μερκούρη, ἔκανε ἕναν ἀπολογισμό τῆς ἐθνικοσοσιαλιστικῆς διακυβέρνησης στή Γερμανία μέ τόν τίτλο «Διδάγματα ἀπὸ ἕναν λαόν πού θέλει νά ζήσει».

²³ 15 Φεβρουαρίου 1935, ὁμιλία στά γραφεῖα τῆς Καραγιώργη Σερβίας πρὸς τοὺς πυρῆνες τῶν συνοικιῶν.

«Ἐθνικὴ Σημαία»

Μεγάλη πρωϊνὴ ἑφημερίς
Τὴν 9^{ην} Δεκεμβρίου

ΓΡΑΦΕΙΑ: Πλατεία Συντάγματος—Καραγεώργη 10—12
ΤΗΛΕΦΩΝΑ: Διευθύνσεως 26.997, Συντάξεως 26.987

Ἄρτιώτατος Δημοσιογραφικὸς ὀργανισμὸς

Ἐκλεκτὸν ἐπιτελεῖον συνεργατῶν.

Πλήρες δίκτυον ἀνταποκριτῶν ἐξωτερικοῦ:

Ρώμη, Λονδίνον, Βερολίνον, Παρίσιοι.

Ἀνταποκριταὶ εἰς ὅλας τὰς πόλεις τῆς Ἑλλάδος.

Ἀπὸ τῶν στηλῶν τῆς ἑφημερίδος θὰ παρακολουθοῦνται:

Ἑσωτερικὴ καὶ ἐξωτερικὴ πολιτικὴ. Αἱ νεώτεραι
ὕγιες κοινωνικαὶ κατευθύνσεις. Οἰκονομικά καὶ
ἐπαγγελματικὰ ζητήματα. Τὰ συμφέροντα τῶν
ἀγροτῶν καὶ ἔργατῶν. Ὅλη ἡ διεθνὴς καὶ ἑλλη-
νικὴ κίνησις καλλιτεχνίας—μουσικῆς—θεάτρου.

Ἐνδιαφέρον εἰλικρινὲς διὰ τὰ προσφυγικὰ ζητήματα.

Ἀθλητισμὸς—Τουρισμὸς—Ἱπποδρομαί.

Ἐκλεκτοὶ ἐπιστήμονες συνεργάται μας θὰ ἐρευνοῦν συστηματικῶς καὶ θὰ
σχολιάζουσι τὰ ἐνδιαφέροντα ἐπιστημονικὰ θέματα.

Ἡ Ἐθνικὴ σημαία δὰ παρουσιάσῃ πρωτοφανεῖς
δημοσιογραφικὰς καινοτομίας.

Ἄρ. 4 Ἀθήναι 26 Νοεμβρίου 1934

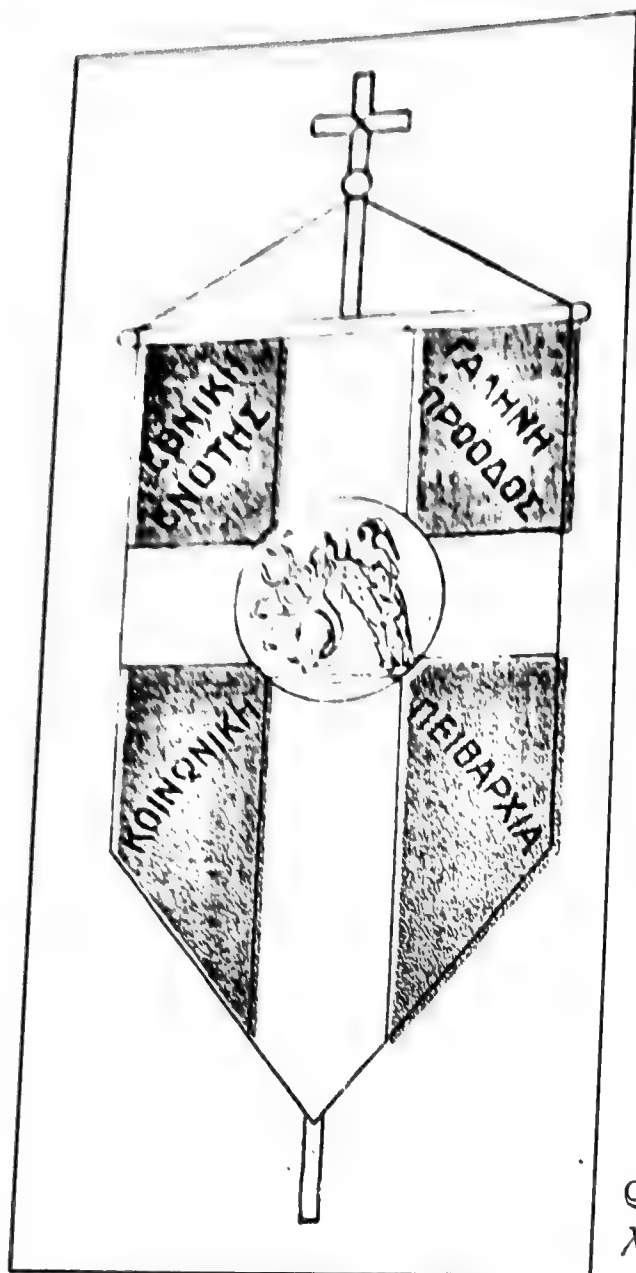
Διαφήμιση τῆς „Ἐθνικῆς Σημαίας“ δημοσιογραφικοῦ ὀργάνου τοῦ
Ἐθνικοσοσιαλιστικοῦ κόμματος.

Ιανουαρίου 1935 στην Έθνική Σημαία που άφορουσε τό «Ισραηλι-
τικόν στοιχείον τῆς Θεσσαλονίκης, τοῦ ὁποίου εἶναι γνωστή ἡ
ἐργατικότητα, ἡ εἰλικρίνεια εἰς τὰς συναλλαγὰς καί ἡ καθ' ὅλα φι-
λόνομος δράσις, ὡς καί ἡ ἐξαιρετική συμβολή εἰς τὴν προώθησιν
τοῦ ἐμπορίου καί τῆς βιομηχανίας ἐν γένει», καθὼς καί τόν «Σοφο-
λογιώτατον Ἀρχιρραβῖνον Δρᾶ Κόρετς», τόν γνωστό Κόρετς ὁ
ὁποῖος κατὰ τὴ διάρκεια τῆς γερμανικῆς κατοχῆς κατηγορήθηκε
ἀπὸ τοὺς ὁμοεθνεῖς του ὅτι ἐνέδωσε καί ἐξαιτίας τῆς ἡττοπάθειάς
του χειροτέρεψε τὴ θέση τῆς ἐβραϊκῆς κοινότητος στὴ Θεσσαλο-
νίκη.

Ἡ δικτατορία τοῦ Μεταξᾶ ἀνέκοψε τίς δραστηριότητες τοῦ
Ἐθνικοσοσιαλιστικοῦ Κόμματος καί οἱ περισσότεροί ὁπαδοί του
(Ν. Αποστολόπουλος, Μανώλης Μανωλέας κ.ἄ.) ἀσπάστηκαν τὴν
ιδεολογία τῆς 4ης Αὐγούστου.

Κατὰ τὴ διάρκεια τοῦ Ἑλληνοϊταλικοῦ Πολέμου, ὁ Μερ-
κούρης διατηροῦσε ἐπαφές μέ τὴ γερμανικὴ πρεσβεία μέσω τοῦ
ἐλληνομαθοῦς στρατιωτικοῦ ἀκολουθού, Κλέμ φόν Χόχενμπερκ,
καί τοῦ ἐμπορικοῦ ἀκολουθού, Χ. Χέφινγκχοφ. Τό ὄνομά του
ἀκούστηκε τόν Μάρτιο τοῦ 1941, λίγο πρὶν ἀπὸ τὴ γερμανικὴ ἐπί-
θεση, ὅταν ἐπιχείρησε νὰ πετύχει τὴ σύναψη ἀνακωχῆς μέ τὴ με-
σολάβηση τῶν Γερμανῶν. Ἡ προσπάθειά του ὅμως ὑπονομεύτηκε
ἀπὸ τόν βασιλιά Γεώργιο Β' καί τόν Ἀλέξανδρο Κορυζή, καί ὁ
Μανιαδάκης τόν συνέλαβε λίγο ἀργότερα μέ τὴν κατηγορία τῆς
συνεργασίας μέ τόν ἐχθρό. Κέντρο τῶν «συνωμοτῶν» ἦταν ἡ
πολυτελὴς οἰκία τοῦ καθηγητῆ Ν. Λούβαρι, στὸν λόφο τοῦ
Αρδηττοῦ, ὁ ὁποῖος εἶχε χρηματίσει στό παρελθόν ὑπουργός Παι-
δείας. Μαζί μέ τόν Μερκούρη συνελήφθησαν οἱ Κάβδας, Π.
Ράλλης, Μ. Πάσσαρης, Κων. Νταϊφᾶς, Κ. Ροδόπουλος (μετέπειτα
πρόεδρος τῆς Βουλῆς) καί ὁ δημοσιογράφος Σπ. Τραυλός. Ὅλοι
τοὺς ἀπελευθερώθηκαν λίγο μετὰ τὴν ἔλευση τῶν Γερμανῶν
(Μάιος 1941).²⁴

²⁴ Ἰάκωβος Χονδροματίδης, «Οἱ τελευταῖες γερμανικὲς προσπάθειες γιὰ
ἀνακωχὴ κατὰ τόν Ἑλληνοϊταλικό Πόλεμο. Ἡ ἄγνωστη ἐμπλοκὴ τοῦ
Γεωργίου Μερκούρη», Στρατιωτικὴ Ἱστορία, τεῦχος 166, Ἰούνιος 2010.

Συνθήματα του Έθνικο-σοσιαλιστικού κόμματος. Είναι εμφανές ότι είναι παλαιοκομματικού χαρακτήρα.

Τό Έθνικοσοσιαλιστικό Κόμμα ανασυστάθηκε καί ο αγαπημένος θεϊός της Μελίνας Μερκούρη βολιδοσκοπήθηκε να αναλάβει ύπουργικό θώκο στην πρώτη κατοχική κυβέρνηση.

Οί δραστηριότητες του Έθνικοσοσιαλιστικού Κόμματος στην Κατοχή

Κοντά στον έκλεκτό «Φύρερ» των Ελλήνων Έθνικοσοσιαλιστών, εκτός από τους παλαιούς συνεργάτες του (Νικ. Απο-

στολόπουλο, Ιω. Κυριαζίδη) προσέτρεξαν μερικοί αποστάτες της Αριστεράς (οί βουλευτές του ΚΚΕ Μιχάλης Τυρίμος καί Μανώλης Μανωλέας) καί νεόκοποι αριβίστες σαν τον ύφηγητή του Έμπορικού Δικαίου Γεώργιο Σημίτη.²⁵ Ο τελευταίος, λίγο πρίν από τό τέλος της Κατοχής, διαβλέποντας έγκαιρα τήν έπερχόμενη ήττα του Άξονα, μεταπήδησε στό ΕΑΜ.

²⁵ Γιάννη Παπαθεοδώρου, «Ο πατέρας Σημίτης συνεργάτης του Γεωργίου Μερκούρη, αρχηγού του Έθνικοσοσιαλιστικού Κόμματος», περ. Λαβύρινθος, Φεβρουάριος 2005.

Γιά τίς πρώτες δραστηριότητες τοῦ Ἐθνικοσοσιαλιστικοῦ Κόμματος αὐτή τήν περίοδο γράφει σχετικά ἡ ἔφημερίδα Καθημερινή στίς 16 Μαΐου 1941:

«Χθές τήν ἑσπέραν, κατόπιν φιλικῆς προσκλήσεως, συνεκέντρώθησαν εἰς τήν οἰκίαν τοῦ Γ. Μερκούρη, ἰδρυτοῦ καί ἀρχηγοῦ τοῦ Ἐθνικοσοσιαλιστικοῦ Κόμματος τῆς Ἑλλάδος, πολῖται ὄλων τῶν τάξεων καί ἤκουσαν παρ' αὐτοῦ ἐκτεθειμένας τάς ἀντιλήψεις τοῦ ἐπὶ τῆς διαμορφωθείσης καταστάσεως καί τάς κατευθυντηρίους γραμμάς διὰ τήν ἐνεδεικνυομένην ἀντιμετώπισιν αὐτῆς. Ἐπηκολούθησε συζήτησις κατὰ τήν ὁποίαν διεπιστώθη ὅτι πάντες οἱ συνελθόντες περιβάλλουν μέ ἀπόλυτον ἐμπιστοσύνην τόν ἀρχηγόν, εἰς τόν ὁποῖον παρέσχον ἐν λευκῷ τήν ἐξουσιοδότησιν διὰ τήν συνέχισιν τῆς ἐθνικῆς προσπάθειας τοῦ Κόμματος».

Ὁ Γεώργιος
Μερκούρης
ἀρχηγός τοῦ
Ἐθνικοσοσιαλιστικοῦ
κόμματος.

Δυό ἑβδομάδες ἀργότερα ἔγινε γνωστή ἡ πράξις τῆς κλοπῆς τῆς γερμανικῆς σημαίας ἀπό δυό Ἑλληνες πατριῶτες στήν Ἀκρόπολη. Ἀμέσως ὁ Γ. Μερκούρης ἔστειλε μία ἀνακοίνωσις πού δημοσιεύθηκε τήν ἐπομένη στίς ἔφημερίδες καταγγέλοντας αὐτή τήν ἐνέργειαν ὡς «πράξις ἀσχήμονος ἀπρεπείας» καί «...ξένου πρὸς τάς ἑλληνικάς παραδόσεις ἱπποτισμοῦ, φιλοξενίας καί θαυμασμοῦ πρὸς πᾶν συμβολίζον τήν παρουσίαν ἐν τῇ χώρᾳ μας Κράτους γενναίου, ἰσχυροῦ καί ἐπανειλημμένως ἐκδηλώσαντος διὰ ὑψηλοφρόνων πράξεων καί κολακευτικῶν χαρακτηρισμῶν φιλικῆς διαθέσεις καί θαυμασμόν πρὸς τόν ἑλληνικόν ἥρωισμόν.²⁶ Ἡ αὐθαί-

²⁶ Πρωινός Τύπος, 1 Ἰουνίου 1941.

ρετος καὶ ἀκατονόμαστος πράξις τῆς κλοπῆς τῆς σημαίας τοῦ Γ' Ράιχ ἐκ τῆς Ἀκροπόλεως εἶναι ἀδύνατον νὰ εἶναι ἔργον Ἑλλήνων ἀνεξαρτήτου τὴν ψυχὴν καὶ τὸ φρόνημα καὶ ἐκδήλωσις ἐλευθερωτικοῦ πνεύματος.

Ἀντιθέτως, πιστεύομεν ἀκραδάντως ὅτι εἶναι ἀσχημία κατωτέρου ἀνθρώπου, ξένα συμφέροντα ὑπηρετοῦντος καὶ πᾶν συμφέρον ἔχοντος νὰ ἐνσπείρει μεταξύ τοῦ Γερμανικοῦ Ράιχ καὶ τοῦ ἀτυχοῦς ἑλληνικοῦ λαοῦ τὴν παράτασιν τῶν ἀγαγόντων μέχρι τοῦ σημερινοῦ ἐθνικοῦ δράματος ἀνοσίων ἐγκλημάτων. Ἀνεξαρτήτως αἰσθημάτων, φρονημάτων, πολιτικῶν ἀντιλήψεων, ἡ Γερμανία καὶ ἡ Ἑλλάς εὐρέθησαν ἀντιμέτωποι. Οἱ λαοὶ μας ἐπετέλεσαν γενναίως τὸ καθῆκον τῶν. Ἐκ τῆς συγκρούσεως, ὡς ἦτο ἐπόμενον, ἐξῆλθον νικηταὶ καὶ ἡττημένοι. Ἐκατέρωθεν ἀνεγνωρίσθη καὶ ἐθαυμάσθη τὸ πνεῦμα τῆς αὐτοθυσίας καὶ τοῦ ἥρωισμοῦ. Ἐπῆλθεν ἡ ἀνακωχή.

ΕΘΝΙΚΟΣΟΦΙΑΛΙΣΤΙΚΟΝ
ΚΟΜΜΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΑΡΧΗΓΟΣ

[illegible]

Третьяков 24.

Επιστολή με λογότυπο τοῦ Ἐθνικοσοσιαλιστικοῦ κόμματος.

Τά ἔνδοξα ἑλληνικά ὄπλα ἔτυχον τῶν ἀρμοζουσῶν εἰς αὐτά τιμῶν. Οἱ αἰχμάλωτοί μας ἀφέθησαν ἐλεύθεροι. Οἱ ἀξιωματικοί μας διετήρησαν τὰ ξίφη των. Ἡ ἑλληνική κυριαρχία κατεχομένων ἐδαφῶν ἀνεγνωρίσθη διὰ τοῦ σχηματισμοῦ τῆς Ἑλληνικῆς κυβερνήσεως». Καί ἡ ἀνακοίνωση κατέληγε: «τούτων οὕτως ἐχόντων διὰ πάντα γνήσιον ἐκ καταγωγῆς Ἑλληνα καί παραμείναντα τοιοῦτον καί αἰρόμενον ἄνωθεν τῶν ὀδυνηρῶν περιστάσεων, ἡ ξενόδουλος πράξις, ἡ μολύνουσα τόν φιλόξενον καί ἱερόν χώρον τῆς Ἀκροπόλεως, μόνον ὥς κατά τῆς ἑλληνικῆς πατρίδος στρεφόμενη χαρακτηρίζεται καί ὥς τοιάνυτη μαζί μέ ὅλας τὰς ἄλλας, τὰς προκαλέσασας τήν ἐθνικήν συμφοράν, παραδίδεται εἰς τήν γενικήν περιφρόνησιν καί ἀποδοκιμασίαν».

Ὁ ἀναρχικός Κωνσταντῖνος Σπέρας

Ἀνάμεσα στά στελέχη τοῦ Μερκούρη ξεχώρισε ὁ πρῶην ἀναρχικός συνδικαλιστής Κωνσταντῖνος Σπέρας. Ὁ Σπέρας εἶχε ἡγηθεῖ τόν Αὐγούστο τοῦ 1917 τῆς ἐξέγερσης τῶν μεταλλωρύχων στή Σέριφο καί ἦταν γνωστός στίς ἀστυνομικές ἀρχές γιά τίς दोσοληψίες του μέ τήν Ἀριστερά καί τούς ἀγῶνες του ὡς μέλος τοῦ Ἑργατικοῦ Κέντρου Ἀθηνῶν. Ὅμως λίγο μετά τήν ἱδρυση τοῦ Ἐθνικοσοσιαλιστικοῦ Κόμματος ἐμφανίστηκε στό πλευρό τοῦ Γεωργίου Μερκούρη καί ἀρθρογράφησε στήν Ἐθνική Σημαία.

Ὁ λόγος του ἦταν ἐμπρηστικός καί ἐπίκαιρος καί κατάφερόταν συχνά κατά τῶν κομμουνιστῶν καί ἄλλων συνδικαλιστῶν. Σέ ἓνα ἄρθρο του στήν Ἐθνική Σημαία κατηγοροῦσε τό ΚΚΕ ὅτι ἐλάμβανε «ἐπίδομα» ἀπό τή Μόσχα:

«Τό ἐπίδομα ἐκ Μόσχας

Οἱ κομμουνισταί, μή δυνάμενοι νά διατηρήσουν τήν ἐπαφήν μέ τήν μεγάλην ἐργατικήν μάζαν, ἐλίσσονται περί τὰς δύο ἄλλας ὁμάδας μέ τό ἀγωνιώδες σύνθημα τοῦ Ἐνιαίου Μετώπου" πόλης, πράγματι δέ πρὸς ἄγραν προβάτων διὰ τήν κομμουνιστικήν στάνην, διότι οὐαί καί ἀλλοίμονον ἂν δέν κατορθώσουν νά "κινητοποιήσουν τίς μάζες". Κινδυνεύει νά κοπῇ τό ἐκ Μόσχας ἐπίδομα» (Δεκέμβριος 1934).

ΑΙ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΑΙ ΤΑΞΕΙΣ
ΠΕΡΙ ΔΗΘΕΝ "ΕΝΟΤΗΤΟΣ,, Κ. Τ. Α.

ΚΑΥΣΤΙΚΩΝ ΑΡΘΡΩΝ ΕΝΑΝΤΙΩΝ ΤΩΝ ΕΡΓΑΤΩΝ
ΠΡΑΞΗΝ ΥΠΟ ΤΟΥ ΣΥΝΕΡΓΑΤΟΥ ΜΑΣ Κ. Κ. ΣΠΕΡΑ

[illegible]

Αποκρίνων πλέον οι εργατά από
 τις συλλογικές κινητοποιήσεις δια τα
 ετήσια των διένει, ενώ πράγματι
 τα κατήρχοντο εις αγνώστους τροχούς
 και αμνηστικής δια να απευχύν
 τα αναμολόγητα συμφέροντα των
 ηγετών.

ἡγετών.
Εἰς τὸ συν. κληθέν συνέδριον ἀπε-
καλύφθη κατὰ τὸν πλεον. πατηγυ-
ρικών τούτων ὅλη ἡ βρωμερὴ ὄρε-
ως τῶν ἡγετιῶν στελεχῶν. Ἀπε-
δείχθη ἀλαφροί τε ὅτι αἱ ὀργανώ-
σεις τῶν ἐργασιῶν χρησιμοποιῶνται εἰς
τὸ νὰ προσπεριφέρωνται ἀτομικὰ ὡ-
φελήματα οἱ διοικηταὶ τοὺς ἀνω-
τέρους ὀργανισμοὺς των.

Ἡ ὀκταήμερος κόρη πρὸς κατέ-
κτησιν τῶν ὀργανοκλινῶν θάσεων τῆς
Γαλλικῆς Συνομοσπονδίας τῶν ἐργα-
σίων, διελέχτο φανερά ἐνάντιον τῶν
ἐκπληκτῶν καὶ ἀπειλῶν ἀντιπροσώ-
πων τῶν ἐκκλησιαστικῶν ὀργανώσεων.
ΕΚΒΙΑΣΜΟΙ

ΟΙ περί τοὺς Στρατὴν καὶ Λάσκα-
ρον συγκεντρωθέντες εἰς τὸ Ἔργα-
τικὸν Κέντρον Ἀθηνῶν, προσπά-
θουν νὰ ἐκβάσωιν τοὺς περί τὸν
Καλομοῖρην εἰς τὸ ἐν Πειραιεὶ συ-
νέδριον διὰ νὰ ἐπιτύχουν τὴν ἐκ-
χώρησιν περισσότερων θέσεων εἰς
τὴν διακρίσιν τῆς Γενικῆς Συνομο-
σπονδίας.

Οι κοιμουνιστά, αφού έχασον πύσαν έπαφην με την μεγάλην μά-
 ραν των εργατών, ήλθανον τέν ρό-
 λον του διακτητου εις την μεταλύ-
 τήν δύο αντιμαχομένων μερίδων δι-
 ήναξιν χρησιμοποιούντες θεατρικά
 κώδικα και γλυκαντάλατες συγκλη-
 τικές έπικλήσεις και εις τά δύο
 συγκροτήματα. Ο ήγέτης των κοι-
 μουνιστών ενώ εις την πρώτην ου-
 νεβρίλασιν του Πειραιώς δια μέλο-
 δραματικού ενγκαλισμού και έν
 άσφ βαρκών ήσπάζετο τον γε-
 ρουσασπην κ. Εύαγγέλιου, εις την
 άπουκασπην ουνεβρίλασιν της συν-
 ειασκάφης των δουρησπτημένων
 εις τας Αθήνας ουνεφώνει μετά του
 λάσκαρη, ότι οι Καλομώρης και
 Εύαγγέλιου εινε κακοήθεις. Έν τώ
 μεταξύ τδ άηδές παζάρωμα των
 θέσεων ίσυνεχίζετο και συνεχίζεται
 δυστυχώς εις βάρος των λογασών,
 τούς όποίους προσπαθούν να άπο-
 κοιμήσων και πάλιν και να τούς

σέρνουν εις την κομματικήν των
υπερώγειν με το παρθεύει της ε.
κοιμήσεως.

Παρ' όλα αυτά όμως τα παλαιώματα
παρ' όλως τας ἀπεχρησμένας ἐπι-
κλήσεις καὶ τὰ καμώματα διὰ τὴν
ἐκποσίωσιν οἱ ἔργαται παραμένουν
ἀσυγκίνητοι, διὰ τὸν ἄλλοις τὰτον
λέγον διε γυαρίζουν πλέον ἄρκετά
καὶ εἰς τὴν ἀποβάλλει ἡ κίνησις
τῶν ἀπ' ἀπαγγέλματος ἀρχηγῶν τῆς
ἐκποσίως κινήσεως.

Ερωτῶν καὶ λέγει ὅτι ἂν ὁ κεφαλαι-
οῦχος ὁ ἐπιχειρηματίας, με μίαν
λέξιν ὁ ἀρχοῦστος τοὺς ἐκμετα-
λλεύεται ἤ μίαν φορὰν ὁ ἐργατικὸς
ἀρχηγὸς τοὺς ἐκμεταλλεύεται δέκα.
ΤΟ ΣΥΛΛΗΓΜΑ ΤΟΥ ΑΡΧΗΓΟΥ.

ΤΟ ΕΠΑΓΓΕΛΙΟΝ ΤΟΥ ΑΡΧΗΓΟΥ
 Ἐπικινδυνώτερος δια τὸν ἑρ-
 γάτην εἶνε ὁ ἀρχηγός του, ὁ ὁποί-
 ος ἔπηρε, ὡς βιοποριστικόν ἐπάγ-
 γμα τὸ ἀρχηγῆλθαι καὶ ἀγωνίζε-
 σθαι καὶ τὴν κρατῆσιν παύειν ἐπὶ τῶν
 πτωχῶν τῶν ἐργατῶν.

Ἡ κατάσταση τους είναι εἰς ἄκρον ἀποκαρδιastική. Οἱ περὶ τὸν Καλο-νομήτην ἐργαστικοὶ ἀσχηνοί, πλειού-νοτες τῆς κυβέτησης ἐπέτυχον Κύριος οἶδε ἔναντι τίνων ὑποσχέ-σεων καὶ ὑπηρεσιῶν, τὴν προνομή-σιν παραχώρησιν εἰς αὐτοὺς τῶν ἐργασίων ἐπιδομάτων, ἵνα δι' αὐτῶν πεπαιθωμένοι τούτους ἐργάτας νὰ παραμεινῶν εἰς τὰς «Ρεφορμιστι-καὶ ὀργανώσεις», ὅπως κολακεύων-ται νὰ τὰς ὀνομάζωσιν.

ΟΙ κομμουνιστές, μή δυνάμενοι να διατηρήσουν την έμφαση με την αυγάληνη εργατική μάζα, έλίσσονται περί τας δύο άλλας ομάδας με δύο άγνωστες σύνθεσης τού «Εν-όψει μετώπου» πώλης πράγματι δέ-ρος άγαν προβάτων διά την κομ-μουνιστικήν στήνην, διότι ούσα και αλλοιόμενοι άν δέν κατορθώσουν να κινητοποιήσουν τίς μάζες». Κινδυνεύει να κοπή τὸ εκ Μόσχας επί- ρημα.

Οἱ περὶ τὸν Λάσκοαρον καὶ Στρα-
τὴν ἀπολέσαντες καὶ αὐτοὶ τὰς
πλουσιωπαρχούς εὐνοίας τῶν διευ-
θυντῶν τῶν σιδηροδρομικῶν ἐπιχει-
ρήσεων λόγω τῆς Συγκεντρωποίη-
σεως ἡ ὁποία ὑπεχρέωσε τὰς ἐπι-
χειρήσεις αὐτάς νὰ περιορίσουν εἰς
τὸ εὐλάχιστον δυνατόν ὄριον τὰς δα-
πάνας καὶ τὰς ἐπιχορηγήσεις, τὰς
ὁποίας ἐδίδον εἰς τοὺς διαφόρους
κηφῆνας ἀπελαυν ἤδη συνεργασίαν
μετὰ τῶν κομμουνιστῶν διὰ νὰ ἐκ-
βάσουν τὰς ἐπιχειρήσεις νὰ ἐπανα-
λάβωσι τὰς παροχὰς. Αὕτη εἶνε ἡ
τελματώδης ἔκτασις ἐντὸς τῆς ὁ-
ποίας ἐρρίφθησαν οἱ ἐργάται καὶ
παλαίου ἀπὲλπιδες νὰ ἐξέλθουν.

Ο Ισχυρὸς βραχίων τῆς Ἐθνικῆς Σημαίας θά ταῖς διὰ τὰ σύρρι, ἐκ τοῦ βορβορώδους ἐδάφους τοὺς ἐργάτας, τοὺς ὑπαλλήλους καὶ πάντα ἐργαζόμενον καὶ θά τοὺς σύρῃ εἰς τὸ στερεὸν ἔδαφος τοῦ Ἐθνικοσοσιαλιστικοῦ κόμματος ἀποξηραίνων τὰ τεχνάγη, ἵνα μὴ ὑπάρχη πλέον κίνδυνος νὰ ἐμπλακοῦν εἰς αὐτά.

Κ. ΣΠΕΡΑΣ

163

Τό τέλος τῶν ἐθνικιστικῶν ὁραμάτων

Καθὼς τό ὄραμα τῆς τελικῆς νίκης τοῦ Ἀξονα ἄρχισε νά ἐξασθενεῖ, οἱ φιλοδοξίες τοῦ Μερκούρη ἱκανοποιήθηκαν μέχρις ἑνός σημείου ὅταν κλήθηκε ἀπό τήν κατοχική κυβέρνησι νά ἀναλάβει τή διοίκηση τῆς Ἐθνικῆς Τράπεζας. Ὁ Μερκούρης ἀποχαιρέτησε τοὺς ὁπαδοὺς του μέ μία ἐπιστολή στήν ὁποία με-
ταξύ ἄλλων ἀνέφερε:

«(...) Ἐν ἐπιγνώσει τοῦ ὑπερτάτου αὐτοῦ καθήκοντος ἐδέχθην τήν προσγενομένην μοί τιμὴν νά βοηθήσω τεχνικῶ τήν κυβέρνησιν, διαθέτων διὰ τό ἔργο τῆς σωτηρίας πάσας μου τάς δυνάμεις. Ἐν ᾧρᾳ τοιαύτης κρίσεως δέν ὑπάρχει στάδιον κομματικῶν ἐπιδιώξεων. Προαισθανόμενος τήν θύελλαν καί διαγιγνώσκων τό νόσημα τοῦ διχασμοῦ, τό ὁποῖον ὑπέσκαπτε θανασίμως τόν ἑλληνικόν κορμόν, συνέπτυξα ἀπό ἐννέα ἐτῶν τό Ἐθνικόν Σοσιαλιστικόν Κόμμα τῆς Ἑλλάδος. Σκοπός τοῦ ἦτο νά ἐξαφανίσῃ τόν διχασμόν, νά τονώσῃ τάς ἐθνικάς παραδόσεις καί νά ἀποκαταστήσῃ κοινωνικήν δικαιοσύνην, ὥστε ὅλοι ἠνωμένοι, χωρίς ἐμφυλίους ἔριδας, χωρίς ταξικάς μνησικακίας καί διαιρέσεις, μέ ὑψηλόν πατριωτικόν φρόνημα καί ισόβαθμον ἐνδιαφέρον διὰ τήν Ἑλλάδα μας, νά ἀντιμετωπίζαμεν τήν κρίσιν.

(...) Τά ἔθνη ὅμως καί αἱ φυλαί ζοῦν καί πέραν τῶν θυελλῶν καί πέραν τῶν καταιγίδων (...). Ὁ Θεός ἅς ἀγρυπνῇ ἐπὶ τήν Ἑλλάδα».²⁷

Ἐκτός ἀπό τή διοίκηση τῆς Ἐθνικῆς Τράπεζας, ὁ Μερκούρης ἀνέλαβε καί τήν προεδρία τῆς Ἐμπορικῆς Τράπεζας (17 Μαρτίου 1943 ἕως 28 Νοεμβρίου 1943). Τόν Δεκέμβριο τοῦ 1943 πέθανε ξαφνικά ἀπό ἀνακοπῇ καρδιάς, σέ ἡλικία 57 ἐτῶν. Ἡ ὁργάνωσις πού ὁραματίστηκε ἀριθμοῦσε πλέον μόνο μερικές δεκάδες ὁπαδοὺς, ἐκ τῶν ὁποίων οἱ περισσότεροι βρῆκαν καταφύγιον σέ ἄλλες φιλογερμανικὰς ὁργανώσεις (ΟΕΔΕ, Μπούντ, ΕΕΕ, κ.ἄ.). Παρά τίς καλὰς δημόσιες σχέσεις τοῦ Μερκούρη καί τήν ὑποστήριξιν πού εἶχε ἀπὸ ἐπώνυμους Ἀθηναίους, τό κόμμα

²⁷ Ἀρχεῖο Νικ. Αποστολόπουλου, ΕΛΙΑ.

τοῦ παρέμεινε στή σκιά τῆς πολιτικῆς ζωῆς καί οὐραγός ὅλων τῶν ἐθνικιστικῶν ὀργανώσεων τῆς ἐποχῆς. Στήν πραγματικότητα, τό Ἐθνικοσοσιαλιστικό Κόμμα λειτούργησε ὡς προσωπικός ἄμβωνας ἐνός ἀντιλαϊκοῦ ἀστοῦ καί σνόμπ πολιτικοῦ, ὅπως ἦταν ὁ θεῖος τῆς Μελίνας. Ἐννοίες ὅπως ἐθνική ἐνότητα, συλλογική πειθαρχία καί πνεῦμα «θυσίας», παρέμειναν μόνο συνθήματα γιά λαϊκή κατανάλωση καί τίποτα περισσότερο. Ἐνα ἀπό τά χαρακτηριστικά τοῦ ἀντιφατικοῦ του λόγου ἦταν οἱ πολύ καλές σχέσεις πού διατηροῦσε μέ τήν ἐβραϊκή κοινότητα Θεσσαλονίκης. Ἐπρόκειτο ἴσως γιά τή μοναδική περίπτωση ἐθνικοσοσιαλιστικοῦ κόμματος πού «ἐξύμνησε» τήν παρουσία τοῦ ἐβραϊκοῦ στοιχείου στήν Εὐρώπη.

671 ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΝ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ
Μέσα εἰς τόν κατακλυσμόν, ὃ ὁποῖος μαστίζει τήν ὑφήλιον, περιδίνειται
καί ἡ ἀτυχὴς μας Πατρίς. * Ἡ φυλὴ κινδυνεύει.
Ἐκαστος, ἐφ' ὅσον δύναται, πρέπει νά τήν βοηθήσῃ νά μὴ καταποντισθῇ.
Εἶναι ὑποχρέωσις ἀνθρωπισμοῦ, ἔθνισμοῦ καί τιμῆς.
Ἐν ἐπιγνώσει τοῦ ὑπερτάτου αὐτοῦ καθήκοντος, ἐδέχθη τὴν προσηγορευ-
μένην μοι τιμὴν νά βοηθῶμαι τεχνικῶς τὴν ἀσθενήσαντα, ἐκ τῶν ἐργῶν τῆς
ἐκπαίδευσης καὶ τῆς ἀσφαλείας μου, τὰς δυνάμεις. Ἐν ὅρα τοιαύτης κρίσεως δὲν ὑπάρχει στὰ
ὅσον κομματικῶν ἐπιδιώξεων. Προαισθανόμενος τὴν θύελλαν καί διαγιγνώσκων τὸ
νόσημα τοῦ διχασμοῦ, τὸ ὁποῖον ὑπέσκαπτε θανασίμας τὸν * Ἑλληνικόν. κορ-
μόν, συνέκρινε ἀπὸ ἐννέα ἐτῶν τὸ Ἐθνικόν Σοσιαλιστικόν Κόμμα τῆς * Ἑλλάδος.
Ἐκοκός του ἦτο νά ἐξαφανίσῃ τὸν διχασμόν, νά τὸν ὠπλίστῃ τὰς ἐθνικὰς παραδόσεις
καί νά ἀποκαταστήσῃ κοινωνικὴν δικαιοσύνην, ὥστε ὅλοι ἡνωμένοι, χωρὶς ἐξ-
φυλίστους ἐριδίας, χωρὶς ταξινὰς μνησικακίας καί διαιρέσεις, μέ ἀγλὸν πατριω-
τικόν φρόνημα καί ἰσόβαθμον ἐνδιαφέρον διὰ τὴν * Ἑλλάδα μας, νά ἀντιμετω-
πίζωμεν τὴν κρίσιν. * Ἡμεῖς * ἀνησυχῶμεν ἀτυχῶς ἡ κακὴ μοῖρα τὰ * ἔθνη ὅμας καί
ἐκκαταλείβουσι καὶ πέραν τῶν θυελλῶν καί πέραν τῶν καταγίγνων.
Κατὰ τὴν στιγμήν ὅμας ταύτην καθ' ἣν ἀπομακρύνομαι τῆς ἐνεργοῦς πολι-
τικῆς ἀναλαμβάνω ἄλλα καθήκοντα, αἰσθάνομαι μετὰ συγκινήσεως τὴν ἀνάγκην
ν' ἀποχαιρετήσω ἀπὸ καρδίας τοὺς καλοὺς φίλους μέ τοὺς ὁποῖους συνηγαγί-
σθημεν ἀπὸ τοῦ 1933 * ἡμεῖς εὐχαριστήριον τὸν χαιρετισμόν μου πρὸς
ὅλους ὅσοις συνηγαθῶσαν μαζί μου, πρὸς ὅλους, ὅσοι συνετάγησαν ὑπὸ τὰς
σημαίας τῆς πολιτικῆς μου προσπειθείας, πρὸς ὅλους, ὅσοι ἐκ ἴστειυσαν τὴν
ἐδίαν μέ ἐμέ πίστιν.
Ἡμεῖς ὡς * ἀγρυπνῶ ἐπὶ τὴν * Ἑλλάδα.

Επιστολή τοῦ
Μερκούρη πρὸς
τά μέλη τοῦ
κόμματό του πού
ἀνασύστασε
στήν περίοδο τῆς
Κατοχῆς. Στήν
ἐπιστολή
ἀναφέρει τὴν
πρόθεσή του νά
ἀποχωρήσῃ ἀπὸ
τὴν πολιτικὴ γιά
νά ἀναλάβῃ τὴν
διοίκησιν τῆς
Ἐθνικῆς
Τράπεζας.

Ακόμη και ο Γερμανός πρεσβευτής Άιζενλορ δέν έκρουψε τήν απογοήτευσή του γιά τήν άνυποληψία τοῦ Μερκούρη καί τῶν ἐλληνικῶν φασιστικῶν ὀργανώσεων. Σέ ὑπηρεσιακή του ἀναφορά πρὸς τό Γερμανικό Ὑπουργεῖο Ἐξωτερικῶν (9 Μαΐου 1934) ἐπισήμανε ὅτι «οἱ ἀντικομμουνιστικές, φασιστικές καί ἐθνικοσοσιαλιστικές ἐλληνικές ὀργανώσεις εἶναι κατακερματισμένες καί ἡ ἀνάπτυξή τους ἐμποδίζεται ἀπὸ τή φυσική ἀπειθαρχία τοῦ λαϊκοῦ χαρακτήρα, τήν τάση νά λένε πολλά λόγια καί τήν ἀντίθεση πρὸς δράση δυναμικῆς μορφῆς».

Ὁ πρόωρος θάνατος τοῦ Μερκούρη τόν Δεκέμβριο τοῦ 1943 ἀνέκοψε τά σχέδιά του νά γίνει ὁ Φύρερ τῆς Ἑλλάδας, ὡστόσο τό κατάπτυστο δημοσίευμα τῶν ἀθηναϊκῶν ἐφημερίδων τήν 1η Ἰουνίου 1941, ὅταν ὡς ἀρχηγός τοῦ Ἐθνικοσοσιαλιστικοῦ Κόμματος καταφέρθηκε κατὰ τῆς ἀφαιρέσεως τῆς Γερμανικῆς Σημαίας ἀπὸ τόν βράχο τῆς Ἀκροπόλεως (πράξη τῶν ΕΟΝιτῶν ἀντιστασιακῶν Μανώλη Γλέζου καί Ἀπόστολου Σάντα, οἱ ὁποῖοι μετὰ ἐντάχθηκαν στό ΚΚΕ), θά παραμείνει στήν Ἱστορία ὡς ἡ κορωνίδα τῆς ἀριβίστικης καί τυχοδιωκτικῆς του σταδιοδρομίας.

ΕΘΝΙΚΟΣΟΣΙΑΛΙΣΤΙΚΟ ΚΟΜΜΑ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ-ΘΡΑΚΗΣ

Ένα από τά πιό παράδοξα πολιτικά σχήματα τοῦ κατακερματισμένου ἐθνικιστικοῦ χώρου ἦταν τό Ἐθνικοσοσιαλιστικό Κόμμα Μακεδονίας-Θράκης πού ἐμφανίστηκε στή Βόρειο Ἑλλάδα τό φθινόπωρο τοῦ 1932. Ἀρχηγός τῆς κίνησης αὐτῆς ὑπῆρξε ὁ ποντιακῆς καταγωγῆς Γεώργιος Σπυρίδης πού ἐγκαταστάθηκε στή Δράμα τό 1926. Ένας ἀπό τούς ὑποστηρικτές τῆς νεοσύστατης ὁργάνωσης ἦταν ὁ τότε δήμαρχος Δράμας Γρηγόριος Παζιώνης. Ὁ Παζιώνης πού καταγόταν ἀπό τό Μελένικο τῆς Βουλγαροκατεχόμενης Πελαγονίας εἶχε γοητευτεῖ ὅπως καί ὁ Σπυρίδης ἀπό τό γερμανικό ἐθνικοσοσιαλιστικό μοντέλο τοῦ Ἀδόλφου Χίτλερ. Στίς ἐκλογές τῆς 25ης Σεπτεμβρίου 1932 ἡ ὁργάνωση κατέβηκε αὐτόνομα μέ δικούς της ὑποψήφιους ἀλλά δέν εἶναι γνωστή ἡ ἀποδοχή τῆς στό ἐκλογικό σῶμα τῆς περιοχῆς. Φαίνεται πάντως ὅτι τό κόμμα κινήθηκε τό ἐπόμενο χρονικό διάστημα μεταξύ ἀνυπαρξίας καί μετριότητας καί ἐπανεμφανίζεται στό προσκήνιο πάλι τόν Ἀπρίλιο τοῦ 1934, ὅταν ὁ ἀρχηγός τοῦ ἀπηύθυνε ἕναν «ἐνθερμον χαιρετισμόν» πρὸς τόν «πρωτοπόρον Ἀρχηγόν τῶν ἀπανταχοῦ τῆς γῆς Ἐθνικοσοσιαλιστῶν, Ἀδόλφο Χίτλερ».²⁸ Ἡ ἐπιστολή τοῦ Σπυρίδη πού ὑπάρχει σήμερα στή Ἀρχεῖα τοῦ Γερμανικοῦ Ὑπουργείου Ἐξωτερικῶν, ἐξέφραζε τό θαυμασμό καί τήν εὐγνωμοσύνη του γιά τό λαοσωτήριο ἔργο του. (Στράτος Ν. Δορδανᾶς: Ἑλληνες ἐναντίον Ἑλλήνων, σελ. 62).

Τόν Μάιο τοῦ ἴδιου ἔτους ὁ Σπυρίδης ἔστειλε μία δεύτερη ἐπιστολή στήν Καγκελαρία, ἐπισυνάπτοντας τό πρόγραμμα τοῦ κόμματός του 46 συνολικά σημείων. Τό Γερμανικό Ὑπουργεῖο τῶν Ἐξωτερικῶν ἐπεσήμανε ὅτι τό πρόγραμμα «θύμιζε ἰδιαίτερα ἔντονα στίς λεπτομέρειές του τό πρόγραμμα τοῦ Γερμανικοῦ Ἐθνικοσοσιαλιστικοῦ Ἑργατικοῦ Κόμματος».

²⁸ Στράτος Ν. Δορδανᾶς: Ἑλληνες ἐναντίον Ἑλλήνων, σελ. 62.

Εν Δράμῃ τῇ 21 Ἀπριλίου 1934

Π Ρ Ο Σ

τῶν πρωτόρων Ἀρχηγόν τῶν ἀπανταχοῦ τῆς γῆς

ΕΘΝΙΚΟΣΟΣΙΑΛΙΣΤΩΝ

Α Δ Ο Λ Φ Ο Ν Χ Ι Τ Λ Ε Ρ

Β Ε Ρ Ο Λ Ι Ν Ο Ν

Ἐνδοξε Ἀρχηγέ:

Πλήρεις εὐλικρινοῦς θαυμασμοῦ διά τό μέγα καί λαοσωτήριον ὕμῶν ἔργον πρός ἀπῆλευθέρωσιν ὅλων τῶν ἔθνων ἀπό τῆς καταπίεσεως τῶν σκοτεινῶν καί σατανικῶς κατοχυρῶντων κοινῶν ἐχθρῶν, τῆς Παγκοσμίου Ἰουδαϊκοτεκτονικῆς συννομασίας, ἀπευθύνομεν ὕμῶν ἐνθρῶνον χαιρετισμόν ἐκ βάθους καρδίας. =

Πάντοτε οἱ εὐγνωμονῶμεν ὕμᾱς διά τήν μεγάλην αὐτὴν προσπάθειαν καθόσω ἀπέβητε ὁ Πρόδρομος νέων κατευθύνσεων τῆς ἀνθρωπότητος καί ὁ τηλαυγὲς φάρος πρός ὃν μετὰ πεποιθήσεως προσατενίζουσι σήμερον ἅπαντες οἱ λαοί, ἀνανύφαντες ἐκ τοῦ σκοτοῦ, εἰς ὃ ἐτήρουν αὐτοῦς οἱ ἑβραϊομασσῶνοι. =

Μιμούμενοι ὕμῶν, πρῶτοι ἡμεῖς μετὰ τῶν πρώτων ἀφηνισθέντων Ἑλλήνων ἑθνικοσοσιαλιστῶν καί ἀκολουθοῦντες τῇ ἰχνῇ σας, ἐχαράξαμε τὴν νέαν πύλην κατεύθυνσιν καί εἰς τὴν πατρίδα μας μέ τὰς καρδίας ἐμπλέουσι ἀγνῆς ΕΘΝΙΚΟΣΟΣΙΑΛΙΣΤΙΚΗΣ ἰδιολογίας καί μέ πίστιν ἀπόλυτον ἐπὶ τὴν νίκην μας. =

Ὑποβύλοντες ὡς ἀκραιφνεῖς ΕΘΝΙΚΟΣΟΣΙΑΛΙΣΤΑΙ τὰ ἄπειρα ἡμῶν συγχαρητήρια, παρακαλοῦμεν ὅπως δεχθῆτε τὴν διαβεβαίωσιν τοῦ βαθύτατου

Ρο 29 Στ

Π Βλμ 11528/1
7204

σεβασμῶν, ἐκτίσεως καὶ ἀφοσιώσεως.

Μεθ' ὧν διατελείται

Ὁ Γεν. Ἀρχηγός

Τὰ μέλη τοῦ ἐπιτελείου

Υπ. ἀρχηγός

Ἐπιτελάρχης & Διοικητὴς ταγμάτων Ἐφόδου

Γεν. Ἐπιθεωρητής

Γεν. Διοικητής

Υπασιστής

Διευθυντής Πολ. Γραφείων

Διευθυντής τύπου

Διευθυντής τῆς προπαγάνδας

Γεν. Κοσμήτωρ

Γεν. Ἀμείβας

Ἀρχηγός ἐκτελεστικῶν ἀποσπασμάτων

ΕΘΝΙΚΟΣ ΣΙΑΛΙΣΤΙΚΟΝ ΚΟΜΜΑ

ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ - ΘΡΑΚΙΑ

Ἐπιστολή τοῦ Σπυρίδη πού ἀπεστάλη στὸν Ἀδόλφο Χίτλερ
τὸν Ἀπρίλιο τοῦ 1934.

Στίς 20 Μαΐου 1934 ἐκδόθηκε στή Δράμα, τό δημοσιογραφικό ἔντυπό του Κόμματος, ἡ ἔφημερίδα «Ἐνωσις».²⁹ Ὑπεύθυνος τῆς ἔφημερίδας ἦταν ὁ δημοσιογράφος Πέτρος Χρηστίδης καί τὰ γραφεῖα τῆς βρίσκονταν ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Γρανικοῦ 2. Στό πρῶτο φύλλο τῆς «Ἐνώσεως» ὁ Σπυρίδης καλοῦσε τὸν ἑλληνικὸ λαὸ νὰ ἐξελερθεῖ κατὰ «τῶν Ἑβραιομασώνων» οἱ ὅποιοι τὸν ἀπομάκρυναν ἀπὸ τὰ μεγάλα ἰδανικά καί ιδεώδη ὅπως Πατρίδα, Θρησκεία καί Οἰκογένεια. Τό διάγγελμα τοῦ Σπυρίδη κατέληγε, ὅτι ὁ ἑλληνικὸς λαός ἦταν ἓνας λαός πού βίωνε τὴν παρακμὴ τοῦ ἐπειδὴ εἶχε ὑποταχθεῖ στοὺς Ἑβραίους τοκογλύφους του καί τὴν «πολιτικὴ ἔμπορία», (σ.σ. ἡ ὅποια ὁμοιότητα μέ τὴν σημερινή πολιτικὴ καί οἰκονομικὴ κατάσταση εἶναι ἐντελῶς «συμπτωματικὴ».).

²⁹ «Ἐνωσις» 20-5-1934.

*Ο Γεώργιος Σπυρίδης, αρχηγός του Έθνικοσοσιαλιστικού
κόμματος Μακεδονίας-Θράκης.*

*Ο Γρηγ. Παζιώνης, ήγετικό στέλεχος του ΕΚΜΘ.
Στήν κατοχή συνεργάστηκε με τούς Γερμανούς.*

Ο ἀρχηγός τοῦ Ἐθνικοσοσιαλιστικοῦ Κόμματος Μακεδονίας-Θράκης διατύπωνε ὅτι τό μελλοντικό ἔθνικοσοσιαλιστικό νέο κράτος θά παύσει «τὴν φανλοκρατίαν», θά ἀνυψώσει τό κοινόν συμφέρον ἔναντι τοῦ ἀτομικοῦ, καί θά «περιόρουρήσει τὰς Ἑλληνίδας μητέρας τῆς αὔριον». («Ἐνωσις» 20-5-1934). Τό Κόμμα ἔκανε ἐπίσης ἀνοιγμα σέ ὅλους τοὺς «τιμίους Ἑλληνας», τὴν νεολαία, τοὺς ἀξιωματικούς, τοὺς γεωργούς καί τοὺς ἀνθρώπους τῆς γνώσης. Ἐνα μέλος τοῦ κόμματος ἔγραψε καί μελοποίησε τόν ὕμνος τῆς ὁργάνωσης, στίχοι τοῦ ὁποίου εἶναι κάτωθι:

Ὁ Ὕμνος τῶν Ἐθνικοσοσιαλιστῶν

Μέ καρδιά! ἀποφασισμένοι πολεμοῦν οἱ ἔθνικοσοσιαλισταί
Στόν ἀγώνα ἑνωμένοι καί στό καθῆκον τό ἱερό

Εἶν' οἱ σωτῆρες τῆς Ἑλλάδος πού τὴν ἀγαποῦν
Σωστά γιατί εἶναι πατριῶτες καί ποθοῦν ἐλευθεριά.
Εἶναι ὅλοι ὀρκισμένοι στόν ἀγώνα τοὺς αὐτό νά
Πεθάνουν τιμημένα γιά τῆς Ἑλλάδος τό καλό.

Εἶναι οἱ σωτῆρες τῆς Ἑλλάδος πού τὴν ἀγαποῦν σωστά γιατί
εἶναι πατριῶτες καί θά σπάσουν τά δεσμά.

Στό 3ο φύλλο τῆς «Ἐνώσης» (3 Ἰουνίου 1934), ὁ Σπυρίδης κάλεσε τόν ἑλληνικό λαό σέ «ἐγερτήριοι σάλπισμα τῶν Ἑλλήνων Ἐθνικοσοσιαλιστῶν» καί σέ ἀγώνα «κατά τῆς ἀνάνδρου καί ἀνηθίκου κεφαλαιοκρατίας-πλουτοκρατίας- τῆς ἀτίμου τοκογλυφίας ὡς καί κατά τῶν διαφόρων πολιτικῶν διεφθαρμένων προσωπικῶν κομμάτων καί ταξικῶν-Μαλλιαροκομμουνιστικῶν-Μαρξοῖουδαϊκῶν-Ἀναρχικῶν (...). Οἱ λακέδες οὗτοι πράκτορες τῶν Κεφαλαιοκρατῶν καί τῶν προσωπικῶν καί ταξικῶν κομμάτων τῶν ἐφευρετῶν ἀνοήτων ἐβραϊομασωνικῶν θεωριῶν τῶν ἐνισχυομένων παρά τῶν Διεθνιστῶν Ἑβραίων συνομωτῶν ὀφείλουν νά ἀφοπλισθῶσιν παρ' ἡμῶν τῶν ἀγνῶν Ἑλλήνων ἐργαζομένων πολιτῶν. Ὅχι δέν εἴμεθα ἐπιπόλαιοι καί Γκόϊμ ὅπως ἀρέσκονται οὗτοι οἱ Ἑβραῖοι νά μᾶς

ἀποκαλοῦσιν τούτεστι (Χριστιανικά κτήνη). Φθάνει ἡ τόσο ἀντε-
θνική ἀντιχριστιανική ἀντιπολιτική καὶ ἀντικοινωνική ἐνέργεια καὶ
ἀνοχή ἡμῶν τῶν Ἑλλήνων. (...)

Στο παραπάνω κείμενο εἶναι σαφὴς ἡ ἀντισημιτική τοπο-
θέτηση τοῦ νεοσύστατου κόμματος ἀλλὰ καὶ ἡ προσπάθεια τοῦ
Σπυρίδη νὰ προσεγγίσει τὰ θρησκευτικὰ συναισθήματα τοῦ ἑλ-
ληνικοῦ λαοῦ, ἐμφανίζοντας σύμφωνα μέ τό πιστεύω του, τόν
ἀπολυτο ἐχθρό, τόν «αἰώνιο Ἑβραῖο». ³⁰

Στο ἴδιο φύλλο τῆς ἡ ἐφημερίδα δημοσιεύει τό πρόγραμμα
καὶ τίς ἀρχές τοῦ Ἐθνικοσοσιαλιστικοῦ Κόμματος Μακεδονίας-
Θρακῆς, ὅπου ἀνάμεσα στά ἄλλα περιλαμβάνονται:

1) Αποκατάστασις τῶν προσφύγων καὶ ἐξαφάνισις κάθε
διάκρισης μεταξύ τῶν προσφύγων καὶ γηγενῶν.

2) Καταπολέμηση τῆς ἀνεργίας καὶ προστασία μητρότητας,
τῶν ὀρφανῶν καὶ τῶν ἀνηλίκων.

3) Μείωσις τῆς φορολογίας τῶν ἐργατῶν.

4) Μείωσις τῆς σπατάλης.

5) Ὑποτίμηση τῶν τιμῶν ὅλων τῶν βασικῶν εἰδῶν.

6) Τιμωρία τῶν καταχραστῶν.

7) Ἀμεση ἐφαρμογή τοῦ νόμου περί κοινωνικῆς ἀσφάλισης.

8) Προστασία τῆς οἰκογενείας.

9) Πάταξις τῆς ρουσφετολογίας.

10) Αναδασμός τῆς γῆς γιά τοὺς ἀκτήμονες,

11) Ἀνάπτυξη Ἐθνικῆς Βιομηχανίας (...), («Ἐνωσις» 3-6-
1934).

Στίς δημοτικές ἐκλογές (Φεβρ. 1934) ὁ τότε δήμαρχος Δρά-
μας Γρηγ. Παζιώνης ὑποστηρίχθηκε ἀπό τόν Σπυρίδη καὶ τό
Αγροτοεργατικό Κόμμα. Δήμαρχος ὅμως ἐκλέχθη ὁ βενιζελικός
Κισάγιασλης λαμβάνοντας 1846 ψήφους ἔναντι 1468 τοῦ Παζιώνη
καὶ 1332 σταυρῶν προτίμησης τοῦ Λαϊκοῦ Παπαλούδη.

Παρόλες τίς προσπάθειες τῶν «ἐθνικοσοσιαλιστῶν» τῆς
Δράμας, τό Κόμμα σχεδόν δυό ὁλόκληρα χρόνια μετά τήν πρώτη
κάθοδό του στόν πολιτικό στίβο, ὑφίστατο μόνο στά χαρτιά. Γιά

³⁰ «Ἐνωσις» 3-6-1934.

τήν ἀποτυχία τοῦ Σπυρίδη νά μιμηθεῖ τὰ πρότυπά του στό Βερολίνο, ἡ Γερμανική Πρεσβεία στήν Αθήνα ἦταν ἀπόλυτα ἐνημερωμένη. Ὁ ἴδιος ὁ Γερμανός πρεσβευτής Έρνστ Άιζενλοφ φαίνεται πῶς δέν εἶχε καί τήν καλύτερη γνώμη γιά τήν κίνηση τοῦ Σπυρίδη:

«(...) Ἐθνικοσοσιαλιστικό Κόμμα Μακεδονίας-Θράκης:

Ἡ ὀργάνωση αὐτή κατ' ἀρχήν ὑπάρχει ἀπλῶς στά χαρτιά καί ἔχει ἐλάχιστους ὁπαδούς στούς ὁποίους ἀποδίδονται στομφώδη ἀξιώματα. Ἀποτελεῖ περαιτέρω μία κακή προσπάθεια ἀπομίμησης τοῦ χιτλερικοῦ κινήματος. Εἶναι ἀντισημιτική». (ΡΑ ΑΑ, R 72692, Bd. 1: Γερμανική Πρεσβεία Αθηνῶν πρὸς τό Ὑπουργεῖο τῶν Ἐξωτερικῶν, Αθήνα, 9 Μαΐου 1934).

Ἀπτόητος ὥστόσο ὁ Σπυρίδης συνέχισε τίς δραστηριότητές του ἐπιδιώκοντας νά βγεῖ ἀπό τήν ἀφάνεια. Τόν Ιούνιο τοῦ ἴδιου ἔτους τό κόμμα του ὑπέγραψε ψήφισμα τῆς Ὁμοσπονδίας Ἐπαγγελματιῶν Δράμας κατὰ τῆς πρόθεσης τῆς δημοτικῆς Ἀρχῆς νά αὐξήσει τήν φορολογία ἐνῶ ἡ «Ἐνωσις» ἀπεκάλεσε δημόσια τό νέο δήμαρχο Κισάγιασλη «Μασῶνο» καί «Ἐλευθεροτέκτονα».

Τό ἐθνικοσοσιαλιστικό κράτος πού δραματιζόταν ὁ Σπυρίδης καί ὁ Παζιώνης χρειαζόταν στό πρῶτο του τουλάχιστον στάδιο, χρηματοδότες. Ἐλάχιστοι ἦταν οἱ πρόθυμοι εὐεργέτες τῆς ὀργάνωσης: ἀνάμεσά τους ξεχώριζαν ὁ ὀφθαλμίατρος Βαρ. Βαράμιδης, ὁ δικηγόρος Ἰωάννης Καραμαλίκης, ὁ ὑφασματέμπορος Γεώργ. Φιλιππίδης καί ὁ Χρυσόστομος Καραῖσκος.

Σέ μία ὁμιλία του ὁ Σπυρίδης πρὸς τὰ μέλη τοῦ κόμματος, τόνισε ὅτι δέν εἶχε καμιά ἀμφιβολία γιά τήν ἐπιτυχία τοῦ ἐθνικοσοσιαλιστικοῦ προγράμματος στή Γερμανία ὥστόσο προέβλεψε ὅτι «ἐάν ὁ Χίτλερ ἀποτύχη ὁ πόλεμος εἶναι ἄφευκτος, ἡ δέ παγκόσμιος κοινωνική ἐρυθρά ἐπανάστασις ἡ πιθανωτέρα λύσις».

Τόν Ιούνιο τοῦ 1934, ἡ «Ἐνωσις» δημοσίευσε ἓνα ἄρθρο γιά τὰ Πρωτόκολλα τῶν Σοφῶν τῆς Σιῶν, ὑπογραμμίζοντας ὅτι «ἐπὶ τῶν ἡμερῶν μας ἡ δύναμις τοῦ χρυσοῦ, ἔχει ἀντικαταστήσει τήν ἰσχύν τῶν φιλελευθέρων κυβερνήσεων». Ὁ συντάκτης τοῦ ἄρθρου

τέλος, καταφέρθηκε μέ δριμύτητα κατά τῶν Ἑβραίων τῆς Μακεδονίας.

Τό φθινόπωρο τοῦ ἴδιου ἔτους δημιουργήθηκε στήν Αθήνα μία ἄλλη ἐθνικοσοσιαλιστική ὀργάνωση (ΟΕΚΚ) ἀπό τόν δημοσιογράφο Εὐάγγ. Κυριάκη, τόν Ν. Κουρκουλάκο καί τή διανοήτρια Σίτσα Καραϊσκάκη. Ὁ Σπυρίδης ἄρχισε νά ἀλληλογραφεῖ μέ μερικά ἀπό τά ἰδρυτικά μέλη της, ὅπως ἦταν ὁ Ν. Κουρκουλάκος, ἀπόστρατος ἀξιωματικός, αἰχμάλωτος στό Γκέρολιτς κατά τόν Α' Π.Π. καί ἐπί κατοχῆς διοικητής τῶν Ταγμάτων Ασφαλείας Πατρῶν.

Σέ μία ἀπαντητική του ἐπιστολή στίς 17 Ἰανουαρίου 1935, ὁ Κουρκουλάκος γράφει πρὸς τόν Ἀρχηγό τῶν Ἑθνικοσοσιαλιστῶν Μακεδονίας-Θράκης:

«Κύριε Σπυρίδη

Ἐχομεν τήν τιμήν νά σᾶς γνωρίσωμεν τήν λῆψιν τοῦ ὑμετέρου ἐγγράφου καί νά σᾶς διαβιβάσωμεν τάς εὐχαριστίας τῆς ἡμετέρας Ὁργανώσεως διά τήν ἐνισχυτικήν ὑμῶν προσπάθειαν. Κατά μήνα Φεβρουάριον θά ἔλθῃ ἐντολή τῆς Διευθύνσεως ἐν μέλος ἐξουσιοδοτημένον διά τήν τακτοποίησιν ὅλων τῶν ζητημάτων. Μέχρι τότε σας παρακαλοῦμεν θερμῶς ὅπως ἐντείνητε τάς προσπάθειάς σας διά τήν διάδοσιν τῆς Ἐφημερίδας "Κράτος" διότι μόνον οὕτω θά καταστή ὀυνατή ἡ ἐξάπλωσις καί ἡ διάδοσις τῶν ἀρχῶν μας». (Στράτος Ν. Δορδανᾶς: Ἑλληνες ἐναντίον Ἑλλήνων, σελ. 67-68).

Ἡ δικτατορία τοῦ Μεταξᾶ τόν Αὐγούστο τοῦ 1936, μπορεῖ νά ἀνέστειλε τίς δραστηριότητες τοῦ Κόμματος καί τά πολιτικά ὄνειρα τοῦ Σπυρίδη ὥστόσο οἱ φιλοδοξίες του νά ἡγηθεῖ τοῦ ἐθνικοσοσιαλιστικοῦ χώρου συνεχίστηκαν ἀργότερα ἐπί Κατοχῆς. Τόν Ἀπρίλιο τοῦ 1940 ὁ Σπυρίδης μαζί μέ τόν τότε νομάρχη Χαλκιδικῆς καί ὁμοϊδεάτη του Γρηγ. Παζιώνη καί τόν καθηγητή Αθανάσιο Παπαδόπουλο ἔστειλαν συγχαρητήριο τηλεγράφημα στόν Χίτλερ μέ τήν εὐκαιρία τῶν γενεθλίων του. Ἡ ἀντίδραση τοῦ Μεταξᾶ ἦταν ἄμεση. Ὁ Παζιώνης ἀπομακρύνθηκε προσωρινά ἐνῶ ὁ

Σπυρίδης υποχρεώθηκε νά μετακινηθεῖ στή Θεσσαλονίκη καί νά ἀναστείλει τίς ὅποιεσδήποτε ἐπαφές του μέ τή Γερμανική Πρεσβεία. Κατά τή διάρκεια τῆς Κατοχῆς ἀνασυγκρότησε τό ἐθνικοσοσιαλιστικό του κόμμα καί προσέφερε πολύτιμες ὑπηρεσίες στούς Γερμανούς. Τό φθινόπωρο τοῦ 1944 διέφυγε στή Γερμανία μαζί μέ τούς ἄλλους ἐθνικοσοσιαλιστές τῆς Β. Ἑλλάδας ὅπου συγκρότησαν στή Βιέννη τή γνωστή «κυβέρνηση Τσιρονίκου». Μετά τό τέλος τοῦ πολέμου, τόν Σεπτέμβριο τοῦ 1949 ἀποφασίστηκε ἡ ἐκδοση τοῦ Σπυρίδη στήν Ἑλλάδα ἀπό τίς βρετανικές Ἀρχές. Στίς 19 Νοεμβρίου τοῦ 1949 ὁ τέως φύρερ τοῦ Ἐθνικοσοσιαλιστικοῦ Κόμματος Μακεδονίας-Θράκης ὁδηγήθηκε στίς Β' Ἐπανορθωτικές Φυλακές περιμένοντας τή δίκη του. (Στράτος Ν. Δορδανᾶς: Ἡ γερμανική στολή στή ναφθαλίνη, σελ. 111-113). Τόν Μάιο τοῦ 1950 ὁ Σπυρίδης υπέβαλε αἴτηση χάριτος ἀλλά πέθανε ξαφνικά ὕστερα ἀπό ὀξύ πνευμονικό οἴδημα.

Ὅσο γιά τόν ἄλλοτε συνεργάτη του καί ἀμετανόητο χιτλερικό Γρηγ. Παζιώνη, παραπέμφθηκε σέ δίκη στή Θεσσαλονίκη τόν Αὐγούστο τοῦ 1947. Μετά τήν ἀποφυλάκισή του, τόν Φεβρουάριο τοῦ 1959, κατέθεσε ὡς μάρτυρας υπεράσπισης στή δίκη τοῦ Μάξ Μέρτεν ἐνῶ λίγο ἀργότερα συμμετεῖχε σέ μία κίνηση πολιτῶν γιά τήν ὑποστήριξη τοῦ στρατηγοῦ Γεώργιου Γρίβα. Εἶναι ἐπίσης χαρακτηριστικό ὅτι καί οἱ δύο ἐθνικοσοσιαλιστικοί ἀστέρες τῆς Μακεδονίας ἐκινουῦντο προπολεμικά, ἰδεολογικά στόν βε-νιζελικό κεντρῶο χῶρο. (Ἡλίας Νικολακόπουλος: Ἡ καχεκτική δημοκρατία: Κόμματα καί ἐκλογές, 1946-1947, Πατάκης, Ἀθήνα 2010, σελ 263, 267).

ΤΟ ΛΑΟΚΡΑΤΙΚΟ ΚΟΜΜΑ ΤΟΥ ΒΑΣΣΟΥ ΒΕΡΓΗ

Τό Λαοκρατικό Κόμμα ιδρύθηκε από τόν ἔθνικοσοσιαλιστή γιατρό Βάσσο Βέργη καί ἦταν μία ὀλιγομελὴς ομάδα μέ ἄγνωστη δράση. Ὁ Βέργης καταγόταν ἀπὸ τὰ Δωδεκάνησα καί ἀφοῦ ἀπέτυχε νά συνενώσει ὅλες τίς ἐθνικιστικὲς ὀργανώσεις, ἔστρεψε τὴν προσπάθειά του στὴ δημιουργία μίας φάλαγγας Δωδεκανησίων ἐθελοντῶν γιὰ τὴν ἀπελευθέρωση τῶν νησιῶν ἀπὸ τὴν ἰταλική κατοχή. Στενοί συνεργάτες τοῦ στό ἐγχείρημα αὐτὸ ὑπῆρξαν ὁ γιατρός Γ. Οἰκονομίδης, ὁ Ἀνδρέας Γρίβας καί ὁ Ἰωάννης Αλεξιάδης. Τό καλοκαίρι τοῦ 1935 ὁ Βέργης ἐπιχείρησε ἐκ νέου νά συνενώσει τοὺς «Λαοκράτες» μέ τὴν ΕΕΕ, τὴν «Σιδηρὰ Εἰρήνη» καί τὰ ὑπολείμματα τῶν Ἐθνικοφρόνων Σοσιαλιστῶν (ΟΕΣ). Ἡ προσπάθεια ὅμως ἔμεινε στὰ χαρτιά, ἀφοῦ πέρα ἀπὸ τὴν ἀνταλλαγή ἐπιστολῶν, δέν ἔγινε ἀπολύτως τίποτε. Ἡ μεταξική δικτατορία διέλυσε τὴν ἀναιμική ὀργάνωση ἐνῶ τέσσερα χρόνια ἀργότερα καί κατὰ τὴ διάρκεια τοῦ ἑλληνοἰταλικοῦ πολέμου, ὁ Βέργης σέ μία παράτολμη ἐπιχείρηση, ἀποβιβάστηκε μέ μερικοὺς Δωδεκανήσιους ἐθελοντὲς στὴ νησίδα Τραία (Ἀγαθονήσι) τῆς Δωδεκανήσου. Ἡ ἐνέργειά του ἐκθειάστηκε ἀπὸ τόν Βρετανὸ Κόμπτον Μακένζυ στὸ βιβλίο τοῦ «Wind of freedoms» ὡς μία ἀπὸ τίς καλύτερα σχεδιασμένες καταδρομικὲς ἐπιχειρήσεις.

Στὴν Βικιπαίδεια, τὴν διαδικτυακὴ ἐγκυκλοπαίδεια ἀναφέρεται, στὸ λήμμα Ἀγαθονήσι:

«Στὸ Ἀγαθονήσι πραγματοποιήθηκε ἡ πρώτη πράξη τῆς Ἐθνικῆς μας ἀντίστασης κατὰ τόν πόλεμο τοῦ 1940-1941.

Τὴ νύχτα τῆς 17ης πρὸς 18ης Νοεμβρίου 1940 ὁ Δωδεκανήσιος γιατρός Βάσσος Βέργης μαζί μέ ὀχτῶ φίλους του καί τρεῖς ναῦτες ξεκίνησαν ἀπὸ τὴ Σάμο μέ ἓνα καϊκι καί ἀποβιβάστηκαν στὸ Ἀγαθονήσι. Σκοπὸς τους ἦταν νά πιάσουν Ἰταλοὺς αἰχμαλώτους γιὰ νά συγκεντρώσουν πληροφορίες γιὰ τίς Ἰταλικὲς δυνάμεις στὰ Δωδεκάνησα. Στὸ νησί ὑπῆρχε φυλάκιο χωροφυλακῆς μέ ἑφτά ἢ ὀχτῶ καραμπινιέρους καί στρατιωτικὸ φυλάκιο μέ δεκαπέντε περίπου

Ιταλούς καταδρομεῖς. Οἱ Ἕλληνες ἐπιτέθηκαν στό φυλάκιο τῆς χωροφυλακῆς, σκότωσαν ἕναν ἢ δύο καραμπινιέρους καί αἰχμαλώτισαν τέσσερις ἢ πέντε. Ἀμέσως μετά ἐπέστρεψαν στή Σάμο μέσω τῶν Τουρκικῶν ὑδάτων σηκώνοντας Τουρκική σημαία στό καῖκι γιὰ νά μὴν ἐντοπιστοῦν ἀπό τά Ἰταλικά ἀεροπλάνα. Οἱ Ἰταλοί γιὰ ἀντίποινα βομβάρδισαν τό Βαθύ καί τό Τηγάνι (σημερινό Πυθαγόρειο) τῆς Σάμου. Οἱ ἐφημερίδες τῆς ἐποχῆς ἀφιέρωσαν στήλες στό ἐπεισόδιο τοῦ Ἀγαθονησίου. Ὁ ἴδιος ὁ Ἰωάννης Μεταξᾶς κάλεσε τό Βάσσο Βέργη καί τά παλικάρια του στήν Ἀθήνα καί τούς παρασημοφόρησε σέ τελετὴ πού πραγματοποιήθηκε στό ξενοδοχεῖο Μεγάλη Βρετανία.»

Ἀγαθονήσι - ἀεροφωτογραφία.

Η ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΕΘΝΙΚΟΦΡΟΝΩΝ ΣΟΣΙΑΛΙΣΤΩΝ (ΟΕΣ) – «ΤΡΙΑΙΝΑ»

Μια από τις πιο δυναμικές οργανώσεις του εθνικιστικού χώρου, αλλά και με ενδιαφέροντα δράση κατά τη διάρκεια της Κατοχής, υπήρξε η Οργάνωση Έθνικοφρόνων Σοσιαλιστών (ΟΕΣ). Σχηματίστηκε από εθνικοσοσιαλιστές φοιτητές και με όρμητήριο ένα υπόγειο της οδού Ιπποκράτους στο κέντρο της Αθήνας, τα μέλη της ΟΕΣ έδιναν πραγματικές μάχες με τους κομμουνιστές στο Πανεπιστήμιο και με τους αστυνομικούς στο κέντρο της πρωτεύουσας. Το έμβλημα της οργάνωσης ήταν η τριάινα του Ποσειδώνα. Σύμφωνα με ένα μέλος της ΟΕΣ, τόν Τάκη Μπένο, η Τριάινα επιλέχθη επειδή συμβόλιζε «τόν καθαρό και την τιμωριαν των καταχραστών και της φανλοκρατίας».³¹ Στο ίδιο άρθρο ο Μπένος αποκαλούσε τόν ιδιοκτήτη του «Ελευθέρου Βήματος» Χρ. Λαμπράκη «χρυσοκάνθαρον» επειδή είχε εξαγοραστεί από τους «μεγαλοκαρχαρίες» για να πολεμήσει «τόν φασισμό», («Εθνικοσοσιαλιστής» 1-7-1934). Σύμφωνα όμως με τις περισσότερες μαρτυρίες έμπνευστης της Τριάινας υπήρξε ο φιλόλογος Γερ. Κατωπόδης ο οποίος στή συνέχεια δημοσίευσε στην έφημεριδα της οργάνωσης την ιστορία του Έθνικοσοσιαλισμού.

Η έφημερίδα „Έθνικοσοσιαλιστής“
δημοσιογραφικό όργανο της ΟΕΣ.

³¹ «Έθνικοσοσιαλιστής» 1-7-1934.

Πολύ σύντομα ή φήμη τής οργάνωσης ξεπέρασε καί τίς πιά αϊσιόδοξεσ προβλέψεισ Διαμαντόπουλου. Ο θόρυβος μεγάλωσε ακόμη περισσότερο όταν τό έμβλημα τής ΟΕΣ, ή Τρίαινα γέμισε όλουσ τουσ τοίχουσ τών Αθηνών. Ήταν δέ τόσο συχνά τά έπεισόδια μεταξύ τών μελών τής ΟΕΣ καί τών κομμουνιστών όταν έφορμούσαν τά βράδια στούσ δρόμουσ τής πρωτεύουσασ, ώστε ή αστυνομία αναγκάστηκε νά διπλασιάσει τίς νυκτερινέσ περιπολίεσ της προκειμένου νά αποτρέψει τίς συγκρούσεισ μεταξύ των. Ο γνωστός λογοτέχνης μάλιστα Νιρβάνας,³² μή γνωρίζοντασ αρχικά τί ακριβώς συμβόλιζε ή Τρίαινα, έγραψε σ' ένα χρονογράφημά του στήν «Έστία», ότι ή Τρίαινα συμβολίζει «τήν τρικυμία πού δέρνει τουσ ανθρώπουσ πού τήν χρησιμοποιούν». (Π. Ι. Στεριώτη, Προσπάθειαι άξiai τιμήσ, σελ. 97). Ένας νεαρόσ δικηγόροσ τότε, ό Δ. Χριστόπουλοσ έστειλε μία έπιστολή στόν Νιρβάνα καί του έξηγήσε τόν συμβολισμό της: «Συμβολίζει» -έγραφε- «τήν τρικυμίαν τών ψυχών καί τών καρδιών τών νέων ανθρώπων πού θά συμπαρασύρη τά τέλματα τής πολιτικής καί κοινωνικής μας ζωής».

Η ΟΕΣ ώσ έπίσημο δημοσιογραφικό έντυπο είχε τόν «Έθνικοσοσιαλιστή» ό όποιόσ διαβαζόταν περισσότερο καί είχε μεγάλη απήχηση στήν νεολαία. Κυκλοφορούσε κάθε δεκαπέντε ήμέρεσ καί διευθυντής τής έφημερίδασ ήταν ό Πέτροσ Στεριώτησ, μετέπειτα καθηγητής τής ΑΣΟΕΕ καί διοικητής τής ΕΤΒΑ. Υπήρχε κι ένα δεύτερο έντυπο, ή «Τρίαινα», καί ένα περιοδικό ό «Αντικομμουνιστής» μέ ξεκάθαρο έθνικοσοσιαλιστικό προσανατολισμό. Αρχηγόσ καί ψυχή τής οργάνωσής ήταν ό νεαρόσ τότε, μόλις 28ετήσ γιατρόσ, Ίάκωβοσ Διαμαντόπουλοσ πού καταγόταν από τό Λαύριο Αττικής. Ο Διαμαντόπουλοσ, έχοντασ αποκτήσει τό δικτατορικό του στήν Ίατρική Σχολή του Πανεπιστημίου του Βερολίνου, γνώρισε από κοντά τό έθνικοσοσιαλιστικό κίνημα του Χίτλερ στή Γερμανία καί έπιφανείσ άξιωματούχοσ του NSDAP. Έπιστρέφοντασ στήν Ελλάδα ξεκίνησε τήν οργάνωση μέ 3 άτομα καί σταδιακά προσχώρησαν άλλεσ τρείσ όλιγομελείσ έθνικιστικές

³² Π. Ι. Στεριώτη: Προσπάθειαι άξiai τιμήσ, σελ. 97.

αρχηγός η «ΕΠΕΝΕ» (Εθνικοσοσιαλιστική Παράταξη Εργαζομένων Ναυτ Ελλάδος), η ΠΕΚΑ (Προοδευτική Ένωση Κοινωνικής Αλληλεγγύης) και η ΦΕΚ (Φασιστική Νεολαία Ελλάδος), της οποίας τα μέλη ήταν ηλικίας 25-35 ετών και διευθύνονταν από μια πενταμελή επιτροπή με πρόεδρο τον απόστρατο λοχαγό Παρίσκου.

Ο συγγραφέας Αριστείδης Ανδρόνικος υπήρξε αντισημίτης και αντικομμουνιστής. Συμμετείχε τό 1944-45 στην περίφημη κυβέρνηση των Ελλήνων χιτλερικών στη Βιέννη, ενώ είχε σχέσεις με όλα τὰ φασιστικά κινήματα του Μεσοπολέμου.

Την Κυριακή 25 Μαρτίου 1934 κυκλοφόρησε τό πρώτο φύλλο του «Εθνικοσοσιαλιστή» μέ σκοπό όπως έγραφε στην πρώτη σελίδα, να αγωνισθεί «μέ ειλικρίνειαν και άφιλοκέρδειαν υπέρ της ιδεας του Ελληνικού Εθνικοσοσιαλισμού».³³ Στο παρθενικό φύλλο της έφημερίδας υπήρχαν αναγνώσματα όπως «Ο Χίτλερ και ο άγών του», «Ο Φασισμός και ή Ελλάς», αναδρομή στον ελληνικό εθνικισμό από τον Πεισίστρατο ως τή Σπάρτη, σχόλια της επικαιρότητας ενώ τόνιζε ότι ή οργάνωση δέν είχε «ουδεμίαν σχέσηιν» μέ τό Εθνικοσοσιαλιστικό Κόμμα του Μερκούρη. Άλλωστε όπως γράφει «Ο Εθνικοσοσιαλισμός στέκεται όχι μονάχα υπεράνω κομμάτων, αλλά και υπεράνω τάξεων. Έρχεται νά καταργήση τά κόμματα και νά φέρη τή συνεργασία των τάξεων. Αυτά είναι τά δύο του

³³ «Εθνικοσοσιαλιστής» 25-3-1934.

θεμελιώδη καί κύρια σημεία τοῦ ἐπαναστατικοῦ του προγράμματος,...» («Ἐθνικοσοσιαλιστής» 25-3-1934).

Ὅλα τὰ μέλη τῆς ΟΕΣ ὑπάκουαν τυφλά στόν ἀρχηγό τους καί ἐκτελοῦσαν μέ στρατιωτική πειθαρχία τίς διαταγές του. Τά κεντρικά γραφεῖα τῆς ὀργάνωσης ἦταν στήν ὁδὸ Σωκράτους καί γέμιζαν κάθε βράδυ ἀπό νεολαίους, ἐργαζομένους καί μαθητές. Γραφεῖα καί παραρτήματα ὑπῆρχαν ἐπίσης καί σέ πολλές πόλεις, κυρίως τῆς νότιας Ἑλλάδας, π.χ. στή Λευκάδα, στό Ἡράκλειο, στή Σπάρτη, καθώς καί στίς συνοικίες τῆς Ἀθήνας, Βούλα, Μεταξουργεῖο, Νέα Ἰωνία κ.ἄ.

Στίς 20 Μαΐου 1934, ἡ ΟΕΣ ἐγκαινίασε τὰ γραφεῖα τῆς Νεολαίας της στήν Καλλιθέα. Μετά τόν καθιερωμένο ἀγιασμό ὁ ὑπαρχηγός τῆς Νεολαίας Κ. Μπίτσιος,³⁴ ἀπευθυνόμενος σέ συγκέντρωση 200 περίπου νέων ἐθνικοσοσιαλιστῶν ἀνέπτυξε τούς λόγους καί τούς σκοπούς τῆς κίνησης καί κατέληξε λέγοντας πώς: «Ὁ ἐνθουσιασμός σας, ἡ αὐταπάρνησή σας καί ὁ μέγιστος πόθος σας διὰ τήν δημιουργίαν τῆς νέας ἐθνικοφρόνου Σοσιαλιστικῆς Κοινωνίας ἀφ' ἑνός, καί ὁ ἰσχυρός ἀρχηγός μας μέ τόν ἀνώτερον νοῦν καί τήν ἀσύγκριτον θεληματικότητα ἀφ' ἑτέρου, μᾶς ἐγγυῶνται πλήρως διὰ τήν μεγάλην νίκην», (ἐφημ. «Ἐθνικοσοσιαλιστής», 1-6-1934). Μέ τήν ΟΕΣ συνεργαζόταν καί ὁ ἐθνικιστής, ὑφηγητής τότε τῆς Γενικῆς Πολιτειολογίας στό Πανεπιστήμιο Ἀθηνῶν, Δημήτριος Βεζανῆς, ἐνῶ στήν ἐφημερίδα τοῦ κόμματος ἐκτός ἀπό τόν Κατωπόδη πού ἀρθρογραφοῦσε μέ τό ψευδώνυμο «Ἱστορικός» ἔγραφε ὁ Πολύβιος Λάτσος, φοιτητής Νομικῆς ἀπό τή Λάρισα. Ἄλλα ἀξιόλογα στελέχη τῆς ὀργάνωσης ἦταν ἐκεῖνα πού ἀποτελοῦσαν τόν τομέα δράσης τῆς ΟΕΣ: Ν. Πάτσης, Ι. Τουφεξῆς, Κ. Δημάκης, Μ. Ζαΐρης καί Ι. Δακρῆς. Ὑπεύθυνος προπαγάνδας ἦταν ὁ Χ. Βασιλειάδης, ἐνῶ ὁ Κ. Φουντᾶς ἦταν ἀρμόδιος γιά τήν Ἑργατική Νεολαία.³⁵

Ὁ Διαμαντόπουλος ἄνθρωπος δραστήριος καί ἀνήσυχος ἐπιχείρησε νά προσεγγίσει τήν ἄλλη νεοσύστατη ὀργάνωση τῆς

³⁴ Ἐφημ. «Ἐθνικοσοσιαλιστής» 1-6-1934.

³⁵ Π. Ι. Στεριώτη: Προσπάθειαι ἄξιοι τιμῆς, σελ. 123.

ΟΕΚΚ των Εὐαγγ. Κυριάκη καὶ Σίτσας Καραϊοκάκη. Συχνά ἡ ἔφημεριδα «Κράτος» τῆς ΟΕΚΚ φιλοξενοῦσε ἀνακοινώσεις τῆς ΟΕΣ καὶ τὸ ἀντίθετο. Γράφει σχετικά τὸ «Κράτος» στὸ φύλλο τῆς 6ης Οκτωβρίου 1934 ὅτι «στὰ γραφεῖα τῆς Ὁργανώσεως Ἐθνικοφρονῶν Σοσιαλιστῶν ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Ἀκαδημίας 21, θὰ ὁμιλήσῃ ὁ κος Κωνσταντόπουλος περὶ «βιολογικοῦ κράτους». Στὸ μεταξὺ παρόλο πὺ οἱ ἐπαγγελματικὲς ὑποχρεώσεις τοῦ Διαμαντόπουλου τὸν κρατοῦσαν στὴν Ἀθήνα (σ.σ. ἦταν ἐπιμελητὴς καὶ βοηθὸς τοῦ θεραπευτηρίου «Εὐαγγελισμός»), τὸν Ἰούλιο τοῦ 1934 200 μέλη τῆς ΟΕΣ μετέβησαν στὴν Πελοπόννησο (Γύθειο, Μεγαλόπολη) καὶ στὶς Κυκλάδες γιὰ νὰ διενεργήσουν προπαγάνδα ὑπὲρ τῶν θέσεων τῆς ὁργάνωσης. Ἀνάμεσά τους ἦταν ὁ τομεάρχης τοῦ παραρτήματος Νέας Φιλαδέλφειας, Ι. Προυσαλιάδης καὶ τῆς Καλλιθέας Ἀφεντάκης. Ἐνα ἄλλο στέλεχος τῆς ὁργάνωσης ὁ Γ. Τράγκας τοῦ παραρτήματος Μεταξουργείου, μετέβη στὴ Χίο γιὰ νὰ μιλήσῃ σὲ συγκέντρωση φίλων τῆς ΟΕΣ. Στὸ 6ο φύλλο τοῦ «Ἐθνικοσοσιαλιστῆ» ὁ Διαμαντόπουλος ἔδωσε μίᾳ συνέντευξη πὺ παραμένει ἐπίκαιρη ὅσο ποτέ.

Ὁ Ἰάκωβος
Διαμαντόπουλος
σὲ μεταπολεμικὴ
φωτογραφία

«Ἐρ. Διὰ τὰ κόμματα ποῖαν ἀντίληψη ἔχετε κε Ἀρχηγέ;
Ἀπ. Πιστεύω ὅτι τὰ κόμματα, πρό παντός ὅπως ἐξηλή-
χθησαν, δέν ἔχουν σήμερον οὐδένα ἠθικόν προορισμόν. Δέν στηρί-
ζονται εἰς οὐδεμίαν ἀνάγκην. Βεβαίως εἰς τὴν σημερινήν κοινωνίαν
ἔχουν τὸν προορισμόν των. Ἄνευ τῶν κομμάτων δέν θὰ ἦτο δυνατόν

παρά νά ἔχει κατεβῇ ὁ λαός εἰς τό πεζοδρόμιον, διά νά ἀντιμετωπίσῃ μέ τά στήθη του τήν σκληράν καί ἀπάνθρωπον ἐκμετάλλευσιν τοῦ μεγάλου κεφαλαίου τό ὁποῖον ὑπό τās μάσκας τῶν προσωπικῶν κομμάτων δρᾷ καί ἐνεργεῖ κατά τόν μᾶλλον σατανικόν τρόπον. Τά ἀστικά κόμματα δέν εἶναι παρά μία σκηνή ἢ ὁποία κρύβει πίσω της τούς πιό ἐκφυλισμένους χρηματιστικούς καί ἐκμεταλλευτικούς τύπους, οἱ ὁποῖοι ἀπομυζοῦν κατά τόν πλέον ζωώδη τρόπον τό αἷμα τοῦ ἐργαζομένου λαοῦ».

Γιά τόν Διαμαντόπουλο ἦταν σαφής ἡ ἰδεολογία καί τό πολιτικό δόγμα πού ἐκινεῖτο ἡ ὀργάνωσή του: «(...) Ὁ ἐθνικισμός διά τοῦ Σοσιαλισμοῦ λαμβάνει περιεχόμενον καί παύει ἡ ἀπληστία τοῦ ἀστικοῦ Ἐθνικισμοῦ, ὁ δέ σοσιαλισμός λαμβάνει στάσιν, μορφήν καί κατεύθυνσιν διά τοῦ Ἐθνικισμοῦ καί προφυλάσσεται ἀπό τό χάος τοῦ διεθνισμοῦ. Θέλουμε τήν λαϊκὴν δημοκρατίαν καί ὄχι τήν ἀστικήν πού ἀποτελεῖ μίαν μορφήν τυραννίας τῶν ὀλίγων καί διαφθορᾶς. Τά ἀστικά κόμματα χαρακτηρίζει ἡ ἀδυναμία, τό δέ Μαρξισμόν ἢ διαφθορά (...).

Τό ἔμβλημα τῆς ὀργάνωσης
Ἐθνικοφρόνων
Σοσιαλιστῶν ὑπῆρξε ἡ
Τρίαινα τοῦ Ποσειδώνα.

Στό ζήτημα τῆς θρησκείας ἡ ὀργάνωση ἀπαιτοῦσε τήν ἐλευθερία ὅλων τῶν δογμάτων καί ἀνεξιθρησκεία: «Ὁ Ἐθνικὸφραν Σοσιαλισμός ἀπαγορεύει ἀπολύτως τήν ἀνάμιξιν τῆς θρησκείας εἰς τήν πολιτικήν».

Στόν τομέα τῆς ἐργασίας καί τῆς οἰκονομίας οἱ θέσεις τῆς ἦταν ἐπίσης σαφεῖς: «ἡ δουλεία τοῦ τόκου καί τῆς ἐκμεταλλεύσεως εἶναι πηγή ἀθλιότητος καί διαφθορᾶς. Ὁ σεβασμός τοῦ ἐργάτου, δέν πρέπει νά προέρχεται ἀπό τό εἶδος τῆς ἐργασίας ἀλλά τό πῶς ἐργάζεται. Ὁ γεωργός πρέπει νά μάθει τήν σημασίαν τοῦ ἐργάτου καί τοῦ διανοουμένου καί ἀντιθέτως. Ἐργάται, γεωργοί καί λοιποὶ πολῖται, δηλαδή πυγμή, μέτωπο καί πνεῦμα ἀποτελοῦν τήν κοινότητα τῆς Ἑλληνικῆς ζωῆς (...)', (Π. Στεριώτη: Προσπάθειαι ἄξιοι τιμῆς, σελ. 123).

Τόν Μάιο τοῦ 1934 ὁ στενός συνεργάτης τοῦ Χίτλερ, Χέρμαν Γκαίρινκ καί πρωθυπουργός τότε τῆς Πρωσίας, ἐπισκέφθηκε ἐπίσημα τήν Ἀθήνα, ὅπου ἔγινε δεκτός μέ τιμές ἀπό τόν πρωθυπουργό Παν. Τσαλδάρη. Τιμήθηκε μάλιστα ὡς ἐξέχουσα προσωπικότητα καί πρωτοστάτης τῆς ἐλληνογερμανικῆς φιλίας μέ τόν Μεγαλόσταυρο τοῦ Σωτήρος. Κατά τή διάρκεια τῆς ἐπίσκεψῆς του δεξιώθηκε στή γερμανική πρεσβεῖα τά μέλη τῆς γερμανικῆς παροικίας καί μερικούς ἀπό τοὺς πιστοὺς τῆς ἐθνικοσοσιαλιστικῆς ιδέας, (Σίτσα Καραϊσκάκη, Εὐαγγ. Κυριάκης, Νικ. Καίσαρης κ.ἄ.).³⁶

Στή Λέσχη τῆς Φιλαδέλφειας ἔγινε δεκτός μέ ἐνθουσιασμό ἀπό τοὺς Γερμανοὺς τῶν Ἀθηνῶν, τόν ἐκπρόσωπο τῶν Γερμανῶν ἐθνικοσοσιαλιστῶν Κούτρφερ ἀλλά καί τόν Ἰάκωβο Διαμαντόπουλο, ἀρχηγό τῶν Ἐθνικοφρόνων Σοσιαλιστῶν Ἑλλάδος, ὁ ὅποιος ἀφοῦ προσφώνησε στοὺς παρευρισκόμενους τόν Πρῶσο Καγκελάριο, ἐξέδωσε ἀνακοινωθέν λέγοντας ὅτι «οἱ ἐθνικοσοσιαλισταὶ ὅλου τοῦ κόσμου ἀποτελοῦν κοινόν μέτωπον κατὰ τοῦ κοινοῦ ἐχθροῦ». («Ἐθνικοσοσιαλιστής», 1/6/1934).

³⁶ «Ἐθνικοσοσιαλιστής 1/6/1934».

Τόν Αύγουστο του 1934 ή βρετανική κυβέρνηση άπαιτήσε από τήν έλληνική νά άπελάσει τόν Κύπριο μαχητή τής Ένωσης Γ. Χατζηπαύλου.³⁷

Η ΟΕΣ μέ άνακοίνωση πού μοίρασε στά μέλη της, στις έφημερίδες καί στους δρόμους τής Αθήνας, διακήρυξε ότι «έπ' ούδενί λόγω θά δεχόταν τήν άπαιτήση αυτή» καί ότι «τά μέλη τής βρίσκονταν σέ έπιφυλακή γιά νά περιφρουρήσουν τήν έθνική τους άξιοπρέπεια, φθάνοντας καί στά άκρα άκόμα». Τέλος ή όργάνωση κατήγγειλε καί τή δουλοπρεπή στάση τής κυβέρνησης Τσαλδάρη. («Έθνικοσοσιαλιστής 15/8/1934»). Τήν ίδια περίοδο ό Διαμαντόπουλος μαζί μέ μερικά μέλη τής ΟΕΣ, ένεπλάκη σ' ένα πρωτόφανές έπεισόδιο έξω από τά γραφεία του «Ριζοσπάστη» στήν όδό Σωκράτους μέ κομμουνιστές. Κατά τή διάρκεια τής συμπλοκής τραυματίστηκαν μερικοί άστυνομικοί καί στελέχη του ΚΚΕ, ένω όλόκληρος ό άθηναϊκός Τύπος έδωσε δημοσιότητα στό περιστατικό.

Τόν Αύγουστο του ίδιου έτους ή όργάνωση ισχυρίστηκε ότι είχε 5.000 μέλη,³⁸ αλλά κάτι τέτοιο φαίνεται πώς δέν ανταποκρινόταν ούτε στό έλάχιστο στήν πραγματικότητα. Ωστόσο ό Διαμαντόπουλος ήταν έτοιμος νά δώσει ως ένας νέος Φύρερ τήν μάχη έναντίον όλων: «Προετοιμαζόμεθα» δήλωνε μέ αυταρέσκεια, «διά νά δώσωμεν μίαν άποτελεσματικήν μάχην κατά του Αστικού καί Μαρξιστικού κόσμου των Ίδεων. Ο άγών μας είναι λαϊκός καί έθνικός, είναι άγών τής ριζικής κατάπολεμήσεως τής διαφθοράς εις τήν έλληνικήν κοινωνίαν. (...)», (Π. Ι. Στεριώτη: Προσπάθειαι άξiai τιμής σελ. 117).

Η σύγκρουση μέ τόν Μερκούρη

Πολύ σύντομα ή όργάνωση ήλθε σέ άνοικτή σύγκρουση μέ τό συγγενικό Έθνικοσοσιαλιστικό Κόμμα του Γεωργίου Μερκούρη έπειδή, όπως ύποστήριζαν στήν ΟΕΣ «καπηλευόταν τήν ιδέα του

³⁷ «Έθνικοσοσιαλιστής 15/8/1934».

³⁸ Π. Ι. Στεριώτη: Προσπάθειαι άξiai τιμής σελ. 117.

Ἐθνικισμοῦ». Ὅπως παρατείνεται στό βιβλίο τοῦ Στεριώτη, ὅταν ὁ Μερκούρης ἔκανε τήν πρώτη του δημόσια ἐμφάνιση ὡς ἀρχηγός τοῦ Ἐθνικοσοσιαλιστικοῦ Κόμματος στό κινηματοθέατρο «Κοτοπούλη» τῆς Πλατείας Ὁμονοίας, ὁ διευθυντής τῆς ἐφημερίδας «Ἀκρόπολις» καί γνωστός γερμανόφιλος Βουτσινάς, δήλωσε στόν Διαμαντόπουλο καί τόν γιατρό Κ. Κοκκινάκη τά ἑξῆς: «Γιατρέ ἐσύ καί ὁ συνάδελφός σου, εἶστε ἰδεολόγοι καί ἄμεμπτοι, τόν Μερκούρη ὅμως τόν ἔχω στό συρτάρι μου. Ὅταν θέλω τόν ἀνεβάζω καί ὅταν θέλω τόν κατεβάζω, γιατί νά προωθήσω ἐσᾶς;» Εἶναι ὅμως προφανές ὅτι ὁ Διαμαντόπουλος ἦταν χωλομένος μέ τήν ἀφανῆ στήριξη πού ἀπολάμβανε ὁ Μερκούρης τότε ἐκ μέρους τῆς Γερμανικῆς Πρεσβείας.

Ὑστερα ἀπό τό στρατιωτικό κίνημα τόν Μάρτιο τοῦ 1935, ἡ ΟΕΣ δέχθηκε πιέσεις ἀπό πολιτικούς καί στελέχη τοῦ Κονδύλη νά διαλυθεῖ ἡ ὀργάνωση καί τά στελέχη της νά προσχωρήσουν μαζικά στό κόμμα τοῦ Κονδύλη. Μέ προφανῆ τότε ἀνταλλάγματα καί ὑποσχέσεις (Ὁ Διαμαντόπουλος ἔγινε ἀμέσως μετά Διευθυντής τοῦ «Εὐαγγελισμοῦ»), ὁ ἀρχηγός τῆς ὀργάνωσης μαζί μέ τόν Γ. Γραμματέα Κωστόπουλο καί τόν Πέτρο Στεριώτη (Ἀρχηγό Νεολαίας) ἀνακοίνωσαν στίς 15 Μαρτίου ἕκτακτο παράρτημα τῆς ἐφημερίδας «Ἐθνικός» τήν ἀναστολή τῆς ΟΕΣ.

Φαίνεται πώς ὁ θαυμασμός γιά τά ἐπιτεύγματα τοῦ Χίτλερ στή Γερμανία, οἱ ἐπισκέψεις στά στρατόπεδα τῆς φασιστικῆς νεολαίας «Μπαλίλα» στή Ρώμη, καί ἡ πίστη στόν ἐθνικοσοσιαλισμό ξεχάστηκαν γρήγορα. Τό «ἴδιον ὄφελος» καί τό προσωπικό κίνητρο ἦταν ἰσχυρότερο ἀπό τό κοινό καλό καί συμφέρον. Καί αὐτό εἶναι βέβαια ἓνα ἀπό τά διαχρονικά παραδείγματα τῆς ψυχροσύνης τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ.

Ἐν τούτοις παρά τή διάλυση τῆς ὀργάνωσης, μία ομάδα νέων ἐθνικιστῶν ὕστερα ἀπό τρεῖς μῆνες, νοίκιασε ἓνα μικρό γραφεῖο ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Μενάνδρου 79 μέ τήν ἴδια ἐπωνυμία (ΟΕΣ). Ἐπικεφαλῆς τῆς προσπάθειας αὐτῆς ἦταν ὁ τομεάρχης τοῦ Τομέα Σεπολίων, ἰατρός Ρήγας Τσάλης. Ὁ τελευταῖος φιλοδοξοῦσε νά ἐνώσει ὅλα τά ἐθνικιστικά κινήματα καί ὀργανώσεις τοῦ χώρου γιά νά ἀντιμετωπίσει τήν ἀπειλή τοῦ Κομμουνισμοῦ.

Η ΤΡΙΑΙΝΑ

Αριθ. Φύλλου 2

23 Οκτωβρίου 1943

ΜΕΓΑΛΗ ΕΛΛΑΔΑ - ΕΛΛΑΔΑ ΑΚΕΡΑΙΑ

Με κατηγορούμεν λοιπόν αυτοί οι παράδονοι Έλληνες γιατί δημιουργήσατε για μια Μεγάλη Ελλάδα. Απέσαντε στο έθνος, στο πατριότατο κι' Έλληνικά έκανα ατιμία μας, υπήλθον ενοχλητικά το δικό τους σύνθημα «Ελλάδα ακέρια».

Κοιτάω από το σύνθημα τους μέμνηται τον πόλεμο που δημιούργησε την αλυσίδα του εθνικού μίσθου, σκοπεύουν για ελληνικό έθνος και για την Ελλάδα.

σής μας και σύνθημα του κέμματος. Έρχα άλλαξε το σύνθημα: «Ελλάδα ακέρια».

Έλληνες δε ανοίξτε τα μάτια μας. Οι δάσκαλοι των αδελφών Βουλγάρων δουλεύουν την τιμή δουλειά τους από παλόν καιρό. Οι προαγείς του Ασητείου και του Τραπεζάρ το έπιταξιο, δεν είναι φροδίο της έτοιμης αθήρας, που δίνει στην διαπύρνα το σιν.

Φύλλο της „Τριάινας“ τόν Οκτώβριο του 1943. Τά περισσότερα στελέχη της όργάνωσης κατά την Κατοχή συμμετείχαν στην αντίσταση κατά τών Γερμανών.

Η δικτατορία όμως του Μεταξά έναν χρόνο αργότερα, ανέκοψε τίς προετοιμασίες του σχεδίου αυτού και διέλυσε την όργάνωση. Κατά τή διάρκεια της Κατοχής, ή ΟΕΣ έπανεμφανίστηκε μέ τό όνομα «Τριάινα» και όργάνωσε δολιοφθορές έναντίον τών Γερμανοϊταλών. Κάποια από τά στελέχη της, όπως ό Γ. Σπανόπουλος, διέφυγαν στή Μέση Ανατολή και πολέμησαν μέ τήν Ταξιαρχία Ρίμινι, ενώ άλλα μέλη της όπως ό Ι. Βεζανής εκτελέστηκε από τούς Γερμανούς στό Λαύριο, ενώ ό Α. Ευσταθίου βασανίστηκε άγρια στά υπόγεια της Μέρλιν. Η δράση της «Τριάινας» μάλιστα αναγνωρίστηκε από τήν κυβέρνηση του ΠΑΣΟΚ μέ τήν ψήφιση του Νόμου περί Έθνικής Αντίστασης που έφερε στήν Έλληνική Βουλή τό 1982.

Όσο για τόν επίδοξο τέως αρχηγό τών Έθνικοφρόνων Σοσιαλιστών, συνέχισε τήν ιατρική του σταδιοδρομία ενώ πο-

Λιτεύθηκε για πρώτη φορά στις εκλογές του 1946 ως υποψήφιος του Σοσιαλιστικού Δημοκρατικού Κόμματος στην περιφέρεια Αττικής και Βοιωτίας. Έξελέγη για πρώτη φορά βουλευτής του Κόμματος Φιλελευθέρων στην Αττικοβοιωτία τό 1951 και τό 1956. Αργότερα τό 1961, 1963 και 1964 μέ την Ένωση Κέντρου του Γεωργίου Παπανδρέου όπου διετέλεσε ύπουργός και αντιπρόεδρος της Βουλής. Έξελέγη επίσης Πρόεδρος του Ιατρικού Συλλόγου Αθηνών και αντιπρόεδρος του Πανελληνίου Ιατρικού Συλλόγου, μέ πλούσιο συγγραφικό έργο. Τιμήθηκε επίσης μεταπολεμικά μέ τον Πολεμικό Σταυρό, τό Μετάλλιο έξαιρέτων πράξεων, τον Χρυσού Σταυρό Φοίνικος μετά και άνευ ξιφών και τον Χρυσού Σταυρό Αποστόλου Ανδρέου του Οικονομικού Πατριαρχείου Κωνσταντινουπόλεως.

Λίγο πριν από τή μεταπολίτευση (Ιούνιος 1974), ό Διαμαντόπουλος πραγματοποιώντας μία άναδρομή στό παρελθόν του παραδέχτηκε: «(...) έθαύμαζα τούς Χίτλερ και Μουσολίνι, διότι είχαν παραλάβει τίς χώρες τους έν διαλύσει και τίς μετέβαλαν είς κράτη κολοσσούς, άναλαβόντες τήν έξουσίαν ούχί πραξικοπηματικώς αλλά κατόπιν μακροχρονίων είρηνικών, έστω δημαγωγικών αγώνων και λαϊκής έντολής. Ένθυμούμαι πώς όταν, ως φοιτητής πέρασα από τήν Ιταλίαν πρό τής άνόδου του Μουσολίνι, μέρα μεσημέρι σου έπαιρναν οί κλέφτες τά πράγματα μέσα από τά μάτια σου. Και είς τήν Γερμανίαν (όπου έσπούδασα επί έξαετίαν) ύπήρχεν άνεργία, φτώχεια και συνεχής πτώσις τής άξίας του μάρκου μέχρι πληθωρισμού, φθάνοντας είς χαμηλότατα επίπεδα από ώρας είς ώραν. Πώς νά μήν έθαύμαζα τήν πρόοδον τής χώρας αύτης έπειτα από 8 έτη πού τήν ξαναείδα τό 1934 και νά μήν επηρεασθώ από τά λόγια Έλληνίδος έκ Κωνσταντινουπόλεως ότι Έλληνίς τήν καταγωγήν επίσης έκ Κωνσταντινουπόλεως, σύζυγος γνωστοτάτου γλύπτου προσωπικού φίλου του Χίτλερ (σ.σ. έννοεί τον Μπρέκερ), τήν διαβεβαίωσε ότι ούτος ήτο θαυμαστής του έλληνικού πνεύματος και επεθύμει νά βοηθήσει τήν Ελλάδα ώστε νά καταστή και πάλιν διεθνές πνευματικόν κέντρον.(...)» (Ιάκωβος Διαμαντόπουλος: Ω Είρήνη! Όδοιπορικό 40-44, Αθήναι 1974, σελ. 18).

Κάνοντας ο Διαμαντόπουλος βέβαια τόν απολογισμό τῆς ζωῆς του, παρέλειψε νά ἀναφερθεῖ στό ἐθνικοσοσιαλιστικό του παρελθόν, τίς συναντήσεις του μέ τόν Χέρμαν Γκαίρινκ καί τόν εἰδικό ἐπιτετραμμένο ἐπὶ τῶν Βαλκανικῶν ὑποθέσεων τοῦ Γερμανικοῦ Ὑπουργείου Ἐξωτερικῶν Φ. Βάισενχοφ. Ἡ μνήμη ὅπως φαίνεται ὑπῆρξε ἐπιλεκτική.

Ο ΘΟΥΡΙΟΣ ΤΩΝ ΕΘΝΙΚΟΦΡΟΝΩΝ ΣΟΣΙΑΛΙΣΤΩΝ

(Μελοποιήθηκε τόν Δεκέμβριο τοῦ 1933)

Σημαίνει ἡ ὥρα, ξυπνᾷ ὁ Ἑλληνισμός
Φεύγει μακριά μακριά ἡ διχόνοια
Αἱ ἀρχές σας Πατρίδα καί Σοσιαλισμός
Φέρνουν ἀδελφοσύνη, σύμπνοια.

Τήν Τρίαινα ψηλά, βαδίζεται ἐμπρός
Ἡνωμένοι γιά τήν πατρίδα
Ψωμί, δουλειά, ἐλευθερία ζητᾷ ὁ λαός
Σέ σας ἔλαχε ἡ φροντίδα

Τήν Τρίαινα ψηλά, φθάνει ὁ καθαρμός
Ἀπό ἐσᾶς τῆς Ἑλλάδος παιδιά ὦ,
Μία γραμμὴ μέ ψυχῇ ἕνας παλμός
Μία πίστις καί μία ἐλπίδα.

Πανελλήνιος Έθνική Νεολαία (ΠΕΝ)

Μία από τις πιο ολιγομελείς αντικομμουνιστικές έθνικιστικές οργανώσεις στο χώρο της νεολαίας το 1934 ήταν η Π.Ε.Ν., (Πανελλήνιος Έθνική Νεολαία). Ήγετικά στελέχη της οργάνωσης ήταν ο Βλαδίμηρος Ασλής και ο Κ. Τσινάρης ενώ το δημοσιογραφικό όργανο της ΠΕΝ ήταν η δεκαπενθήμερη έφημερίδα «Έθνική Δράσις». Το πιο χαρακτηριστικό στοιχείο της οργάνωσης ήταν ο βαθύς αντικομμουνισμός των μελών της αλλά και η παντελής απουσία φασιστικού ή εθνικοσοσιαλιστικού στίγματος στο πολιτικό μανιφέστο της.

Η πρώτη προκήρυξη της ΠΕΝ στην έφημερίδα της οργάνωσης είναι αποκαλυπτική:

«Κτυπήσατε κατακέφαλα την κομμουνιστικήν ἔχιδναν... Πολίται, ὁ κομμουνισμός ὀργιάζει ἐλεύθερος, θρασύς. Ὑπονομεύει τήν οἰκογένειαν. Ὑποσκάπτει τήν θρησκείαν. Δηλητηριάζει τήν νεολαίαν εἰς τά σχολεῖα καί τά ἐργοστάσια. Ἡ πειθαρχία εἰς τόν στρατόν κλονίζεται μέ τήν ἀσύστολον δράσι τῶν κομμουνιστῶν Σοβιέτ (...). Ἡ ἐλληνική Μακεδονία κινδυνεύει χάρις τήν ἄτιμη συνεργασία Κομιτατζήδων καί Ἑλλήνων κομμουνιστῶν. Ἡ Ἑλληνική Βόρειος Ἡπειρος ἐκβιάζεται ἀσύστολα ἀπό τό "Ὑποθηκευμένον" κράτος τῶν χοιροβοσκῶν (...).» («Έθνική Δράσις», 23 Νοεμβρίου 1934).

Στήν ιδρυτική της διακήρυξη η οργάνωση αποσαφηνίζει ότι «θά ἐκκαθαρίσωμεν τήν Ελλάδα μας ἀπό κάθε παρείσακτον, ἀπό κάθε ξένον, ἀπό κάθε ἀνίερρον ἐκμεταλλευτήν.(...) Θά κτυπήσωμεν τούς προδότας τῆς ἱστορίας μας καί τῶν ἐλπίδων μας».

Τά μέλη τῆς ΠΕΝ ἦταν νέοι ἡλικίας 17-25 ἐτῶν, ὡς ἐπὶ τό πλεῖστον ἐργατικῆς προέλευσης καί ἔφεραν περιβραχιόνια μέ τό ἔμβλημα τῆς οργάνωσης πού ἦταν ἡ κεφαλή τοῦ Μεγάλου Ἀλεξάνδρου μέ τόν δικέφαλο βυζαντινό ἀετό.

Ἦταν χωρισμένοι σέ ὁμάδες (Δεκαρχίες, ἑκατονταρχίες), ἔφεραν τό ὄνομα σκαπανεῖς καί συμμετεῖχαν σέ ἐκδρομές, ὀρειβάσιες, ἀθλητικούς ἀγῶνες κ.ἄ. Τά γραφεῖα τῆς οργάνωσης ἦταν στήν Καλλιθέα ὅπου παραδίδονταν ἀνάμεσα στά ἄλλα καί μαθήματα ἐλληνικῆς ἱστορίας, πατριδογνωσίας, γαλλικῶν, ἀγγλι-

κών και στενογραφίας. Τά μαθήματα τά έκαναν τά μέλη της οργάνωσης Ν. Καλογερόπουλος και Γ. Δρακάκης. Μέσα στο δύ- σκολο κλίμα της έποχής ή οργάνωση έκφυλίστηκε σταδιακά ενώ τά περισσότερα στελέχη της προσχώρησαν στην οργάνωση του Διαμαντόπουλου και την ΟΕΚΚ.

ΕΘΝΙΚΗ ΔΡΑΣΙΣ

ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟΝ ΟΡΓΑΝΟΝ ΤΗΣ ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟΥ ΕΘΝΙΚΗΣ ΝΕΟΛΑΙΑΣ

ΕΙΣΟΣ Α' ΑΡΙΘΜΟΣ ΤΥΛΟΥ 1 ΓΡΑΦΕΙΑ ΠΑΤΕΙΑ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗΣ 2 ΚΑΛΑΙΣΕΑ 15 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ 1941

Η ΠΡΟΣΠΑΘΕΙΑ ΜΑΣ

Η ΕΘΝΙΚΗ ΔΡΑΣΙΣ, την οποία η νεολογία έπαιρξε, δεν είναι μια απλή προσπάθεια. Είναι προσπάθεια που έχει σκοπό να αλλάξει την κατάσταση της Ελλάδας. Είναι προσπάθεια που έχει σκοπό να αλλάξει την κατάσταση της Ελλάδας. Είναι προσπάθεια που έχει σκοπό να αλλάξει την κατάσταση της Ελλάδας.

**ΟΙ ΑΞΕΣΤΟΙ ΧΟΙΡΟΒΕΛΤΟΙ ΑΠΕΙΛΟΥΝ
ΕΛΛΗΝΕΣ ΠΡΟΣΟΧΗ**

Οι βρυχάταιροι των Ελλήνων εναντίον του Εθνικού στοιχείου της Ελλάδας. Είναι οι βρυχάταιροι των Ελλήνων εναντίον του Εθνικού στοιχείου της Ελλάδας. Είναι οι βρυχάταιροι των Ελλήνων εναντίον του Εθνικού στοιχείου της Ελλάδας.

Η ΕΛΛΑΣ ΑΦΥΠΝΙΖΕΤΑΙ

ΟΙ ΟΠΑΡΧΗΓΟΙ ΑΠΕΦΑΣΙΣΑΝ
ΝΑ ΕΙΣΒΑΛΟΥΝ ΕΙΣ ΤΗΝ ΑΛΒΑΝΙΑΝ

Υπό της επιτακτικής επίταξης του Εθνικού στοιχείου της Ελλάδας, η Ελλάδα προετοιμάζεται να εισβάλει στην Αλβανία. Υπό της επιτακτικής επίταξης του Εθνικού στοιχείου της Ελλάδας, η Ελλάδα προετοιμάζεται να εισβάλει στην Αλβανία.

Η „Εθνική Δράσις“, δημοσιογραφικό όργανο της ΠΕΝ.

**ΚΤΥΠΗΣΑΤΕ ΚΑΤΑΚΕΦΑΛΑ
ΤΗΝ ΚΟΜΜΟΥΝΙΣΤΙΚΗΝ ΕΧΙΔΝΑΝ
ΜΙΑ ΠΡΟΚΗΡΥΞΙΣ ΤΗΣ Π.Ε.Ν.**

ΠΟΛΙΤΑΙ,

Ο ΚΟΜΜΟΥΝΙΣΜΟΣ ΟΡΓΙΖΕΙ ΕΛΕΥΘΕΡΟΝ ΦΡΑΣΙΝ. Έπικρατεί την Οικονομία. Έπικρατεί την Οικονομία. Έπικρατεί την Οικονομία. Έπικρατεί την Οικονομία. Έπικρατεί την Οικονομία.

Οι κομμουνιστές οργανώνουν την Εξέγερση. Οι κομμουνιστές οργανώνουν την Εξέγερση. Οι κομμουνιστές οργανώνουν την Εξέγερση. Οι κομμουνιστές οργανώνουν την Εξέγερση. Οι κομμουνιστές οργανώνουν την Εξέγερση.

Οι κομμουνιστές οργανώνουν την Εξέγερση. Οι κομμουνιστές οργανώνουν την Εξέγερση. Οι κομμουνιστές οργανώνουν την Εξέγερση. Οι κομμουνιστές οργανώνουν την Εξέγερση. Οι κομμουνιστές οργανώνουν την Εξέγερση.

**ΟΙ ΚΟΜΜΟΥΝΙΣΤΑΙ ΑΠΕΘΡΑΣΥΝΘΗΣΑΝ
ΑΙΜΑΤΗΡΑ ΣΥΜΠΛΟΚΗ ΜΕ ΤΟΥΣ ΕΘΝΙΚΟΦΡΟΝΑΣ
ΕΩΣ ΠΟΤΕ ΘΑ ΤΟΥΣ ΑΝΕΧΟΜΕΘΑ;**

ΤΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Οι κομμουνιστές οργανώνουν την Εξέγερση. Οι κομμουνιστές οργανώνουν την Εξέγερση. Οι κομμουνιστές οργανώνουν την Εξέγερση. Οι κομμουνιστές οργανώνουν την Εξέγερση. Οι κομμουνιστές οργανώνουν την Εξέγερση.

Οι κομμουνιστές οργανώνουν την Εξέγερση. Οι κομμουνιστές οργανώνουν την Εξέγερση. Οι κομμουνιστές οργανώνουν την Εξέγερση. Οι κομμουνιστές οργανώνουν την Εξέγερση. Οι κομμουνιστές οργανώνουν την Εξέγερση.

Τά στελέχη της ΠΕΝ υπήρξαν αντικομμουνιστές. Οί στήλες της έφημερίδας της οργάνωσης άφορούσαν κυρίως τον αντικομμουνιστικό άγώνα.

Ἡ Ὁργάνωση Ἐθνικῶν καί Κοινωνικῶν Κατευθύνσεων (Ο.Ε.Κ.Κ.)

Τό 1933 ἕνας μικρός κύκλος ἐθνικιστῶν διανοουμένων πού ἀποτελεῖτο ἀπό τή νεαρή τότε γερμανομαθὴ διδάκτορα τῆς Φιλοσοφίας Σίτσα Καραϊσκάκη, τόν συγγραφέα Κυριάκο Καραμάνο καί τόν νομικό καί δημοσιογράφο Εὐάγγελο Κυριάκη, ἱδρυσαν τόν ἐκδοτικό οἶκο «Νέα Γενεά». Ἐναν χρόνο ἀργότερα, τό φθινόπωρο τοῦ 1934, προχώρησαν στόν σχηματισμό μίας ὁργάνωσης ἐθνικοσοσιαλιστικῶν ἀρχῶν μέ τό ὄνομα ΟΕΚΚ (Ὁργάνωση Ἐθνικῶν καί Κοινωνικῶν Κατευθύνσεων). Ἀνάμεσα στά ἰδρυτικά μέλη τῆς ὁργάνωσης ξεχώριζαν, ὁ Θεόδωρος Σκυλακάκης, μετέπειτα ὑπουργός τῆς δικτατορίας τοῦ Μεταξά καί παππούς τοῦ σημερινοῦ εὐρωβουλευτῆ Θ. Σκυλακάκη, ὁ Ν. Κουρκουλάκος, ἀπόστρατος φιλομοναρχικός ἀξιωματικός, αἰχμάλωτος στό Γκέρλιτς τό 1916 καί ἀργότερα ἐπὶ Κατοχῆς διοικητής τῶν Ταγμάτων Ἀσφαλείας Πατρῶν, ὁ στρατηγός Γ. Φεσσόπουλος φανατικός ἀντικομμουνιστής καί πρῶην διοικητής τῶν νεοσύστατων ἐλληνικῶν μυστικῶν ὑπηρεσιῶν, ὁ γιός τοῦ μακεδονομάχου Παύλου Μελά, Μίκης, ὁ ἀκαδημαϊκός καί μετέπειτα ὑπουργός Νικόλαος Λοῦρος, ὁ ἀπόστρατος συνταγματάρχης Απόστολος Παπαγεωργίου-Φιλώτας, ὁ λογοτέχνης Ἀρίστος Καμπάνης καί βέβαια οἱ ἰδρυτές τῆς «Νέας Γενεᾶς».

Ἡ μεγαλύτερη διάνοηση στό
Ἐθνικοσοσιαλιστικό χῶρο,
ἡ λογοτέχνης Σίτσα
Καραϊσκάκη.

Τόν Αύγουστο του 1933 ή Καραϊσκάκη επιστρέφοντας από τη Γερμανία στην Αθήνα, συνάντησε έναν παλαιό της φίλο και συμφοιτητή από την Κέρκυρα, τόν Νικόλαο Καίσαρη. Ο Καίσαρης, ό όποιος είχε σπουδάσει μηχανολογία στην Καρλσρούη, είχε αναλάβει μόλις στό Δημόσιο μία ύψηλή θέση αλλά παρόλα αυτά παρέμενε γοητευμένος από τό χιτλερικό καθεστώς καί δέν έχανε ποτέ την εύκαιρία νά υπερασπίζεται μέ θάρρος τίς απόψεις του. Ο γράφων είχε την τύχη νά τόν γνωρίσει στίς αρχές της δεκαετίας του '90 στό σπίτι του σ' ένα αρχοντικό της Κηφισιάς, καί νά συνομιλήσει μαζί του γιά όλα τά εξέχοντα πρόσωπα της ταλαιμένης εκείνης εποχής.

Η Σίτσα Καραϊσκάκη αναφέρει σχετικά στό βιβλίο της «Τό Γ' Ράιχ μέσα από τά γυαλιά μου», (σελ. 8-11):

«(...) Αθήνα. Αύγουστος νύχτα μέ πανσέληνο. Ο κήπος μπροστά στό Ζάππειο. Η ατμόσφαιρα είναι έλαφριά μετά από την καυτή, ζεστή μέρα. Οί σερβιτόροι βιαστικοί, κουβαλουν Παγωτό καί χρωματιστές βυσσινάδες. Οί πυγολαμπίδες πεταρίζουν. Η πικροδάφνη μοσχοβολάει. (...) Στήσαμε μαζί τραπέζια. Καθίσαμε γύρω από τόν μεγάλο κύκλο. Εμείς Έλληνες καί μαζί μας καί τέσσερις Γερμανοί. Τέσσερις μετανάστες. Ο καθηγητής, ό όποιος πήρε άδεια, ένας ειρηνιστής. Ο δημοσιογράφος από την Φρανκφούρτη, άκραιος άριστερός μέ την Έβραία σύζυγό του, μαζί ό έμπορος από τό Βερολίνο, γιά τόν όποιο κανείς δέν γνωρίζει γιατί έφυγε. Οί Γερμανοί συζητούν. (...) Θα τό καταλάβετε οί ίδιοι ότι ή Γερμανία έχει μετατραπει σε μία άπέραντη φυλακή 65.000.000 ανθρώπων. "Δέν τό πιστεύω" επενέβη ό Νίκος Καίσαρης. Είχε σπουδάσει μηχανολογία στην Καρλσρούη, μιλάει γερμανικά όπως ένας Γερμανός καί γνωρίζει την Γερμανία όπως ένας Γερμανός. Κατέχει μία ύψηλή θέση στό Δημόσιο στην Αθήνα. "Δέν τό πιστεύω αυτό" συνεχίζει. "Κανείς δέν πρέπει νά ξεχάσει τί έλεεινή κληρονομιά άνέλαβαν οί άνθρωποι του Χίτλερ καί ό ίδιος. Θα βρουν όμως τή λύση γιαντί έχουν μαζί τους ένα προτέρημα, καί αυτό είναι ή νεολαία. Η πλειοψηφία των νέων ύποστηρίζει τόν Χίτλερ χωρίς άμφιβολία. Έάν έχει μαζί του την γερμανική νεολαία, έχει τότε τό μέλλον στά χέρια του (...)". Ο Καίσαρης δέν χρειάστηκε νά μιλήσει περισσότερο. Από εκείνη την

ήμέρα θά ανήκε στόν στενό κύκλο τῶν Ἑλλήνων χιτλερικῶν καί θά ἀκολουθοῦσε τήν πορεία τοῦ μέντορά του μέχρι τό πικρό τέλος.

Ἡ Καραϊσκάκη ἦταν ἡ μόνη Ἑλληνίδα πού εἶχε ἄμεση πρόσβαση στό στενό περιβάλλον τοῦ Χίτλερ. Ἡ ἴδια περιγράφει τά συναισθήματα καί τίς ἐντυπώσεις της σέ μία ἀπό τίς ὁμιλίες τοῦ Φύρερ στό Μέγαρο τῶν Σπόρ (Sportpalast) τοῦ Βερολίνου:

«Πύρινες κόκκινες τοικοκολλήσεις στόν στύλο. Ὁ Ἀδόλφος Χίτλερ μιλάει στίς 8.30 μ.μ. στό ἀθλητικό κέντρο Sportpalast. Ὁ συνεργάτης μου, μοῦ παρέδωσε τό πρωινό ταχυδρομεῖο στό τραπέζι: "Πρόσκληση τοῦ κόμματος. Ὁ Χίτλερ ὁμιλεῖ στίς 8.30 μ.μ. στό ἀθλητικό κέντρο. Ἡ ὁμιλία θά μεταδοθεῖ ραδιοφωνικά στίς 60 μεγαλύτερες αἰθουσες τοῦ Βερολίνου. Ἡ πρόσκληση τοῦ NSDAP διευκρινίζει καί κάτι ἀκόμα: Ἡ εἴσοδος θά ἀρχίσει στίς 4 μ.μ. "Παρακαλεῖστε νά λάβετε τίς θέσεις σας μέχρι τίς 6.00 μ.μ. ἐπειδὴ μετά δέν θά εἶναι δυνατόν νά ἐγγυηθοῦμε τήν κρατημένη θέση σας". Λίγο μετά τό μεσημέρι. Ἡ βροχή πέφτει καταρρακτωδῶς. Ὁδηγῶ στήν ὁδό Postdamer. Στόν τοῖχο τοῦ ἀετώματος ἀπό τήν πλευρά τοῦ ἀθλητικοῦ κέντρου ὑπάρχουν τοικοκολλήσεις μέ ἔντονο κόκκινο φωτισμό: "Ὁ Χίτλερ μιλά". (...) Σέ μία διασταύρωση στρίβει μέ κατεύθυνση τήν ὁδό Postdamer μία φάλαγγα τῶν SA. Ὁ μεσαῖος ἄντρας τῆς τριάδας πίσω ἀπό τόν Sturmfuhrer πού προελαύνει μπροστά, κρατάει τήν σημαία. Τό κόκκινο πανί κρέμεται βαρὺ καί βρεμένο. Ὁ μαῦρος ἡλιακός τροχός μέ τήν ἄσπρη περιφέρεια περικλείει ὁλόκληρη τήν εἰκόνα. Οἱ πεζοί στέκονται ἀκίνητοι. Στρέφουν τά βλέμματά τους πρὸς τόν ἀμαξιτό δρόμο. Χαιρετοῦν μέ τά χέρια πρὸς τά πάνω μέ τόν γερμανικό χαιρετισμό πρὸς τήν χιτλερική σημαία. Ἐνα ἐμβατήριο συμπορεύεται μέ τήν φάλαγγα, ἡ ὁποία μέ προσπερνᾷ μ' ἓνα αὐστηρό συγχρονισμένο βῆμα. "Μέσα στό μεγάλο ἄν χρειαστεῖ. Τό κείμενο εἶναι ἀπλό. Ἡ μελωδία εἶναι ἐντελῶς ἄτεχνη, οἱ διακόσιοι ὅμως ἄντρες τραγουδοῦσαν μέ ζῆλο καί μέ αὐταπάρνηση. Εἶχα ἀκούσει ξανά αὐτό τό τραγούδι.(...)»

20. 2. 1938.

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΣΙΤΣΑΣ ΚΑΡΑΪΣΚΑΚΗ

«Βερολίνο 20-2-1938

Πρός τόν κ. Αριστείδην Δημητράτον
Υπουργόν Ἑργασίας

Αξιότιμε κύριε Υπουργέ,

Εὐτυχῶς δέν μέ μποδίζει σήμερα ὁ Κέρβερος κάτω στήν πόρτα τοῦ Υπουργείου ν' ἀνεβῶ καί νά Σᾶς χαιρετίσω προβάλλοντας τά ἀναστατωμένα μουστάκια του ἀπό τή σχισμή τοῦ καγκελώματος, οὔτε πιό ἀπάνω ὁ Ἅγιος Πέτρος μέ τά κόκκινα μαλλιά. Σήμερα ἔρχομαι νά Σᾶς χαιρετίσω σάν ἰδεολογική συνεργάτισσα ἀπό τό Βερολίνο καί νά σᾶς ἀπασχολήσω γιά τό ἄτομό μου.

Εἶναι ἡ ἀλήθεια ὅμως, πῶς μόλις ἔφυγα νιώθω πάλι τή νοσταλγία γιά τόν ἑλληνικό ἥλιο καί τήν ἀστείρευτη λαχτάρα νά ἐργασθῶ γιά τόν ἑλληνικό λαό. Απευθύνομαι σέ Σᾶς πάλι μέ τή γνωστή μου γιά τέτοια ζητήματα δειλία. Θά νιώσατε ἀπό ὅλη μας τή γνωριμία, πῶς εἶμαι θανάσιμος ἐχθρός τῶν ρουσφετιῶν καί τῶν ἐνοχλήσεων γιά θέσεις καί τά ρέστα. Μά κάποια σας κάποτε ὑπόσχεση μοῦ δίνει τό θάρρος νά Σᾶς τή θυμήσω. Ἐπειτα ξέρω πῶς ἡ ἐπιθυμία Σας εἶναι νά δημιουργήσετε γύρω Σας γιά τό γιγάντιο αὐτό ἔργο, πού ἀναλάβατε ἕνα ἐπιτελεῖο ἀξίων συνεργατῶν, δυναμικῶν πνευμάτων καί θαρραλέων ψυχῶν. Ἄς θυμηθοῦμε τήν ὠραία ἔννοια τῆς "ἱκανοκρατίας" στήν Ἑλλάδα.

Ξέρετε ὅτι μπορῶ νά προσαρμοσθῶ πολύ γλίσγορα καί χωρίς κόπο σέ κάθε ὑπηρεσία καί νά κάνω προτάσεις καί εἰσηγήσεις γιά ὀργάνωση καί σκόπιμη κατεύθυνση ἑνός θέματος ἑνός τμήματος.

Ἡ ταχεία ἀντίληψη -πού εἶναι γνώρισμά μου- καί ἡ ρεαλιστική παρατήρηση μέ βοηθεῖ σέ κάθε προσαρμογή. Θά θελήσετε νά μέ συγχωρήσετε γιά τά τόσα πολλά, πού Σᾶς ἔγραψα, μά... δέν μποροῦσα νά τά μιλήσω καί θά θελήσετε ἀκόμα νά μέ βοηθήσετε μέ ὅλη Σας τή δύναμη.

Μέ τήν πεποίθηση πῶς γλίσγορα θά πάρω γράμμα Σας, παρ' ὅλες τίς ἀσχολίες Σας μέ τούς ἐργάτες Σας - τάχα δέν εἶμαι κί ἐγώ ἕνας τέτιος ξενητεμένος ποῦ παρακαλεῖ τήν ἐπάνοδο καί τήν προσαρμογή του πρὸς τό λαό του; -

Σας χαιρετώ από καρδιάς
πάντα πρόθυμη

πάντα πρόθυμη

Σ. Καραϊσκάκη

Υ.Γ. Μήπως Θέλατε νά μελετήσω κάτι σχετικό ἐδῶ ἀπό ἀπόψεως ὀργανώσεως πρὶν νά κατεβῶ στὴν Ἑλλάδα; Δώστε μου ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει μιὰν ἐντολή. Εἶναι ἀνάγκη νά στέλλωνται μόνο ὑπογραφαί τοῦ Κράτους, ποὺ μόλις ξέρουν τὴ γλῶσσα καὶ τὰ πράγματα;

Ζηρώς ὅτι μακάρι τὰ ἐροσάρμοσθω ἀπὸ γυνήκα καί
 χερσὶ νόσω σι' αἰδὲ δαυρστά καί τὰ καὶ αὐτὴ ἀπο.
 ἔχουσ καί κούνητος πα' ὀργάνων καὶ σκόλεπων
 κακύνοντα καὶ ἐνὶ δέμασι γ' ἐνὶ δέμασι... -

Η παρὰ ἀνέγκη - εἰς τὴν πρόσταξιν μου - καὶ τὴν
πράξιν ἐπαρτήσας με' ἑαυτὸς καὶ προσφρονεῖ.

Θα' εγνώριζε να' με' συγχωρούσε για' να' το'α αεζα, να'
 λαι' έγραφα, να'... Νό' μπερνούσα να' να' μην' έαυ και
 να' εγνώριζε αινώα να' με' λανθάνοιτε με' ο'τι λαι
 να' το'αφαι.

Las' qin' oruadun' an' jipapa da' ap'a jrap'p'a
 Las' ap' of's di' d'ap'p'a las' m' d'as' jip'p'a las' - las'
 di' ap'a m' j'w' i'ng' k'ing' j'ap'p'a ap'a ap'a
 qin' k'ad'ad' j' qin' ap'a ap'a las' ap'a d' j' ad' ap'a -

Σημειώματα
 Σ. Καρδισκάνη.

[illegible]

Τελικά ή Καραϊσκάκη μέ τήν δημοσιογραφική πρόσκληση στά χέρια καί τήν επιβλητική παρουσία ενός νεαροῦ ἄντρα τῶν SA πῆρε τή θέση της μπροστά ἀπό τήν ἐξέδρα.

«Όταν ή ὀρχήστρα παραδίδεται σέ ἕνα γνωστό ἐμβατήριο τῶν SA, τότε αὐθόρμητα τό τραγουδᾶνε δεκάδες χιλιάδες μαζί. Στίς παύσεις κοιτάει ὁ ἕνας τόν ἄλλον καί ἀντιλαμβάνομαι ὅτι ἀκόμα καί αὐτή ή ἀναμονή εἶναι ὑπολογισμένη. Όλοι περιμένουν ὥρες μέσα σέ μία μαγεία αἴσθησης καί ἐπί ὥρες ἐνώνει μία μοναδική θέληση. Αὐτή ή συντροφικότητα ἐνδυναμώνει τόν κάθε ἕναν. Ενώνει.(...)».

Ἡ ἐποχή τῆς Δράσης

Ἡ ξεκάθαρα ἐθνικοσοσιαλιστική γραμμή τῆς ΟΕΚΚ καί τοῦ δημοσιογραφικοῦ της ὀργάνου, ἦρθε συχνά σέ σύγκρουση μέ τήν ἰταλική πολιτική καί ἐπιδιώξεις. Ἐνδεικτικό εἶναι τό ἄρθρο πού δημοσίευσε τό μέλος τῆς ΟΕΚΚ ἀπόστρατος ναύαρχος Περικλῆς Ρεδιάδης, κατά τῆς ἰταλικῆς κατοχῆς στά Δωδεκάνησα στό «Κράτος» τόν Νοέμβριο τοῦ 1934.³⁹ Ἡ Ἰταλική Πρεσβεΐα ἔστειλε μία ὀργισμένη ἐπιστολή στόν ἀρχισυντάκτη τῆς ἐφημερίδας ἀλλά ή ΟΕΚΚ ἀπάντησε ὅτι «τό ἄρθρον τοῦ λαμπροῦ πατριώτου, τοῦ ναυάρχου κ. Ρεδιάδη – διά τήν τραγικήν θέσιν τῶν Δωδεκανησιῶν καί τήν μεγάλην ἀδικίαν ή ὁποία προσγίνεται εἰς τό ἐλληνικόν στοιχεῖον τῶν ἐλληνικῶν νήσων- εἶναι ἄρθρον πού ἐκφράζει τόν πόνον καί τήν διαμαρτυρίαν κάθε ἐλληνικῆς ψυχῆς ὀλόκληρου του ἔθνους», (Κράτος 14-11-1934). Μερικές ἡμέρες ἀργότερα, στίς 29 Νοεμβρίου ή Καραϊσκάκη μίλησε σέ μία διάλεξη στήν αἴθουσα Δημοσίων ὑπαλλήλων (Φιλελλήνων 8), μέ θέμα: «Τά ρεύματα τῶν νέων κοσμοθεωριῶν». Τήν ὁμιλήτρια προλόγισε σ' ἕνα ἀκροατήριο 200 φίλων τῆς ΟΕΚΚ ὁ Εὐάγγελος Κυριάκης, ἐνῶ ὁ Νικόλαος Καίσαρης παρουσίασε τό βιογραφικό τῆς συγγραφέως. Ἀνάμεσα σέ ὅλα τά ἄλλα ή Καραϊσκάκη τόνισε ὅτι «ἀπό ἐδῶ καί πέρα ὁ κόσμος θά ἀσχοληθεῖ μέ τά δύο μεγάλα φαινόμενα, τοῦ Φασισμού καί τοῦ Μπολσεβικισμού, ἀπό τά ὁποῖα τό ἕνα θά κυριαρχήσει χω-

³⁹ «Κράτος» 14-11-1934.

Ἐξουσίας ἄνευ ἑλευθερίας καὶ ἑλευθερίας ἄνευ ἑξουσίας. Ἀντικαθιστᾷ δὲ ταῦτα διὰ τῆς: Κυριαρχικῆς ἑξουσίας καὶ λελογισμένης ἑλευθερίας.

β) Ἡ ΟΕΚΚ θεωρεῖ καθήκον της νά διακηρύξει ὅτι, ἐφ' ὅσον ὁ κομμουνισμός ὡς ἰδεολογία καὶ κοσμοθεωρία ἀντιτιθεται πρὸς τὸν ὑψηλότερον ἐθνικὸν προορισμόν, θά τεθῇ ἀμέσως καὶ διὰ παντός τρόπον ἐκτὸς νόμου καὶ θά ἐξοντωθῇ ὀριστικῶς.

Η εφημερίδα „Κράτος“ δημοσιογραφικό
βήμα των „διανοητών“ της ΟΕΚΚ.

γ) Η ΟΕΚΚ ἐπ' οὐδενί λόγῳ θά στρέψῃ πρὸς τὰ ὀπίσω τὸν τροχὸν τῆς ἱστορίας, διότι πρωταρχικὸν καθήκον τῆς θεωρεῖ τὴν ἀναδημιουργίαν τῆς Δημοκρατικῆς Ἑλλάδος, μέσα εἰς ὑγιές, δίκαιον, ἱεραρχημένον καὶ πανίσχυρον κράτος ἐργασίας καὶ ἐθνικῆς πειθαρχίας».

Στὸ δεύτερο κιόλας φύλλο τῆς ἡ ἐφημερίδα δίνει ἀπαντήσεις γιὰ τὸ τί θά πράξουν οἱ ἐθνικοσοσιαλιστές τῆς ΟΕΚΚ ὅταν ἀναρριχηθοῦν στὴν ἐξουσία: «(...) Τί θά κάμωμεν; Ὅτι ἔκαμεν ὁ Λυκούργος. Θ' ἀπαλλάξωμεν πρῶτα τὸν τόπον ἀπὸ ὅλαν αὐτὸν τὸν ἐσμόν τῶν ἀρρωστημένων ἐγκεφάλων καὶ τῶν διεφθαρμένων (...) Θά τὸν διοικήσωμε ἔπειτα παστρικά, τίμια, νοικοκυρεμένα ἀδέσμευτοι ἀπὸ τύπους ἀπορρέοντας ἀπὸ οἰανδήποτε νομικὴν ἢ συνταγματικὴν διάταξιν, μέ γνώμονα μοναδικὸν τὴν ἠθικὴν, τὸ δίκαιον καὶ τὸ συμφέρον τῆς ὁλότητος. (...) Θά θέσωμεν εἰς τὴν διάθεσιν τοῦ λαοῦ ἐν κράτος δίκαιον καὶ ἰσχυρόν, θά ἀπαιτήσωμεν ἀπὸ ὅλους τυφλὴν καὶ ἀπεριόριστον πειθαρχίαν εἰς τὸ ἐθνικὸν αὐτὸ Κράτος καὶ τὴν πειθαρχίαν αὐτὴν θά τὴν ἐπιβάλωμεν ὅπωςδὴποτε.

Καὶ ἡ ἐλευθερία; Αὐτὴν ἀκριβῶς καὶ πρό παντός θά ἐξασφαλίσωμεν δίδοντες εἰς τὴν λέξιν τὸ πραγματικὸν τῆς περιεχόμενον. Διότι βέβαια ἐλευθερία δέν σημαίνει ἀποχαλίνωσις καὶ ἀναρχία καὶ ἀσυνδοσία καὶ καταπιέσεις καὶ ἐκμετάλλευσις τῶν καλῶν καὶ σεμνῶν πολιτῶν ἀπὸ τοὺς ἀναιδεῖς καὶ τοὺς κακοὺς, οὔτε εἶναι νοητὴ εἰς ἐν κοινωνικὸν σύνολον ἐλευθερία ἄνευ πειθαρχίας. Δέν ὑπῆρξε λαὸς εἰς τὸν κόσμον περισσότερον ζηλωτῆς τῆς ἐλευθερίας ἀπὸ τοὺς Σπαρτιάτας τοῦ Λυκούργου, ἀλλ' οὔτε περισσότερον πειθαρχημένος ἀπὸ αὐτοῦς.(...) (Κράτος 24-9-1934).

Ὡς πρὸς τὸ ζήτημα τῶν ἀλύτρωτων ἀκόμα Ἑλλήνων (Δωδεκάνησα, Βόρειος Ἡπειρος κ.ἄ.) ἡ θέσις τῆς ΟΕΚΚ εἶναι σαφής: «Ὁ Δωδεκανησιακὸς λαὸς ἐν ὑστάτῳ εὕρισκόμενος κινδύνῳ πρὸ τῶν νέων τούτων διωγμῶν τῆς Φασιστικῆς Ἰταλίας, Σᾶς καλεῖ ὅπως τὸν ἐνισχύσετε εἰς τὸν τραχὺν τοῦτον ἀγῶνα μας νὰ ζήσωμεν μέ τὴν γλώσσαν τῶν πατέρων μας», («Κράτος», 24-9-1934).

Ἡ ὁργάνωσις προσπάθησε ἐξ' ἀρχῆς μέσω τοῦ δικτύου τῶν ὁπαδῶν τῆς νὰ δημιουργήσῃ ἓνα μέτωπο «κοινωνικῆς περιθάλψεως καὶ ἀντιλήψεως. Ὡς ἀπαρχὴν καθιστᾷ γνωστὸν ὅτι παρέχει

δωρεάν ιατρικήν περίθαλψιν εἰς τοὺς ἀναγνώστας τοῦ ἐν Ἀθήναις καὶ Πειραιεῖ διὰ σημαντικοῦ ἀριθμοῦ ἐκ τῶν ἐγκριτωτέρων ἱατρῶν τῶν δυὸ πόλεων καὶ ἐλπίζει ἐντὸς ὀλίγου νὰ εὔρεθῇ εἰς τὴν εὐχάριστον θέσιν νὰ ἀναγγεῖλῃ τὴν ὀργάνωσιν παρομοίας περιθάλψεως καὶ εἰς τὰ ἐπαρχιακὰ κέντρα», («Κράτος», 23-9-1934). Παράλληλα ἐπιδίωξε, ἀνεπιτυχῶς, ἐξαιτίας τῆς βραχύβιας παρουσίας της, νὰ συγκροτήσῃ ἓνα «πλήρες καὶ ἐμπεριστατωμένον "Μητρῶν Ἀνεργίας" ὄλων τῶν ἐν Ἑλλάδι στερουμένων ἐργασίας ἀμφοτέρων τῶν φύλων. Θὰ προσπαθήσῃ δὲ μετὰ ταῦτα νὰ ὑποβοηθήσῃ, ἐν τῷ μέτρῳ τῶν δυνάμεων τῆς, πρὸς ἀνεύρεσιν ἐργασίας τοὺς περισσότερον δεινοπαθοῦντας ἐκ τῶν ἀνέργων».

*** Τὰ κυριώτερα τοῦ Ραδιοφώνου ***

*Φων. τοῦ Γερμανικοῦ σταθμοῦ μεταδίδουν ἔργον 8.40 ὁμιλίαν τοῦ δυνάστη τοῦ Προπαγάνδας Δρ. Γκαϊμπελς ἐπὶ τῇ τῆλε τοῦ ἔργου, ἔργον 9 μεγάλη προτεχνολογία, τικη ἔκδοσις, μουσική, ἀπαγγελία, διάφορα. Μετὰ τῆς μεσάνυχτα ἰδρὰ ἑλληνική 1 πρωινή, ὁρὸς μέχρι 6.30 πρωινή. ΒΕΡΟΛΙΝΟΝ 1841 κχ. 57 μ.μ. ΚΑΙΝΙΣΜΠΕΡΓΚ 11031 κχ. 291 μ.μ. ΑΜΒΟΥΡΓΟΝ 904 κχ. 331 μ.μ. ΜΠΡΕΣΛΑΟΥ 980 κχ. 316 μ.μ. ΛΒΙΨΙΑ 785 κχ. 382 μ.μ. ΚΟΛΩΝΙΑ 1088 κχ. 656 μ.μ. ΦΡΑΝΚΦΟΥΡΤΗ 1185 κχ. 281 μ.μ. ΣΤΟΥΤΓΑΡΤΗ 674 κχ. 523 μ.μ. ΜΟΝΑΧΟΝ 1140 κχ. 686 μ.μ. ΒΙΕΝΝΗ 592 κχ. 507 μ.μ. 7.55 ἡ Νυκτερινὰ ἐπερίττε τοῦ Γέγχ. Στράους. ΠΑΡΙΣΙ-ΡΑΝΙΟ 1582 κχ. 1540 μ.μ. 12.30 Προτεχνολογία ἔκδοσις. ΠΑΡΙΣΙ-ΠΟΣΤ 1959 κχ. 313 μ.μ. 10.30 ἡ Νυκτερινὰ ἐπερίττε τοῦ Σούλτρε. ΡΩΜΗ 1113 κχ. 421 μ.μ. 6.30 Συναντικὸν ἔργον Σακίν. 9.45 συμπ. συναυλία.

ΟΡΓΑΝΩΣΙΣ ΕΘΝΙΚΟΥ ΚΥΡΙΑΡΧΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ (Ο.Ε.Κ.Κ.) ΓΡΑΦΕΙΑ: Σταδίου 60

Εἰς τὰ γραφεῖα τῆς Ο.Ε.Κ.Κ. παραμένουν ἀπὸ τῆς 5 — 8.30 μ.μ. μέλη τῆς Ὀργανώσεως εἰδικῶς πρὸς τοῦτο ἐξουσιοδοτημένα ἀπὸ τὴν Διεύθυνσιν αὐτῆς, πρὸς παροχὴν πάσης σχετικῆς πληροφορίας. Οἱ βουλόμενοι δύνανται ν' ἀποτείνωνται εἰς τὴν ἀνω διεύθυνσιν Σταδίου 60.

Ζητήσατε

ὅλοι

ΣΙΤΣΑΣ ΚΑΡΑΪΣΚΑΚΗ

ΕΒΡΑΙΟΙ
ΚΑΙ ΚΟΜΜΟΥΝΙΣΜΟΣ

ΙΛΓΙΝ - ΣΙΤΣΑΣ ΚΑΡΑΪΣΚΑΚΗ

ΨΥΧΙΚΟ
ΚΑΙ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟ ΔΗΛΗΤΗΡΙΟ

Στῆλες ἀπὸ
τὴν ἐφημερίδα
„Κράτος“.

Ἐκμεταλλευόμενῃ στό μεταξύ στό ἔπακρον τίς καλές τίς σχέσεις μέ τό Ὑπουργεῖο Προπαγάνδας τοῦ Γκαϊμπελς ἡ Σίτσα Καραϊσκάκη, τό φθινόπωρο τοῦ 1934 πέτυχε νὰ πάρει μία μακρά συνέντευξη ἀπὸ τὸν θεωρητικό του NSDAP πού τὴν ἐποχὴ ἐκείνη ἦταν Γενι-

κός Διευθυντῆς τοῦ Γερμανικοῦ Τύπου, τὸν Ἀλφρεντ Ρόζενμπερκ. Ὁ Ρόζενμπερκ σ' ἓνα ἔργο του μέ τὸν τίτλο «Οἱ κύριοι χαρακτήρες τοῦ ἐθνικοσοσιαλισμοῦ» καὶ σαφῶς ἐπηρρεασμένος ἀπὸ τὴν θεωρία τοῦ Φαλμεράιερ ὅτι τό ἑλληνικὸ γένος εἶχε ἐξαφανιστεῖ ἀπὸ τὴν Εὐρώπη, ὑποστήριξε ὅτι οἱ βόρειοι Ἕλληνες κυρίαρχοι ἀπορρίφθηκαν καὶ ἀναμείχθηκαν τελικὰ ἀπὸ ἄλλες φυλές. Φανερά ἐνοχλημένη ἡ Καραϊσκάκη, ἀπάντησε στὸν Ρόζενμπερκ μ' ἓνα μακροσκελές ἄρθρο τῆς στὴν ἐφημερίδα «Κράτος» στίς 20

Νοεμβρίου 1934: «(...) Ἡ Ἑλλάς εἶναι ἑλληνική, καὶ εἶναι ἀρία καὶ βόρειος καὶ οἱ Ἕλληνες εἶναι ὑπερήφανοι διότι εἶναι οἱ Πρῶσοι τῶν Βαλκανίων. Σήμερον μάλιστα, ὅτε ἀρχίζει νὰ σκέπτεται ὡς ὁ Γερμανὸς διεκδικεῖ τὰ δικαιώματά του ἐπὶ τῆς φυλῆς του».

Η ΕΞΕΓΕΡΣΙΣ ΤΩΝ ΤΙΜΙΩΝ ΑΝΘΡΩΠΩΝ

Η ΔΙΚΑΙΩΣΙΣ ΤΟΥ ΑΓΩΝΟΣ ΜΑΣ ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΑΝΗΘΙΚΟΤΗΤΟΣ ΠΟΛΙΤΑΙ ΕΜΠΡΟΣ ΜΕ ΤΗΝ ΑΛΗΘΕΙΑΝ ΚΑΙ ΤΗΝ ΤΙΜΗΝ!

ΑΡΘΡΟΝ ΤΟΥ ΠΡΩΗΝ ΥΠΟΥΡΓΟΥ ΤΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΚΟΥ ΚΩΝΣΤ. Ι. ΑΓΓΕΛΟΠΟΥΛΟΥ

Εἶνε, ἀληθῶς, παρήγορον φαινόμενον, ἀλλ' εἶνε καὶ ἀφαντάστου σημασίας καὶ ἀξίας ἡ ὑπηρεσία, τὴν ὁποῖαν προσφέρει εἰς τὸν ἑλληνικὸν λαὸν ἡ ἐφημερίς ὑμῶν, εὐτόλμος ἀποδυθεῖσα εἰς εἰλικρινῆ καὶ τίμιον ἀγῶνα ἐναντίον τῆς ΤΡΑΠΕΖΙΤΙΚΗΣ ΑΡΑΧΝΗΣ, ἥτις ἀνενόητος ὑφαίνουσα τὸν ιστὸν αὐτῆς, ἀπὸ ἐτῶν ὀλοκλήρων, περισφίγγει καὶ ἀποκνίγει εἰς τὸ ἀσφυκτικὸν αὐτῆς δύκτιον ὅλην τὴν οἰκονομικὴν ζωὴν τῆς χώρας. Ἀπὸ ἐτῶν ὀλοκλήρων ἡ πληθὺς τῶν ἐκδιδομένων ἐφημερίδων, ἀλλὰ καὶ ἡ κατὰ περιόδους συνερχομένη Ἑθνικὴ Ἀντιπροσωπεία καὶ αἱ παρ' αὐτῶν σχηματιζόμεναι κυβερνήσεις, δὲν δεικνύουσι, δυστυχῶς, κανέν σημεῖον εὐσφορίας δὲν συνησθάνθησαν ποτέ, οὔτε συναισθάνοντο κατ' ἐλάχιστον, τὴν ἱερὰν ὑποχρέωσιν, τὴν ὁποῖαν εἶχον ἐναντι τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ, τοῦ ὁποίου θέλουσι νὰ ὀνομάζωνται ἀντιπρόσωποι, νὰ ρήξωσι κρυυγὴν διαμαρτυρίαν καὶ ἀνστα-

εἰς τὰς ταπεινάς καὶ μικρολόγους ἀντεγκλήσεις τῶν πατριῶν, δὲν εὐρίσκει χωρὸν ν' ἀπασχοληθῇ καὶ νὰ γράψῃ δύο λέξεις ἐπὶ τῶν καθημερινῶν τραπεζιτικῶν σκανδάλων, τὰ ὁποῖα διαταράττουν τὴν κοινὴν συνείδησιν;

Ὁ ἄλλοτε πρωθυπουργὸς τῆς Ἰταλίας καὶ διακεκριμένος καθηγητὴς τῆς δημοσιονομίας εἰς τὸ πανεπιστήμιον τῆς Νεαπόλεως Φραγκίσκος Νίττι ἔγραψεν ὅτι: «Ἐν ταῖς νεωτέραις Κοινωνίαις, ὁ τύπος ὅστις συγκεντρῶται περὶ πρόσωπα ἀξίας ἀπώλλυται κατ' ἐκαστὴν πολὺ μέρος τῆς ἀνεξαρτησίας αὐτοῦ καὶ τοῦ κύρους ἐκ τοῦ γεγονότος ὅτι ἀνήκει εἰς οἰκονομικὰ συγκροτήματα τῶν ὁποίων τὰ συμφέροντα δὲν ἀνταποκρίνονται πάντοτε εἰς τὰ συμφέροντα τῆς μεγάλης μάξης τοῦ λαοῦ». Ὁ Ἑλληνικὸς τύπος, οὔτε κύρος ἔχει κανέν, οὔτε ἀνεξαρτησίαν· εἶνε τύπος ὑποδουλος οἰκονομικῶν συγκροτημάτων, τῶν ὁποίων προφανῶς τὰ συμφέροντα ἀντιπθεῖναι εἰς τὰ συμφέροντα τῆς μεγάλης

Ἄρθρο τοῦ καθηγητῆ Κωνστ. Ἀγγελόπουλου
στὴν ἐφημ. „Κράτος“, (Δεκέμβριος 1934).

ΣΙΤΣΑΣ ΚΑΡΑΪΣΚΑΚΗ Λογος της φιλοσοφίας
Ι. ΙΑΓΙΝ Καθηγητὸς τοῦ Πανεπιστημίου

ΕΚΔΟΤΙΚΟΣ ΟΙΚΟΣ
ΝΕΑ ΓΕΝΕΑ

Ἡ Καραϊσκάκη ἐπίσης διατύπωσε καὶ ἐξήγησε μέ μοναδική σαφήνεια τὸ πνεῦμα τοῦ Μπολσεβικισμοῦ. Στὸ βιβλίο της «Ψυχικό καὶ πνευματικό δηλητήριο» πού ἐξέδωσε ὁ ἐκδοτικός οἶκος τῆς

ΟΕΚΚ, Νέα Γενεά, γράφει σχετικά:⁴¹ «(...) Ὁ μπολσεβικισμός εἶναι πνευματική ἀποσύνθεση καί ἐξαπόλυση τῶν ὁρμῶν στήν ἀνθρώπινη ψυχή, πνευματική ἔλλειψη χαλινοῦ καί ἠθική καί πολιτική ἀσυνειδησία στό αἰσθάνεσθαι καί τό συμπεριφέρεσθαι. Αὐτή ἡ ἀποβολή τοῦ χαλινοῦ καί αὐτή ἡ ἀποσύνθεση δέν εἶναι νέα στήν ἀνθρώπινη Ἱστορία. Νέα εἶναι μόνο ἡ ὀνομασία της, ἡ αἰτιολογία καί τό κήρυγμά της. Ἡ Ἱστορία τῆς ἀνθρωπότητας ἔχει νά παρουσιάσει πολλές τέτοιες περιόδους ἀποσυνθέσεως καί ἀποβολῆς τοῦ χαλινοῦ, περιόδους, κατά τίς ὁποῖες διαλύονται ὁλόκληρα κράτη μετά ἀπό καταστρεπτικούς πολέμους ἢ κατά τόν μεσαίωνα μετά τήν καταστροφή ἀπό ἐπιδημίες, χολέρα ἢ πανώλη. Σέ τέτοιες περιόδους, πικρία καί ἀπελπισία καταλαμβάνουν τήν ἀνθρώπινη ψυχή. Κανείς κίνδυνος δέν παρουσιάζεται τότε μέγας καί πολλά ἠθικά ὅρια πέφτουν, ὅταν ἀντικρίζει κανείς τόν θάνατο. Οἱ ἄνθρωποι ἐπιτρέπουν τά πάντα στόν ἑαυτό τους καί πράττουν πράγματα πού πρίν δέν θά μπορούσαν κἀν νά φανταστοῦν ὅτι θά ἔπρατταν. (...) Ὁ μπολσεβικισμός, αὐτός καθ' ἑαυτόν, δέν πρέπει νά θεωρηθεῖ ἀνοησία καί τρέλλα, ἐν τούτοις εἶναι ἕνα ψυχικό νόσημα. Ἐτσι ἐξηγεῖται ἐπίσης, ἅς τό ποῦμε ἐν παρενθέσει, τό συχνό ἐκεῖνο γεγονός, δηλαδή τό νά βρίσκονται στήν κορυφή μπολσεβικικῶν ἐπαναστάσεων καί ἀνατροπῶν ἄνθρωποι χωρίς ψυχική ἰσορροπία ἢ μέ ἠθικά σφάλματα ἢ, ἀπλῶς εὐρισκόμενοι στήν ἀρχή μίας πνευματικῆς διαταράξεως. (...). Ο μπολσεβικισμός εἶναι σύμφωνα μέ τήν οὐσία του, μία προσήλωση πρὸς τή βίαιη ὑπεξαίρεση καί κατάκτηση. Φυσικά, διαφέρει ἀπό τή συνηθισμένη κλοπή καί μάλιστα στά παρακάτω σημεῖα: ὁ κλέφτης γνωρίζει καλά ὅτι διαπράττει ἄδικο, ὁ μπολσεβίκος φαντάζεται τόν ἑαυτό τοῦ «ἐν ἀπολύτῳ δικαίῳ». Ὁ κλέφτης δέν θέλει πολιτική ἐξουσία, ὁ μπολσεβίκος ἐπιδιώκει νά καταλάβει τήν κρατική ἐξουσία. Ὁ κλέφτης δέν ζητεῖ νά νομιμοποιήσει καί τά δύο. Ἐνεκα τοῦ λόγου αὐτοῦ πρέπει νά ξεκαθαρισθεῖ τό ἐξῆς: ἕνας πολιτικολογῶν ληστής δέν μπορεῖ νά ἔχει καί μεγάλη διαφορά ἀπό τόν μπολσεβικό καί ἕνας μὴ νομιμοποιημένος ἀκόμη

⁴¹ Σίτσα Καραϊσκάκη Δ. Ἰλγιν: Ψυχικό καί Πνευματικό Δηλητήριο – Ἡ οὐσία καί τό πνεῦμα τοῦ Μπολσεβικισμοῦ, Αθήνα 1934, ἐκδ. Νέα Γενεά.

μπολσεβίκος πράττει πολλά, πού μόνο ένας συνηθισμένος ληστής πράττει (...)». (Σίτσα Καραϊσκάκη, Δ. Ίλγιν: Ψυχικό καί Πνευματικό Δηλητήριο – Ἡ οὐσία καί τό πνεῦμα τοῦ Μπολσεβικισμοῦ, Αθήνα 1934, ἐκδ. Νέα Γενεά).

Ἡθοποιοί καί καλλιτέχνες στήν ΟΕΚΚ

Ένα ἀπό τά νεαρώτερα μέλη τῆς ΟΕΚΚ τότε, ὑπῆρξε ἡ πιανίστρια Λίλα Λαλαούνη. Ἡ Λαλαούνη γόνος πλούσιας καί ἐπιφανοῦς οἰκογένειας, γεννήθηκε στήν Αθήνα στίς 9 Ἰουνίου 1918. Αφοῦ ἀποπεράτωσε τίς γυμνασιακές της σπουδές σπούδασε πιάνο στή Μουσική Ακαδημία τῆς Βιέννης ἐνῶ κατά τή διάρκεια τῆς καριέρας τῆς συμμετεῖχε ὡς σολίστ μέ τήν Κρατική Ὀρχήστρα τῶν Αθηνῶν, τή Φιλαρμονική καί Συμφωνική της Βιέννης, τή Συμφωνική του Λονδίνου καί τίς ὀρχήστρες Lamoureux καί Pasdeloup τῶν Παρισίων. Μιλοῦσε ἄπταιστα τή γαλλική καί τή γερμανική καί συμμετεῖχε μέ ἐνθουσιασμό στίς πρῶτες συγκεντρώσεις τοῦ τμήματος νεολαίας τῆς ΟΕΕΚ. Γράφει σχετικά τό φύλλο τοῦ "Κράτους", (26/1/1935): "Εντός τοῦ μηνός Ἰανουαρίου θ' ἀρχίσουν πρωτοβουλία τῆς νεολαίας τῆς ΟΕΚΚ τακτικά διαλέξεις νέων μέ ὁμιλητάς μέλη τῆς ὀργανώσεως. Ἡ πρώτη τοιαύτη θά γίνη αὔριον ἡμέραν Κυριακήν 27, τρέχοντος ὥραν 11ην π.μ., εἰς τό ἐντευκτήριον τῆς ΟΕΚΚ Σταδίου 60, μέ ὁμιλητήν τόν κ. Νικ. Βελισσαρόπουλον καί θέμα: "Ἡ Ἐπαναστατική δράσις τοῦ Μαρξισμοῦ".

Εἶναι χαρακτηριστικό ὅτι ὁ Βελισσαρόπουλος θά ἐργαστεῖ ἀργότερα γιά τό κατοχικό ραδιόφωνο καί θά καταφύγει τό 1944 στή Γερμανία ὅπου θά ἐπιμεληθεῖ τῆς ἐλληνικῆς ἐκπομπῆς ἀπό τό ραδιόφωνο τοῦ Βερολίνου. Στό μεταξύ στίς ἀρχές τοῦ 1935 ἡ Λαλαούνη ἔδωσε παραστάσεις μέ ἔργα τῶν Μπράμς καί Σούμαν στό κατάμεστο κινηματογράφο "Ολύμπια" τῶν Αθηνῶν. Στίς πρῶτες σειρές τοῦ "Ολύμπια" ἐκτός ἀπό τήν Καραϊσκάκη καί τόν Κυριάκη, ξεχώριζαν οἱ παρουσίες τῶν ἀνθρώπων τῆς Γερμανικῆς Πρεσβείας, τῆς Γερμανικῆς παροικίας κ.ἄ.

Εκτός από τούς ακραιφνείς έθνικοσοσιαλιστές πού στήριξαν τήν προσπάθεια τής ΟΕΚΚ, υπήρξαν καί διάφοροι άλλοι κύκλοι πού είδαν μέ συμπάθεια τήν όργάνωση. Π.χ. ό γνωστός οικονομολόγος Ιωάννης Αγγελόπουλος πού δημοσίευσε καί άρθρα στήν έφημερίδα τής ΟΕΚΚ, οί ήθοποιοί Χριστόφορος Νέζερ καί Βάσ. Λογοθετίδης, ό Κροκιδάς τέως πρωθυπουργός, ό δημοσιογράφος καί λογοτέχνης Κωστής Μπαστιάς.

Τό 1935 25 αναγνώστες του «Κράτους» μέ συνοδούς μέλη τής όργάνωσης επισκέφθηκαν τίς μεγαλύτερες γερμανικές πόλεις (Βερολίνο, Αμβούργο, Δρέσδη, Βαϊμάρη, Μόναχο) καθώς καί τό πεδίο μάχης του Α΄ Π.Π., στό Τάνεμπερκ όπου παρακολούθησαν τά οικονομικά έπιτεύγματα τών πρώτων χρόνων τής έθνικοσοσιαλιστικής διακυβέρνησης του Αδόλφου Χίτλερ.

Φαίνεται πώς τήν έποχή εκείνη οί διάφορες πολιτικές ζυμώσεις πού διαδραματίζονταν στόν έθνικιστικό χώρο προκαλούσαν, απορίες, παρεξηγήσεις καί αντίδράσεις. Ήταν επιβεβλημένες λοιπόν οί απαντήσεις πού έπρεπε νά δωθούν στους σκευρούς καί τούς κομιστές αυτών τών ειδήσεων.

Ο Εύαγγελος Κυριάκης ήταν ένα από τά πιο σημαντικά στελέχη τής ΟΕΚΚ. Στη φωτογραφία διακρίνεται τέταρτος από άριστερά καθήμενος.

Στίς 15 Δεκεμβρίου 1934 δημοσιεύθηκε στήν ἐφημερίδα «Κράτος» μία ἀπάντηση τοῦ Ἀρχηγοῦ τῶν Ἐθνικοσοσιαλιστῶν Μακεδονίας καί Θράκης.

«Εἰς οὐδένα καί κανένα, οὐδεμίαν προσχώρησιν ἐδήλωσα, οὔτε καί νύξιν ἔχει γίνεῖν περί προσχωρήσεώς μου ὑπό τήν ιδιότητα ὡς ἀτόμου καί ἀρχηγοῦ τοῦ Ἐθνικοσοσιαλιστικοῦ Κόμματος Μακεδονίας-Θράκης, ἥτο καί εἶναι τό εἰς Αθήνας ταξίδιόν μου, ὅπερ ἀποβλέπει εἰς τήν ἐθνικήν καί μόνον προσπάθειαν, ὅπως ἀπό κοινοῦ καί ἐν συνεννοήσει μέ τῶν διαφόρων ἐθνικιστικῶν ὀργανώσεων καί Ἐθνικοσοσιαλιστικῶν Κομμάτων καί Σωματείων συνταυτίζωμεν ὅλας τάς ἐνέργειας ἡμῶν καί κατορθώσω νά ἐνώσω τάς ὑπό μίαν καί τήν αὐτήν Διοίκησιν τῆς Ἑλλάδος, ὅλους τους ἐν Ἑλλάδι καί ἐν διασπορᾷ εὕρισκομένους Ἐθνικούς Συλλόγους, Σωματεῖα, Ὁργανώσεις καί Κόμματα καί συγκληθῇ καί ὀρισθῇ καί ὑποδειχθῇ παρά πάντων τῶν ὀργανωτῶν καί ἰδρυτῶν προέδρων καί ἀρχηγῶν καί Ἐπιτροπῶν, ἵνα ἐν εὐθέτῳ χρόνῳ ὑποδείξωμεν τόν κατάλληλον καί μαχητικόν Γενικόν Ἀρχηγόν τοῦ Ἐθνικοσοσιαλιστικοῦ Ἐθνικοῦ Κινήματος, τῆς πείρας καί τῆς πυγμῆς, τῆς σιδηρᾶς θελήσεως. Ταῦτα, διότι οἱ ἀρχηγοί δέν ὑποδεικνύονται, ἀλλ' ἐπιβάλλονται καί ἐπικρατοῦν μέ τά τεκμήρια τῆς ἰκανότητος, τοῦ ἠθους καί τοῦ χαρακτῆρος, τοῦ ἀψόγου παρελθόντος καί ἐνεστώτος, διακρινόμενος διά τήν ἐμπιστοσύνην εἰς ὅλας γενικῶς τάς κοινωνικάς τάξεις, τουτέστιν ἀγρότας, ἐργάτας, βιοπαλαιστάς, ἐπαγγελματίας, ὑπαλλήλους καί τιμίους Ἑλλήνας πολίτας, διά τήν ἀπαλλαγὴν ὅλων αὐτῶν ἀπό τούς βρωμερούς κομματικούς ὄνυχας τῶν νυχτοκοράκων ἐλεεινῶν πολιτικῶν καί ταξικῶν ἐθνοκτόνων τῶν συναλλαγῶν τῶν κομμάτων.

Ἀθῆναι 14 Δεκεμβρίου 1934

Ὁ Ἀρχηγός τῶν Ἐθνικοσοσιαλιστῶν Μακεδονίας-Θράκης
Γεώργιος Σπυρίδης»

Μολονότι ἡ ΟΕΚΚ δέν ἀπέκτησε ποτέ μαζικότητα, οὔτε πολυπληθεῖς ὁπαδούς κατά τή διάρκειαν τῆς βραχύβιας πορείας τῆς, ἐκτιμᾶται ὅτι ἰδεολογικά προσέγγισε περισσότερο τό πολιτικό δόγμα τῆς ἐθνικοσοσιαλιστικῆς Γερμανίας. Δέν εἶναι καθόλου

τυχαίο ότι οι δύο κατ' ἐξοχήν εκπρόσωποι καί ιδεολόγοι ἐθνικοσοσιαλιστές ὅπως ὁ Κυριάκης καί ἡ Καραϊσκάκη συμμετείχαν στήν προσπάθεια αὐτή. Ἐκτός ἀπό τοὺς γερμανόφιλους διανοούμενους ἡ ΟΕΚΚ δέν ἄφησε ἀσυγκίνητες καί κάποιες ἄλλες κατηγορίες ἐπαγγελματιῶν. Εἶναι χαρακτηριστική μία ἐπιστολή πού δημοσιεύτηκε στό «Κράτος» τήν 17-12-1934.

«Ἀχαῖα» 15-12-1934

Πρός τήν ἐφημερίδα Κράτος-Ἀθήνας-Ἀξιότιμοι Κύριοι.

Τυχάνω ἕνας μικροεπαγγελματίας καί δέν δύνασθε νά φαντασθῆτε τήν χαράν μου ὅταν ἀνέγνωσα εἰς τό «Κράτος» τό πρόγραμμα τῆς αὐριανῆς διοικήσεως τῆς Ἑλλάδος μας ὑπό τῆς ΟΕΚΚ. Ἀπό αὐτήν τήν στιγμήν δέν εἶμαι ἀπλῶς μέλος τῆς Ὁργανώσεως, ἀλλά εἶμαι Στρατιώτης της. Εἶμαι ἀποφασισμένος νά χύσω καί τήν τελευταία ρανίδα τοῦ αἵματός μου χάριν τῆς ΟΕΚΚ. Εἶμαι ἡλικίας 23 ἐτῶν ἀπηλλαγμένος στρατιωτικῶν καί οἰκογενειακῶν ὑποχρεώσεων. Δέν πτοοῦμαι διωγμούς φυλακίσεις καί παντός εἶδους κακουχίας. Ἐνα καί μόνον μέ ἐνδιαφέρει: νά ἰδῶ τήν πατρίδα μου ἀπηλλαγμένην ἀπό τό σημερινόν φανλοκρατικόν καί κομματικόν καθεστῶς τῆς ἀχρειότητος καί τῶν σκανδάλων καί εὐημεροῦσαν. Δυστυχῶς δέν εἶχα τήν τύχην νά γνωρίσω προσωπικῶς τοὺς νέους αὐτοὺς Ἡρακλεῖς, οἱ ὅποιοι ἔσχον τήν πρωτοβουλίαν νά ιδρύσουν τήν ΟΕΚΚ. Συμπεραίνω ὅμως, ὅτι εἶναι ἄνδρες ἔχοντες ἐπίγνωσιν τοῦ προορισμοῦ τῶν, ἄνδρες μέ ἀδαμάντινον τόν χαρακτήρα καί χαλυβδίνην θέλησιν.

Ἀξιότιμοι κύριοι. Ἀπό αὐτήν τήν στιγμήν κατατάσσομαι μέ φανατισμόν μεταξύ τῶν μελῶν τῆς ΟΕΚΚ. Ὀνομάζομαι Ἀθανάσιος Σακαρέλλος. Ἀναμένω διαταγάς.

Ὁ στρατιώτης τῆς ΟΕΚΚ, Ἀθαν. Σακαρέλλος, ἐμπορογυρολόγος».

Παρόμοια ἐπιθυμία ἐπικοινωνίας μέ τήν ΟΕΚΚ ἐκδήλωσε λίγο ἀργότερα ὁ Στ. Μπουτάρης ἀπό τή Θεσσαλονίκη (ἐφημ. «Κράτος» 18-12-1934). Στό μεταξύ τήν Κυριακή 16 Δεκεμβρίου 1934 εἶχε προγραμματιστεῖ νά ὁμιλήσει σέ μία ἐπιστημονική διάλεξη στό Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης ἡ Σίτσα Καραϊσκάκη. Οἱ κομμουνιστές τῆς συμπρωτεύουσας ἀπέιλησαν μέ ἀντισυγκέντρωση

καί ὁ Αστυνομικός Διευθυντής Γκιζουλής προφασίζόμενος τὸν ὄροβον ἐπεμποδίσαν ἀπὸ τοῦ Υ.Υ.Ε. ἀπαγορεύσει τὸ συνέδριον.

Βιβλίο τῆς Καραϊσκάκη ἀπὸ τὸν ἐκδοτικό οἶκο „Νέα Γενεά“.

Τὸν Οκτώβριον τοῦ 1934 τὸ «Κράτος» δημοσίευσε ἕνα βαρυσήμαντο ἄρθρον μέ τὸν ἐνδεικτικό τίτλον «Χιτλερισμός, Φασισμός καί Κεφαλαιοκρατία»:

«Ὁ Χιτλερισμός καί φασισμός κατεπολεμήθη, ὡς γνωστόν, μέχρι σήμερον διὰ τοῦ μόνου ὅπλου πού ἀπομένει συνήθως εἰς τοὺς ἀνίσχυρους καί καταρρεύοντας, ὅπως συνέβη μέ τοὺς λιμπεραλιστάς καί τοὺς συμμάχους των, τοὺς ὁπαδούς τῆς ὑλιστικῆς θεωρίας: τὴν συκοφαντίαν. Διεκήρυξαν ὅλοι αὐτοί οἱ ὁπαδοί μίας νεκρᾶς καί ποταπῆς κοσμοθεωρίας, ὅτι τὰ νέα ρεύματα περί κυριάρχου κράτους ἐξυπηρετοῦν τὴν κεφαλαιοκρατίαν καί ὅτι εἶναι δημιουργήματα τῶν διεθνῶν κεφαλαιοκρατικῶν συγκροτημάτων, τὰ ὅποια αἰσθάνονται νά πλησιάζη τὸ τέλος τοῦ στυγνοῦ καί «φιλελευθέρου» αὐτοῦ συστήματος. Ἦδη ὅμως, ὅταν καί αὕτῃ ἡ Γαλλία αἰσθάνεται τὴν ἀνάγκην συνταγματικῶν μεταρρυθμίσεων, ἐμπνευσμένων ἀπὸ τὰ νέα συνθήματα, βλέπωμεν ὅλους τοὺς θεωρητικούς καί τοὺς νέους πολιτικούς νά στρέφουν τὰ βλέμματα πρὸς τὴν νέαν περὶ κράτους κοσμοθεωρίαν, ἡ ὅποια εἰς τὸ οἰκονομικό-κοινωνικὸν πρόβλημα ἔχει ἤδη σαφῆ καί προκαθορισμένην κατεύθυνσιν τῆς

ἀποκρυσταλλωμένης σκέψεως, ἐπάνω εἰς φόρμαν ρεαλιστικῶν ἐπιδιώξεων. Τόσον ὁ χιτλερισμός ὅσον καὶ ὁ φασισμός πιστεύουν, ὅτι τὸ φιλελεύθερον, καπιταλιστικόν σύστημα, τὸ ὁποῖον ὑπέθαλψε καὶ ἐβοήθησε τὸν Μαρξισμόν, ἐχρεωκόπησεν ὀριστικῶς καὶ ἀμετακλήτως καὶ ὅτι σήμερον τὰ κράτη πρέπει νὰ στραφοῦν πρὸς νέας οἰκονομικὰς καὶ κοινωνικὰς κατευθύνσεις. (...), («Κράτος», 30-10-1934).

Ἡ γραμμὴ τῆς ὁργάνωσής ἦταν σαφῶς ἀντικαπιταλιστικὴ, καὶ ἀντικομμουνιστικὴ, ἐνῶ ὡς πρὸς τὰ ἑλληνικὰ πολιτικὰ πράγματα ἡ ΟΕΚΚ ἐστρέφετο τόσο κατὰ τῆς μοναρχίας καὶ τοῦ Κονδύλη ὅσο καὶ κατὰ τοῦ Βενιζέλου. Στίς 1 Νοεμβρίου 1934 ὁμως ἐπῆλθε ἡ πρώτη διάσπαση στίς τάξεις τῆς ΟΕΚΚ: «Μετά μεγίστης θλίψεως γνωρίζομεν ὅτι ἡ σκληρὰ μας προσπάθεια μᾶς ἀποσπᾷ πλέον τὸ πρῶτον τῆς εὐγενέος θῦμα καὶ ἐκ τῶν πρωταγωνιστῶν ταύτης. Ὁ κ. Θεόδ. Σκυλακάκης ἠναγκάσθη ν' ἀποχωρήσῃ τῆς Ὁργανώσεως Ἐθνικοῦ Κυριάρχου Κράτους -ΟΕΚΚ- καὶ τῆς ἐφημερίδος μας, διὰ λόγους ὑγείας», ἀνακοίνωνε διακριτικὰ τὸ «Κράτος». Βέβαια οἱ πραγματικοὶ λόγοι ἦταν ἄλλοι. Ὁ Σκυλακάκης παρότι ἀκραιφνὴς χιτλερικός, ἐπιχείρησε νὰ προσεγγίσῃ τὸν παλαιό του γνώριμο καὶ μετέπειτα δικτάτορα Ἰωάννη Μεταξά πού θά καθόριζε ἀργότερα τὴν στάση τῆς Ἑλλάδας στὸν Β' Π.Π. Μέσα σὸ πλαίσιο τῶν ἀπαιτήσεων τοῦ Μεταξά, ὁ Σκυλακάκης ἔπρεπε νὰ ἐγκαταλείψῃ τὸν στενὸ κύκλο τῶν ὁμοϊδεατῶν του καὶ νὰ υἱοθετήσῃ τὸν κοινοβουλευτικὸ μανδύα.

Ἐνα ἀκόμα χαρακτηριστικὸ δεῖγμα τῆς προσέγγισης τῶν συντακτῶν τοῦ «Κράτους» εἶναι τὸ παρακάτω κείμενο:

“Υπάρχει κομμουνισμός εἰς τὴν Λάρισαν; Ἡ δυστυχία ἑνὸς εὐημεροῦντος ἄλλοτε πληθυσμοῦ. -τοῦ ἀπεσταλμένου συνεργάτου μας.

Ἐχει κομμουνιστὰς ἡ Λάρισα; Συμπαθοῦντες ἀρκετούς. Συνειδητοῦς ὁμως ἀμφιβάλω ἂν ἔχη ὀλίγας δεκάδας. (...) Χιλιάκις μοῦ συνέβη -καὶ ἀσφαλῶς, συνέβη εἰς ὅλους- ν' ἀκούσω τὴν φράσιν: -Γίνεσαι τώρα ἢ δὲν γίνεσαι κομμουνιστής. Καὶ ἤθελε νὰ γίνῃ, διότι ὁ χωροφύλαξ τοῦ ἔκανε παρατηρήσεις νὰ ἔχη καθαρὸ τὸ πεζοδρόμιον. Εἰς τὴν Λάρισαν παρόμοιαι ἀφορμαί, ἀλλὰ καὶ πολλαί ἄλλαι

DER BÜCHERTISCH

[illegible][illegible][illegible]

Εἰς τὴν ἐποχὴν τῆς φοβερωτέρας δυστυχίας, τὸ κράτος κατὰ δεκάδας καὶ ἑκατοντάδας ἐξαπέστειλε τοὺς ὀφείλοντας εἰς αὐτὸ 25 ἢ 50 δραχμάς εἰς τὰς φυλακάς-διὰ τὸ αἶσχος αὐτὸ πού λέγονται φυλακαὶ Λαρίσης θὰ γράψω ἄλλοτε- καὶ τοὺς ἄφηνε ἐκεῖ νὰ σαπίζουσιν μέ πείσμα πού ὑπερβαίνει τὰ ὅρια τοῦ νοητοῦ. Ἄν ἐν τῷ μεταξὺ ἔδαπανα διπλάσια καὶ τριπλάσια πρὸς συντήρησιν τοῦ ὀφειλέτου αὐτὸ δέν ἔχει σημασίαν καὶ δέν τὸ ἐλογάριασε.(...) Μετὰ τὸ κράτος ἦλθαν αἱ Τράπεζαι. Ὅταν ἡ Ἑλλάς οὔτε κἀν ὑποπτεύετο τὴν ἐπερχομένην λαίλαπα, αἱ Τράπεζαι ὄχι μόνον προσέφεραν ἀφειδῶς, ἀλλ' ἐξελιπάρουν ἀκόμη ἐμπόρους καὶ γεωργούς νὰ δεχθοῦν τὰ δάνεια, (σ.σ. κάποιες συμπτώσεις εἶναι πολὺ ἐμφανεῖς). Ὅταν ὁμως ἦλθεν ἡ ὥρα τῆς κρίσεως δι' ἓνα καὶ μόνον ἐφρόντισαν: Πῶς νὰ εἰσπράξουν τὰ χρήματα, τὰ ὅποια ἐδάνεισαν, ἀδιάφορον μέ ποῖον μέσον καὶ μέ ποῖον τρόπον. Ἐφήρμοσαν τὸ ἱησουητικόν «ὁ σκοπὸς ἀγιάζει τὰ μέσα» μέ τὴν σκληρότητα πού χαρακτηρίζει τὸν χειρότερον τοκογλύφον (...). Ὁ συντάκτης τοῦ κειμένου συμπεραίνει στό τέλος, ὅτι ὁ πολίτης ἐξαιτίας τῆς ἀδικίας καὶ τῆς ἀγανάκτησης πού νοιώθει θὰ καταφύγει στοὺς κομμουνιστές.

«Σήμερον» συνεχίζει, «ἂν εἶναι βενιζελικός, δέν θά γίνη ἀντιβενιζελικός. Καί ἂν εἶναι ἀντιβενιζελικός δέν θά γίνη βενιζελικός. Θά γίνη κομμουνιστής καί ἄς μή ξεύρη, ἐπαναλαμβάνω, τί εἶναι κομμουνισμός. Εἶναι δυστυχία καί οἱ ἄνθρωποι ἀγανακτισμένοι ἀπό τά ἀδίκᾶ πού διεπράχθησαν κατὰ τήν διανομήν τῶν γαιῶν καί διαπράττονται συνεχῶς. Κατὰ τάς τελευταίας ἐκλογάς πολλοί κοινότητες πέριξ τοῦ Τυρνάβου ἀνέδειξαν κομμουνιστικά συμβούλια. Διὰ τί ὁμῶς; Κανείς ἀρμόδιος δέν ἐζήτησε νά ἐξακριβώσῃ τήν αἰτίαν. Οἱ ἀρμόδιοι διά τοῦ ὑποκόπανου, ἀπλῶς ἐπεζήτησαν νά ἐπαναφέρουν τούς πλανηθέντας εἰς τόν δρόμον (...),» (βλ. ἐφημ. «Κράτος» 18-10-1934).

Ὁ Εὐάγγελος Κυριάκης

Στίς 24 Ὀκτωβρίου 1934 ὁ Κυριάκης δημοσίευσε μία κριτική γιά τό βιβλίον τῆς Καραϊσκάκη: «Ἡ Ἑλληνίς δημοσιογράφος καί διδάκτωρ τοῦ Πανεπιστημίου τοῦ Βερολίνου δῖς Σίτσα Καραϊσκάκη, ἀνταποκρίτρια πολλῶν γερμανικῶν ἐφημερίδων ἐξέδωσε τελευταίως ὑπό τόν τίτλον "Πῶς εἶδα τό Τρίτον Ράϊχ" ἐν ἐξαιρετικῶς ἐνδιαφέρον βιβλίον, ὅπου μέ τήν μεγαλυτέρα ἀντικειμενικότητα ἐκθέτει τήν ζωήν καί τήν δράσιν τῆς συγχρόνου Γερμανίας. Τό βιβλίον εἶναι ἐκ τῶν βραβευθέντων ὑπό τῆς Γερμανικῆς Κυβερνήσεως. Ὅπως γράφει ἡ συγγραφεύς προτοῦ ἀναχωρήσει ἀπό τήν Ελλάδα εἶχεν ἀκούσει ἀπό Γερμανούς ἐξορίστους καί εἶχε διαβάσει εἰς τόν ξένον τύπον τάς πλέον ἐξωφρενικάς διαδόσεις διά τήν κατὰστασιν εἰς τήν Γερμανίαν. Ὅλοι διηγοῦνται διά τά μαρτύρια εἰς τά ὅποια ὑπεβάλλοντο δῆθεν οἱ κρατούμενοι εἰς τά στρατόπεδα συγκεντρώσεως ἐχθροί τοῦ ἐθνικοσοσιαλιστικοῦ καθεστώτος, τούς διωγμούς τῶν Ἑβραίων, τήν ἐσωτερικήν ἐξάρθρωσιν τῆς χώρας. Ἀλλ' ἀπό τῆς πρώτης ἡμέρας τῆς παραμονῆς τῆς εἰς τήν Γερμανίαν, ἡ συγγραφεύς ἀντελήφθη τήν κακοπιστία τῶν διαδόσεων. Βεβαίως ὁ Χίτλερ δέν παίζει. Ἀλλά καί αἱ σημεριναί συνθήκαι δέν ἐπιτρέπουν τάς ἐπιπολαιότητας τῶν κοινοβουλευτικῶν κυβερνήσεων. Ποτέ ὁμῶς ὁ Φύρερ δέν ἐπέδειξε σκληρότητα ἀδικαιολόγητον.

Ἐάν περιώρισε τὰ δικαιώματα τῶν Ἑβραίων, αὐτό τό ἔπραξε διότι παρ' ὅλον ἀπετέλουν τό ἑκατοστόν τοῦ πληθυσμοῦ τῆς Γερμανίας, εἶχον κατορθώσει διά τῆς ἀλληλοὑποστηρίξεως καί τῆς ἐκμεταλλεύσεως τοῦ διχασμοῦ μεταξύ τῶν Γερμανῶν νά κατέχουν ὅλας τὰς ἀνωτέρας κρατικάς θέσεις, τό ἐμπόριον, τήν βιομηχανίαν καί τήν ἐπιστήμην. Ὁ Χίτλερ τούς περιώρισε ἀπλῶς εἰς τὰ ὅρια, τὰ ὁποῖα ἐπέβαλλεν ὁ μικρός των ἀριθμός (...)

Ἀλλ' ὁ Χίτλερ δέν εἶναι διά τήν Γερμανίαν σωτήρ μόνον ἀλλά συγχρόνως καί ἔμβλημα μίας νέας ἐποχῆς. Καί αὐτό δικαιολογεῖ τήν ἀπολυταρχίαν του. Δι' αὐτό καί τόν ἀκολουθεῖ εἰς λαός, ὁ ὁποῖος ἔπαυσε πλέον νά βαυκαλίζεται ἀπό τὰ καταστρεπτικά διδάγματα τοῦ κοινοβουλευτισμοῦ.

Ἐν γένει τό βιβλίον αὐτό διακρίνεται ἀπό τήν λεπτομερῆ καί βαθεῖαν ἐξέτασιν ὅλων τῶν σημερινῶν γερμανικῶν ζητημάτων καί δι' αὐτό δέν ἡμπορεῖ παρά νά ἐνδιαφέρῃ οἷονδήποτε θέλει νά γνωρίσῃ τήν ἀλήθειαν διά τήν Γερμανίαν (...).

Τήν ἴδια περίοδο μία ἐξίσου ἐγκωμιαστική κριτική γιά τό βιβλίον τῆς Καραϊσκάκη φιλοξενήθηκε στήν ἐφημερίδα «Ἐθνικοσοσιαλιστής» πού ἀπηχοῦσε τίς θέσεις τῶν Ἐθνικοφρόνων Σοσιαλιστῶν τοῦ Ἰάκωβου Διαμαντόπουλου. Τό κείμενο μέ τίτλο «Ἡ ἑλληνική φιλολογία εἰς τό ἐξωτερικόν» ἀναφέρει:

«Τό ὑπό τόν τίτλον τό "Τρίτον Κράτος διά μέσου τῶν διόπτρων μου" ὑπό τῆς Δίδος Σίτσας Καραϊσκάκη εἰς Γερμανικήν γλώσσαν ἐκδοθέν βιβλίον περιέχει οὕτως εἰπεῖν ἀπολογισμὸν τοῦ Χιτλερικοῦ καθεστῶτος ἀπό τῆς 31-3-1933 μέχρι τῆς 30-6-1934. Ἐξεδόθη πρό ὀλίγων ἡμερῶν ἐν Βερολίνῳ καί ἤδη ἡγοράσθη ἀπό τούς Ἀγγλους (...). Πρέπει ἡ ἑλληνική λογοτεχνία νά σεμνῇνεται διότι τὰ τέκνα της τιμοῦν τό ἑλληνικόν ὄνομα εἰς τήν Ἀλλοδαπήν. Ὁ "Ἐθνικοσοσιαλιστής" εὐχεται ὅπως ἡ συγγραφεὺς μεταφράσῃ τό ἐν λόγῳ ἔργον καί εἰς τήν Ἑλληνικὴν ἵνα δύνανται καί οἱ μὴ γνωρίζοντες τήν Γερμανικὴν νά τό διαβάσουν.»

Τό 1937 ὁ Κυριάκης ἐξέδωσε ἓνα βιβλίο-μπροσούρα 34 σελίδων μέ τόν χαρακτηριστικὸν τίτλον «Μαρξιστικά Οὐτοπία». Στό βιβλίον τοῦ ὁ Κυριάκης ἀναλύει τὰ «ψεύδη τοῦ μαρξισμοῦ» καί κα-

ταλήγει στο συμπέρασμα ότι: «δέν ὠφελεῖ εἰς τίποτε νά κατασυν-
ντρίψωμεν ἀπλῶς καί μόνον τόν Θεωρητικόν ὀπλισμόν τοῦ μαρ-
ξισμοῦ, διά πνευματικῶν καί ἐπιστημονικῶν μέσων, ἀλλά πρέπει
ὅλοι ἡμεῖς νά πιστεύσωμεν βαθύτατα εἰς τήν ἀνωτερότητα τῆς
ἀντιθέτου πρὸς τόν μαρξισμόν ἰδεολογίας», ἐννοῶντας σαφέστατα
τόν Ἐθνικοσοσιαλισμό. Ἐναν χρόνο ἀργότερα καί καθὼς ἡ Εὐρώ-
πη ὄδευε πρὸς τόν πόλεμο, ὁ Κυριάκης αὐτῇ τῇ φορᾷ ὡς
ἀπεσταλμένος τῆς «Καθημερινῆς», μετέβη στό Βερολίνο γιά νά
παρακολουθήσει τά παρασκήνια τῆς Συμφωνίας τοῦ Μονάχου,
(Σεπτ. 1938). Οἱ ἀνταποκρίσεις του πού δημοσιεύθηκαν στήν «Κα-
θημερινή» τίς ἐπόμενες ἡμέρες, εἶχαν μεγάλη ἀπήχηση στό
ἀναγνωστικό κοινό καί ὁ μικρός στενός κύκλος τῶν Ἑλλήνων
Γερμανοφίλων ἀναθάρρησε ὅτι ὁ Χίτλερ εἶχε σώσει τήν Εὐρώπη
ἀπό τόν πόλεμο.

Ἐπιστρέφοντας στήν Ἑλλάδα ὁ Κυριάκης, ἐξέδωσε ἕνα νέο
βιβλίο-μπροσούρα 30 σελίδων μέ τόν τίτλο «Εἰρήνη ἢ Πόλεμος».
Στό νέο του πόνημα, ὁ δημοσιογράφος, ἐκφράζει τήν πεποίθησή
του ὅτι ὕστερα ἀπό τήν Συμφωνία πού ἐπιτεύχθηκε στό Μόναχο,
οἱ λαοί τῆς Εὐρώπης «ἄρχισαν νά ἀναπνέουν, νά χαίρωνται καί νά
αἰσιοδοξοῦν. Δικαίως δέ, διότι εἰς τό Μόναχον συνεζητήθη ἡ νέα
πολιτική συγκρότησις τῆς Εὐρώπης, συμφώνως πρὸς τό πνεῦμα τοῦ
νέου αἰῶνος καί πρὸς τάς νέας κοσμοθεωρητικάς ἀπόψεις». Κλεί-
νοντας δέ στόν ἐπίλογο, αἰσιοδοξεῖ ὅτι «τό σχέδιον τοῦτο, ἀπαύ-
νοντας τῆς ρεαλιστικῆς πολιτικῆς σκέψεως τοῦ Μουσσολίνι, ἐπι-
διώκει ἀναμφισβητήτως τήν Εὐρωπαϊκὴν εἰρήνην».

Εὐφημία Σωσσίδη **- Μία λογοτέχνης ὁπαδὸς τοῦ Χίτλερ**

Μία ἀπό τίς Ἑλληνίδες τῆς ἐθνικοσοσιαλιστικῆς διανόησης
τήν δεκαετία τοῦ 1930 ὑπῆρξε ἡ Εὐφημία Σωσσίδη. Ἡ Σωσσίδη
εἶχε γεννηθεῖ στήν Κωνσταντινούπολη στά τέλη τοῦ 19ου αἰῶνα
καί ἀφοῦ σπούδασε στό Ζάππειο Παρθεναγωγεῖο, παντρεύτηκε
τό 1908 τόν Γεώργιο Σωσσίδη ἀπό τό Νυμφαῖο, γόνου τοῦ μεγαλέ-
μπορου καί ἐργοστασιάρχου Νικ. Σωσσίδη πού ἦταν ἕνας ἀπό

τούς πρώτους καπνέμπορους στή Γερμανία. Μετά τό γάμο της ή Εύφημία, ἐγκαταστάθηκε στό Αμβούργο καί ἀσχολήθηκε μέ τή μελέτη τῆς γερμανικῆς λογοτεχνίας καί ποίησης (1908).

Ἐρωτευμένη μέ
τόν Χίτλερ.
Εὐφημία
Σωσσίδη.

Κατά τή διάρκεια τοῦ Α' Π.Π. παρέμεινε στή χανσεατική πόλη ἀρθρογραφῶντας ὑπέρ τῆς ἐλληνογερμανικῆς φιλίας στό περιοδικό «Ἑλλάς» τῆς Γερμανοελληνικῆς Ἑταιρίας ὑπό τόν φιλέλληνα καθηγητή Τσίμπαρτ (Ziebarth) ὅπου μετέφρασε στά ἐλληνικά ἔργα τοῦ Γκαϊτε καί ποιήματα τοῦ φιλέλληνα Γερμανοῦ ποιητή Μύλλερ. Πνεῦμα ἀνήσυχο καί δημιουργικό, ἔνιωθε εἰλικρινῇ θαυμάσμο γιά τίς ἀρέτες τοῦ γερμανικοῦ λαοῦ καί τήν ἀντοχή καί τήν καρτερία πού ὑπέδειξε κατά τή διάρκεια τοῦ Α' Π.Π. Πολιτικά, εἶχε ἀσπασθεῖ τό ὄραμα τοῦ Ἐλευθερίου Βενιζέλου γιά μία μεγάλη καί σύγχρονη Ἑλλάδα καί τό 1929 ἀφιέρωσε σέ μία ποιητική τῆς συλλογή, ἓνα ποίημα στόν Κρητικό πολιτικό:

"Ὁ Βενιζέλος μίλησε, ὁ Βενιζέλος κράζει
Αἴντε μωρέ λεβέντηδες, νά διώξουμε τόν Τοῦρκο.

Καί μή φοβάσθε, μωρ' παιδιά, κι ἐγώ ξέρω τό δρόμο (...)"

Σ' ένα άλλο κείμενό της τόν Οκτώβριο του 1920 γράφει:

«Τον είδα, ύστερα από αναμονήν τωσαν ἐτῶν, με ἀκατάσχέ-
τους παλμούς αγωνιώδους ἀνυπομονησίας. Εἰσῆλθε εἰς τὴν αἴθου-
σαν τῆς Βουλῆς, ὡσάν φωτεινόν μετέωρον. Εἶναι μια δυναμὶς καὶ
ένα πνεῦμα ἐνανθρωπισμένο, ἀκτινοβολεῖ ἀπο ἐπιβλητικὴν ἐνεργη-
τικότητα. Εἶναι ὡραῖος καθ' ὅλην τὴν σημασίαν τῆς λεξεως».

Μετά τὴν καταστροφὴ τῆς Μικρᾶς Ἀσίας (1922) ἡ Εὐφημία
Σωσσίδη δραστηριοποιήθηκε σὲ ἀποστολὲς βοήθειας καὶ ἐράνους
στοὺς Ἕλληνες πρόσφυγες ποὺ κατέκλησαν τὴ μητροπολιτικὴ
Ελλάδα. Στις 4 Οκτωβρίου 1924 ἔκανε μία διάλεξη στὰ γραφεῖα
τοῦ ἑλληνικοῦ συλλόγου στὸ Ἀμβουῦργο ὅπου ἀνέλυσε τὰ αἷτια
ποὺ ὀδήγησαν στὴ μικρασιατικὴ καταστροφὴ καὶ καταφέρθηκε
μέ δοιμύτητα ἐναντίον τοῦ Μπολσεβικισμοῦ καὶ τῆς Τουρκίας. Ἡ
ὁμιλία της τελείωσε μέ τὰ ἀκόλουθα λόγια: «Ἡ σημαία, ἡ ὁποία
θὰ μᾶς ὀδηγήσῃ στὴ νίκη, πρέπει νὰ φέρῃ ἐπάνω της χαραγμένας
τὰς δύο λέξεις, -ὁμόνοια καὶ ἀλληλοβοήθεια". Τὸ ἑλληνοβυζαν-
τινὸ καὶ μεγαλοϊδεατικὸ τοῦ ὄραμα φαίνεται ξεκάθαρα σ' ἓνα
ποίημα τοῦ 1929:

«Κωνσταντινούπολις

Σάν μία χλαμύδα Βασιληά σέ ντύν' ἡ ὁμορφιά σου.
Κι ὅταν αὐτοκρατόρισσα γένηκες φημισμένη,
ἀκούστηκαν στὰ πέρατα τοῦ κόσμου τὰ καλά σου.
Κι ὥρμησαν νὰ σέ πάρουνε καὶ βάρβαροι καὶ ξένοι.
Καὶ σκλάβα σάν ἐσύρθηκες βουβὴ κι ἀπελπισμένη.
Κι ἄγριος Τοῦρκος χάρηκε τὰ ἀμάραντά σου κάλλη,
Μεσ' τῶν παιδιῶν σου τὴν ψυχὴ τὴν πολυπικραμένη.
Γένηκες ὄνειρο γλυκό καὶ ἡ ἰδέα ἡ μεγάλη".

Φαίνεται ὅμως πὼς ἡ ὑγεία της κλονίστηκε σοβαρὰ καὶ με-
τὰ ἀπὸ μία σύντομη παραμονή στὸ Τραβεμύντε (Travenmunde), οἱ
γιατροὶ τῆς συνέστησαν νὰ μετακομίσει στὴ Μασσαλία ὅπου τὸ
κλίμα ἦταν περισσότερο εὐκρατο καὶ ἐδραστηριοποιεῖτο ἐμπορικά
καὶ ὁ σύζυγός της Γεώργιος Σωσσίδης.

Τὰ νεοτελέγια ἄλλωθεν διαπερὶται ὑπ' Ἀθηνῶν πύλες
καὶ ἁθροιστικῶς ἵστανται ἐπὶ τῆς ἐξουσίας τοῦ γένους
τοῦ ἀνθρώπου. Τὸ πρῶτον, ἀποσταλὴν. Τὰ δύο βιβλία
τοῦ ἀπ' Αἰτίας, ἡ ἑστὶ καὶ τὸ ἴσον τοῦτο καὶ
τὸ Αἰτίας, ὁ ἁθροιστικὸς τοῦ ἑσπέρου ἵστανται μετὰ τὴν
ἐκείνην γέναν.

[illegible][illegible]

Ἄλλο δὲν ἦν μόνον ὁ ἰσχυρῶς ἐχθρὸς καὶ ἐνίκηθ'· Ἔμεινε ὁ ἑσπερωτικὸς ἐχθρὸς· καὶ ἐνίκησε τὸ κατεστραφέν· τὴν Γερμανίαν. Με αὐτὸν τὸν ἐχθρὸν πολεμῶ τοιοῦτο ἡ Γερμανία καὶ τὸν κτενὸς πτωχὸν ὄντα τοῦ εὐρώπου. Καὶ ἵπαι ὄναι αὐτοῦ· ὁ μεγάλος πόλεμος καὶ πτωσιφύνηται αὐτὸν τὰ μικρὰ ὄντα· αὐτὴ τὴν ἡμετέραν οὐχί, ἀλλ' ὅταν εἴδῃ ὅ ἡμέτερος τῆς ἀνθρωπότητας καὶ τῆς συντήξεως.

Πολύλο τον αιώνα του εθνικοαυτοκρατορικού κύματος, που έλθοντας από θρησκευτική ζωή τον κατά το Απριλίου του 1914 πόντος πρώτον Νάνα. Και άσους και γυναικα, και τίν και μέρα. Αι γυναίκες που πάντων με την λεπτή διαμόρφωση των των ελχον αντίληψη, των άσπυρων προσηνών του Χίτλερ και των θρηστικών με άδης των τών άσπυρων; και αυτόν και τόν κύμα. Μεταξύ αυτών των γυναικών είνε και μια μορφή, μια άδωκη μορφή, η οποία έναι και έστι, άδωκη μορφή από

[illegible]

ΕΥΦΡΑΙΑ ΣΙΔΣΙΑΗ

Ἄ Ἀγγελῶν, Ἀθῶν. Ἀντιφ. Ἐκκλησιῶν. Ἀθῶν.
Παύλου Ἀντιφ. Ἀθῶν. Κ. Τίμωρ, Ἀθῶν. Ἐνχα-
ριστοῦμεν Θεμῶς.

Παν. Χατήρημνηστικόν, Νόλος : Εξχαριστοῦμεν, Ἄνθρωποι
συνήγοροι.

Ἄχ. Πλασσομένην, Ἀθήναι: Εὐχρηστομένην (θεῖος δὲ
τῇ ἐπιστολῇ σου. Ἡ «Εὐχρηστομένη» ἥξει δὲ ἐκδοθέντα
εἰς τὴν μαθηματικὴν γλῶσσαν, ἀλλὰ συντίθεται ὡς ἐθέλεις
αὐτὴν ἐλληνιστῇ.

Λιν. Κ. Μιχαηλίου. Νέστορας Λακωνίας: Ἡ ἐπιστολή
 σας ἐλήφθη καὶ σὺς εὐχαριστοῦμαι ἰσχυρώς. Διευθύνετε
 τὴν ἐπιστολήν σας εἰς τὴν Νέαν Καγκελαρίω, Βερολίον.

I. Ἰορδανίη, *Αἰφρα: Αὐτὰς τὰς πληρωσάτους καὶ θέλεις ἀποσταθῆτε εἰς τοῦ: Deutscher Akademischer Austauschdienst, Berlin NW 40, Kronprinzenufer 13 καὶ ἐκ λήψετε λεπτομενίσκη πληρωσάτους.

Γ. Κ. Παυρογρόσιον, Ἀθήναι: Απὸ τὰς πληροφορίες
πρὸς ζητεῖν, ἀποσπασθεὶς ἐκ τοῦ: Institut für Geschichte
der Medizin, Berlin NW 7, Universitätsstrasse 3b, Direktor
Dr. Paul Dierksen, ἐξυπακούσας ἀναμένοντες τὸ ἀποκρίν.

Dr. Paul Diepgen, *Εργαστήριο Ανατομίας* 10, *Αγίου*
Αναστ. Κορσίου, *Αθήναι*: *Γενική προπαιδεία* 24: 24:
Deutscher Akademischer Austauschdienst, Berlin NW 40,
Kronprinzenufer 13.

Γιώργ. Σταμάτιον, Ἀθήναι: Εὐχαριστοῦμεν διὰ τὴν ἐπιστολήν σου καὶ διὰ τὸ ἀπιστάειν ἄρδρον. Ἡ «Εὐρωπαϊκή» Ἠχώ: ἀποστέλλει μὴν ἀταμικῶς ἐκ Γερμανίας.

Μ. Λένδας, καθηγητής, *Αθήνα. Εθνικά περιοδικά επί-
 των κοινωνικοπολιτικών προβλημάτων εκδόθηκαν: Süd-Ost
 Echo, Verlag Süd Ost, Wien (Ήδερμπεργκ) και Süd-Ost,
 Wien (Στέιερν).

Κωστό Γιννάσιον. Ἀθήραι: Τό βιβλίον αὐτό ἀγών μου
ὅν ἔχει ἐκδοθῆ ἑλληριστί. Μελετᾶται ὅμως ἡ προσήχης
ἐκδόσις· του. Φωτοτυπῶσιαι λαμβάνετε ταχικῶς.

Ἔνθ πολιτιστικὸν κέντρον

Τὸ Γερμανικὸν Ἰνστιτούτον Μουσικῆς διὰ ξένους εἶνε κέντρον μουσικῆς μορφωτικῆς, μεταφραστικῆς εἰς ἀλλόφωνον τὴν γλῶσσαν. Διαφέρει ὑπὸ τὰ ἄλλα ἰδρυματὰ τοῦ εἰδικοῦ ταύτου, διότι οἱ μελῶναι τοῦ εἶνε ᾗδη ἀνεπτυγμένον καλλιτέχναι τοῦ ἐξωτερικοῦ. οἱ ἄποιοι ἐκπαινοῦντὰ μελετήσαν εἰς τὴν πατρίδα τῶν γερμανικῶν μουσικῶν.

Διὰ τὰ ἐπιτίγοντα διὰ τοῦ σπαισιου των, οἱ ἔστιν αὐτοὶ μηθηταί,
ἀπὸ περιμελεσθέντος τὰ μαθήματα ἐν Βερουλίου μουσν, ἀπὸ
ἐκπαιστὰι τοῦ ἴδιου, ἀλλ' ἐκ ὕλης τοῦ γρημνικῆς πόλεως,
εἰ, τὰς ὁλοίας ἐπύραρχον φερμμενὸν ἡδὴ ἢ ἡσάμενος καλλί-
της τῆς μουσικῆς. Τὰ μαθήματα αὐτὰ λαμβάνουν συγχά

Ἄρθρο τῆς Εὐφημίας Σωσσίδη στό ἐλληνικό ἐθνικοσοσιαλιστικό περιοδικό „Εὐρωπαϊκή Ἠχώ“, (Ιούλιος 1941) πού ἐκδιδόταν στό Βερολίνο. Ὁ τίτλος εἶναι χαρακτηριστικός: „Ὁ ἐθνικοσοσιαλισμός καί αἱ γυναῖκες“. Στή στήλη ἀλληλογραφία τοῦ περιοδικοῦ διακρίνονται τά ὀνόματα τοῦ καθηγητῆ Μιχαήλ Δένδια, τότε φανατικοῦ ἐθνικοσοσιαλιστή καί μεταπολεμικά „μεταβαπτισμένου“ Τέκτονα, καί τοῦ Γεώργιου Στελιόπουλου, ἐκφωνητῆ ἐλληνικῶν εἰδήσεων στό γερμανικό ραδιόφωνο.

Στή Μασσαλία ὅπως ἀνέφερε ἀργότερα ἡ ἴδια, ἔγινε κάτι πού τῆς ἄλλαξε ὁλόκληρη τή ζωή. Κατά τή διάρκεια ἑνός περιπάτου, ἔπεσε τό βλέμμα της σέ ἕνα ἀντίτυπο τοῦ "Mein Kampf" τοῦ Ἀδόλφου Χίτλερ. Γιά τόν ἀρχηγό τοῦ Ἐθνικοσοσιαλιστικοῦ Κόμματος καί τήν ἰδεολογία του, ἡ συνομήλική του σχεδόν Εὐφημία Σωσσίδη, γνώριζε μέχρι τότε ἐλάχιστα πράγματα. Τό "Mein Kampf" τό διάβασε μέσα σέ λίγες ἡμέρες ἐνῶ τό ἐνδιαφέρον της αὐξήθηκε ὅταν πληροφορήθηκε ὅτι ὁ Χίτλερ ἀλλά καί ὁλόκληρη ἡ ἐθνικοσοσιαλιστική διάνοηση τοῦ Κόμματος (NSDAP) ἔτρεφαν φιλελληνικά αἰσθήματα. Τό 1932 ἐπέστρεψε ὀριστικά στήν Ἑλλάδα καί ἐγκαταστάθηκε μαζί μέ τό σύζυγό της στό Παλαιό Φάληρο.

Ἡ ἐπιστροφή της στήν Ἑλλάδα συνέπεσε βέβαια μέ τήν ἄνοδο τοῦ Χίτλερ στήν ἐξουσία. Ἡ Εὐφημία, ὡς γερμανομαθής καί ἐκλεκτό μέλος τῆς ἐλληνικῆς παροικίας τοῦ Ἀμβούργου, ἦρθε σέ ἐπαφή μέ τή Γερμανική Πρεσβεία στήν Ἀθήνα ὅπου πρότεινε τή συγγραφή καί δημοσίευση προπαγανδιστικῶν βιβλίων καί ἐντύπων. Τόν Ὀκτώβριο τοῦ 1934 ἔγραψε ἕνα ποίημα μέ τόν τίτλο «Gruss (σ.σ. χαιρετισμός) aus Griechenland» πού ἦταν ἕνας ὕμνος γιά τόν νέο Φύρερ τοῦ γερμανικοῦ λαοῦ. Τό ποίημα δημοσιεύθηκε στή γερμανική ἐφημερίδα τῶν Ἀθηνῶν «Neue Athener Zeitung» στίς 9 Δεκεμβρίου 1934. Τήν ἴδια περίοδο ἡ γνωριμία της μέ τήν συντακτική ὁμάδα τῆς ἐφημερίδας «Κράτος» καί τῆς ΟΕΚΚ, Σίτσα Καραϊσκάκη καί Εὐάγγελου Κυριάκη ἔδωσε μία αἵγλη στή νεοσύστατη ὀργάνωση. Καθώς ὅμως ἡ ἀγγλική προπαγάνδα διέδιδε ἕνα σωρό ἀνακρίβειες γιά τό ἔργο πού συντελεῖτο στή Γερμανία, ἡ Σωσσίδη ἔγραψε ἕνα βιβλίο μέ τόν τίτλο «Ἱστορικές ἀλήθειες - Χίτλερ, ἡ ζωή καί τό ἔργο του», (Geschichtliche Wahrheiten - Hitler, sein leben und sein werk), πού ἡ Γερμανική Πρεσβεία μοίρασε δωρεάν.

Τό βιβλίο καί οἱ ἀποκαλύψεις τῆς συγγραφέως πέτυχαν τό στόχο τους καί τό σπίτι στό Παλαιό Φάληρο κατακλύστηκε ἀπό ἐπιστολές θαυμασμοῦ καί συγχαρητηρίων.

Ἡ ἴδια ὅπως ἔγραψε στόν πρόλογο τοῦ δεύτερου της βιβλίου, «Hitler der grosse auserwaehlte der Nordens», δέν εἶχε δεῖ μέχρι

τό 1937 ποτέ της τόν Χίτλερ, αλλά είχε ακούσει «τή ζεστή φωνή καί τούς θαυμάσιους λόγους του» πού ἄγγιξαν τήν ψυχή της. Τέλος ἀφιέρωσε τό βιβλίο της σέ ὅλους ἐκείνους «πού τόν ἀγαποῦν» καί σέ ὅλους ἐκείνους «πού τόν φοβοῦνται».⁴²

Τό βιβλίο κυκλοφόρησε τό 1938 στήν Ἀθήνα ἀπό τίς ἐκδόσεις Πυρσός. Τρία χρόνια ἀργότερα καί μετά τήν κατάληψη τῆς Ἑλλάδος ἀπό τούς Γερμανούς (Ἀπρίλιος 1941) ἡ Εὐφημία Σωσιδίη θά συστρατευθεῖ ἐκ νέου μαζί μέ τή Σίτσα Καραϊσκάκη καί τόν Εὐάγγελο Κυριάκη στήν ἐκδοση τοῦ ἐθνικοσοσιαλιστικοῦ περιοδικοῦ «Εὐρωπαϊκή Ἥχώ».

Σ' ἓνα ἄρθρο της τόν Ἰούλιο τοῦ 1941 μέ τόν τίτλο «Ὁ Ἐθνικοσοσιαλισμός καί αἱ γυναῖκες» γράφει μεταξύ ἄλλων τά ἑξῆς:

«Εἰς τόν σημερινόν ἔξω κόσμον δέν εἶναι δυστυχῶς ἀκόμη γνωστόν, τί εἶναι ἀκριβῶς τό ἐθνικοσοσιαλιστικόν κόμμα, τό ὁποῖον ἐδημιούργησε, ἀνέπτυξε καί ἀνέδειξε ἡ μεγαλοφυΐα τοῦ Ἀδόλφου Χίτλερ καί τό ὁποῖον ἤρχισε ἐκ τοῦ μηδενός διά νά ἐπιβληθῇ εἰς ὀλόκληρον τήν Γερμανίαν, ὕστερα ἀπό δεκατέσσερα χρόνια ὑπερανθρώπου πάλης ἐναντίον τοῦ καθεστώτος, ὅταν τέλος ὁ Φύρερ ἔγινε Ἀρχικαγκελλάριος καί ἔλαβε τήν ἐξουσίαν εἰς τάς χεῖρας του.(...). Ἀλλά δέν ἦτο μόνον ὁ ἐσωτερικός ἐχθρός πού ἐννοοῦσε νά καταστρέψῃ τήν Γερμανίαν. Μέ αὐτόν τόν ἐχθρόν πολεμᾷ τώρα ἡ Γερμανία καί τόν κτυπᾷ παντοῦ ὅπου τόν εὐρίσκει. Καί ἔτσι ἔγινε αὐτός ὁ μέγας πόλεμος καί παρεσύρθησαν ὅλα τά μικρά ἔθνη σ' αὐτή τή γιγαντομαχία, ἕως ὅτου ἔλθῃ ἡ ἡμέρα τῆς λυτρώσεως καί τῆς σωτηρίας.

Πολλοί εἶναι οἱ ἥρωες τοῦ ἐθνικοσοσιαλιστικοῦ κόμματος, πού ἔδρασαν καί ἐθυσίασαν τή ζωή των κατά τό διάστημα τῶν πρώτων 14 ἐτῶν. Καί ἄνδρες καί γυναῖκες καί νέοι καί γέροι. Αἱ γυναῖκες πρό πάντων μέ τήν λεπτήν διαίσθησίν των εἶχον ἀντιληφθῇ τόν ἀνώτερον προορισμόν τοῦ Χίτλερ καί ἐβοήθησαν μέ ὅλας τας δυνάμεις καί αὐτόν καί τό κόμμα. Μεταξύ αὐτῶν τῶν γυναικῶν εἶναι καί μία μορφή, μία ιδεώδης μορφή, ἡ ὁποία ἂν καί ξένη, διότι

⁴² Geschichtliche Wahrheiten-Hitler, sein leben und sein werk.

κατήγγετο από την Σουηδία, εν τούτοις ένεκολπώθη τό έθνικοσοσιαλιστικόν κίνημα καί επάλαισε παρά τό πλευρόν του συζύγου της κατά τάς δυσχερεστάτας εκείνας περιστάσεις, τόν ένεθάρρυνε, τόν έβοήθησε εις τόσον μεγάλον βαθμόν, ώστε προσεβλήθη ή υγεία της καί νεωτάτη άκόμη υπέκυψε εις τό μοιραϊον, ένα έτος προτου έλθη εις την έξουσίαν ο Αδόλφος Χίτλερ. Η ξεχωριστή αυτή γυναίκα ή ήρωίς αυτή, είναι ή Κάριν Γκαίρινκ, ή πρώτη σύζυγος του στρατάρχου του Ράιχ, Χέρμαν Γκαίρινκ».

Δέν είναι τυχαία ή αναφορά της ασθένειας της Κάριν Γκαίρινκ, καθώς ή Εύφημία Σωσσίδη όπως καί ή τέως σύζυγος του αρχηγού της Luftwaffe αντιμετώπιζαν χρόνια προβλήματα υγείας. Για την ιστορία ώστόσο, αξίζει νά αναφερθεϊ ότι τό όνειρο της Έλληνίδας συγγραφέως νά δεϊ τόν Χίτλερ από κοντά, έγινε πραγματικότητα. Τόν Μάρτιο του 1938 επισκέφθηκε τή Βιέννη καί παρακολούθησε την όμιλία του Χίτλερ για την τελετή της ένωσης μέ τή Γερμανία, (Anschluss). Ένα στενό συγγενικό της πρόσωπο, υπήρξε ο γνωστός διπλωμάτης Τζών Σωσσίδης πού διετέλεσε σύμβουλος του Παπάγου, Στέφ. Στεφανόπουλου καί Γεωργίου Παπανδρέου.

Η Σίτσα Καραϊσκάκη

Η Σίτσα Καραϊσκάκη γεννήθηκε στα Μοσχονήσια της Μικράς Ασίας καί μετά την καταστροφή του 1922 εγκαταστάθηκε στη Μυτιλήνη. Αφου τελείωσε τό Γυμνάσιο γράφτηκε στό Πανεπιστήμιο Αθηνών. Νεαρή φοιτήτρια κυκλοφόρησε τό 1925 τό πρώτο της βιβλίο μέ τίτλο «Τό ταϊρι πού άμάρτησε», από τίς εκδόσεις «Γράμματα». Οί πρώτες ευμενεϊς κριτικές δέν άργησαν νά φθάσουν. Λίγο αργότερα αναχώρησε για τή Γερμανία, όπου συνέχισε τίς σπουδές της στό Πανεπιστήμιο του Μονάχου. Εκεί απέκτησε τόν τίτλο της Διδάκτορος καί τό δίπλωμα της Φιλοσοφίας. Τά επόμενα χρόνια παρακολούθησε μαθήματα Βυζαντινολογίας, Ψυχολογίας καί Γερμανικής Φιλολογίας στό Πανεπιστήμιο της Ζυρίχης, της Βιέννης καί της Πράγας καί συνέχισε νά

γράφει βιβλία, μελέτες και άρθρα σε εφημερίδες και επιστημονικά περιοδικά της εποχής.

Στην ελληνική λογοτεχνία ή Καραϊσκάκη έγινε γνωστή από το έργο της «Ο γιός της Καλογριᾶς», που εκδόθηκε από την «Ἑστία» και παρουσίαζε τη ζωή και τη δράση του ομώνυμου προγόνου της και ήρωα της Ἑλληνικῆς Ἐπανάστασης Γεωργίου Καραϊσκάκη. Το βιβλίο κυκλοφόρησε το 1939 και έγινε άμέσως εκδοτική επιτυχία, γεγονός που της επέτρεψε να καθιερωθεί στους κύκλους της προπολεμικῆς ελληνικῆς διανόησης.

Μετά την ίδρυση της ΕΟΝ από τον Μεταξά ή Σίτσα Καραϊσκάκη υπῆρξε βασική άρθρογράφος του περιοδικού «Νεολαία» της οργάνωσης. Απαντούσε σε γράμματα φαλαγγιτιστῶν και προπαγάνδιζε τις θέσεις και την ιδεολογία του καθεστώτος.

Φωτογραφία τῆς Σίτσας Καραϊσκάκη σέ νεαρή ἡλικία.

Ἡ Σίτσα Καραϊσκάκη συνεργάστηκε μέ ἕνα ἀκόμα περιοδικό τῆς ἐποχῆς, τή «Νέα Πολιτική», πού ἐξέδωσε ὁ καθηγητής τῆς Ανωτάτης Ἐμπορικῆς Ἰωάννης Τουρνάκης. Ἡ «Νέα Πολιτική» συγκέντρωσε ἀπό τό πρῶτο τεύχος κιόλας ἕναν εὐρύ κύκλο ἐθνικιστῶν διανοουμένων καί προσπάθησε νά χαράξει -μέσα στά ἀσφυκτικά πλαίσια τῆς 4ης Αὐγούστου- ἕναν τρίτο δρόμο κατ' ἀπομίμηση τοῦ γερμανικοῦ ἐθνικοσοσιαλισμοῦ καί τοῦ ἰταλικοῦ φασισμοῦ. Πολύ γρήγορα τό περιοδικό ἔγινε ὄργανο ἔκφρασης συγκεκριμένων πολιτικῶν θέσεων καί ἀπολογητῶν τῶν θεαματικῶν ἐπιτυχιῶν τῆς ἐθνικοσοσιαλιστικῆς κοσμοθεωρίας. Μέσα ἀπό τίς σελίδες του πέρασαν πολλοί γνωστοί καί ἄγνωστοι ἐθνικιστές, ὅπως ὁ δικηγόρος Ἀθανάσιος Λ. Κρυστάλλης, ἡ λογοτέχνιδα Ἑλλη Λαμπρίδη, ὁ οἰκονομολόγος Γεώργιος Χαλκιόπουλος, μετέπειτα ὑφηγητής τῆς Πολιτικῆς Οἰκονομίας στό Πανεπιστήμιο Αθηνῶν, ὁ βαγκνεριστής καί ὑπέρμαχος τοῦ Κοινοῦ Εὐρωπαϊκοῦ Πολιτισμοῦ Γεώργιος Βρασιβανόπουλος κ.ἄ.

Ἡ Σίτσα Καραϊσκάκη ἔγινε τακτική συνεργάτιδα τοῦ περιοδικοῦ ἀπό τά πρῶτα τεύχη. Δημοσίευσε διάφορα λογοτεχνικά κείμενα ξένων ἐθνικιστῶν συγγραφέων, μελέτες γιά τόν γερμανικό ἐθνικοσοσιαλισμό, τήν ἰσπανική φάλαγγα, τό ἐθνικοσοσιαλιστικό θέατρο καί τόν κινηματογράφο, ἐνῶ τόν Αὐγουστο τοῦ 1937 δημοσιεύθηκε ἕνα ἄρθρο της γιά τό βελγικό κίνημα τῶν Ρεξιστῶν τοῦ Λεόν Ντεγκρέλ (λίγα χρόνια ἀργότερα, ὁ Ντεγκρέλ, πιστός καί συνεπής στίς ἰδεολογικές του ἀντιλήψεις, πολέμησε ὡς διοικητής μίας βαλωνικῆς μεραρχίας SS στό Ἀνατολικό Μέτωπο μέχρι τήν τελευταία στιγμή).

Τό 1934 προσπάθησε μαζί μέ τόν Ἀρχιεπίσκοπο Αθηνῶν Χρυσόστομο, τόν Πατριάρχη Ἀλεξανδρείας καί τούς Μητροπολίτες Λήμνου καί Λέσβου, νά ὑλοποιήσει μία μορφή πανευρωπαϊκῆς ἀντικομμουνιστικῆς χριστιανικῆς συνεργασίας, ἐνῶ στό πλαίσιο τῶν ἐπαφῶν μέ τή «Μητρόπολη» ταξίδευε συχνά στό Βερολίνο.

Ἀξίζει νά σημειωθεῖ ὅτι ἡ Σίτσα Καραϊσκάκη εἶχε ἀναλάβει κατά τούς Ὀλυμπιακοὺς Ἀγῶνες τοῦ 1936 στή γερμανική πρωτεύουσα τή διοργάνωση τῆς ἑλληνικῆς συμμετοχῆς ἀπό πλευρᾶς Τύπου καί Προπαγάνδας.

Όταν ξέσπασε ο Έλληνοϊταλικός Πόλεμος ή Σίτσα Κα-
ραϊσκάκη άρχισε νά άρθρογραφεί έναντίον τών Ιταλών, μετά
όμως από τή γερμανική είσβολή ανέλαβε τή θέση τής συμβούλου
Τύπου καί Διαφώτισης στή γερμανική πρεσβεία στήν Αθήνα.
Ταυτόχρονα πραγματοποίησε καί πολλές πολιτικές όμιλίες μέσω
του κατοχικού ραδιοφώνου.

Ένα χαρακτηριστικό έπεισόδιο μέ τή «γερμανόφιλη» λογο-
τέχνιδα αναφέρει ή κά Ζαναντρίς στό βιβλίο τής «Έθνική Δράσις
καί Αντίδρασις»: «...Ήτανε ή θρυλική εκείνη έποχή του '41 μέ τήν
τρομερή ακρίβεια τής ζωής καί τήν όλέθρια θανατερή πείνα. Οί
καλλιτέχνιδες πού θά συνέπραττον (σ.σ. πρόκειται γιά μία θεατρι-
κή συναυλία πού θά όργάνωνε ή κά Ζαναντρίς γιά τούς άνάπηρους
πολέμου), ήξίωσαν πληρωμήν καί άφοϋ «έδικαιολόγησα» τίς άξιώ-
σεις είς τήν άρμοδιαν έπιτροπήν, κατόρθωσα τήν έγκρισιν του
σχετικού κονδυλίου. Μετά τήν τακτοποίησιν κι αύτου του ζητήμα-
τος, τό Υπουργείον διέταξε τό ύπό τόν Λοχαγόν κ. Λουκόπουλον
τυπογραφείον του νά προβή είς τήν εκτύπωσιν τών εισιτηρίων καί
προγραμμάτων κι άφοϋ όλα τελείωσαν ό Υπουργός Μπάκος έκαμε
τήν έξής δήλωσιν ως είχεν υποχρέωσιν:

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΑΜΥΝΗΣ –

Γραφείο Υπουργού Αριθμός Πρωτ. 103239

Πρός τήν Υπηρεσίαν Τύπου

Τμήμα Λαϊκής Διαφώτισεως

Ένταύθα

Έχω τήν τιμήν νά σās γνωρίσω ότι είναι ύπό τήν προσ-
τασίαν μου ή ύπό τής κας Ζαναντρίς δοθησομένη συναυλία τήν
26η Οκτωβρίου 1941 υπέρ τών Αναπήρων Πολέμου 1940-1941.

Αθήναι τή 31η Αυγούστου 1941

Ο Υπουργός

Γ. Μπάκος

Η κοινοποίησις αὐτή, ὅπως ἦτο ἐπόμενον, ἔπεσε στὰ χέρια τῆς ... φράου Καραϊσκάκη καί τήν ἔκαμε ἔξω φρενῶν. Ζήτησε κι ἔμαθε τὰ καθέκαστα καί χωρίς νά χάνη καιρό τηλεφώνησε στό Τυπογραφεῖο νά σταματήσουν τήν ἐκτύπωση. Ἀλλά τὰ προγράμματα εἶχανε πλέον τυπωθῇ καί ὅταν μοῦ τό εἶπεν ὁ Διευθυντής τοῦ Τυπογραφείου κ. Λουκόπουλος, πῆρα 2-3 προγράμματα στό χέρι καί τήν ἐπισκέφθηκα. Μόλις μέ εἶδε, φάνηκε ἀπότομη καί αὐστηρή, σά δασκάλα Παρθεναγωγείου! «Ἄφοῦ σᾶς τά ἐπέστρεψα τόσες φορές, μοῦ εἶπε, εἶναι ἀκατανόητον τό γιατί ἐπιμένετε. Ἀναλαμβάνει ἓνας δικός μας Ὑπουργός ὑπό τήν προστασία του μία συναυλία πού γίνεται ὑπέρ τῶν Ἀναπήρων καί πρέπει νά προσέξω πολύ... Ἐγώ δέν τό ἐγκρίνω. Δέν εἶναι καιρός γιά γιορτές ὑπέρ Ἀναπήρων! Ἡ κατάσταση εἶναι ἐμπόλεμος! ... Τώρα νά δοῦμε τί θά ποῦν κι οἱ ἄλλοι...».

Πῆρε ἓνα πρόγραμμα καί ὅπως ἀντελήφθην πῆγε ἀμέσως στόν Διευθυντήν κ. Πολίτην γιά νά γυρίσῃ σέ λίγο μέ ἄλλο ὕφος.

«Μία κι ἔχει προχωρήσει ἡ δουλειά, τουλάχιστο νά βγούνε τ' ἀκατάλληλα κομμάτια», μοῦ εἶπε. Καί «ἀκατάλληλα» γιά τήν ἐποχή τῆς «φράου» ἦταν ὁ «Ἀστραπόγιαννος» καί ἡ «Μάνα», ἀλλά μ' αὐτά ἔσβησε καί τόν Σικελιανό καί τόν Σκίπη. Τό «Παραμῦθι τοῦ Ἀδάκρουτου» ἴσως τῆς ἦταν ἀκατανόητο... «Μά γιατί ἀφαιρεῖτε τόσα πολλά;», παρετήρησα.

«Ὅταν προῖσταται ἓνας Ὑπουργός δικός μας, πρέπει νά μποῦν καί γερμανικά κομμάτια», ἐτόνισεν.

«Ἐχω... τόν μονόλογο τῆς "Μαργαρίτας". Δέν ἔχω τίποτε ἄλλο ὑπ' ὅψιν μου. Τά προγράμματα ἔχουν πιά τυπωθῇ...».

«Δέν ἔχει σημασία. Βγάζετε ἄλλα. Ὅσο γιά κομμάτια, θά σᾶς δώσω ἐγώ καί πρέπει νά βρῆτε καί σεῖς κανένα... ἰταλικό».

Μέ τό μολύβι στό χέρι ἔσβησε τὰ «ἀκατάλληλα» γιά νά προσθέσῃ ἰδιοχείρως τούς «Θεούς τῆς Ἑλλάδος» τοῦ Σίλλερ κατά τή δική της μετάφραση καί τίς «Τρεῖς κόρες» τοῦ Οὐλαντ ὡς τό δημοσιευόμενο μέ τίς σφραγίδες τῆς ἐγκρίσεως καί τήν μονογραφὴν τῆς πρόγραμμα...».

ΜΕΡΟΣ Β'

Τό Παράμυθι τοῦ Ἀδάκρυτου **Κ. Παλαμῆ**
(Λόγος ἐνδίκαιος Ἀπὸ τὸν «Δωδεκάλογον τοῦ Γόφου») **ε**
Με ὑπόκρουσιν Ἀρπας.

Ἀπαγγελία ὑπὸ τῆς Κας Ζαναντρίς

Ἡ Γερὰ Ζωή **Μ. Καλομοίρη**
Ἡ Αχτίδα **Π. Πετρίδη**

Τραγοῦδι ὑπὸ τῆς Κας Ναυσικῆς Γαλανοῦ

~~Ἀντιπαρόστασις~~ ~~Ἀντιπαρόστασις~~

Μονόλογος «Μοργαρίτας» **Γκαίτε**
(Ἑρμηνεία Δραμ. ἀποσπάσματος με ὑπόκρουσιν Ἀρπας)

~~Ἀντιπαρόστασις~~ ~~Ἀντιπαρόστασις~~

~~Οἱ Θραῖ τῆς Ἑλλάδος~~ ~~(Με ὑπόκρουσιν Ἀρπας)~~

~~Ταβέρνα~~ ~~Ταβέρνα~~ **Fr. Schiller** **Σ. Καραϊσκάκης**

~~Ταβέρνα~~ ~~Ταβέρνα~~ **Fr. Schiller** **Σ. Καραϊσκάκης**

~~Ταβέρνα~~ ~~Ταβέρνα~~ **Fr. Schiller** **Σ. Καραϊσκάκης**

Τὸ τραγοῦδι τῆς Ταβέρνας **Α. Ἐφταλιώτη**

Ἀσ' τὴ βάρκα **Κ. Χατζοπούλου**

SK

Ἀπαγγελία ὑπὸ τῆς Κας Ζαναντρίς

Οἱ Θραῖ τῆς Ἑλλάδος **Φρ. Σίγγερ** **Fr. Schiller**
μετ. Σ. Καραϊσκάκης.

Τὸ «διορθωμένο» πρόγραμμα.

Πρὶν ἀπὸ τὴν ἀπελευθέρωση ἡ Σίτσα Καραϊσκάκη ἔφυγε γιὰ τὴ Γερμανία, ὅπου συνέχισε τὴ δράση της μετὰ τὴν αὐτοαποκαλούμενη ἐξόριστη κυβέρνησις Τσιρονίκου-Παπαδάκη-Γούλα, πού ἔδρευε στὴ Βιέννη.

Ἀπὸ τὰ Εἰδικὰ Δικαστήρια Δοσιλόγων πού δημιουργήθηκαν μετὰ τὸ 1945 καταδικάστηκε τρεῖς φορές σὲ θάνατο γιὰ τὴν προπαγανδιστικὴ τῆς δραστηριότητα, ἀργότερα ὅμως ἀμνηστεύ-

θηκε. Κατά τήν παραμονή της στή Γερμανία βρέθηκε στο άνατο-
λικό τμήμα τῆς χώρας τό όποιο καταλήφθηκε από τά σοβιετικά
στρατεύματα. Έκεῖ κατόρθωσε νά μήν ἀποκαλυφθεῖ ἡ ταυτότητά
της, ἀφοῦ γνώρισε καί παντρεύτηκε ἕναν Γερμανό μεγαλοβιομή-
χανο μέ τό ὄνομα Μπάχμαν καί ἔζησε στήν ἀφάνεια γιά ἀρκετά
χρόνια. Τό 1963, μετά τόν θάνατο τοῦ συζύγου της, οἱ ἀρχές τῆς
Ανατολικῆς Γερμανίας τῆς ἐπέτρεψαν νά ἐπιστρέψει στήν
Ελλάδα. Μετά τήν ἐπιστροφή τῆς ἀφοσιώθηκε στή λογοτεχνία
καί παρουσίασε μερικά βιβλία της πού κέρδισαν εὐνοϊκές κριτικές
καί βραβεῖα.

Σέ ἀντίθεση μέ ἄλλους ἐπώνυμους λογοτέχνες, ἡ Σίτσα
Καραϊσκάκη ποτέ δέν ἀποποιήθηκε τίς ιδέες της καί τή σχέση της
μέ τόν ἐθνικοσοσιαλισμό. Ὅπως ἔγραψε ὁ Δημοσθένης Κούκου-
νας στό βιβλίο του «Ἡ Γερμανική καί Ἰταλική προπαγάνδα»,
«...Σέ ἀντίθεση μέ ἄλλους λογοτέχνες μας, τότε δεξιούς ἢ ἀρι-
στερούς καί ἀργότερα ἀριστερούς ἢ δεξιούς ἀντίστοιχα πού δέν
θυμοῦνται τί καί πού ἔγραφαν. Ὁ Φοῖβος Δελφῆς π.χ. ἀσφαλῶς θά
ἔχει λησμονήσει ὅτι ἦταν τακτικός συνεργάτης στά χρόνια 1934-36
τοῦ ἡμερήσιου ὀργάνου τοῦ Ἐθνικοσοσιαλιστικοῦ Κόμματος Ἑλ-
λάδος (τοῦ Γεωργ. Μερκούρη), ἐνῶ ὁ Μελής Νικολαΐδης καί ὁ μου-
σικοσυνθέτης Μίκης Θεοδωράκης ἀποροῦν τί σχέση εἶχαν μέ τόν
Ιω. Μεταξά καί τήν 4η Αὐγούστου... Ἀντίθετα, κανείς δέν ἔχει τί-
ποτε νά πεῖ γιά τόν Κώστα Βάρναλη ἢ τόν Γιάννη Ρίτσο σέ ὅ,τι
ἀφορᾷ τήν ιδεολογική τους συνέπεια, ἐφ' ὅσον καλῶς ἢ κακῶς κρί-
νεται ἀναγκαῖο νά πολιτικοποιεῖται ἡ λογοτεχνία...».

Τό λογοτεχνικό κατεστημένο τῆς χώρας ἀποδέχθηκε καί
πάλι τό «ἀποπαίδι» του, ἐνῶ τό ἀναγνωστικό κοινό αὐτή τή φορᾷ
μᾶλλον ἀδιαφόρησε. Ἡ Σίτσα Καραϊσκάκη, ἀφοῦ ἀντιμετώπιζε
καί κάποια οἰκονομικά προβλήματα, ἀποτραβήχτηκε σέ μία ἡσυ-
χη γωνιά, στό πατρικό της σπίτι ἔξω ἀπό τήν πόλη τῆς Μυτιλή-
νης. Τά τελευταῖα χρόνια τῆς ζωῆς της τά πέρασε κατάκοιτη, βο-
ηθούμενη ἀπό τίς ἀδελφές της στήν Ἀμφιθέα. Πέθανε στίς 30
Απριλίου 1987.

Ὁ Κωστής Παλαμᾶς εἶχε γράψει γι' αὐτήν: «Δέν τῆς ἔφτανε
τό γνήσιο καθαρό πηγαῖο ταλέντο της, ἤθελε νά εὐρύνει τή γνώση

της γιατί ή τέχνη γιά νά γίνει πλατειά καί τέλεια πρέπει νά έχει καί τίς γνώσεις πού τῆς χρειάζονται. Ἡ νεαρή αὐτή ποιήτρια μεταχειρίζεται τή δημοτική σάν καμιά ἄλλη Ἑλληνίδα λογοτέχνισσα...».

Από τούς τίτλους καί τά βραβεῖα πού ἀπέκτησε ή Σίτσα Καραῖσκάκη ξεχωρίζουν ό τίτλος τῆς Διδάκτορος τῆς Φιλοσοφίας στό Πανεπιστήμιο τοῦ Μονάχου καί ή πλακέτα Γκαῖτε ἀπό τό Ἰνστιτοῦτο Γκαῖτε στό Ἰλμενάου.

Ἡ Σίτσα Καραῖσκάκη ἦταν ἴσως ή μεγαλύτερη «διανόηση» στόν ἐθνικοσοσιαλιστικό χῶρο τῆς προπολεμικῆς Ἑλλάδας.